

MX Linux Kullanıcı Kılavuzu

v. 20240408

manual AT mxlinux DOT org

Ctrl-F = Bu kılavuzda ara

Sözlük = Bölüm 8

İçindekiler

1 Giriş	7
1.1 Bu kılavuz hakkında	7
1.2 MX Linux Hakkında	8
1.2.1 Linux	8
1.2.2 MX Linux	9
1.3 Bilgilendirme!	9
1.4 Destek ve EOL	10
Çevirmenler için notlar	10
2 Kurulum	12
2.1 Giriş	12
2.1.1 PAE mi yoksa PAE olmayan mı?	12
2.1.2 32- veya 64-bit sürümü?	13
2.1.3 Sistem gereksinimleri	13
2.2 Önyüklenebilir ortam oluşturma	14
2.2.1 ISO görüntüsü elde edin	14
2.2.2 İndirilen ISO görüntüsünün geçerliliğini kontrol edin	15
2.2.3 LiveMedium Oluşturun	17
2.3 Kurulum Öncesi	17
2.3.1 Windows'tan geliyor	17
2.3.2 Apple Intel bilgisayarlar	19
2.3.3 Sabit sürücü SSS	19
2.4 İlk bakış	22
2.4.1 LiveMedium'u önyükleme	22
2.4.2 Standart açılış ekranı	24
2.4.3 UEFI açılış ekranı	25
2.4.4 Giriş ekranı	26
2.4.5 Farklı masaüstleri	27
2.4.7 Çıkış	31
2.5 Kurulum süreci	33
2.5.1 Ayrıntılı kurulum adımları	33
2.6 Sorun Giderme	39
2.6.1 İşletim sistemi bulunamadı	39
2.6.2 Veri veya diğer bölüme erişilemiyor	40
2.6.3 Anahtarlık sorunları	40
2.6.4 Kilitleme	41
3 Konfigürasyon	42
3.1 Çevresel Aygıtlar	42
3.1.1 Akıllı Telefon (Samsung, Google, LG, vb.)	42
3.1.2 Yazıcı	44
3.1.3 Tarayıcı	46
3.1.4 Web kamerası	46
3.1.5 Depolama	46
3.1.6 Bluetooth cihazları	47
3.1.7 Kalem tabletler	48
3.2 Temel MX Araçları	49
3.2.1 MX Updater (eski Apt-Notifier)	49
3.2.2 Bash Yapılandırması	50

3.2.3	Önyükleme Seçenekleri	51
3.2.4	Çizme Onarımı.....	52
3.2.5	Parlaklık Sistrey	53
3.2.6	Chroot Kurtarma Taraması	53
3.2.7	GPG anahtarlarını düzeltin (eski adıyla Check apt GPG)	53
3.2.8	MX Temizleme	54
3.2.9	Codec Yükleyicisi	55
3.2.10	MX Conky	55
3.2.11	İş Planlayıcı.....	55
3.2.12	Live-USB Maker.....	56
3.2.13	Yerel.....	56
3.2.14	Ağ Asistanı	57
3.2.15	Nvidia Sürücü Yükleyicisi	58
3.2.16	Paket Yükleyici	58
3.2.17	Hızlı Sistem Bilgisi	58
3.2.18	Repo Müdürü	59
3.2.19	Samba Yapılandırması	59
3.2.20	Ses Kartı.....	60
3.2.21	Sistem Klavyesi	61
3.2.22	Yerel.....	61
3.2.23	Sistem Sesleri (yalnızca Xfce)	61
3.2.24	Tarih ve Saat	62
3.2.25	MX Tweak	62
3.2.26	USB'yi Biçimlendir	63
3.2.27	USB Unmounter (yalnızca Xfce)	63
3.2.28	Kullanıcı Yöneticisi	64
3.2.29	Kullanıcı Tarafından Yüklenen Paketler	64
3.2.30	Deb Yükleyici	64
3.2.31	xdelta3 GUI.....	65
3.2.3	Kullanımdan Kaldırılan Araçlar	65
3.3	Ekran.....	66
3.3.1	Ekran Çözünürlüğü	66
3.3.2	Grafik sürücülerı	66
3.3.3	Yazı Tipleri	68
3.3.4	Çift Monitör	69
3.3.5	Güç yönetimi.....	69
3.3.6	Monitör ayarı	69
3.3.7	Ekran yırtılması.....	70
3.4	Şebeke.....	71
3.4.1	Kablolu erişim.....	71
3.4.2	Kablosuz Erişim	73
3.4.3	Mobil Geniş Bant	77
3.4.4	Tethering	77
3.4.5	Komut satırı yardımcı programları	77
3.4.	5Statik DNS	78
3.5	Dosya Yönetimi	78
3.5.1	İpuçları ve Püf Noktaları	79
3.5.2	FTP	82
3.5.3	Dosya Paylaşımı.....	83
3.5.4	Paylaşımalar (Samba)	83
3.6	Ses	84
3.6.1	Ses Kartı Kurulumu.....	84
3.6.2	Eş zamanlı kart kullanımı	84

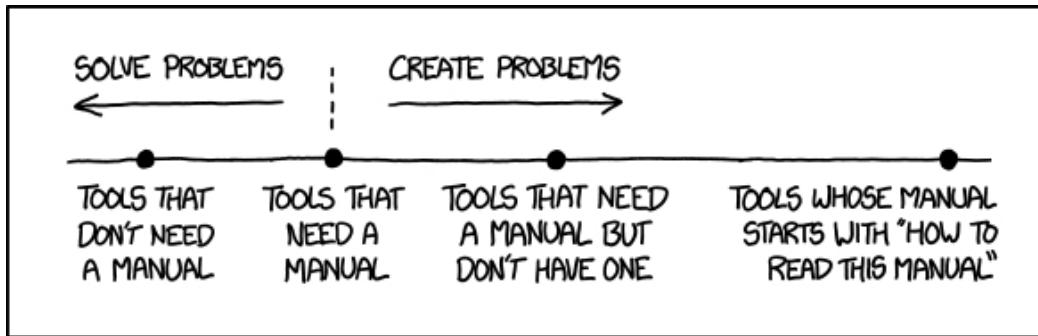
3.6.3	Sorun Giderme	85
3.6.4	Ses sunucuları	85
3.6.5	Bağlantılar	86
3.7	Yerelleştirme	86
3.7.1	Kurulum	86
3.7.2	Kurulum sonrası	87
3.7.3	Diğer notlar	89
3.8	Özelleştirme	90
3.8.1	Varsayılan Tema	90
3.8.3	Paneller	91
3.8.4	Masaüstü	94
3.8.5	Dokunmatik yüzey	97
3.8.6	Başlat Menüsü Özelleştirme	98
3.8.6.1	Xfce ("Whisker") menüsü	98
3.8.6.2	KDE/Plasma ("kicker")	99
3.8.7	Giriş Karşılama Görevlisi	100
3.8.8	Önyükleyici	103
3.8.9	Sistem ve Olay sesleri	103
3.8.10	Varsayılan uygulamalar	104
3.8.11	Sınırlı Hesaplar	105
4	Temel kullanım	106
4.1	İnternet	106
4.1.1	Web tarayıcısı	106
4.1.2	E-posta	106
4.1.3	Sohbet	106
4.2	Multimedya	107
4.2.1	Müzik	107
4.2.2	Video	108
4.2.3	Fotoğraflar	110
4.2.4	Screencasting	111
4.2.5	Çizimler	112
4.3	Ofis	112
4.3.1	Ofis takımları	112
4.3.2	Ofis finansmanı	114
4.3.3	PDF	115
4.3.4	Masaüstü yayın	116
4.3.5	Proje zaman takipçisi	116
4.3.6	Görüntülü toplantı ve uzak masaüstü	116
4.4	Ev	116
4.4.1	Finans	117
4.4.2	Medya Merkezi	117
4.4.3	Organizasyon	117
4.5	Güvenlik	118
4.5.1	Güvenlik Duvarı	118
4.5.2	Antivirüs	119
4.5.3	AntiRootkit	119
4.5.4	Parola koruması	119
4.5.5	Web erişimi	119
4.6	Erişilebilirlik	120
4.7	Sistem	121
4.7.1	Kök ayrıcalıkları	121
4.7.2	Donanım özelliklerini alın	122
4.7.3	Sembolik bağlantılar oluşturma	122

4.7.4	Dosya ve klasörleri bulma.....	123
4.7.5	Kaçak programları öldürün	124
4.7.6	Performans takibi	126
4.7.7	Görevleri planlayın	127
4.7.8	Doğru zaman	128
4.7.9	Anahtar Kilidini Göster	128
4.8	İyi uygulamalar	128
4.8.1	Yedekleme	128
4.8.2	Disk bakımı.....	130
4.8.3	Hata kontrolü	131
4.9	Oyunlar	131
4.9.1	Macera ve Nişan Oyunları	131
4.9.2	Arcade Oyunları.....	132
4.9.3	Masa Oyunları.....	133
4.9.4	Kart Oyunları	134
4.9.5	Masaüstü Eğlencesi	134
4.9.6	Çocuklar	135
4.9.7	Taktik ve Strateji Oyunları.....	136
4.9.8	Windows oyunları	137
4.9.9	Oyun Hizmetleri.....	137
4.10	Google araçları.....	138
4.10.1	Gmail	138
4.10.2	Google'in Kişileri	138
4.10.3	Google cal	138
4.10.4	Google görevleri	138
4.10.5	Google Earth	138
4.10.6	Google Talk	139
4.10.7	Google Drive.....	139
4.11	Hatalar, sorunlar ve istekler	139
5	Yazılım yönetimi	140
5.1	Giriş	140
5.1.1	Yöntemler	140
5.1.2	Paketler	140
5.2	Depolar	141
5.2.1	Standart depolar	141
5.2.2	Topluluk depoları.....	142
5.2.3	Özel repolar.....	143
5.2.4	Geliştirme depoları.....	143
5.2.5	Aynalar.....	143
5.3	Synaptic Paket Yöneticisi	144
5.3.1	Paketlerin yüklenmesi ve kaldırılması	144
5.3.2	Yazılım yükseltme ve düşürme	147
5.4	Synaptic sorunlarını giderme	149
5.5	Diger yöntemler	151
5.5.1	Yetenek	151
5.5.2	Deb paketleri	151
5.5.3	Bağımsız paketler.....	153
5.5.4	CLI yöntemleri	153
5.5.5	Daha fazla yükleme yöntemi	154
5.5.6	Bağlantılar	155
6	Gelişmiş kullanım	156
6.1	MX Linux altında Windows programları	156
6.1.1	Açık kaynak	156

6.1.2 Ticari.....	157
6.2 Sanal makineler.....	157
6.2.1 VirtualBox Kurulumu	158
6.2.2 VirtualBox Kullanımı.....	159
6.3 Alternatif Pencere Yöneticileri	161
6.4 Komut Satırı.....	162
6.4.1 İlk adımlar	163
6.4.2 Ortak komutlar	164
6.4.3 Bağlantılar	166
6.5 Senaryolar	166
6.5.1 Basit bir senaryo.....	166
6.5.2 Özel komut dosyası türleri	167
6.5.3 Önceden yüklenmiş kullanıcı komut dosyaları.....	167
6.5.4 İpuçları ve püf noktaları.....	168
6.6 Gelişmiş MX Araçları.....	168
6.6.1 Chroot kurtarma taraması (CLI)	168
6.6.2 Canlı-USB Çekirdek Güncelleyici (CLI)	168
6.6.3 MX Live USB Maker	169
6.6.4 Live Remaster (MX Snapshot ve RemasterCC)	170
6.7 SSH (Güvenli Kabuk).....	172
6.7.1 SSH Sorun Giderme	172
6.8 Dosya Senkronizasyonu.....	173
7 Kaputun altında.....	174
7.1 Giriş	174
7.2 Dosya sistemi yapısı	174
İşletim Sisteminin Dosya Sistemi	174
Disk Dosya Sistemi	177
7.3 İzinler.....	178
Temel bilgiler.....	178
7.4 Yapılandırma dosyaları.....	180
7.4.1 Kullanıcı yapılandırma dosyaları	180
7.4.2 Sistem yapılandırma dosyaları	181
7.4.3 Örnek	181
7.5 Koşu Seviyeleri.....	182
7.6 Çekirdek.....	183
7.6.1 Giriş	183
7.6.2 Yükseltme/Düşürme	183
7.6.3 Çekirdek yükseltmesi ve sürücüler	185
7.6.4 Daha fazla seçenek.....	185
7.6.5 Bağlantılar	186
7.6.6 Çekirdek paniği ve kurtarma	186
7.7 Pozisyonlarımız.....	187
7.7.1 Systemd	187
7.7.2 Özgür olmayan yazılım	187
8 Sözlük.....	188

1 Giriş

1.1 Bu kılavuz hakkında

Şekil 1-1: Kılavuzlara duyulan *ihtiyaç* (xkcd.com).

MX Kullanıcı Kılavuzu, MX Linux topluluğundan büyük bir gönüllü grubunun ürünüdür. Bu nedenle, kaçınılmaz olarak hatalar ve eksiklikler içerecektir, ancak bunları en aza indirmek için çok çalıştık. Lütfen aşağıda listelenen yöntemlerden birini kullanarak bize geri bildirim, düzeltme veya öneri gönderin. Güncellemeler gerekiğinde yapılacaktır.

Bu kılavuz, yeni kullanıcılarla MX Linux'un bir kopyasını edinme, kurma, kendi donanımlarıyla çalışacak şekilde yapılandırma ve günlük kullanımına sokma adımlarında yol göstermek için tasarlanmıştır. Okunabilir genel bir giriş sağlamayı amaçlar ve mevcut olduğunda grafiksel araçları tercih eder. Ayrıntılı ya da seyrek konular için kullanıcı Wiki ve diğer kaynaklara başvurmalı ya da [MX Linux Forum'a](#) mesaj göndermelidir.

MX Fluxbox burada yer almamaktadır çünkü Xfce ve KDE'den o kadar farklıdır ki bu kılavuzu uzatacak ve karmaşıklaştıracaktır. Her MX Fluxbox kurulumuna ayrı bir Yardım belgesi dahildir.

Yeni kullanıcılar bu kılavuzda kullanılan bazı terimleri yabancı veya kafa karıştırıcı bulabilir. Zor terim ve kavramların kullanımını sınırlamaya çalıştık, ancak bazıları kaçınılmazdır. Belgenin sonunda yer alan **Sözlük**, zor bölümleri anlamانıza yardımcı olacak tanımlar ve yorumlar sağlar.

Tüm içerik © 2024 MX Linux Inc. tarafından GPLv3 altında yayımlanmıştır. Alıntı şöyle olmalıdır:

MX Linux Topluluk Dokümantasyon Projesi. 2024. MX Linux için Kullanıcı Kılavuzu.

Geri bildirim:

- E-posta: manual AT mxlinux DOT org
- Forum: [MX Dokümantasyonu ve Videoları](#)

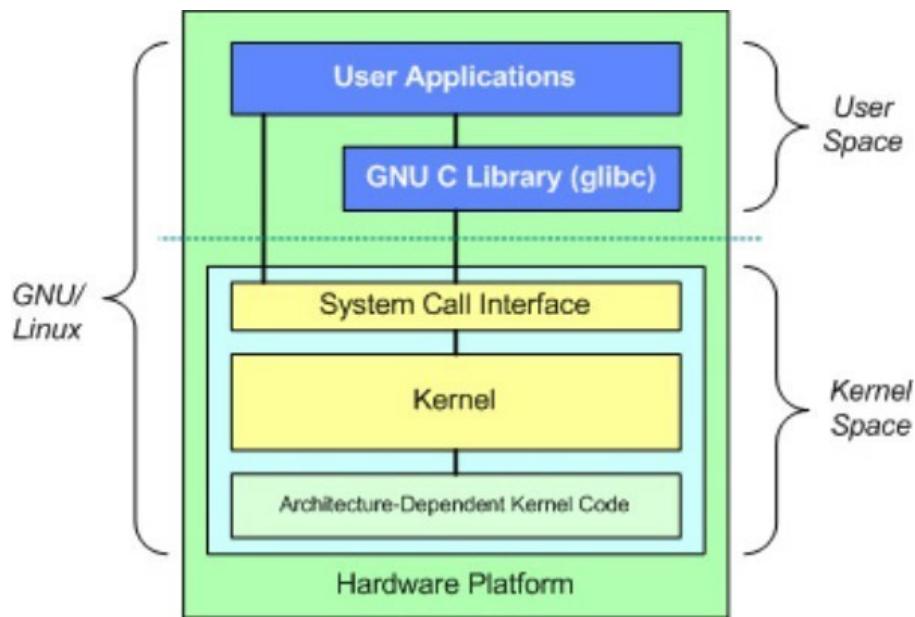
1.2 MX Linux Hakkında

Kullanıcıların MX Linux'a -ya da herhangi bir işletim sisteme- karşı tutumları oldukça çeşitlidir. Bazıları, talep üzerine sıcak bir içecek üreten bir cezve gibi sadece çalışan bir cihaz isteyebilir. Diğerleri ise gerçekten nasıl çalıştığını, yani neden kalın bir çamur değil de kahve aldılarını merak edebilirler. Bu bölüm ikinci grubu yönlendirmek için hazırlanmıştır. İlk grup Bölüm 1.3: "Bilgilenin!" kısmına geçmeyi tercih edebilir.

MX Linux, her ikisi de 1990'ların başında başlayan [GNU](#) özgür yazılım koleksiyonu ve Linux çekirdeğinin birleşiminin masaüstü versiyonudur. [GNU/Linux](#) ya da daha basit ve yaygın olarak sadece "Linux" olarak anılan, çekirdekten araçlara ve dosya yapısına kadar her konuda benzersiz ve çok başarılı bir yaklaşım sahip olan özgür ve açık kaynaklı bir işletim sistemidir (OS) (Bölüm 7). Kullanıcılarla [dağıtımlar](#) ya da "distro"lar aracılığıyla sunulur; bunların en eskilerinden ve en popülerlerinden biri MX Linux'un üzerinde inşa edildiği [Debian](#)'dır.

1.2.1 Linux

Hızlı bir genel bakış sağlamak için, Linux çekirdeğinin *anatomisinden* uyarlanan basitleştirilmiş bir Linux işletim sistemi diyagramı ve açıklaması aşağıda verilmiştir.

- En üstte, uygulama alanı olarak da bilinen kullanıcı alanı bulunur. Burası dağıtım tarafından sağlanan veya kullanıcı tarafından eklenen kullanıcı uygulamalarının çalıştırıldığı yerdir. Ayrıca uygulamaları çekirdeğe bağlayan GNU C Kütüphanesi (*glibc*) arayüzü de vardır. (Bu nedenle şemada gösterilen alternatif isim "GNU/Linux").
- Kullanıcı alanının altında Linux çekirdeğinin bulunduğu çekirdek alanı yer alır. Çekirdeğe donanım sürücülerini hakimdir.

Dosya sistemi

Birçok yeni Linux kullanıcısının karşılaştığı ilk sorunlardan biri dosya sisteminin nasıl çalıştığıdır. Birçok yeni kullanıcı örneğin **C:\ sürücüsünü** veya **D:\ sürücüsünü** bulmak için boşuna bakmıştır, ancak Linux sabit sürücülerini ve diğer depolama ortamlarını Windows'tan farklı şekilde ele alır. Her aygıttı ayrı bir dosya sistemi ağaçına sahip olmak yerine, MX Linux "/" olarak gösterilen ve bağlı her aygıtı içeren tek bir dosya sistemi ağaçına (dosya sisteminin **kökü olarak** adlandırılır) sahiptir. Sisteme bir depolama aygıtı eklendiğinde, dosya sistemi dosya sisteminin bir dizinine veya alt dizinine eklenir; buna bir sürücüyü veya aygıtı monte etmek denir. Ayrıca, her kullanıcının **/home** altında özel bir alt dizini vardır ve varsayılan olarak burası kendi dosyalarınızı arayacağınız yerdir. Ayrıntılar için Bölüm 7'ye bakın.

MX Linux'taki çoğu program ve sistem ayarları ayrı düz metin yapılandırma dosyalarında saklanır; düzenlemek için özel araçlar gerektiren bir "Kayıt Defteri" yoktur. Dosyalar, programların başlatıldıklarındaki davranışlarını tanımlayan basit parametre ve değer listeleridir.

Dikkat

Yepyeni kullanıcılar önceki deneyimlerinden bekлentilerle gelirler. Bu doğaldır, ancak ilk başta kafa karışıklığına ve hayal kırıklığına yol açabilir. Akılda tutulması gereken iki temel kavram:

1. MX Linux Windows değildir. Yukarıda belirtildiği gibi, Kayıt Defteri veya **C:\ sürücüsü** yoktur ve çoğu sürücü zaten çekirdekte bulunmaktadır.
2. MX Linux Ubuntu ailesine değil, Debian'in kendisine dayanmaktadır. Bu, Ubuntu ailesinden komutların, programların ve uygulamaların (özellikle "Kişisel Paket Arşivleri" veya PPA'lardakilerin) doğru çalışmayıabilecegi veya hatta eksik olabilecegi anlamına gelir.

1.2.2 MX Linux

İlk olarak 2014 yılında piyasaya sürülen MX Linux, [antiX](#) ve eski [MEPIS](#) toplulukları arasında, her bir dağıtımın en iyi araçlarını ve yeteneklerini kullanan ve orijinal olarak Warren Woodford tarafından yaratılan çalışmalarını ve fikirleri içeren ortak bir girişimdir. Zarif ve verimli bir masaüstüne basit yapılandırma, yüksek kararlılık, sağlam performans ve orta büyülükte bir ayak izi ile birleştirmek için tasarlanmış orta ağırlıkta bir işletim sistemidir.

Linux ve açık kaynak topluluğunun mükemmel yukarı akış çalışmalarına güvenerek, MX-23 ile Masaüstü Ortamı olarak amiral gemimiz [Xfce 4.18](#)'i KDE/Plasma ile birlikte dağılıyoruz 5.27. ve Fluxbox 1.3.7 ayrı bağımsız sürümler olarak. Hepsi [Debian Stable](#) (Debian 12, "Bookworm") tabanına dayanmakta ve çekirdek antiX sisteminden de yararlanmaktadır. Devam eden backportlar ve repolarımıza dışarıdan yapılan eklemeler, bileşenleri kullanıcıların ihtiyaç duyduğu gelişmelerle güncel tutmaya hizmet eder.

MX Geliştirme Ekibi, çeşitli geçmişlere, yeteneklere ve ilgi alanlarına sahip bir grup gönüllüden oluşmaktadır. Ayrıntılar için [Hakkımızda](#) bölümune bakınız. Bu projeye verdikleri güçlü destek için MX Linux Paketleyicilerine, video yapımcılarına, harika gönüllülerimize ve tüm çevirmenlerimize özel teşekkürler!

1.3 Haberdar olun!

Masaüstü simgeleri iki yararlı belgeye bağlantı verir: SSS ve Kullanım Kılavuzu.

- SSS, Forum'da en sık sorulan soruları yanıtlayarak yeni kullanıcılar için hızlı bir oryantasyon sağlar.
- Bu Kullanım Kılavuzu işletim sistemine ayrıntılı bir bakış sağlar. Çok az kişi baştan sona okur, ancak 1) ilginizi çeken genel konuya atlamak için ana hatları kullanarak veya 2) açmak için *Alt + F1* tuşlarına ve belirli bir ögeyi aramak için *Ctrl + F tuşlarına* basarak hızlı bir şekilde başvurulabilir.
- Diğer bilgi kaynakları arasında [Forum](#), [Wiki](#), çevrimiçi video koleksiyonu ve çeşitli sosyal medya hesapları bulunmaktadır. Bu kaynaklara en kolay [Ana Sayfa](#) üzerinden ulaşılmaktadır.

1.4 Destek ve EOL

MX Linux için ne tür bir destek mevcuttur? Bu sorunun yanıtı, kastettiğiniz destek türüne bağlıdır:

- **Kullanıcı tabanlı sorunlar.** MX Linux için belge ve videolardan forumlara ve arama motorlarına kadar bir dizi destek mekanizması mevcuttur. Ayrıntılar için [Topluluk Desteği sayfasına](#) bakın.
- **Donanım.** Donanım, sürekli gelişimin devam ettiği çekirdekte desteklenir. Çok yeni donanımlar henüz desteklenmemektedir ve çok eski donanımlar hala destekleniyor olsa da masaüstü ve uygulamaların talepleri için artık yeterli olmayabilir. Ancak, çoğu kullanıcı donanımları için desteğin mevcut olduğunu görecektir.
- **Masaüstü.** Xfce4 halen geliştirilmekte olan olgun bir masaüstüdür. MX Linux ile birlikte gönderilen sürüm (4.18) kararlı olarak kabul edilir; önemli güncellemeler kullanılabilir hale geldikçe uygulanacaktır. KDE/Plasma ortamının bakımını sürekli olarak yapılmaktadır.
- **Uygulamalar.** MX Linux'un herhangi bir sürümünün yayınlanmasından sonra uygulamalar geliştirilmeye devam eder, bu da gönderilen sürümlerin zaman geçtikçe eskiyeceği anlamına gelir. Bu sorun, kaynakların bir kombinasyonu ile ele alınmaktadır: Debian (Debian Backports dahil), bireysel geliştiriciler (MX Devs dahil) ve kullanıcıların yükseltme taleplerini mümkün olduğunda kabul eden Topluluk Paketleme Ekibi. MX Updater, yeni paketler indirilmeye hazır olduğunda sinyal verir.
- **Güvenlik.** Debian'ın güvenlik güncellemeleri MX Linux kullanıcılarını 5 yıla kadar kapsayacaktır. Kullanılabilirlik bildirimini için MX Updater'a bakın.

Çevirmenler için notlar

Kullanım Kılavuzunu çevirmek isteyen kişiler için bazı yönlendirmeler:

- En son sürümün arkasındaki İngilizce metinler bir [GitHub reposunda](#) bulunmaktadır. Çeviriler "tr" dizininde saklanmaktadır.

- GitHub sistemi içinde çalışabilirsiniz: bu ana depoyu [klonlayın](#), değişiklikler yapın ve ardından kaynakla birleştirilmek üzere gözden geçirilmesi için bir [çekme isteği yapın](#).
  - Alternatif olarak, ilgilendiğiniz şeyi indirebilir ve hazır olduğunu *manual AT mxlinux DOT org adresine* bir e-posta göndererek ya da Forum'a göndererek bildirmeden önce yerel olarak üzerinde çalışabilirsiniz.
- Önem açısından, yeni kullanıcılarla en ilgili bilgileri sağlayan 1-3. Bölümlerle başlamanız önerilir. Bunlar tamamlandıktan sonra, sonraki Bölümler çevrilirken kullanıcılara kısmi çeviri olarak dağıtılabılır.
- Mevcut çeviriler [MX/antiX Wiki](#)'de takip edilmektedir

2 Kurulum

2.1 Giriş

Bir MX Linux canlı ortamı (USB başparmak sürücüsü veya DVD) bilgisayarınızı sabit diske erişmeden başlatır. Bilgisayar için geçici bir işletim sisteminin merkezi olarak görev yapan sanal bir dosya sistemini RAM'e kopyalar. Canlı oturumunuzu sonlandırdığınızda, bilgisayarınızla ilgili her şey değişmeden eski haline döner (Bölüm 6.6.1 ile karşılaşır). Bu bir dizi fayda sağlar:

- MX Linux'u bilgisayarınıza kurmadan çalıştırmanızı sağlar.
- MX Linux'un donanımınızla uyumlu olup olmadığını belirlemenizi sağlar.
- MX Linux'un nasıl çalıştığını dair bir fikir edinmenize ve bazı özelliklerini keşfetmenize yardımcı olur.
- MX Linux'un istediğiniz şey olup olmadığına mevcut sisteminizi kalıcı olarak etkilemeden karar verebilirsiniz.

Bir LiveMedium'dan çalıştırmanın bazı dezavantajları da vardır:

- Tüm sistem RAM ve ortamın bir kombinasyonundan çalıştığı için MX Linux daha fazla RAM'e ihtiyaç duyacak ve sabit sürücüye kurulduğu duruma göre daha yavaş çalışabilecektir.
- Özel sürücüler veya özel yapılandırma gerektiren bazı sıra dışı donanımlar, kalıcı dosyaların yüklenemediği salt okunur (DVD gibi) bir canlı oturumda çalışmaz. Kalıcı USB başparmak sürücümüzde bu sorun yoktur.

2.1.1 PAE mi yoksa PAE olmayan mı?

MX Linux [32-bit](#) ve [64-bit](#) olmak üzere iki mimari için mevcuttur ve her ikisinde de [Fiziksel Adres Uzantısı](#) (PAE) etkinleştirilmiştir. PAE, 32 bit işletim sisteminin yaklaşık 4 GB'in ötesinde RAM'e erişmesine izin vermenin bir yoludur. PAE olmayan bir sürümü PAE bir sistemde kullanmak mümkün değildir, ancak tersi mümkün değildir. Eğer makineniz PAE'yi kullanamıyorsa (yani çok eskiyse), bunun yerine kardeş dağıtımımız [antiX Linux](#)'u kurmanızı öneririz.

PAE veya PAE olmayan sürüme ihtiyacınız olup olmadığından emin değilseniz, şu anda çalıştırığınız işletim sisteme uygun aşağıdaki yöntemi kullanın.

- Linux. Bir terminal açın ve şu komutu girin (gerekirse önce `inx1`'yi kurun): `inx1 -f`. Eğer CPU Flags girdisi PAE'yi listeye dahil etmiyorsa, MX Linux'u yükleyemezsiniz.
- Mac. OS X'in Intel sürümleri PAE'yi destekler.
- Windows®
  - Windows2000 ve öncesi: BAE olmayan
  - Windows XP ve Vista. Bilgisayarım > Özellikler, Genel sekmesine sağ tıklayın. En altta Fiziksel Adres Uzantısı (=PAE) yazıyorsa, PAE yüklenecek doğru sürümdür.
  - Windows 7. Başlat düğmesi > Tüm Programlar > Donatılar > Komut İstemi'ne tıklayarak Komut İstemi penceresini açın. Bir terminal penceresi görünecektir. İmlecin konumlandırıldığı komut istemine bu kodu girin:

wmic os get PAEEnabled

PAE etkinse, aşağıdaki gibi bir dönüş alırsınız: *PAEEnabled*. Bu dönüşün ardından TRUE kelimesi gelebilir veya gelmeyebilir.

- Windows 8 ve sonrası. PAE varsayılan olarak etkindir.

2.1.2 32- veya 64-bit sürümü?

İşlemcinizin mimarisi nedir?

Makinenizin 32 veya 64 bit olup olmadığını öğrenmek için aşağıdaki yöntemizi izleyin.*

- **Linux.** Bir terminal açın ve *lscpu* komutunu girin, ardından mimari, çekirdek sayısı vb. için ilk birkaç satırı inceleyin.
- **Windows.** [Bu Microsoft belgesine](#) başvurun.
- **Apple.** [Bu Apple belgesine](#) başvurun.

*Bunun yerine işletim sisteminin mimarisini öğrenmek istiyorsanız, *uname -m* komutu tüm Linux dağıtımlarında ve macOS'ta çalışır.

Genel olarak, 64 bit CPU'nuz ve makineniz ve işlemciniz için gerekli RAM'iniz varsa, 64 bit sürümü kullanmalısınız. Bunun nedeni 64-bit'in genellikle daha hızlı olmasıdır, ancak günlük kullanımda farkı fark etmeye bilirsiniz. Ayrıca uzun vadede, giderek artan sayıda büyük uygulama muhtemelen 64 bit sürümlerle sınırlanacaktır. 32 bitlik bir uygulama veya işletim sisteminin 64 bitlik bir CPU'da çalışabileceğini, ancak tersinin mümkün olmadığını unutmayın.

Daha fazla bilgi için [buraya](#) bakınız.

Ne kadar belleğiniz (RAM) var?

- Linux. Bir terminal açın ve *free -h* komutunu girin ve Toplam sütunundaki sayıya bakın.
- Windows. Sürümünüz için önerilen yöntemi kullanarak Sistem penceresini açın ve "Yüklü bellek (RAM)" girişini arayın.
- Apple. Mac OS X'te Apple menüsündeki "Bu Mac Hakkında" girişine tıklayın ve RAM bilgilerini arayın.

2.1.3 Sistem gereksinimleri

Sabit disk üzerine kurulu bir MX Linux sistemi için normalde aşağıdaki bileşenlere ihtiyacınız olacaktır.

Minimum

- Bir CD/DVD sürücüsü (ve bu sürücüden önyükleme yapabilen BIOS) veya 4 GB USB flash sürücü (ve USB'den önyükleme yapabilen BIOS)
- Modern bir i686 Intel veya AMD işlemci
- 1 GB RAM
- 6 GB boş sabit disk alanı

Tavsiye edilir

- Bir CD/DVD sürücüsü (ve bu sürücüden önyükleme yapabilen BIOS) veya kalıcılık kullanılıyorsa 8 GB'lık bir USB flash sürücü (ve USB'den önyükleme yapabilen BIOS)
- Modern bir i686 Intel veya AMD işlemci
- 2 GB veya daha fazla RAM
- En az 20 GB boş sabit disk alanı
- 3D masaüstü desteği için 3D özellikli bir ekran kartı
- SoundBlaster, AC97 veya HDA uyumlu bir ses kartı

NOT: Bazı MX Linux 64-bit kullanıcıları 2 GB RAM'in genel kullanım için yeterli olduğunu bildirmektedir, ancak bellek yoğun işlemler (yeniden düzenleme gibi) veya uygulamalar (ses veya video düzenleyici gibi) çalıştırıacaksanız en az 4 GB RAM önerilir.

2.2 Önyüklenebilir ortam oluşturma

2.2.1 ISO görüntüsü elde edin

MX Linux, ISO [9660](#) dosya sistemi biçiminde bir disk imaj dosyası olan [ISO](#) imajı olarak dağıtılr. [İndirme sayfasında](#) iki formatta mevcuttur.

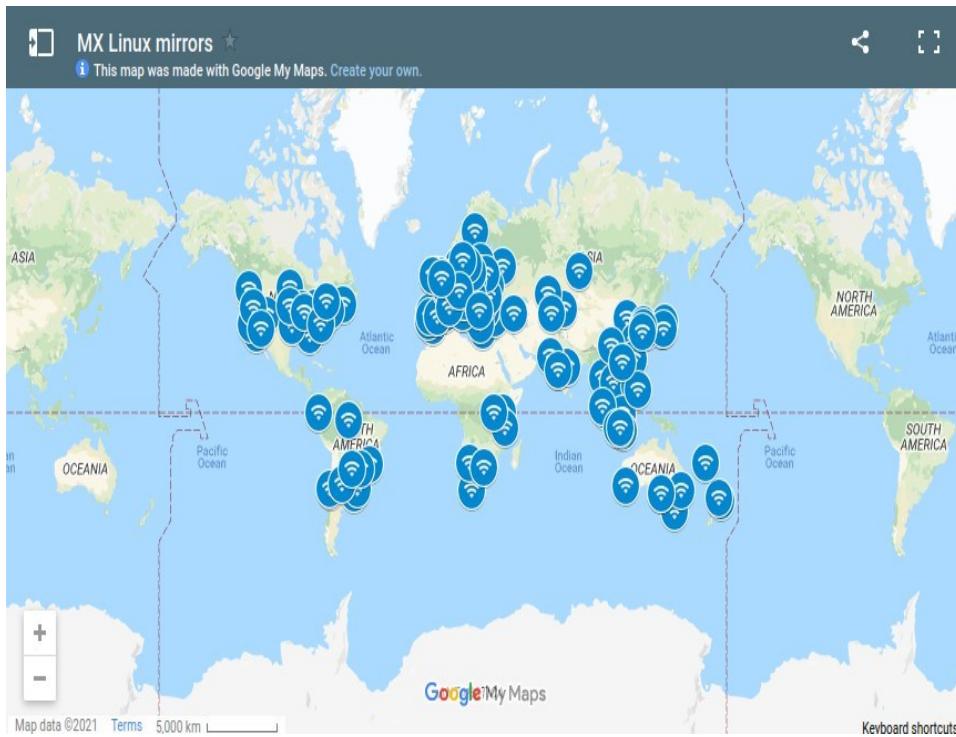
- Belirli bir sürümün **orijinal** sürümü.
  - Bu, yayınlandıktan sonra değiştirilmeden kalan *statik* bir sürümdür.
  - Yayınlanmasından bu yana geçen süre ne kadar uzunsa, o kadar az günceldir.
- Belirli bir sürümün **aylık güncellemesi**. Bu aylık ISO görüntüsü, MX Snapshot kullanılarak orijinal sürümden oluşturulur (bkz. Bölüm 6.6.4).
  - İlk sürümden bu yana tüm yükseltmeleri içerir ve böylece kurulumdan sonra çok sayıda dosyayı indirme zorunluluğunu ortadan kaldırır.
  - Ayrıca, kullanıcıların programların en son sürümüyle canlı bir oturum yürütütmelerini sağlar.
  - **Sadece doğrudan indirme olarak mevcuttur!**

[Windows'tan bir antiX/MX canlı-usb oluşturma](#)

Satin alma

Önceden yüklenmiş ISO imajına sahip olduğunu bildiğimiz mevcut USB sürücüler, bilgisayarlar vb. [donanım sayfasında](#) listelenmiştir.

Şekil 2-1: MX Linux aynalarının dağılımı (Eylül 2021).

İndir

MX Linux, [İndirme sayfasından](#) iki şekilde indirilebilir.

- **Doğrudan.** Doğrudan indirmeler Doğrudan Repo'muzdan veya yansıtıcılarımızdan yapılabilir. ISO görüntüsünü sabit diskinize kaydedin. Bir kaynak yavaş görünüyorsa, başka bir kaynak deneyin. Hem orijinal sürüm hem de aylık güncelleme için kullanılabilir.
- **Torrent.** [BitTorrent](#) dosya paylaşımı, verilerin verimli bir şekilde toplu aktarımı için bir internet protokolü sağlar. Aktarımı, iyi bant genişliğine sahip bağlantıları kullanacak ve düşük bant genişliğine sahip bağlantılar üzerindeki baskıyı en aza indirecek şekilde merkezsizleştirir. Ek bir avantajı da tüm BitTorrent istemcilerinin indirme işlemi sırasında hata kontrolü yapmasıdır, bu nedenle indirme işleminiz tamamlandıktan sonra ayrı bir md5sum kontrolü yapmanız gereklidir. Bu zaten yapılmıştır! MX Linux Torrent Ekibi, resmi olarak yayınlandıktan sonra en geç 24 saat içinde archive.org'a kaydedilen en son MX Linux ISO görüntüsünün (**yalnızca orijinal sürüm**) tohumlanmış bir BitTorrent sürüsünü sürdürmektedir. Torrentlerin bağlantıları [İndirme sayfasında](#) olacaktır.
- İndirme sayfasına gidin ve mimariniz için doğru torrent bağlantısına tıklayın. Tarayıcınız bunun bir torrent olduğunu fark etmeli ve size nasıl işlemek istedığınızı sormalıdır. Değilse, sayfayı görmek için mimarinizin torrentine sol tıklayın, kaydetmek için sağ tıklayın. Indirilen torrentin üzerine tıkladığınızda torrent istemciniz (varsayılan olarak Transmission) açılır ve torrent listede gösterilir; indirme işlemini başlatmak için torrenti vurgulayın ve Başlat'a tıklayın. ISO görüntüsünü zaten indirdiyseniz, yeni indirdiğiniz torrent ile aynı klasörde olduğundan emin olun.

2.2.2 İndirilen ISO görüntüsünün geçerliliğini kontrol edin

Bir ISO görüntüsünü indirdikten sonra, bir sonraki adım onu doğrulamaktır. Kullanılabilecek birkaç yöntem vardır.

md5sum

Her ISO görüntüsüne eşleşen bir md5sum dosyası eşlik eder. İndirdiğiniz dosyanın md5 toplamını resmi olanla karşılaştırmalısınız. Eğer indirilen ISO imajı gerçek ise, md5 toplamı resmi md5 toplamı ile aynı olacaktır. Aşağıdaki adımlar, herhangi bir işletim sistemi platformunda indirilen ISO görüntüsünün bütünlüğünü doğrulamanızı sağlayacaktır.

- Pencereler
Kullanıcılar [Rufus](#) önyüklenebilir USB oluşturucu ile en kolay şekilde kontrol edebilirler; [WinMD5FREE](#) adlı bir araç da ücretsiz olarak indirilebilir ve kullanılabilir.
- Linux
MX Linux'ta, ISO'yu ve md5sum dosyasını indirdiğiniz klasöre gidin. md5sum dosyasına sağ tıklayın > Veri bütünlüğünü kontrol edin. "<ISO'nun adı>" yazan bir iletişim kutusu açılacaktır: Tamam" yazan bir iletişim kutusu açılacaktır. Ayrıca ISO > Compute md5sum'a sağ tıklayıp başka bir kaynakla karşılaştırabilirsiniz.
Bu seçenekin mevcut olmadığı durumlarda, ISO'yu indirdiğiniz konumda bir terminal açın (Linux dosya yöneticilerinde genellikle Terminali Burada Açı seçeneği bulunur), ardından şunu yazın:
md5sum dosyaadı.iso
"Dosya adı" yerine gerçek dosya adını yazdığınızdan emin olun (ilk birkaç harfi yazdıktan sonra Tab tuşuna basın, otomatik olarak doldurulacaktır). Bu hesaplama ile elde edilen sayıyı resmi siteden indirilen md5sum dosyası ile karşılaştırın. Eğer aynı iseler, kopyanız resmi sürüm ile aynıdır.
- MacOS
Mac kullanıcılarının bir konsol açmaları ve ISO ve md5sum dosyalarının bulunduğu dizine geçmeleri gereklidir. Ardından şu komutu verin:
md5 -c dosyaadı.md5sum
Dosya adını gerçek dosya adıyla değiştirdiğinizden emin olun.

sha256sum

Artırılmış güvenlik [sha256](#) ve [sha512](#) ile sağlanır. ISO'nun bütünlüğünü kontrol etmek için dosyayı indirin.

- Windows: yöntem sürümeye göre değişir. Web'de "windows <sürüm> sha256 toplamını kontrol et" şeklinde bir arama yapın
- Linux: md5sum için yukarıdaki yönergeleri izleyin, yerine "md5sum" için "**sha256sum**" veya "**sha512sum**".
- MacOS: bir konsol açın, ISO ve sha256 dosyalarının bulunduğu dizine geçin ve bu komutu verin:

```
shasum -a 256 /path/to/file
```

GPG imzası

MX Linux ISO dosyaları MX Linux geliştiricileri tarafından imzalanmıştır. Bu güvenlik yöntemi, kullanıcının ISO'nun söylediiği gibi olduğundan emin olmasını sağlar: geliştiricilerin resmi bir ISO görüntüsü. Bu güvenlik kontrolünün nasıl çalıştırılacağına ilişkin ayrıntılı talimatlar [MX/antiX Teknik Wiki](#)'de bulunabilir.

2.2.3 LiveMedium Oluşturun

DVD

Bazı önemli yöneleri izlediğiniz sürece bir ISO'yu DVD'ye yazmak kolaydır.

- ISO görüntüsünü bir veri dosyasıymış gibi boş bir CD/DVD'ye yazmayın! ISO görüntüsü, bir işletim sisteminin biçimlendirilmiş ve önyüklenebilir bir görüntüsündür. CD/DVD yazma programınızın menüsünde **Disk görüntüsü yaz** veya **ISO yaz** seçeneğini seçmeniz gereklidir. Sadece bir dosya listesine sürükleip bırakırsanız ve normal bir dosya olarak yazarsanız, önyüklenebilir bir LiveMedium elde edemezsiniz.
- 4,7-GB kapasiteli iyi kalitede yazılabilir bir DVD-R veya DVD+R kullanın.

USB

Çoğu sistemde çalışan önyüklenebilir bir USB başparmak sürücüsünü kolayca oluşturabilirsiniz. MX Linux, bu görev için **MX Live USB Maker** (bkz. Bölüm 3.2) aracını içerir.

- Windows üzerinde bir USB flash sürücü oluşturmak istiyorsanız, önyükleyicimizi destekleyen Rufus'u veya yeni bir Unetbootin sürümünü kullanmanızı öneririz.
- Eğer Linux kullanıyorsanız, live-usb-maker-qt'yi [64-bit AppImage](#) olarak sunuyoruz.
- USB başparmak sürücünüz başlar ancak *gfxboot.c32: not a COM32R image* hata mesajıyla karşılaşırsanız, *bir* sonraki satırda komut istemine "live" yazarak yine de önyükleme yapabilmeniz gereklidir. USB flash sürücüyü yeniden biçimlendirmek ve ISO görüntüsünü yeniden yüklemek hatayı ortadan kaldıracaktır.
- Grafiksel USB oluşturucular başarısız olursa, MX Live USB Maker'da artık bir seçenek olan "dd" komutunu kullanmak mümkündür.
  - UYARI: dd komutu hedef sürücüdeki verilerin tamamen üzerine yazacağından, hedef USB başparmak sürücünüzü doğru tanımlamaya dikkat edin.
  - USB başparmak sürücünüzün doğru aygit adını/harfini bulmak için bir terminal açın, *lsblk* yazın ve Enter tuşuna basın. Sisteminize bağlı tüm aygitların bir listesi listelenecaktır. USB başparmak sürücünüzü listelenen depolama boyutuna göre tanımlayabilmeniz gereklidir.
- Ayrıntılar için [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

```
$ lsblk
NAME   MAJ:MIN RM  SIZE RO TYPE MOUNTPOINT
sda     8:0    0 111.8G  0 disk
└─sda1  8:1    0  20.5G  0 part /
└─sda2  8:2    0  91.3G  0 part /home
sdb     8:16   0 931.5G  0 disk
└─sdb1  8:17   0  10.8G  0 part [SWAP]
└─sdb2  8:18   0 920.8G  0 part /media/data
```

Şekil 2-3: *lsblk* komutunun tipik çıktısı, her biri iki bölümlü iki sabit diski göstermektedir.

2.3 Kurulum Öncesi

2.3.1 Windows'tan geliyor

MX Linux'u Microsoft Windows®'un yerine kuracaksanız, şu anda Windows'ta depolanan dosyalarınızı ve diğer verilerinizi birleştirmek ve yedeklemek iyi bir fikirdir. Bu durumda bile

Çift önyükleme yapmayı planlıyorsanız, kurulum sırasında öngörülemeyen sorunlara karşı bu verilerin bir yedeğini almalısınız.

Dosyaları yedekleme

Ofis belgeleri, resimler, videolar ve müzik gibi tüm dosyalarınızı bulun:

- Genellikle bunların çoğu Belgelerim klasöründe bulunur.
- Hepsini bulduğunuzdan ve kaydettiğinizden emin olmak için Windows Uygulama Menüsünden çeşitli dosya türlerini arayın.
- Bazı kullanıcılar, Windows belgelerini açabilen uygulamalarla (LibreOffice gibi) MX Linux'ta yeniden kullanmak için fontlarını yedekler.
- Bu tür tüm dosyaları bulduktan sonra, bunları bir CD veya DVD'ye yazın ya da USB flash sürücü gibi harici bir cihaza kopyalayın.

E-posta, takvim ve kişi verilerini yedekleme

Kullandığınız e-posta veya takvim programına bağlı olarak, e-posta ve takvim verileriniz belirgin bir konuma veya belirgin bir dosya adı altında kaydedilmeyebilir. Çoğu e-posta veya takvim uygulaması (Microsoft Outlook® gibi) bu verileri bir veya daha fazla dosya biçiminde dışa aktarabilir. Verilerin nasıl dışa aktarılacağını öğrenmek için uygulamanızın yardım belgelerine başvurun.

- E-posta verileri: Çoğu posta programı bu özelliği desteklediğinden, e-posta için en güvenli biçim düz metindir; tüm dosya niteliklerinin korunduğuundan emin olmak için **dosyayı sıkıştırıldığınızdan emin olun**. Outlook Express kullanıyorsanız, postalarınız bir .dbx veya .mbx dosyasında saklanır; bu dosyaların her ikisi de MX Linux'ta Thunderbird'e (yükleyse) aktarılabilir. Bu dosyayı bulmak ve yedeğinize kopyalamak için Windows arama özelliğini kullanın. Outlook postaları MX Linux'ta kullanılmak üzere dışa aktarılmadan önce Outlook Express'e aktarılmalıdır.
- Takvim verileri: MX Linux'ta kullanmak isterseniz takvim verilerinizi iCalendar veya vCalendar formatına aktarın.
- İletişim verileri: en evrensel formatlar CSV (virgülle ayrılmış değerler) veya vCard'dır.

Hesaplar ve şifreler

Genellikle yedeklenebilecek okunabilir dosyalarda saklanması da, bilgisayarınıza kaydetmiş olabileceğiniz çeşitli hesap bilgilerini not etmeyi unutmamak önemlidir. Web siteleri veya İSS'niz gibi hizmetler için otomatik oturum açma verilerinizin baştan girilmesi gerekecektir, bu nedenle bu hizmetlere tekrar erişmek için ihtiyaç duyduğunuz bilgileri disk dışında sakladığınızdan emin olun. Örnekler şunları içerir:

- İSS giriş bilgileri: En azından internet servis sağlayıcınızın kullanıcı adı ve şifresine ve çevirmeli bağlantı veya ISDN kullanıyorsanız bağlanmak için telefon numarasına ihtiyacınız olacaktır. Diğer ayrıntılar arasında çevirmeli çıkış numarası, çevirme türü (darbeli veya tonlu) ve kimlik doğrulama türü (çevirmeli bağlantı için); IP adresi ve alt ağ maskesi, DNS sunucusu, ağ geçidi IP adresi, DHCP sunucusu, VPI/VCI, MTU, kapsülleme türü veya DHCP ayarları (çeşitli geniş bant biçimleri için) yer alabilir. Neye ihtiyacınız olduğundan emin değilseniz, İSS'nize danışın.
- Kablosuz ağı: Geçiş anahtarınıza veya parolanıza ve ağı adınıza ihtiyacınız olacaktır.
- Web şifreleri: Çeşitli web forumları, çevrimiçi mağazalar veya diğer güvenli siteler

İçin şifrelerinize ihtiyacınız olacak.

- E-posta hesabı ayrıntıları: Kullanıcı adınız ve parolanızın yanı sıra posta sunucularının adreslerine veya URL'lerine ihtiyacınız olacaktır. Ayrıca kimlik doğrulama türüne de ihtiyacınız olabilir. Bu bilgiler, e-posta istemcinizin Hesap ayarları iletişim kutusundan alınabilir olmalıdır.
- Anlık mesajlaşma: IM hesap(lar)ınız için kullanıcı adınız ve şifreniz, arkadaş listeniz ve gerekirse sunucu bağlantı bilgileriniz.
- Diğer: VPN bağlantınız (ofisiniz gibi), proxy sunucunuz veya başka bir yapılandırılmış ağ hizmetiniz varsa, ihtiyaç duymaz halinde yeniden yapılandırmak için hangi bilgilerin gerekli olduğunu öğrendiğinizden emin olun.

Tarayıcı favorileri

Web tarayıcı sık kullanılanları (yer imleri) genellikle yedekleme sırasında gözden kaçar ve genellikle belirgin bir yerde saklanmazlar. Çoğu tarayıcı, yer imlerinizi bir dosyaya aktarmak için bir yardımcı program içerir ve bu dosya daha sonra MX Linux'ta tercih ettiğiniz web tarayıcısına aktarılabilir. Belirli güncel talimatlar için kullandığınız tarayıcındaki yer imleri yöneticisini kontrol edin.

Yazılım lisansları

Windows'a özel birçok program lisans anahtarı veya CD anahtarları olmadan yüklenemez. Windows'u kalıcı olarak ortadan kaldırılmaya kararlı değilseniz, bunu gerektiren tüm programlar için bir lisans anahtarınız olduğundan emin olun. Windows'u yeniden yüklemeye karar verirseniz (veya çift önyükleme kurulumu ters giderse), anahtar olmadan bu programları yeniden yükleyemezsınız.

Ürününüzle birlikte gelen kağıt lisansı bulamazsanız, Windows Kayıt Defteri'nde bulabilir veya [ProduKey](#) gibi bir anahtar bulucu kullanabilirsiniz. Her şey başarısız olursa, yardım için bilgisayarın üreticisine başvurmayı deneyin.

Windows programlarını çalıştırma

Windows programları bir Linux işletim sistemi içinde çalışmamayacaktır, bu nedenle MX Linux kullanıcılarının yerel eşdeğerlerini aramaları önerilir (bkz. Bölüm 4). Bir kullanıcı için kritik olan uygulamalar Wine altında çalışabilir (bkz. Bölüm 6.1), ancak başarı değişkenlik gösterir.

2.3.2 Apple Intel bilgisayarlar

Intel çipli Apple bilgisayarlara MX Linux yüklemek sorunlu olabilir; zorluk ilgili donanıma bağlıdır. Böyle bir kurulumla ilgilenen kullanıcıların son gelişmeler için Debian materyallerini ve forumlarını araştırmaları ve danışmaları tavsiye edilir. Bazı Apple kullanıcıları MX Linux'u başarıyla kurmuşlardır, bu nedenle MX Linux Forumunda arama yapar ya da soru gönderirseniz iyi şansınız olacaktır.

Bağlantılar

[Debian'ı Apple Bilgisayarlara Yükleme](#)

[Debian forumları](#)

2.3.3 Sabit sürücü SSS

MX Linux'u nereye kurmalıyım?

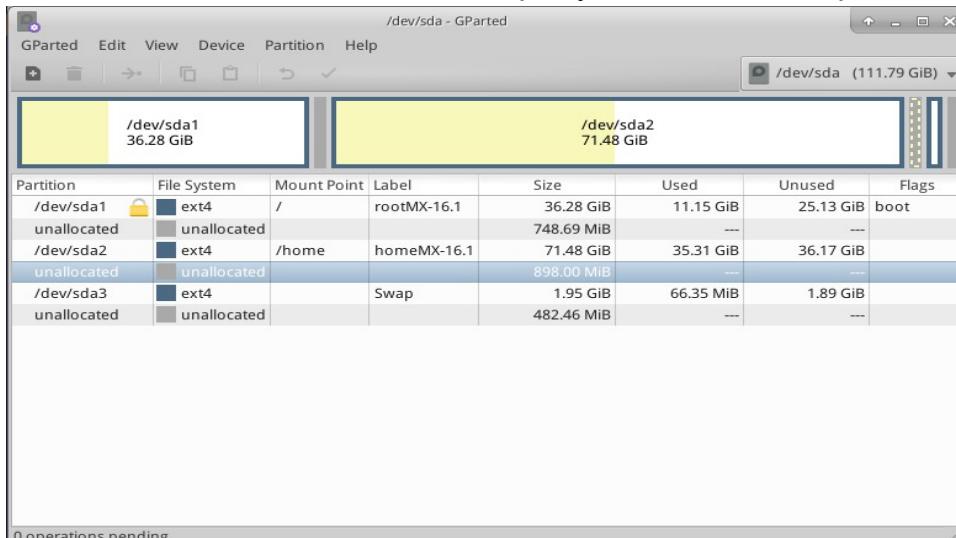
Kuruluma başlamadan önce, MX Linux'u nereye kuracağınızıza karar vermeniz gereklidir.

- Tüm sabit sürücü
- Sabit sürücüdeki mevcut bölüm

- Sabit sürücüde yeni bölüm

Kurulum sırasında ilk iki seçenekten birini seçebilirsiniz; üçüncü seçenek yeni bir bölüm oluşturulmasını gerektirir. Bunu kurulum sırasında yapabilirsiniz, ancak kuruluma başlamadan önce yapmanız önerilir. MX Linux'ta, bölümleri grafiksel olarak oluşturmak ve yönetmek için genellikle **GParted** (Xfce) veya **Partition Manager** (KDE) kullanacaksınız.

Linux için geleneksel bir kurulum yapılandırması, aşağıdaki şekilde gösterildiği gibi kök, ev ve takas için birer tane olmak üzere birkaç bölüme sahiptir. Eğer Linux'ta yeniyseniz bununla başlamalısınız. UEFI özellikli makineler için FAT32 formatlı bir EFI sistem bölümüne (ESP) de ihtiyacınız olabilir. Diğer bölüm düzenlemeleri de mümkündür, örneğin bazı deneyimli kullanıcılar kök ve ev bölümlerini veri için ayrı bir bölümle birleştirirler.

Şekil 2-2: GParted üç bölüm (sda1), (sda2) ve takas (sda3) gösteriyor. Sürücü boyutları kullanıcının tercihine bağlıdır (minimum gereksinimler için Bölüm 1.3'e bakın).

DAHA FAZLASI: GParted Kılavuzu

[GParted ile yeni bir bölüm oluşturma](#)

[Çoklu önyükleme sistemini bölümleme](#)

Bölümleri nasıl düzenleyebilirim?

Disk Yöneticisi adı verilen çok kullanıcılı bir araç, disk bölümlerinin bazı özelliklerini hızlı ve kolay bir şekilde takmak, çıkarmak ve düzenlemek için basit bir arayüz ile makinedeki tüm bölümlerin (takas hariç) grafiksel bir sunumunu sağlar. Değişiklikler otomatik olarak ve hemen /etc/fstab dosyasına yazılır ve böylece bir sonraki açılış için korunur.

YARDIM: [Disk Yöneticisi](#)

Windows kurulumumdaki diğer bölümler nedir?

Windows yüklü yeni ev bilgisayarları, işletim sistemi kurulumunu içeren bölüme ek olarak bir tanılama bölümü ve geri yükleme bölümü ile birlikte satılmaktadır. GParted'da farkında olmadığınız birden fazla bölüm görüyorsanız, bunlar muhtemelen bu bölümlerdir ve kendi hallerine bırakılmalıdır.

Ayrı bir ev bölümü oluşturmalı mıyım?

Yükleyici / (root) içinde bir /home dizini oluşturacağı için ayrı bir ev bölümü oluşturmanız gerekmek. Ancak ayrı bir bölüme sahip olmak yükseltmeleri kolaylaştırır ve kullanıcıların sürücüyü çok sayıda resim, müzik veya video ile doldurmasından kaynaklanan sorunlara karşı koruma sağlar.

/ (kök) ne kadar büyük olmalıdır?

- (Linux'ta ileri eğik çizgi "/" kök bölümü gösterir.) Kurulu taban boyutu 5 GB'in biraz altındadır, bu nedenle temel işlevlere izin vermek için en az 6 GB öneriyoruz.
- Bu minimum boyut birçok programı yüklemenize izin vermeyecektir ve yükseltme yapmakta, VirtualBox'ı çalıştmakta vb. zorluklara neden olabilir. Bu nedenle normal kullanım için önerilen boyut 20 GB'dır.
- Ev bölümünüz (/home) kök dizin (/) içinde yer alıyorsa ve çok sayıda büyük dosya depoluyorsanız, daha büyük bir kök bölüme ihtiyacınız olacaktır.
- Büyük oyunlar (örneğin Wesnoth) oynayan oyuncular veri, görüntü ve ses dosyaları için normalden daha büyük bir kök bölüme ihtiyaç duyacaklarını unutmamalıdır; alternatif olarak ayrı bir veri sürücüsü kullanabilirler.

Değiş tokusa ihtiyacım var mı?

Takas, Windows'un sanal bellek için kullandığı "sayfa" dosyasına benzer şekilde sanal bellek için kullanılan disk alanıdır. Teknik olarak bir Linux sistemi takas olmadan çalışabilir, ancak bazı performans sorunları ortaya çıkabilir, ancak MX Linux bunu şiddetle tavsiye eder ve Yükleyici sizin için bir takas dosyası veya bölümü oluşturacaktır (bkz. Bölüm 2.5.1).

Sistemi hazırda bekletmeyi (sadece askiya almayı değil) düşünüyorsanız, takas alanının boyutu için bazı öneriler aşağıda verilmiştir:

- 1 GB'tan daha az RAM için takas alanı, sistem için mevcut sabit disk alanı miktarına bağlı olarak en az RAM miktarına eşit ve en fazla RAM miktarının iki katı olmalıdır.
- Daha büyük miktarda RAM'e sahip sistemler için takas alanınız en azından bellek boyutuna eşit olmalıdır.

"sda" gibi isimler ne anlama geliyor?

Kurulumu başladan önce, Linux işletim sisteminin sabit disklere ve bölümlerine nasıl davrandığını anlamanız çok önemlidir.

- **Sürücü adları.** Sabit disk bölümlerinizin her birine bir sürücü harfi atayan Windows'un aksine, Linux bir sistemdeki her sabit sürücüye veya diğer depolama aygıtına kısa bir aygit adı atar. Aygit adları SATA sürücüler için **s_d** artı tek bir harf (örneğin, "sda", "sdb", vb.) ile başlar ve **NVMe** sürücüler için **nvme0n** artı tek bir sayı (örneğin, "nvme0n1", "nvme0n2", vb.) ile başlar. Sürücüler adlandırmanın daha gelişmiş yolları da vardır; bunlardan en yaygın olanı, ekipmanın eklenmesi veya çıkarılmasıyla değiştirilmeyecek kalıcı bir ad atamak için kullanılan **UUID**'dir (Evrensel Olarak Benzersiz Kimlik Tanımlayıcı).
- **Bölüm adları.** Her sürücüde, her bölüm aygit adına eklenmiş bir sayı olarak adlandırılır. Böylece, SATA için, **sda1** ilk sabit sürücüdeki ilk bölüm olurken, **sdb3** ikinci sürücüdeki üçüncü bölüm olur. NVMe için, nvme0n1p1 ilk sabit sürücüdeki ilk bölüm olurken, nvme0n2p3 ikinci sürücüdeki üçüncü bölüm olur.

- **Genişletilmiş bölümler.** PC sabit disklerinde başlangıçta yalnızca dört bölüme izin verilirdi. Bunlar Linux'ta birincil bölümler olarak adlandırılır ve 1'den 4'e kadar numaralandırılır. Birincil bölümlerden birini genişletilmiş bir bölüm haline getirerek ve ardından bunu 5'ten itibaren numaralandırılan mantıksal bölmelere (sınır 15) bölgerek sayıyı artırabilirsiniz. Linux bir birincil ya da mantıksal bölüme kurulabilir.

2.4 İlk bakış

Live Medium girişi

Oturumu kapatıp tekrar açmak, yeni paketler yüklemek vb. istemeniz durumunda, kullanıcı adları ve parolalar burada verilmiştir:

- Düzenli kullanıcı
  - ad: demo
  - şifre: demo
- Süper Kullanıcı (Yönetici)
  - ad: kök
  - parola: root

2.4.1 LiveMedium'u önyükleme

Canlı CD/DVD

CD/DVD'yi tepsİYE yerleştirin ve yeniden başlatın.

Canlı USB flash sürücü

Bilgisayarınızın USB başparmak sürücüsünü kullanarak doğru şekilde önyükleme yapmasını sağlamak için birkaç adım atmanız gerekebilir.

- USB başparmak sürücüsü ile önyükleme yapmak için, birçok bilgisayarda önyükleme sırasında bu aygıtı seçmek için basabileceğiniz belirli tuşlar vardır. Tipik Önyükleme Aygıtı Menüsü tuşları Esc, İşlev tuşlarından biri, Return veya Shift'tir. Doğru tuş bulmak için yeniden başlatma sırasında görüntülenen ilk ekrana dikkatlice bakın.
- Alternatif olarak, önyükleme aygıtı sırasını değiştirmek için BIOS'a girmeniz gerekebilir:
  - Bilgisayarı başlatın ve BIOS'a girmek için başlangıçta gerekli tuşa (örn. F2, F10 veya Esc) basın.
  - Önyükleme sekmesine tıklayın (veya okla üzerine gelin).
  - USB aygıtınızı (genellikle USB HDD) tanımlayın ve vurgulayın, ardından listenin en üstüne taşıyın (veya sisteminiz buna ayarlıysa girin). Kaydedin ve çılayın.
  - BIOS'u değiştirme konusunda emin degilseniz veya rahatsızsanız, [MX Forum](#)'da yardım isteyin.

- BIOS'ta USB desteği olmayan eski bilgisayarlarda, USB sürücülerini yükleyecek ve size bir menü sunacak olan [Plop Linux LiveCD](#)'yi kullanabilirsiniz. Ayrıntılar için web sitesine bakın.
- Sisteminiz önyükleme işlemi sırasında USB flash sürücüyü tanıယacak şekilde ayarlandıktan sonra, flash sürücüyü takın ve makineyi yeniden başlatın.

UEFI

[UEFI Önyükleme Sorunları ve kontrol edilmesi gereken bazı ayarlar!](#)

Makinede Windows 8 veya üzeri bir sürüm yüklüyse, [\(U\)EFI](#) ve Secure Boot'un varlığıyla başa çıkmak için özel adımlar atılmalıdır. Çoğu kullanıcıdan, makine açılmaya başladığında BIOS'a girerek Güvenli Önyükleme'yi kapatmaları istenir. Ne yazık ki, bundan sonraki kesin prosedür üreticiye göre değişir:

UEFI spesifikasyonunun MBR bölümleme tablolarının tam olarak desteklenmesini gerektirmesine rağmen, bazı UEFI ürün yazılımı uygulamaları, önyükleme diskinin bölümleme tablosunun türüne bağlı olarak hemen BIOS tabanlı CSM önyüklemesine geçer ve MBR bölümlü disklerdeki EFI Sistem bölümlerinden UEFI önyüklemesinin gerçekleştirilmesini etkili bir şekilde önler.

(Wikipedia, "Unified Extensible Firmware Interface", 10/12/19 tarihinde alındı)

UEFI önyükleme ve kurulumu 32 ve 64 bit makinelerin yanı sıra 32 bit UEFI'ye sahip 64 bit makinelerde de desteklenmektedir. Bununla birlikte, 32 bit UEFI uygulamaları hala sorunlu olabilir. Sorun giderme için lütfen [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın veya [MX Forum](#)'a sorun.

Siyah Ekran

Bazen, köşesinde yanıp sönen bir imleç bulunan boş siyah bir ekranla karşılaşırınız. Bu, Linux tarafından kullanılan pencere sistemi olan X'in başlatılamamasını temsil eder ve çoğunlukla kullanılan grafik sürücüsündeki sorunlardan kaynaklanır. Cözüm: yeniden başlatın ve menüden Güvenli Video veya Arızalı önyükleme seçeneklerini seçin; bu önyükleme kodlarıyla ilgili ayrıntılar [Wiki](#)'de bulunabilir. Bölüm 3.3.2'ye bakın.

2.4.2 Standart açılış ekranı

Şekil 2-3: x64 ISO görüntüsünün *LiveMedium* önyükleme ekranı.

LiveMedium açıldığında, yukarıdaki şekilde gösterilene benzer bir ekranla karşılaşacaksınız; kurulu bir sistem için ekran oldukça farklı görünür. Ana menüde özel girişler de görünebilir.

Ana Menü girişleri

Tablo 1: Canlı önyüklemedeki menü girişleri

Giriş	Yorum
MX-XX.XX (<YAYIN TARIHI>)	Bu giriş varsayılan olarak seçildir ve çoğu kullanıcının canlı sistemi önyükleyeceği standart yoldur. Sistemi başlatmak için Return tuşuna basmanız yeterlidir.
Sabit Diskten Önyükleme	Sistemin sabit diskinde o anda yüklü olan her şeyi başlatır.
Hafiza Testi	RAM'i kontrol etmek için bir test çalıştırır. Bu test geçerse, hala bir donanım sorunu veya RAM'de bir sorun olabilir; test başarısız olursa, RAM'de bir sorun var demektir.

Alt satırda, ekranda bir dizi dikey giriş görüntülenir ve bunların altında bir dizi yatay seçenek bulunur; **ayrintılar için bu ekrandayken F1 tuşuna basın.**

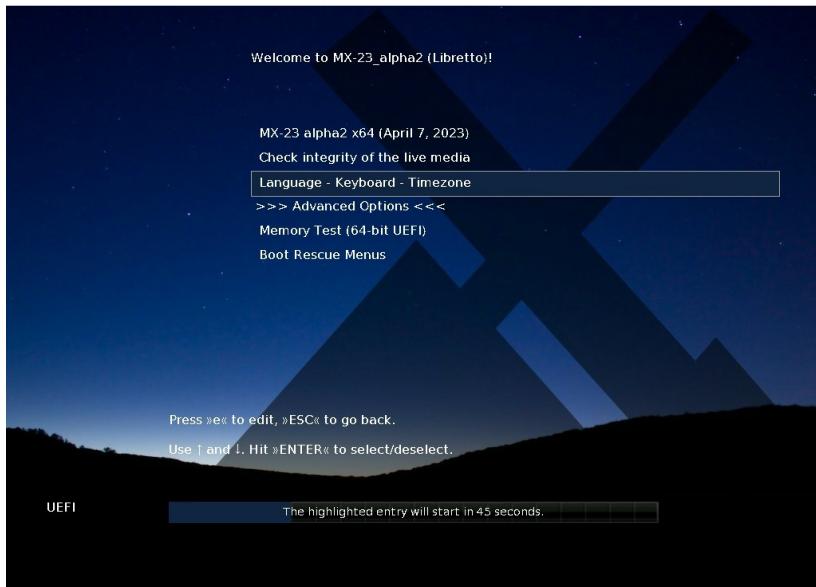
Seçenekler

- F2 Dil.** Önyükleyici ve MX sistemi için dili ayarlayın. Bu, kurulum sırasında otomatik olarak sabit sürücüye aktarılacaktır.
- F3 Saat Dilimi.** Sistem için saat dilimini ayarlayın. Bu, kurulum sırasında otomatik olarak sabit sürücüye aktarılacaktır.
- F4 Seçenekleri.** Canlı sistemi kontrol etmek ve başlatmak için seçenekler. Bu seçeneklerin çoğu kurulum sırasında sabit sürücüye aktarılmaz.
- F5 Kalıcı.** Makine kapandığında LiveUSB'deki değişiklikleri korumak için seçenekler.
- F6 Güvenli/Başarısız Video Seçenekleri.** Varsayılan olarak X'e önyükleme yapmayacak makineler için seçenekler.

- **F7 Konsol.** Sanal konsolların çözünürlüğünü ayarlayın. Çekirdek Modu Ayarı ile çakışabilir. Komut Satırı Yüklemesine önyükleme yapıyorsanız veya erken önyükleme işleminde hata ayıklamaya çalışıyorsanız yararlı olabilir. Bu seçenek yüklediğinizde aktarılacaktır.

DAHA FAZLASI: [Linux başlangıç süreci](#), [MX/antiX Wiki](#)

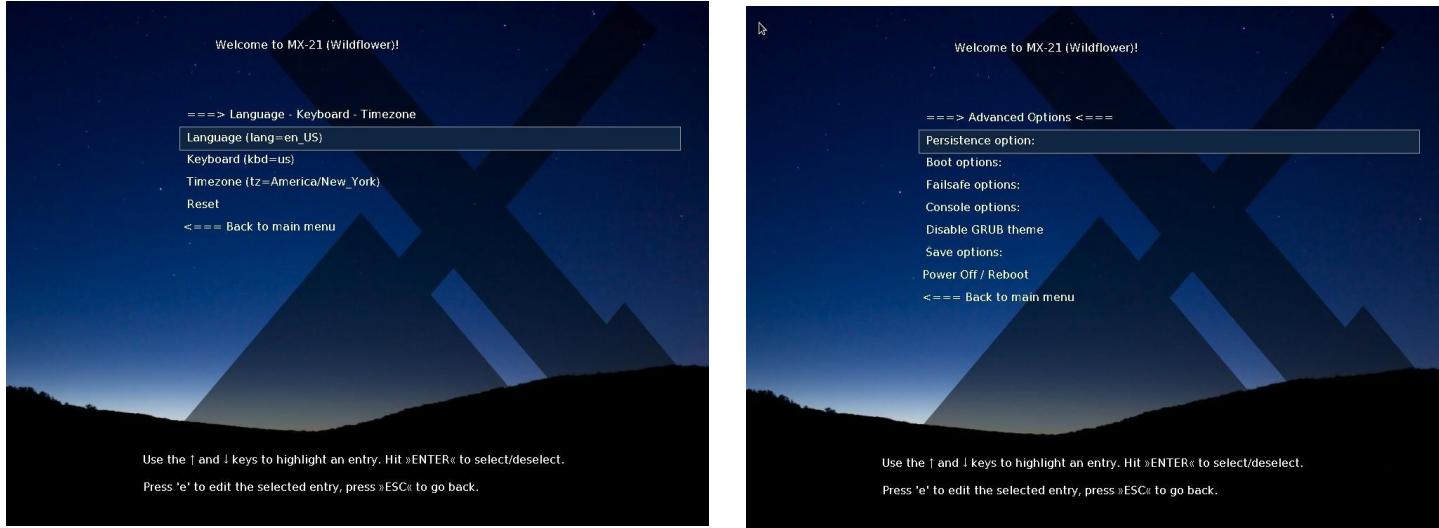
2.4.3 UEFI açılış ekranı

Şekil 2-4: UEFI algılandığında x64 (MX-21 ve üstü) LiveMedium önyükleme ekranı.

Kullanıcı UEFI önyükleme için ayarlanmış bir bilgisayar kullanıysa (bkz. [MX/antiX Wiki](#)), UEFI canlı önyükleme için açılış ekranı bunun yerine farklı seçeneklerle görünecektir.

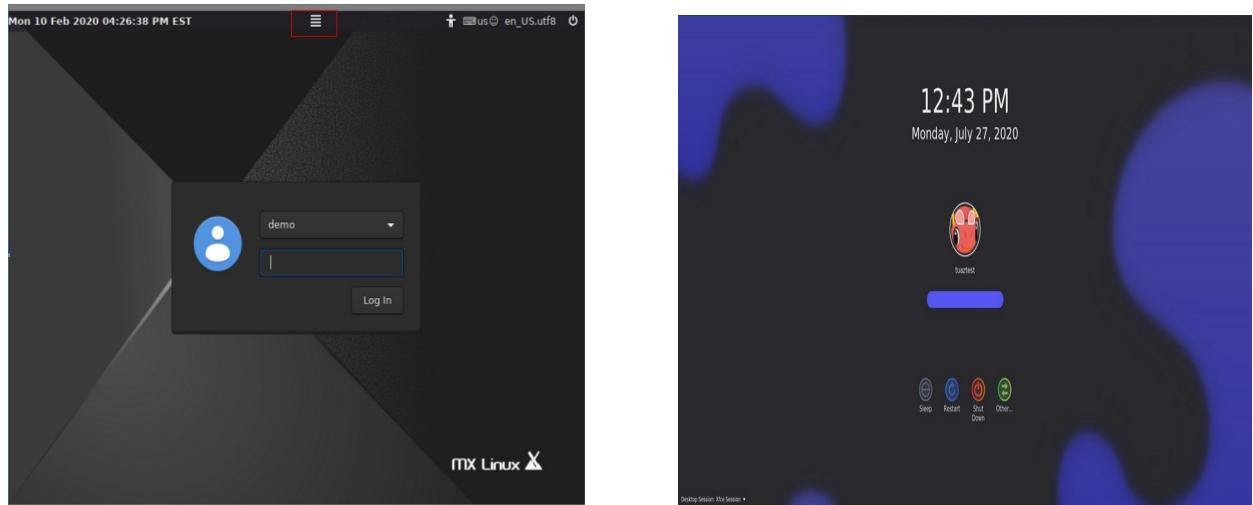
- Menüler, fonksiyon tuşu menüleri yerine önyükleme seçeneklerini ayarlamak için kullanılır.
- En üstteki seçenek, seçilen tüm seçenekler etkinleştirilmiş olarak işletim sistemini başlatacaktır.
- Gelişmiş Seçenekler, Kalıcılık ve eski önyükleme işlev tuşu menülerinde bulunan diğer öğeler gibi şeyleri ayarlar.
- Dil - Klavye - Saat Dilimi bu seçenekleri ayarlar.

Şekil 2-5: LiveMedium (solda) ve kurulu seçenekler için ekran örnekleri.

Önyükleme seçeneklerinizin kalıcı olmasını istiyorsanız, bir kaydetme seçeneği seçtiğinizden emin olun.

2.4.4 Giriş ekranı

Şekil 2-6: Sol: Oturum düğmesi üst ortada olacak şekilde Xfce oturum açma ekranı. Sağda: KDE/Plasma oturum açma ekranı (eski sürümler).

Otomatik oturum açmayı seçmediyseniz, yüklü önyükleme işlemi oturum açma ekranıyla sona erer; canlı bir oturumda yalnızca arka plan görüntüsü gösterilir, ancak masaüstünden çıkış yaparsanız ekranın tamamını görürsünüz. (Ekranın düzeni MX sürümünden sürümeye değişir.) Küçük ekranlarda görüntü yakınlaştırılmış görünebilir; bu MX Linux tarafından kullanılan görüntü yöneticisinin bir özelliğidir.

Üst çubuğun sağ ucunda üç küçük simge görebilirsiniz; sağdan sola doğru:

- Kenardaki **güç düğmesi** askıya alma, yeniden başlatma ve kapatma seçeneklerini içerir.
- **Dil düğmesi**, kullanıcının oturum açma ekranı için uygun klavyeyi seçmesini sağlar.
- **Görsel yardımlar düğmesi** bazı kullanıcıların özel ihtiyaçlarını karşılar.

Ortada hangi masaüstü yöneticisini kullanmak istedığınızı seçmenizi sağlayan **oturum düğmesi** vardır: Varsayılan Xsession, Xfce Session ve yüklemiş olabileceğiniz diğer tüm masaüstü yöneticileri (Bölüm 6.3). Fluxbox artık varsayılan olarak dahil değildir, ancak MX Paket Yükleyicisi ile kurulabilir.

Her açılışta oturum açmak zorunda kalmamak istiyorsanız (güvenlik kaygılarının olduğu yerlerde önerilmez), MX Kullanıcı Yöneticisi'nin "seçenekler" sekmesinde "otomatik oturum aç" seçeneğini değiştirebilirsiniz.

MX KDE/Plasma sürümleri, oturum seçici, ekran klavyesi ve güç/kapatma/yeniden başlatma işlevlerini içeren farklı bir giriş ekranı ile birlikte gelir.

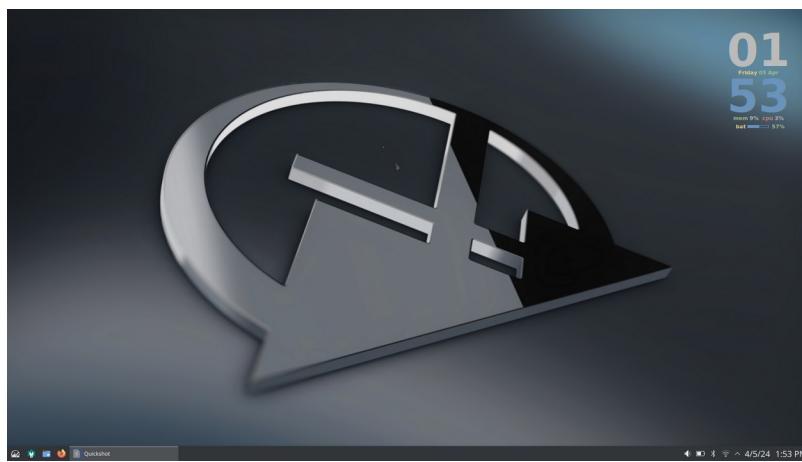
2.4.5 Farklı masaüstleri

MX-Xfce

Şekil 2-7: Varsayılan Xfce masaüstü.

MX-KDE

Şekil 2-8: Varsayılan KDE/Plasma masaüstü.

Masaüstü [Xfce](#) veya KDE/Plasma tarafından oluşturulur ve yönetilir; her birinin görünümü ve düzeni MX Linux için büyük ölçüde değiştirilmiştir. İlk bakışınızdaki iki baskın özelliğe dikkat edin: panel ve Karşılama ekranı.

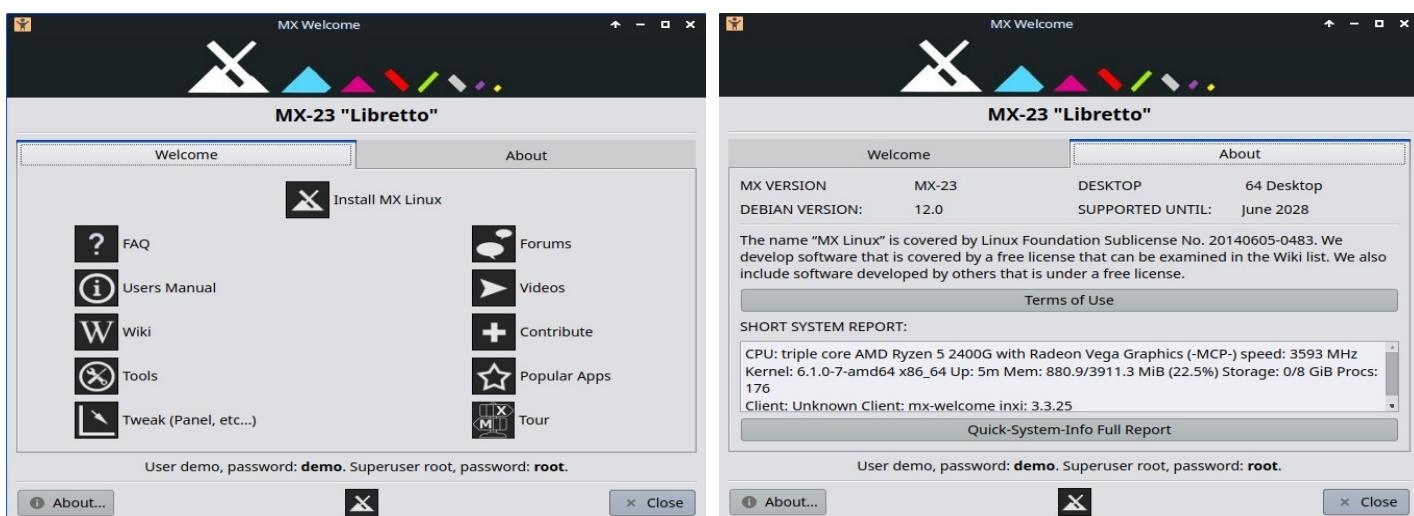
Panel

MX Linux'un varsayılan masaüstünde ekranda tek bir dikey panel vardır. Panel yönü **MX Tools > MX Tweak'ten** kolayca değiştirilebilir. Yaygın panel özellikleri şunlardır:

- Güç düğmesi, oturumu kapatma, yeniden başlatma, kapatma ve askıya alma için bir iletişim kutusuna açılır (Xfce)
- LCD biçiminde saat-takvim için tıklayın (xfce)
- Taskswitcher/Pencere Düğmeleri: açık uygulamaların gösterildiği alan
- Firefox tarayıcı
- Dosya yöneticisi (Thunar)
- Bildirim Alanı
  - Güncelleme yönetici
  - Pano yönetici
  - Ağ yönetici
  - Hacim yönetici
  - Güç yönetici
  - USB çıkarıcı
- Çağrı cihazı: mevcut çalışma alanlarını görüntüler (varsayılan olarak 2, değiştirmek için sağ tıklayın)
- Uygulama menüsü (Xfce'de "[Whisker](#)")
- Diğer uygulamalar çalışırken panele veya Bildirim Alanı'na simgeler ekleyebilir

Panelin özelliklerini değiştirmek için bkz.

Karşılama ekranı

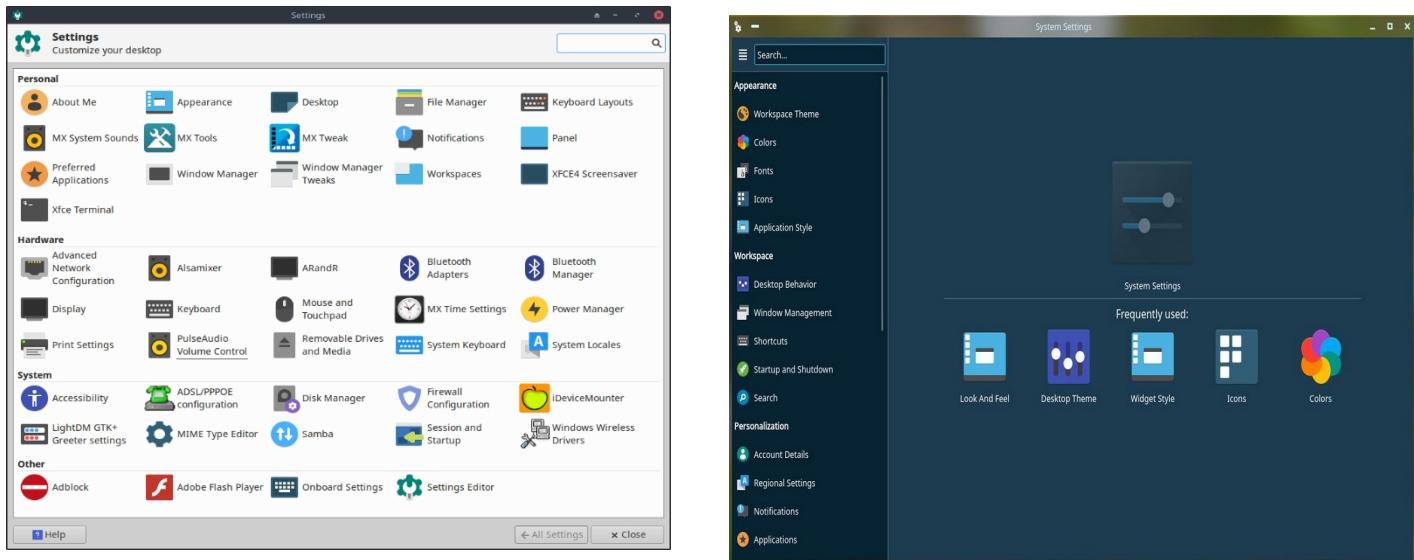

Şekil 2-9: MX linux'ta Hoş Geldiniz ve Hakkında ekraneleri (kurulu).

Kullanıcı sistemi ilk kez açtığında, ekranın ortasında iki sekmeli bir Hoş Geldiniz ekranı belirir: "Hoş Geldiniz" hızlı yönlendirme ve yardım bağlantıları sunarken (Şekil 2-7), "Hakkında" işletim sistemi, çalışan sistem vb. hakkında bir bilgi özeti görüntüler. Canlı bir oturum çalıştırırken, demo ve root kullanıcılarının şifreleri en alta gösterilecektir. Kapatıldıktan, canlı olarak çalıştırıldıktan veya kurulduktan sonra, menü veya MX Araçları kullanılarak tekrar görüntülenebilir.

Yeni kullanıcıların düğmeler üzerinde dikkatlice çalışması çok önemlidir, çünkü bu, MX Linux'un gelecekteki kullanımında çok fazla karışıklık ve çaba tasarrufu sağlayacaktır. Zamanınız kısıtlıysa, en sık sorulan soruların yanıtlandığı Masaüstünde bağlantısı verilen SSS belgesini taramanız önerilir.

İpuçları & Püf Noktaları

Şekil 2-10: Ayarlar, değişiklik yapmak için tek durak konumunuzdur. İçindekiler değişir.

Başlangıçta bilinmesi gereken bazı kullanışlı şeyler:

- Ses, ağ vb. ile ilgili sorun yaşıyorsanız Yapılandırma (Bölüm 3) kısmına bakın.
- İmleci hoparlör simgesinin üzerinde kaydırarak veya hoparlör simgesine sağ tıklayarak > Mikseri Açı öğesini seçerek genel ses yüksekliğini ayarlayın.
- **Uygulama Menüsü > Ayarlar > Klavye**, Düzen sekmesine tıklayarak ve açılır menüden modeli seçerek sistemi kendi klavye düzeninize göre ayarlayın. Burası aynı zamanda diğer dil klavyelerini ekleyebileceğiniz yerdir.
- **Uygulama Menüsü > Ayarlar > Fare ve Dokunmatik Yüzey'e** tıklayarak fare veya dokunmatik yüzey tercihlerini ayarlayın.
- Çöp kutusu, sol bölmede simgesini göreceğiniz dosya yöneticisinde kolayca yönetilebilir. Boşaltmak için sağ tıklayın. Ayrıca Masaüstüne veya panele de eklenebilir. İster vurgulayıp sil düğmesine basarak ister bağlam menüsü girişü aracılığıyla silme işlemini kullanmanın öğeyi sonsuza kadar kaldırıldığını ve kurtarılamayacağını anlamak önemlidir.
- MX Updater'daki mevcut güncellemelerin göstergesinin (özetlenen kutu) yeşile dönmesini izleyerek sisteminizi güncel tutun. Ayrıntılar için Bölüm 3.2'ye bakın.
- Kullanışlı tuş kombinasyonları (Tüm Ayarlar > Klavye > Uygulama Kısayolları'ndan yönetilir).

Tablo 2: Kullanışlı tuş kombinasyonları

Tuş Vuruşları	Eylem
F4	Bir terminali ekranın üstünden aşağıya düşürür
Windows tuşu	Uygulama menüsünü getirir
Ctrl-Alt-Esc	Herhangi bir programı öldürmek için imleci beyaz bir x'e dönüştürür
Ctrl-Alt-Bksp	Oturumu kapatır (kaydetmeden!) ve sizi giriş ekranına döndürür
Ctrl-Alt-Del	Xfce'de masaüstüni kilitler; KDE/Plasma'da oturumu kapatır
Ctrl-Alt-F1	Sizi X oturumunuzdan bir komut satırına bırakır; geri dönmek için Ctrl-Alt-F7 tuşlarını kullanın
Alt-F1	Bu MX Linux Kullanıcı Kılavuzunu açar (yalnızca Xfce, KDE/Plasma'da menü)
Alt-F2	Bir uygulamayı çalıştırmak için bir iletişim kutusu getirir

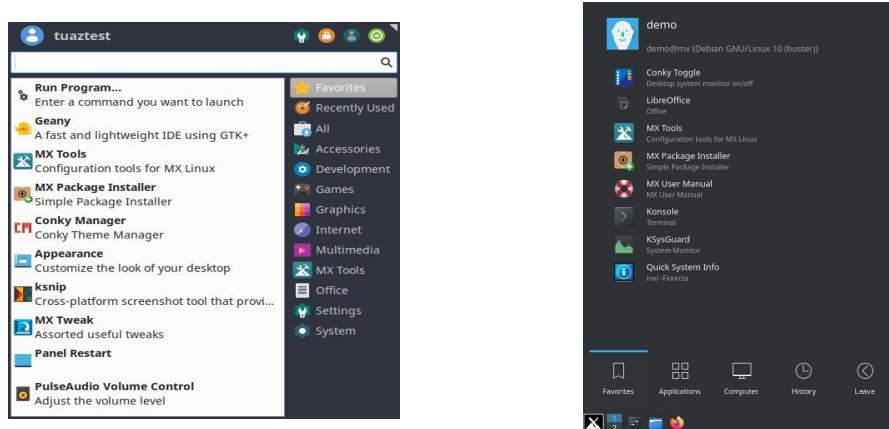
Alt-F3

Menü girişlerinin bazı düzenlemelerine de izin veren Uygulama Bulucu'yu açar

	(Yalnızca Xfce)
Alt-F4	Odaktaki bir uygulamayı kapatır; masaüstünde, çıkış iletişim kutusunu getirir
PrtScr	Ekran yakalama için ekran görüntüsü yardımcı programını açar

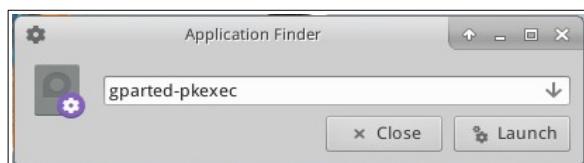
Uygulamalar

Uygulamalar çeşitli şekillerde başlatılabilir.

Şekil 2-11: SOL: Xfce Whisker menüsü (icerik değişebilir). SAĞ: KDE/Plasma menüsü.

- Sol alt köşedeki Uygulama menüsü simgesine tıklayın.
  - Sık Kullanılanlar kategorisine açılır ve sol bölmedeki içeriği görmek için fareyi sağ taraftaki diğer kategorilerin üzerine getirebilirsiniz.
  - En üstte güçlü bir artımlı arama kutusu var: kategorisini bilmenize gerek kalmadan herhangi bir uygulamayı bulmak için birkaç harf yazmanız yeterli.
- Masaüstüne sağ tıklayın > Uygulamalar.
- Uygulamanın adını biliyorsanız, iki yoldan biriyle kolayca başlatılan Uygulama Bulucu'yu kullanabilirsiniz.
  - Masaüstüne sağ tıklayın > Komutu çalıştır ...
  - Alt-F2
  - Alt-F3 (Xfce) komutları, konumları vb. kontrol etmenizi sağlayan gelişmiş bir sürümü getirir.
- KDE/Plasma masaüstünde, sadece yazmaya başlayın
- Sık kullanılan bir uygulamayı açmak için tanımladığınız bir tuş vuruşunu kullanın.
  - Xfce- **Uygulama Menüsü** > **Ayarlar'a** tıklayın: Klavye, Uygulama kısayolları sekmesine tıklayın.
  - KDE/Plasma - Menüde Global Kısayollar

Şekil 2-12: Uygulama Bulucu uygulamayı tanımlıyor.

Diger

Sistem bilgileri

- Uygulama Menüsü > Hızlı Sistem Bilgisi'ne tıkladığınızda komutun sonuçları görüntülenir *inx -Fxrz komutunu* panoya kaydederek Forum gönderilerine, metin dosyalarına vb. yapıştırma hazır hale getirin.
- KDE/Plasma - Güzel bir grafik ekran için Uygulama Menüsü > Sistem > Infocenter'a tıklayın

Video ve ses

- Temel monitör ayarları için Uygulama Menüsü > Ayarlar > Ekran'a tıklayın
- Ses ayarı Uygulama Menüsü > Multimedya > PulseAudio Ses Kontrolü (veya Ses yönetici simgesine sağ tıklayarak) aracılığıyla yapılır

NOT: ekran, ses veya internet gibi sorun giderme alanları için Bölüm 3: Yapılandırma'ya bakın.

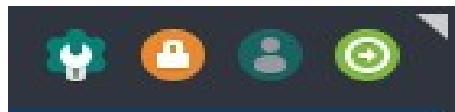
Bağlantılar

- [Xfce belgeleri](#)
- [Xfce SSS](#)
- [KDE](#)

2.4.7 Çıkış

Uygulama menüsünü açığınızda, sağ üst köşede varsayılan olarak dört komut düğmesi göreceksiniz (menü simgesine sağ tıklayarak gösterilenleri değiştirin > Özellikler, Komutlar sekmesi). Soldan sağa doğru:

- Tüm Ayarlar (Tüm Ayarlar)
- Kilit Ekranı
- Kullanıcıları Değiştirin
- Çıkış Yap

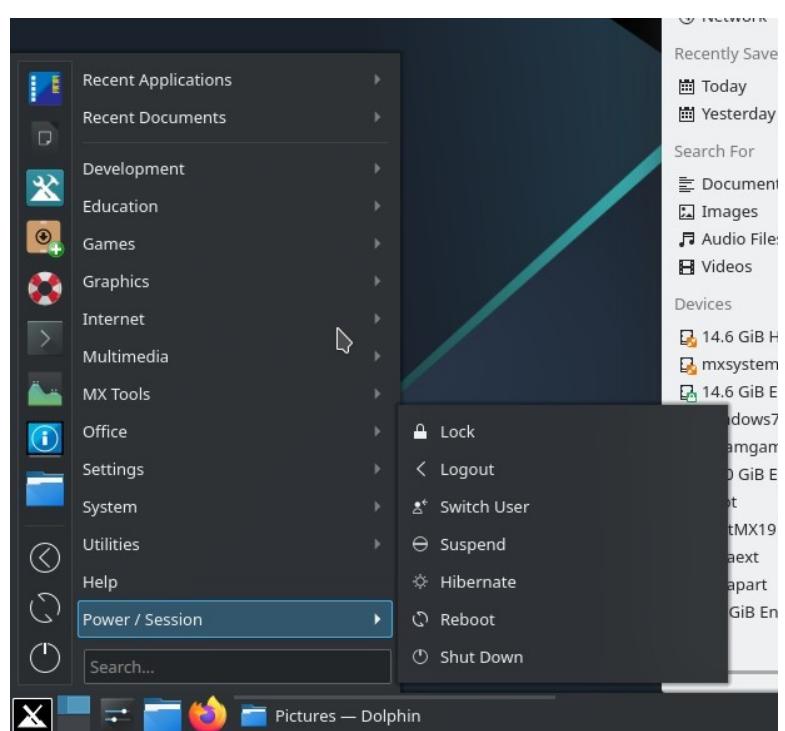

Şekil 2-13: komut düğmeleri

Üst: Xfce

Doğru: KDE/Plasma

Sistemin güvenli bir şekilde kapatılabilmesi için oturumunuzu bitirdiğinizde MX Linux'tan doğru şekilde çıkışınız önemlidir. Çalışan tüm programlara önce sistemin kapatılacağı bildirilir, böylece düzenledikleri herhangi bir dosyayı kaydetmeleri için zaman tanınır,

posta ve haber programlarından çıkma vb. Sadece gücünüzü kapatırsanız, işletim sistemine zarar verme olasılığını riske atarsınız.

Komut düğmelerine benzer seçenekler KDE/Plasma LEAVE menüsünde de mevcuttur.

Daimi

Bir oturumdan tamamen ayrılmak için Oturumu Kapat iletişim kutusunda aşağıdakilerden birini seçin:

- **Oturumu kapatın.** Bunu seçmek yaptığınız her şeyi sonlandıracak, dosyaları kendiniz kapatmadıysanız açık dosyaları kaydetmenizi isteyecek ve sizi sistem hala çalışırken giriş ekranına geri getirecektir.
  - Ekranın altındaki "Gelecekteki girişler için oturumu kaydet" komutu varsayılan olarak işaretlidir. Görevi masaüstüünüz durumunu (açık uygulamalar ve konumları) kaydetmek ve bir sonraki başlangıçta geri yüklemektir. Masaüstü işlevinizle ilgili sorun yaşadıysanız, yeni bir başlangıç yapmak için bunun işaretini kaldırabilirsiniz; bu sorunu çözmezse, Tüm Ayarlar > Oturum ve Başlangıç, Oturum sekmesine tıklayın ve Kayıtlı oturumları temizle düğmesine basın.
- **Yeniden Başlat** veya **Kapat**. Sistem durumunu değiştiren kendi kendini açıklayan seçenekler. Giriş ekranındaki üst çubuğun sağ üst köşesindeki simge kullanılarak da kullanılabilir.

İPUCU: Bir sorun olması durumunda, **Ctrl-Alt-Bksp** tuşları oturumunuza sonlandıracak ve sizi oturum açma ekranına döndürecek, ancak açık programlar ve işlemler kaydedilmeyecektir.

Geçici

Oturumunuzdan aşağıdaki yollardan biriyle geçici olarak ayrılabilirsiniz:

- **Kilit ekranı.** Bu seçeneğe Uygulama Menüsünün sağ üst köşesindeki bir simgeden kolayca ulaşılabilir. Oturuma geri dönmek için kullanıcı parolanızı gerektirerek siz uzaktayken Masaüstüünüzü yetkisiz erişime karşı korur.
- **Farklı bir kullanıcı olarak paralel bir oturum başlatın.** Bu, Uygulama Menüsünün sağ üst köşesindeki Kullanıcı Değiştir komut düşmesinden kullanılabilir. Mevcut oturumunuzu olduğu yerde bırakmak için bunu seçersiniz ve farklı bir kullanıcı için bir oturumun başlatılmasına izin verirsiniz.
- Güç Düğmesini kullanarak **askiya alın**. Bu seçenek Oturumu Kapat iletişim kutusundan kullanılabilir ve sisteminizi düşük güç durumuna geçirir. Sistem yapılandırması, açık uygulamalar ve etkin dosyalar hakkındaki bilgiler ana bellekte (RAM) saklanırken, sistemin diğer bileşenlerinin çoğu kapatılır. MX Linux'ta çok kullanışlıdır ve genellikle çok iyi çalışır. Güç Düğmesi tarafından çağrılan askiya alma birçok kullanıcı için iyi çalışır, ancak başarısı bir sistemin bileşenleri arasındaki karmaşık etkileşime göre değişir: çekirdek, görüntü yöneticisi, video yongası vb. Eğer sorun yaşıyorsanız, aşağıdaki değişiklikleri denemeyi düşünün:
  - Grafik sürücüsünü değiştirin, örneğin radeon'dan AMDGPU'ya (daha yeni GPU'lar için) veya nouveau'dan tescilli Nvidia sürücüsüne.
  - Uygulama Menüsü > Ayarlar > Güç Yöneticisi'ndeki ayarları yapın. Örneğin: Sistem sekmesinde, "Sistem uyku moduna geçerken ekranı kilitle" seçeneğinin işaretini kaldırmayı deneyin.
  - Uygulama Menüsü > Ayarlar > Ekran Koruyucu'ya tıklayın ve Gelişmiş

sekmesinde Ekran Güç Yönetimi değerlerini ayarlayın.

- AGP kartları: xorg.conf dosyasının Aygıt bölümüne "*NvAgp*" "*1*" seçeneğini ekleyin.

- Dizüstü bilgisayar kapağını kapatarak askıya alın. Bazı donanım yapılandırmaları bununla ilgili sorun yaşayabilir. Kapak kapatma eylemi, MX kullanıcılarının deneyimlerinde "Ekranı kapat" seçeneğinin güvenilir olduğu kanıtlanan Güç Yöneticisi'nin Genel sekmesinden ayarlanabilir.
- **Hazırda Bekletme.** Hazırda bekletme seçeneği, kullanıcılar çeşitli sorunlar yaşadığı için önceki MX Linux sürümlerinde oturum kapatma kutusundan kaldırılmıştı. MX Tweak, Diğer sekmesinden etkinleştirilebilir. Ayrıca [MX/antiX Wiki](#)'ye de bakın.

2.5 Kurulum süreci

2.5.1 Ayrıntılı kurulum adımları

[MX Linux'un Temel Kurulumu \(bölümleme ile\)](#)

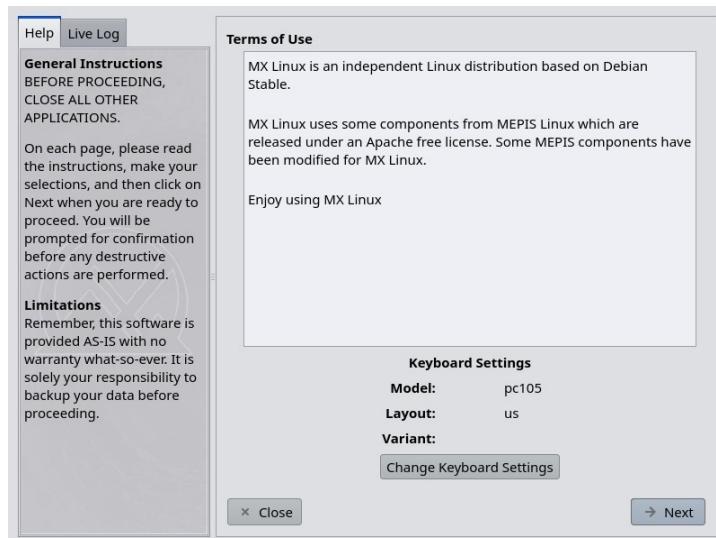

[MX Linux'un Şifreli Kurulumu \(bölümleme ile\)](#)

[Ev Klasörüm Kurulumu](#)

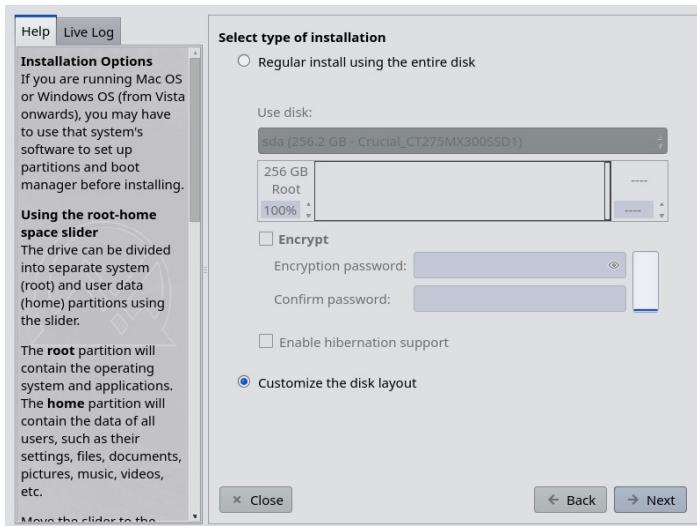
Başlamak için, LiveMedium'a önyükleme yapın, ardından sol üst köşedeki Yükleyici simgesine tıklayın. Simge eksikse, F4'e tıklayın ve şunu girin: *minstall-pkexec* (LiveMedium'da kök parolası: **root**).

Sekil 2-14: Installer'in ana ekranı.

Yorumlar

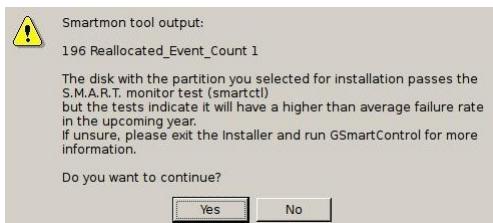
- Yükleyici ekranının sağ tarafı, kurulum ilerledikçe kullanıcı seçeneklerini sunar; sol taraf ise sağ tarafın içeriğine açıklık getirir.
- Klavye Ayarları, kurulum işlemi için klavyenin değiştirilmesine izin verir.

Sekil 2-15: Yükleyici Özelleştirilmiş Yükleme olarak ayarlanmış.

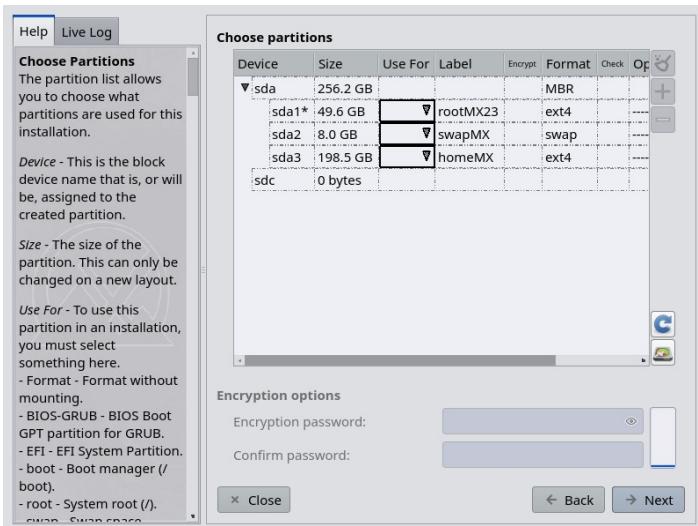
Yorumlar

- **Diski kullanın.** İstediğiniz bölümün hangisi olduğundan emin değilseniz, GParted'da gördüğünüz adları kullanın. Seçtiğiniz disk **SMART** tarafından güvenilirlik açısından üstünkörü inceleneciktir. Eğer sorun tespit edilirse, bir uyarı ekranı göreceksiniz. Bu riski kabul edip devam edip etmeyeceğinize, başka bir disk seçip seçmeyeceğinize veya kurulumu sonlandırip sonlandırmayacağınızı karar vermeniz gerekecektir. Daha fazla bilgi için **Uygulama Menüsü > Sistem > GSsmartControl** ve sürücü üzerinde "Testleri gerçekleştir" seçeneğine tıklayın.

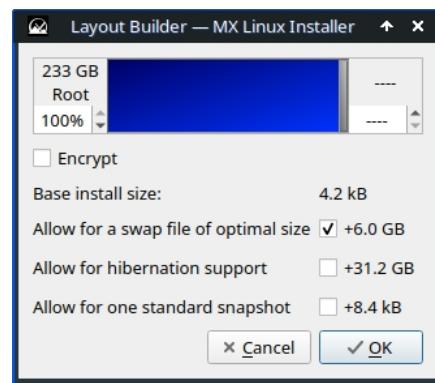
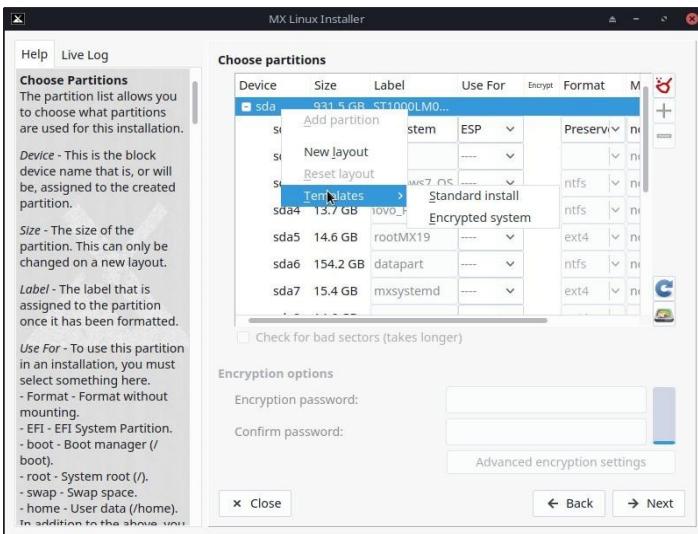

Sekil 2-16: SMART arıza riski uyarısı

- **Tüm diskı kullanarak düzenli kurulum.** MX Linux için tüm sabit sürücüyü kullanmayı planlıyorsanız bu seçeneği seçin. Disk yeniden bölümlendirilecek ve mevcut tüm veriler kaybolacaktır.
  - Varsayılan olarak bir kök ve takas bölümü oluşturulacaktır. Şifreleme kullanmayı seçerseniz bir /boot bölümü de oluşturulacaktır.
  - Ayri bir ev bölümüne sahip olmak istiyorsanız, mevcut alanı kök ve ev bölümleri arasında bölmek için kaydırıcıyı kullanabilirsiniz.
  - Bir açılır mesaj tüm diski kullanmayı onaylamamanızı isteyecektir.
- **Disk Düzenini Özelleştirin:** Diskte mevcut bölümler algılanırsa, bu seçenek varsayılan olacaktır. Mevcut bölümleri kullanmak için bölüm seçim ekranını kullanabileceksiniz.

Şekil 2-17: Bölüm seçimi.

Şekil 2-18: Seçenekleri göstermek ve düzen oluşturucuya erişmek için bir diske sağ tıklayın.

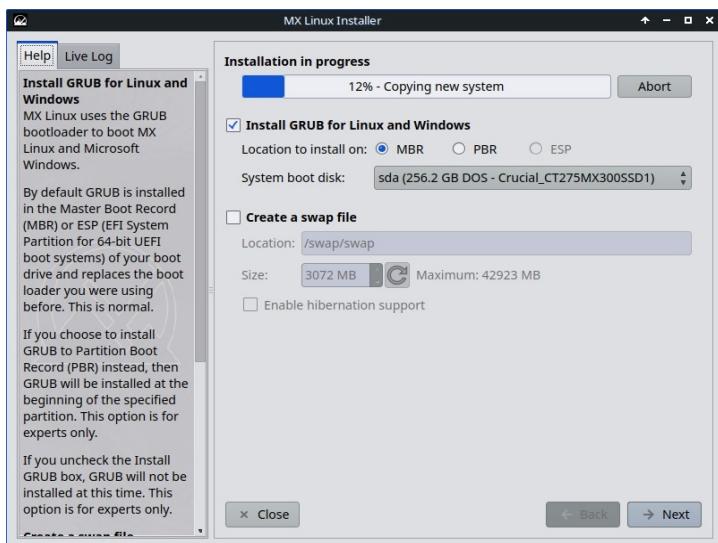
Yorumlar

- **Bölümleri seçin.** Kullanmak istediğiniz kök ve takas bölmelerini belirtin. Bir bölümüne için kullanmak istediğiniz seçmek için **USE FOR** sütununu kullanın. Ev dizinizin için ayrı bir bölüm oluşturduysanız, bunu burada belirtin, aksi takdirde /home'u kök olarak ayarlı bırakın.
  - Birçok kullanıcı ev dizinlerini / (root) bölümünden farklı bir bölüme yerleştirmeyi tercih eder, böylece kurulum bölümyle ilgili herhangi bir sorun ya da bu bölümün tamamen değiştirilmesi durumunda kullanıcının tüm bireysel ayarlarına ve dosyalarına dokunulmamış olur.
  - Encryption kullanmıyorsanız veya ne yaptığınızı bilmiyorsanız, önyükleme ayarını root olarak bırakın.
  - Bu ekranda basit bölüm yönetimi mevcuttur. Bölüm şablonlarını göstermek için bir diske sağ tıklayın. Şablonlar yalnızca tüm disk değişiklikleri için uygunudur, bu nedenle bölüm düzenlerini yeniden boyutlandırmak veya başka bir şekilde ince ayar yapmak istiyorsanız

Bölüm Seçici'nin sağ alt kısmındaki Bölüm Yöneticisi düğmesine tıklayarak harici bölüm yöneticisini (örn. GParted) kullanabilirsiniz.

- **Tercihler.**

- Yükseltme yapıyorsanız ve mevcut bir bölüm veya klasörde zaten veri varsa /home'daki verileri koru seçeneğini işaretleyin. Bu seçenek, eski yapılandırmaların yeni kurulumla eşleşmemesi riski nedeniyle genellikle önerilmez, ancak bir kurulumun onarılması gibi belirli durumlarda yararlı olabilir.
- Biçimlendirme sırasında sabit sürücüdeki fiziksel kusurlar için bir tarama yapmak istiyorsanız Bozuk blokları kontrol et seçeneğini belirleyin. Bu, eski sürücülerı olan kullanıcılar için önerilir.
- Yüklemek istediğiniz bölümün etiketini (örneğin, "MX- 23 Test Kurulumu" olarak) **Etiket** sütununda değiştirebilirsiniz.
- Son olarak, isteğe bağlı olarak sabit sürücüde kullanmak istediğiniz dosya sistemi türünü seçebilirsiniz. Belirli bir seçeneğiniz yoksa MX Linux'ta varsayılan ext4 önerilir.
- "Gelişmiş Şifreleme Ayarları" düğmesi ile şifreleme ayarlarına ince ayar yapabilir veya varsayılanları koruyabilirsiniz.

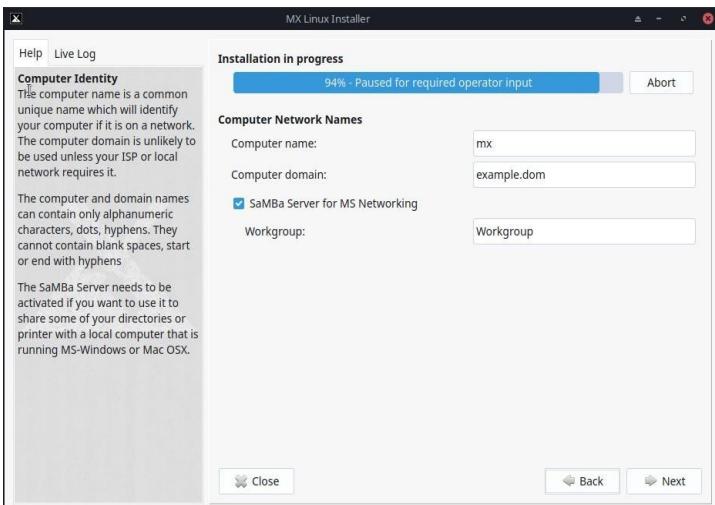

Şekil 2-19: Algılanan PC sabit diski önyükleme yöntemini gösteren yükleyici.

Yorumlar

- Ana linux işletim sistemi sabit sürücüye kopyalanırken, bazı ek yapılandırma bilgilerini doldurmak için "İleri" düğmesine tıklayabilirsiniz. Şekil 2-18 GRUB önyükleyici ve SWAP kurulum seçeneklerini göstermektedir.
- Çoğu ortalama kullanıcı önyükleyiciyi diskin en başına yüklemeyi kabul edecktir.
- Bir SWAP dosyası takas bölümünden daha esnektir ve daha önce belirli bir SWAP bölümü etkinleştirilmemişse (geri dönüp değiştirebilirsiniz) varsayılan olarak etkinleştirilecektir.
- İleri'ye tıkladığınızda, bir açılır mesaj önyükleyici GRUB'un konumunu kabul edip etmediğinizi kontrol edecktir. GRUB'un yüklenmesi bazı durumlarda birkaç dakika sürebilir.
- Gösterilen bölümün (sda) sadece bir örnek olduğunu unutmayın; sizin özel bölüm

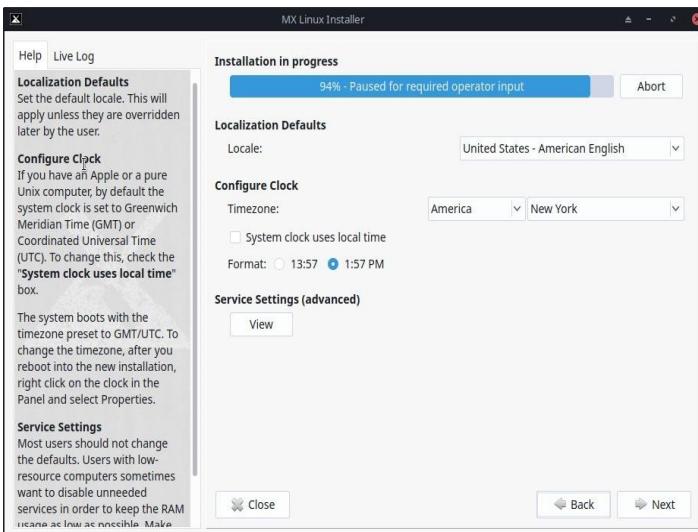
seçiminiz farklı olabilir.

Şekil 2-20: Bilgisayar Ağ Adları Kurulumu.

Yorumlar

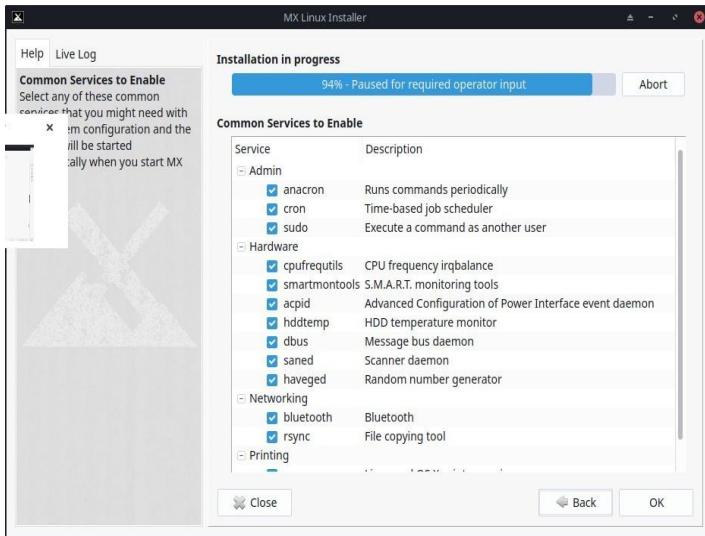
- Birçok kullanıcı bilgisayarları için benzersiz bir ad seçer: laptop1, MyBox, StudyDesktop, UTRA, vb. Varsayılan adı olduğu gibi bırakabilirsiniz.
- Bilgisayar ağınız yoksa burada İleri'ye tıklayabilirsiniz.
- Bilgisayarlarınızda paylaşılan ağ klasörleri *barındırmayacaksanız*, Samba'yı devre dışı bırakabilirsiniz. Bu, bilgisayarlarınızın ağınızda başka bir yerde barındırılan paylaşılara erişme yeteneğini etkilemeyecektir.

Şekil 2-21: Yerel Ayar, Saat Dilimi ve Hizmet Ayarları.

Yorumlar

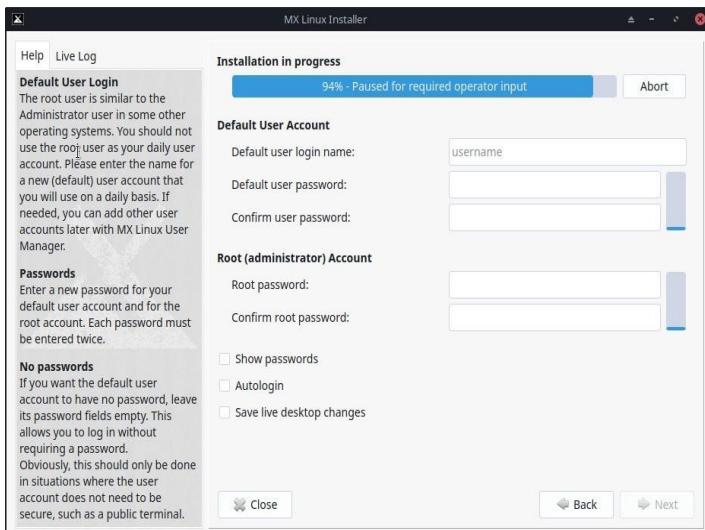
- LiveMedium önyükleme ekranında herhangi bir istisna girmeye dikkat ettiğiniz sürece varsayılan ayarlar genellikle burada doğru olacaktır.
- Xfce'ye önyükleme yaptıktan sonra ayarlar tekrar değiştirilebilir.

Şekil 2-22: Hizmetleri Etkinleştir/Devre Dışı Bırak.

Yorumlar

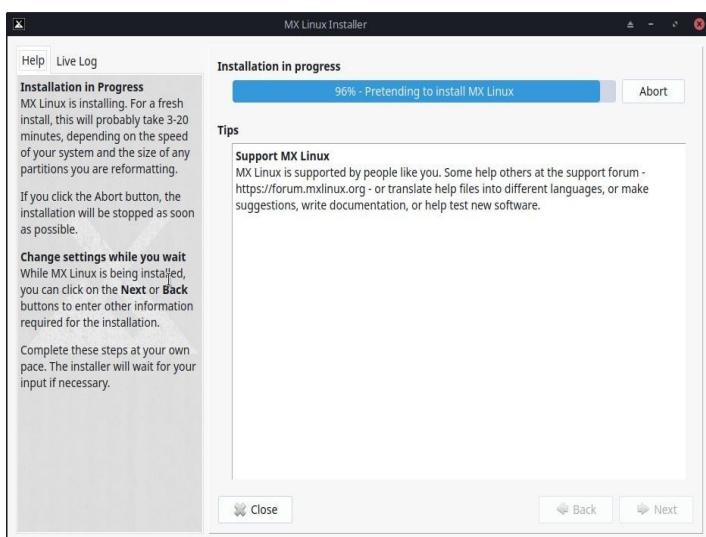
- Bu ekran yalnızca Yerel Ayar, Saat Dilimi ve Hizmetler Ayarı ekranında "Görüntüle" tıklandığında gösterilir.
- Hizmetler, üst düzey süreçler için yetenekler sağlayan çekirdekle ilişkili uygulamalar ve işlevlerdir. Bir hizmete aşina değilseniz, onu yalnız bırakmalısınız.
- Bu uygulamaların ve işlevlerin başlatılması zaman alır ve bellek gerektirir, bu nedenle bilgisayarınızın kapasitesi konusunda endişeleriniz varsa, ihtiyacınız olmadığından emin olduğunuz öğeler için bu listeye bakabilirsiniz.
- Daha sonra başlangıç hizmetlerini değiştirmek veya ayarlamak isterseniz, **sysv-rc-conf** adlı bir komut satırı aracını kullanabilirsiniz. Sysv-rc-conf varsayılan olarak yüklenir ve root olarak çalıştırılmalıdır.

Şekil 2-23: Kullanıcı Yapılandırması.

Yorumlar

- Burada seçeceğiniz şifrelerin güvenlik seviyesi büyük ölçüde bilgisayarın ayarlarına bağlı olacaktır. Bir ev masaüstüne girilmesi genellikle daha az olasıdır.
- Autologin seçeneğini işaretlerseniz, oturum açma ekranını atlayabilir ve önyüklemeyi hızlandırlırsınız. Bu seçimin dezavantajı, bilgisayarınıza bir şekilde erişimi olan herkesin doğrudan hesabınıza giriş yapabilmesidir. Otomatik oturum açma tercihlerinizi daha sonra MX Kullanıcı Yöneticisi'nin "Seçenekler" sekmesinden değiştirebilirsınız.
- Son kutuyu işaretleyerek canlı masaüstünüzde yaptığınız tüm değişiklikleri sabit sürücü kurulumuna aktarabilirsınız. Az miktarda kritik bilgi (örneğin kablosuz Erişim Noktanızın adı) otomatik olarak aktarılacaktır.
- Bir kök parolası ayarlamazsanız, GUI kimlik doğrulamaları zaten yapılmamışsa kullanıcı parolasına ayarlanacaktır.

Şekil 2-24: Kurulum Tamamlandı.

Yorumlar

- Sistem kopyalama işlemi bittikten ve yapılandırma adımları tamamlandıktan sonra "Kurulum Tamamlandı" ekranı görüntülenecek ve artık hazırsınız!
- Yükleme tamamlandıktan sonra yeniden başlatmak istemiyorsanız, Son'a tıklamadan önce otomatik yeniden başlat seçeneğinin işaretini kaldırın.

2.6 Sorun Giderme

2.6.1 İşletim sistemi bulunamadı

Bir kurulumdan sonra yeniden başlatırken, bazen bilgisayarınız hiçbir işletim sistemi veya önyüklenen disk bulunamadığını bildirir. Ayrıca Windows gibi başka bir yüklü işletim sistemi de göstermeyebilir. Genellikle bu sorunlar GRUB'un düzgün yüklenmediği anlamına gelir, ancak bunu düzeltmek kolaydır.

- UEFI ile önyükleme yapıyorsanız, sistem BIOS/UEFI ayarlarınızda Secure Boot'un kapalı olduğundan emin olun.

- En az bir bölüme önyükleme yapabiliyorsanız, orada bir kök terminal açın ve bu komutu çalıştırın:
güncelleme-grub
- Aksi takdirde, MX Önyükleme Onarımı ile devam edin.
  - LiveMedium'a önyükleme yapın.
  - **MX Araçları > Önyükleme Onarımı'nı** başlatın.
  - "GRUB Bootloader'ı Yeniden Ükle" seçeneğinin seçili olduğundan emin olun ve ardından Tamam'a tıklayın.
  - Bu hala sorunu çözmezse, arızalı bir sabit sürücünüz olabilir. Genellikle, kurulumunuzu başlattığınızda bununla ilgili bir SMART uyarı ekranı görmüş olacaksınız.

2.6.2 Veri veya diğer bölüme erişilemiyor.

Önyükleme olarak belirlenen bölüm dışındaki bölümler ve sürücüler önyüklenmeyebilir veya kurulumdan sonra kök erişimi gerektirebilir. Bunu değiştirmenin birkaç yolu vardır.

- Dahili sürücüler için Başlat > Ayarlar > MX Tweak, Diğer sekmesini kullanın: "Dahili sürücülerin root olmayan kullanıcılar tarafından takılmasını etkinleştir" seçeneğini işaretleyin.
- **GUI.** Disk Yöneticisini kullanarak açılışta bağlanması istediğiniz her şeyi kontrol edin ve kaydedin; yeniden başlattığınızda bağlanmış olmalı ve dosya yöneticisinde (Thunar) erişiminiz olacaktır.
- **CLI.** Bir dosya yöneticisi açın ve /etc/fstab dosyasına gidin; bir metin düzenleyicide kök olarak açmak için sağ tıklama seçeneğini kullanın. Erişmek istediğiniz bölümü veya sürücüyü içeren satırı bulun (UUID'yi tanımlamak için bir terminalde *blkid* yazmanız gerekebilir). Bir veri bölümü için bu örneği izleyerek değiştirin.

```
UUID=9501<snip>912 /data ext4 users 0 2
```

Bu girdi, bölümün önyükleme sırasında otomatik olarak bağlanmasına neden olur ve ayrıca normal bir kullanıcı olarak bağlanmanıza ve ayırmaya izin verir. Bu girdi aynı zamanda dosya sisteminin önyükleme zamanında periyodik olarak kontrol edilmesine neden olacaktır.

Önyükleme sırasında otomatik olarak bağlanması istemiyorsanız, seçenekler alanını "user" yerine "user,noauto" olarak değiştirebilirsiniz.

- Eğer düzenli olarak kontrol edilmesini istemiyorsanız, sondaki "2"yi "0" olarak değiştirin. Bir ext4 dosya sisteminiz olduğundan, otomatik denetimi etkinleştirmeniz önerilir.
- Öge bağlanmış ancak dosya yöneticisinde gösterilmiyorsa, fstab dosyanızdaki satıra ek bir "comment=x-gvfs-show" ekleyin, bu da bağlamayı görünür olmaya zorlayacaktır. Yukarıdaki örnekte, değişiklik şu şekilde görünecektir:

```
UUID=9501<snip>912 /data ext4 users,comment=x-gvfs-show 0 2
```

NOT: bu prosedürlerin hiçbir klasör ve dosya seviyesinde uygulanan Linux izinlerini değiştirmez. Bölüm 7.3'e bakın.

2.6.3 Anahtarlık sorunları

Varsayılan bir anahtarlık otomatik olarak oluşturulmalıdır ve kullanıcının herhangi bir şeye yapmasına gerek yoktur. Otomatik oturum açma kullanılıyorsa, bir uygulama anahtarlığına eriştiğinde kullanıcından yeni bir varsayılan anahtarlık oluşturmak için yeni bir şifre girmesi istenecektir. Ayrıntılar için [MX/Antix Teknik Wiki](#)'ye bakın.

Kötü niyetli ajanlar makinenize fiziksel erişim sağlarsa, boş bir parola kullanmanın makinenize girmeyi kolaylaştıracağını unutmayın. Ancak kötü niyetli bir ajanın makinenize fiziksel erişimi varsa, her şeyin zaten bittiği oldukça açık görünüyor.

2.6.4 Kilitleme

MX Linux kurulum sırasında kilitleniyorsa, bu genellikle hatalı bilgisayar donanımı veya bozuk bir DVD ile ilgili bir sorundan kaynaklanır. Sorunun DVD'de olmadığını tespit ettiyseniz, sorun hatalı RAM, hatalı sabit disk veya başka bir hatalı ya da uyumsuz donanımdan kaynaklanıyor olabilir.

- Önyükleme sırasında F4 kullanarak veya [MX/antiX Wiki](#)'ye danışarak Önyükleme Seçeneklerinden birini ekleyin. En yaygın sorun grafik sürücüsünden kaynaklanır .
- DVD sürücünüz sorun yaşıyor olabilir. Sisteminiz destekliyorsa, MX Linux önyüklenebilir bir USB flash sürücü oluşturun ve buradan yükleyin.
- Sistemler genellikle aşırı ısınma nedeniyle kilitlenir. Bilgisayarın kasasını açın ve açıldığında sistemin tüm fanlarının çalıştığından emin olun. BIOS'unuz destekliyorsa, CPU ve anakart sıcaklıklarını kontrol edin (mükemmelle **sensörleri** bir kök terminaline girin) ve bunları sisteminizin sıcaklık özellikleriyle karşılaştırın.

Bilgisayarınızı kapatın ve gerekli olmayan donanımları çıkarın, ardından kurulumu tekrar deneyin. Gerekli olmayan donanımlar arasında USB, seri ve paralel bağlantı noktası aygıtları; çıkarılabilir PCI, AGP, PCIE, modem yuvası veya ISA genişletme kartları (yerleşik videoınız yoksa video hariç); SCSI aygıtları (bir aygıta veya aygıtın kurulum yapmadığınız); kurulum yapmadığınız IDE veya SATA aygıtları; oyun çubukları, MIDI kabloları, ses kabloları ve diğer harici multimedya aygıtları yer alabilir.

3 Konfigürasyon

VİDEO: [MX Linux'u kurduktan sonra yapılması gerekenler](#)

Bu bölüm, sisteminizin yeni bir MX Linux kurulumundan itibaren doğru şekilde çalışmasını sağlamak için yapılandırma talimatlarını ve kişisel özelleştirmeye ilişkin kısa bir kılavuzu kapsar.

3.1 Çevresel Aygıtlar

3.1.1 Akıllı telefon (Samsung, Google, LG, vb.)

VİDEO: [Akıllı Telefonlar & MX-16 \(samsung galaxy s5 ve iphone 6s\)](#)

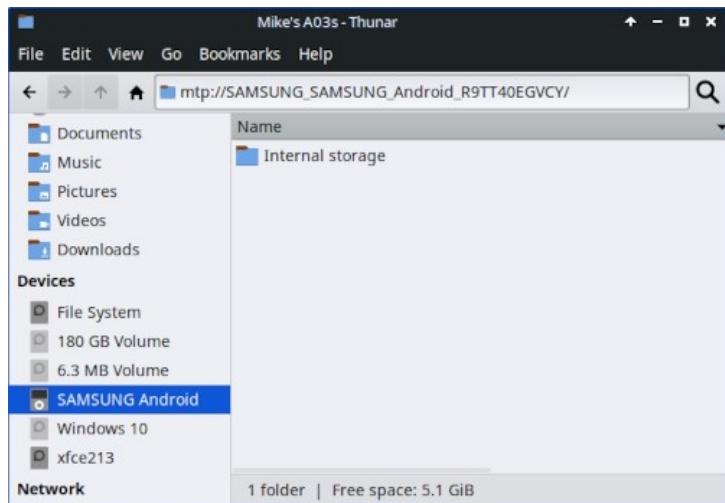
Android

Bir Android cihaz ile dosya paylaşımı.

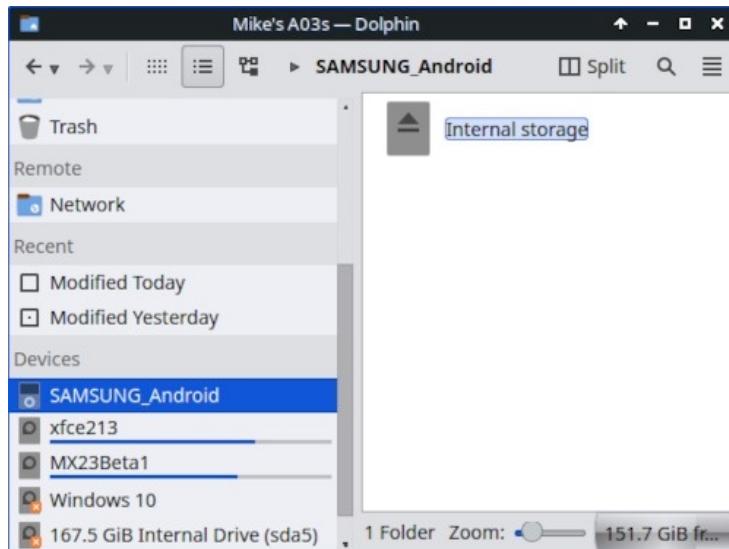
1. Android telefonlara Google Play Store'dan [AirDroid](#) gibi bir uygulama yüklenerek bir web tarayıcısı üzerinden erişilebilir.
2. Doğrudan da monte edilebilirler.

- Android 4.xx ve sonraki sürümleri çalıştıran çoğu telefon MTP özelliğine sahiptir ve aşağıdaki prosedürü kullanabilirsiniz.
  - Telefonu bağlayın ve depolama seçeneği kimliğinin "dosya değişimi" veya benzer bir şey olarak ayarlandığından emin olmak için görünen bağlantıya dokunun.
  - MX Dosya Yöneticisini açın. Aygıtlar telefonunuzun adını (veya: Depolama) gösterdiğinde, üzerine tıklayın. Eğer göremiyorsanız, telefonu yeniden başlatın. Telefonunuz daha sonra erişime izin vermediğinizi soran bir iletişim kutusu gösterebilir.
  - Aradığınız konuma gidin.
- Bazı dosyalar MX Linux uygulamaları ile görüntülenebilir ve yönetilebilir: sol bölümde Aygit'a tıklayın, ardından gerekirse CD Sürücüsü'ne çift tıklayın.
- **KDE Connect** ayrıca bir Android telefon ile dosya paylaşımı için de bir seçenekdir. KDE Connect, MX KDE'deki Uygulama Menüsünde mevcuttur. Android telefonunuzda henüz yüklü değilse, Google Play Store'dan edinilebilir.

- Varsayılan olarak güvenlik duvarı Android cihazınızdan gelen bağlantıyı engelleyecektir. Bağlantıya izin vermek için devre dışı bırakılması veya bir Güvenlik Duvarı Kuralı ayarlanması gerekecektir.
- Müzik: **varsayılan müzik çaları** kullanın (**Strawberry**)
- Resimler: varsayılan **resim görüntüleyici uygulamasını (nomacs)** kullanın veya **MX Paket Yükleyicisini** kullanarak farklı bir uygulama yükleyin.

Şekil 3-1a: Samsung Android telefona bağlı Thunar.

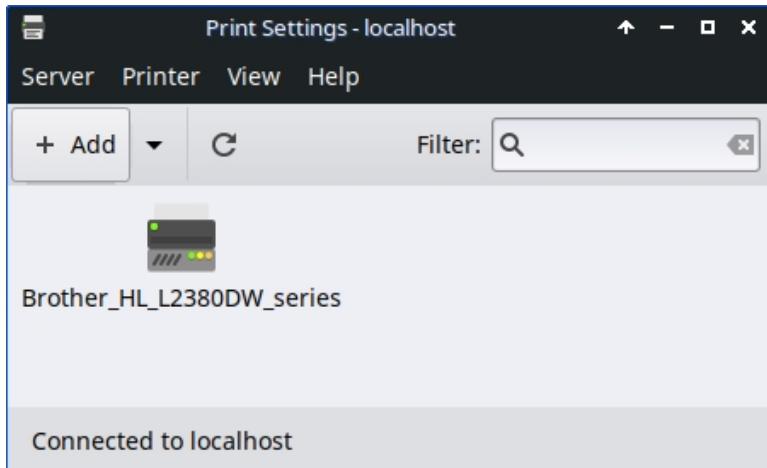

Şekil 3-1b: Dolphin bir Samsung Android telefona bağlı.

Apple iPhone

MX iDevice Mounter, Thunar aracılığıyla eski cihazlara erişim sağlar. Daha yeni telefonlara artık bu işlemle erişilemez.

3.1.2 Yazıcı

Şekil 3-2: Yazdırma Ayarları'nın Yeni Yazıcı ekranı.

Eklili yazıcı

MX Linux yazıcıları yapılandırmak ve yönetmek için iki yardımcı program sunar. Yazdırma Ayarları genellikle iyi çalışır, ancak sorunlar ortaya çıkarsa, bir web tarayıcısı adres çubuğu "http://localhost:631/admin" girerek bir tarayıcıda CUPS'a geçmeniz önerilir.

- Yazdırma Ayarları uygulaması
  - Başlat menüsü > Sistem > Yazdırma Ayarları'na tıklayın
  - "+Ekle" düğmesine tıklayın
    - Uygulama bağlı ve kablosuz yazıcıları ararken Yeni Yazıcı ekranında bekleyin.
    - Bulunan herhangi bir yazıcı için önerilen yazılımı gösterecektir.
    - Yazıcı kurulumunu tamamlamak için yönergeleri izleyin.
- Sorunlar ortaya çıkarsa, bazen CUPS'a geçerek bunları çözebilirsiniz.
  - Bir web tarayıcısına <http://localhost:631/admin> adresini girin
  - Bu sayfada yazıcı ekleyebilir, işleri inceleyebilir vb.

YARDIM: [Debian Wiki](#).

Ağ Yazıcısı

MX Linux üzerindeki [Samba](#), Samba hizmetleri sunan diğer bilgisayarlardaki (Windows, Mac, Linux) ve NAS (Ağa Bağlı Depolama) aygıtlarındaki paylaşılan yazıcılara ağ üzerinden yazdırırmaya izin verir (Bölüm 3.5).

Yazdırma Ayarlarını Kullanma

- **Başlat menüsü > Sistem > Yazdırma Ayarları'na** tıklayın
- **Sunucu > Yeni > Yazıcı öğesini** seçin
- Ağ Yazıcısı > SAMBA üzerinden Windows Yazıcısı öğesini seçin.
- smb:// için iletişim penceresinde ya sunucu adı/ yazıcı adı ya da sunucu- ip adresi/ yazıcı adı girin. Örneğin: smb://bigserver/usbprinter1 veya smb://192.168.0.100/printer2
- Sunucu ve yazıcı adlarını tanımlamakta sorun yaşıyorsanız, ayrıntılar için **Başlat menüsü > Sistem > Samba'yı** tıklatın.
- Kimlik doğrulama gerekiyorsa kullanıcıya sor düğmesini seçili bırakın, ardından İleri'ye tıklayın.
- Select printer from database (Veritabanından yazıcı seç) düğmesini seçili bırakın ve ardından Forward (İleri) düğmesine tıklayın.
- Sürücüyü ve ardından İleri öğesini seçin.
- Gerekirse Yazıcıyı tanımlayın ve ardından Uygulayın.
- Yazıcı pencerede göründüğünde, bağlantının ve sürücünün doğru çalıştığından emin olmak için Özellikler > Test Sayfası Yazdır'a sağ tıklayın.

Sorun Giderme

- Yazdırma Ayarları uygulamasına entegre edilmiş bir sorun giderme yardımcı programı vardır. Yardım > Sorun Gider'e tıklayın.
- HP yazıcılar için, HP Printing ( ) ek paketi Bildirim Alanı'na sorun giderme araçları sağlayan kullanışlı bir uygulama yükleyecektir.
- Yazıcınız aniden yazdırmayı durdurursa, **Başlat menüsü > Sistem > Yazdırma ayarları'na** tıklayarak hala etkin olup olmadığını kontrol edin, ardından yazıcınıza sağ tıklayın ve tekrar etkinleştirin.
- Yazıcınız tanınmazsa veya düzgün çalışmazsa, güvenlik duvarı bağlantı noktasının

açık olup olmadığını (Bölüm 4.5.1) ve doğru sürücüyü edinme konusunda yardım için [MX/antiX Wiki](#)'yi kontrol edin.

3.1.3 Tarayıcı

Tarayıcılar Linux'ta herhangi bir raster görüntü tarayıcı donanımına (düz yataklı tarayıcı, el tipi tarayıcı, video ve fotoğraf kameraları, çerçeve yakalayıcılar, vb) standart erişim sağlayan bir uygulama programlama arayüzü (API) olan SANE (Scanner Access Now Easy) tarafından desteklenmektedir.

Temel adımlar

MX Linux'ta tarayıcınızı varsayılan **Simple Scan** ile yönetebilirsiniz. Kullanımı çok kolaydır ve tek bir tıklama ile PDF'ye aktarabilir.

Sorun Giderme

- Bazı tarayıcılar farklı bir ön uç (tarayıcıya giden sistem arayüzü) gerektirir: gscan2pdf'yi yükleyebilir, Düzen > Tercihler'e tıklayabilir ve açılır menüyü kullanarak başka bir tane seçebilirsiniz (örn. scanimage).
- Tarayıcınızın [bu listede](#) SANE tarafından desteklendiğinden emin olun.
- Sorun yaşamaya devam ederseniz, çözümler için [MX/antiX Wiki](#)'yi kontrol edin.

3.1.4 Web kamerası

Büyük olasılıkla web kamerasınızın görüntüsü MX Linux'ta çalışacaktır; **Başlat menüsü** > **Multimedya** > **webcamoid'i başlatarak** ve sisteminize göre ayarlamak için pencerenin altındaki ayarları kullanarak test edebilirsiniz. Eğer çalışmıyor gibi görünüyorsa, [Arch Wiki](#)'de sürücüler ve kurulum hakkında ayrıntılı bir tartışma bulunmaktadır. Web kamerası sesi bazen daha zordur, Skype hakkında Bölüm 4.1'e bakın.

3.1.5 Depolama

Disk Sürücüler (SCSI, SATA ve SSD gibi), kameralar, USB sürücüler, telefonlar vb. - bunların hepsi farklı depolama biçimleridir.

Depolama Montajı

Varsayılan olarak, sisteme takılan depolama aygıtları otomatik olarak /media/<kullanıcıadı>/ dizinini açar ve ardından her biri için bir dosya tarayıcı penceresi açılır (bu davranış Thunar: Düzenle > Tercihler veya KDE: Sistem Ayarları > Çıkarılabilir Depolama bölümünden değiştirilebilir).

Tüm depolama aygıtları, özellikle ekstra dahili sürücüler ve bölümler, bir sisteme takıldıklarında otomatik olarak takılmaz ve root erişimi gerektirebilir. Seçenekler MX Tweak > Diğer ve Ayarlar > Çıkarılabilir Sürücüler ve Medya ile ayarlanabilir.

Depolama İzinleri

Kullanıcının depolama alanına erişiminin kapsamı, içeriği dosya sistemine bağlı olacaktır. Çoğu ticari harici depolama aygıtı, özellikle sabit diskler, fat32 veya ntfs olarak önceden biçimlendirilmiş olarak gelir.

Depolama Dosya Sistemi	İzinler
FAT32	Yok.
NTFS	Varsayılan olarak, izinler/sahiplikler cihazı bağlayan kullanıcıya verilir.
ext2, ext4 ve çoğu Linux dosya sistemi	Varsayılan olarak sahiplik Root olarak ayarlanmış şekilde monte edilir. İzin ayarlaması: bkz. Bölüm 7.3.

MX Tweak, Diğer sekmesini (Bölüm 3.2) kullanarak Linux dosya sistemi dahili depolama aygıtlarına erişim için Kök olması gerekliliğini değiştirebilirsiniz.

Katı Hal Sürücüler

Daha yeni makinelerde dahili bir [SSD](#) olabilir: hareketli bileşeni olmayan bir Katı Hal Sürücüsü. Bu sürücüler, artık kullanılmayan veri bloklarını biriktirme eğilimindedir ve bu çok hızlı sürücüyü yavaşlatır. Bunun olmasını önlemek için MX Linux, [/var/log/trim.log](#) dosyasını açarak görüntüleyebileceğiniz haftalık bir programda bir [TRIM](#) işlemi çalıştırır.

3.1.6 Bluetooth cihazları

Klavye, hoparlör, fare gibi harici Bluetooth cihazları normalde otomatik olarak çalışacaktır. Çalışmazsa, aşağıdaki adımları izleyin:

- Xfce: Başlat menüsü > Ayarlar > Bluetooth Yöneticisi'ne tıklayın (veya: Bildirim Alanı > Aygıtlar'daki Bluetooth simgesine sağ tıklayın).
- KDE: Başlat menüsü > Ayarlar > Sistem Ayarları > Donanım > Bluetooth'a tıklayın
- Başlat menüsü > Ayarlar > Bluetooth Adaptörleri öğesine tıklayarak adaptörünüzün etkin olup olmadığını ve görünür olup olmadığını kontrol edin.
- İstediğiniz cihazın görünür olduğundan emin olun; Bluetooth Manager'da Adapter > Preferences'a tıklayın ve görünürlük ayarınızı seçin.
- İstediğiniz cihaz Aygıtlar penceresindeyse, onu seçin ve ardından Kur'a tıklayın.
- Değilse, Ara düğmesine tıklayın ve eşleştirmemeyi başlatmak için cihazın hattındaki Bağlan düğmesine basın.

- Bir telefon için, eşleştirme numarasını hem telefonda hem de masaüstünde onaylamanız gerekecektir.
- Bluetooth cihazıyla eşlestirdikten sonra, Kurulum iletişim kutusu sizden bu cihazla ilişkilendirilecek Bluetooth yapılandırmasının türünü onaylamamanızı ister.
- Kurulum işlemi tamamlandığında cihaz çalışıyor olmalıdır.

Nesne Transferi

Bluetooth kullanarak MX Linux masaüstü ile telefon gibi bir cihaz arasında nesneleri (belgeler, fotoğraflar vb.) ileri geri aktarabilmek için aşağıdaki adımları uygulayın:

- Repolardan **obex-data-server'ı** yükleyin.
  - Libopenobex2'yi de beraberinde getirecektir.
  - Nadir durumlarda, obex-data-server paketi Bluetooth fare veya klavye kullanımını engelleyebilir.
- Telefon ve masaüstüün her ikisinde de Bluetooth'un etkin ve görünür olduğunu onaylayın.
- Dosya gönder.
  - MX Linux masaüstünden: Bildirim Alanındaki Bluetooth simgesine sağ tıklayın > Dosya gönder (veya Bluetooth Yöneticisini kullanın)
  - Telefondan: cihazınız için uygun talimatları izleyin.
- Aktarılan nesnenin kabul edildiğini onaylamak için gözünüz alıcı cihazda olsun.

Komut satırında [hcitool kullanmak](#) da mümkündür.

Bağlantılar

- [Blueman Sorun Giderme](#)
- [Arch Wiki](#)
- [Eşleştirme üzerine Debian Wiki](#)

3.1.7 Kalem tabletler

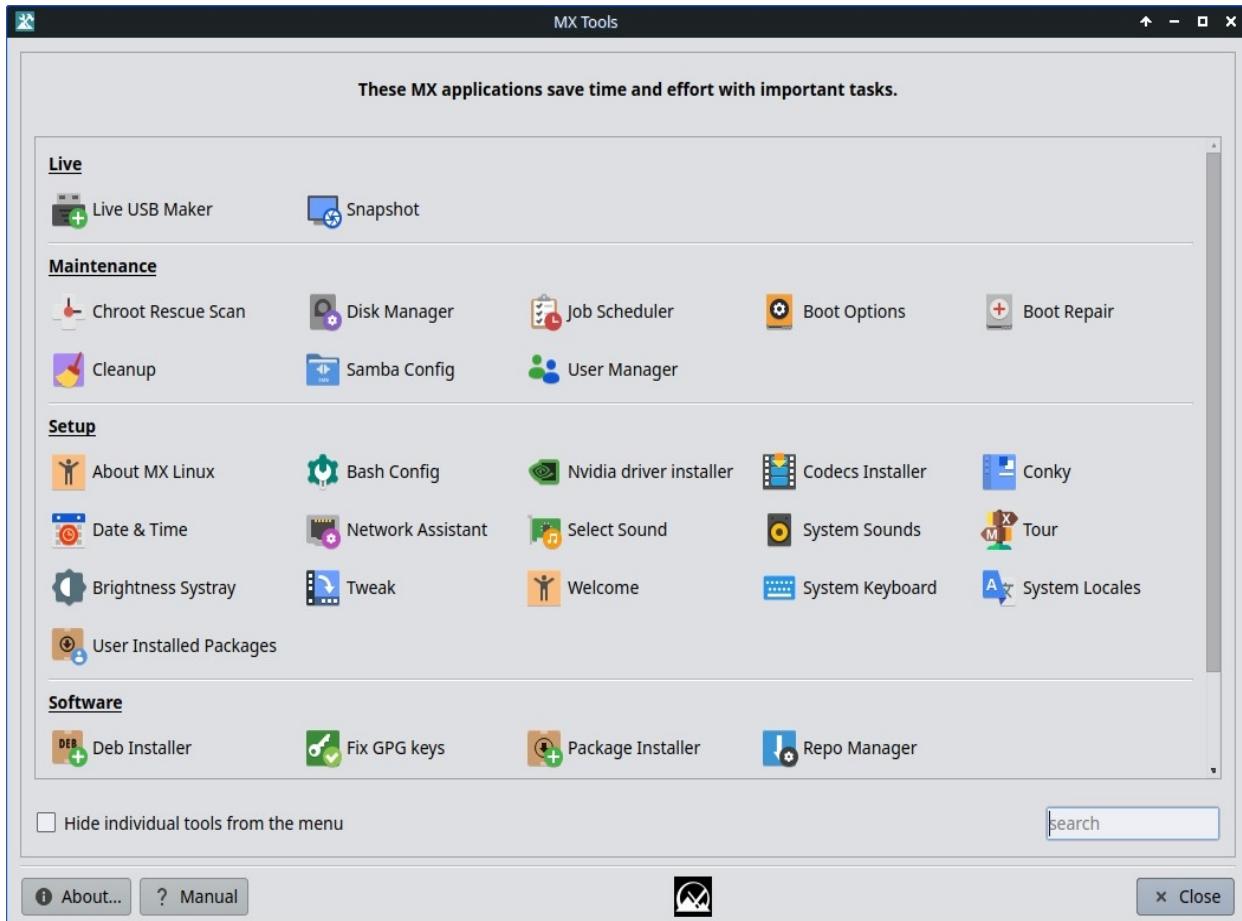
[Wacom](#) kalem tabletleri otomatik olarak algılanır ve Debian'da yerel olarak desteklenir. Ayrıntılar [MX/antiX Wiki](#)de.

Bağlantılar

- [Linux Wacom Projesi](#)

3.2 Temel MX Araçları

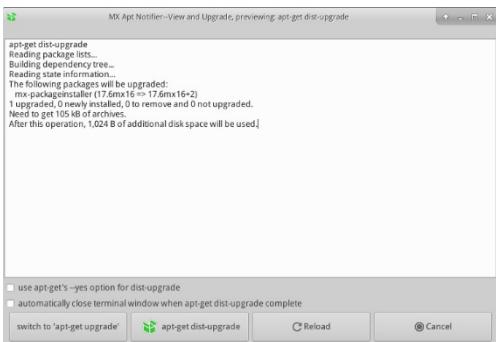
Bir dizi uygulama MX Linux için özel olarak geliştirilmiş, antiX'ten uyarlanmış ya da getirilmiş ya da genellikle sezgisel olmayan adımlar içeren önemli görevlerde kullanıcı çabasından tasarruf etmek için dış kaynaklardan uyarlanmıştır. (Snapshot ve diğer Gelişmiş araçlar Bölüm 6.6'da ele alınmaktadır)

Şekil 3-3: MX Tools panosu (Xfce yüklü). Live ve KDE panoları biraz farklıdır.

3.2.1 MX Updater (eski Apt-Notifier)

Bu çok yönlü uygulama (yalnızca Xfce, KDE [Discover](#) kullanır) Bildirim Alanı'nda yer alır ve paketler mevcut olduğunda sizi bilgilendirir. Bağlam (sağ tıklama) menüsünde bulunan önemli seçenekleri kontrol ettiğinizden emin olun. Eğer görünmüyorsa, yenilemek için MX Updater'ı başlatın. Yalnızca Xfce, KDE Discover kullanır.

Şekil 3-4: MX Updater'dan görüntüleme ve yükseltme ekranı.

Yükseltme ve dist-upgrade arasındaki seçime dikkat edin.

- **tam yükseltme (dist-upgrade)**: varsayılan eylem. Güncellemesi olan tüm paketleri, güncellemenin mevcut diğer paketlerin otomatik olarak kaldırılmasına neden olacağı veya tüm bağımlılıkların çözülmesi için kurulumunuza yeni paketlerin eklenmesine neden olacağı durumlarda bile yükseltir.
- **yükseltme**: yalnızca daha deneyimli kullanıcılar için önerilir. Yalnızca diğer paketlerin kaldırılmasına veya yüklenmesine neden olmayan güncellenebilir paketleri yükseltir. Bu seçeneği kullanmak, bazı güncellenebilir paketlerin sisteminizde "bekletilebileceği" anlamına gelir.
- Katılımsız Yükseltme için bir seçenek Tercihler'de mevcuttur. Arka planda gerçekleşir ve dist-upgrade yerine "upgrade" yöntemini kullandığı için yeni paket eklemez veya mevcut paketleri kaldırır.
- Diğer seçenekler yapılandırma dosyasında mevcuttur: `~/config/MX-Linux/apt-notifier.conf`. Yeni bir seçenek, konsol işlemlerini renkli kullanarak görüntülemektir

[Buraya.](#)

3.2.2 Bash Yapılandırması

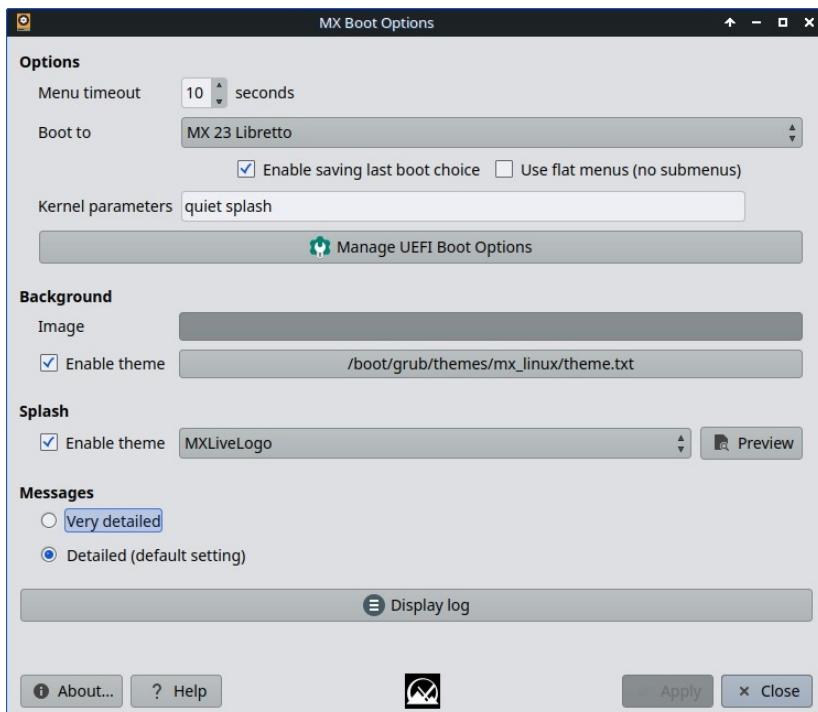
Bash (MX Linux'ta varsayılan kabuk dili) artık bu küçük uygulama ile kurulabilir. İleri düzey kullanıcıların, kullanıcının gizli `bashrc` dosyasındaki takma adlarda ve terminal istem temalarında değişiklik yapmasına olanak tanır.

Şekil 3-5: takma ad eklemek veya değiştirmek için sekme.

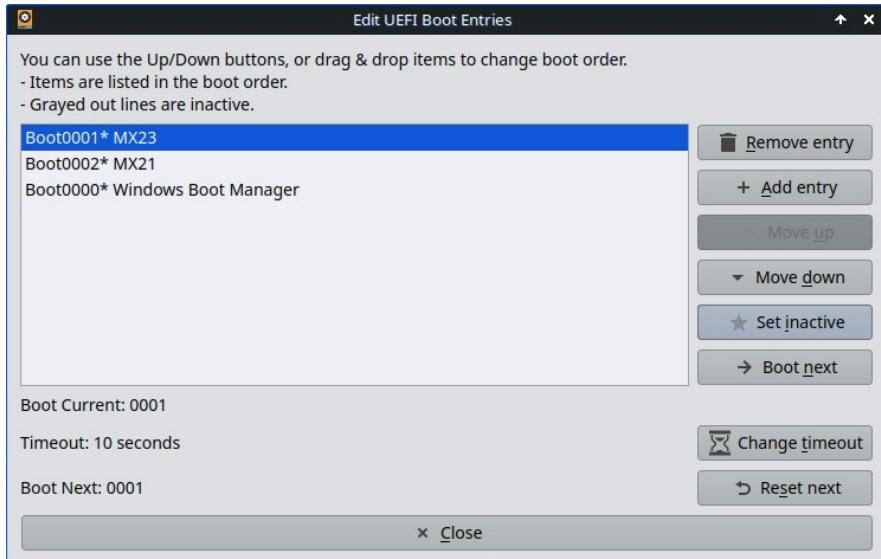
Yardım: [burada](#).

3.2.3 Önyükleme Seçenekleri

Şekil 3-6: Çeşitli seçenekleri gösteren ana ekran.

Önyükleme Seçenekleri çekirdek parametrelerini, GRUB temalarını, Splash görüntülerini ve diğer öğeleri içerir. Bu uygulama kullanıcıların bunları yönetmesini hızlı ve kolay hale getirir. "UEFI Önyükleme Seçeneklerini Yönet" yalnızca bilgisayar UEFI modunda başlatıldığında görünür. Örnek:

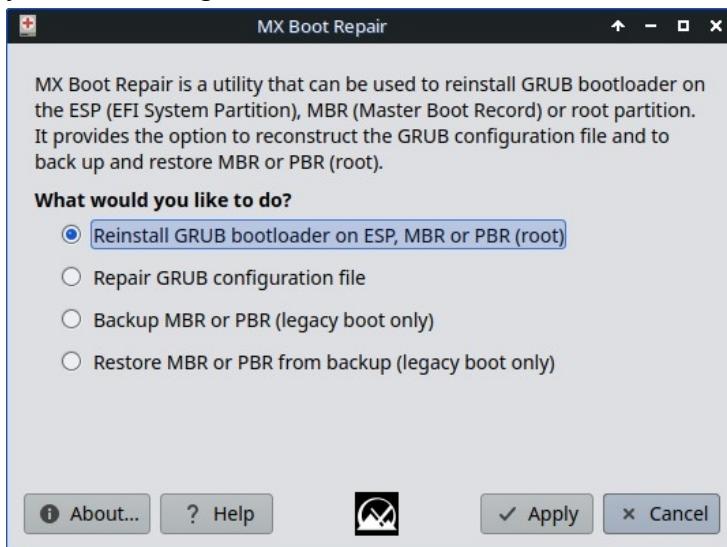

Şekil 3-7: UEFI seçeneklerinin yönetimi

[Buraya.](#)

3.2.4 Çizme Onarımı

Önyükleyici ilk çalışan yazılım programıdır ve çekirdeğin yüklenmesinden ve kontrolün çekirdeğe aktarılmasından sorumludur. Bazen geleneksel bir kurulumda (GRUB2) önyükleyici işlevsiz hale gelir ve bu araç önyükleyiciyi CANLI önyüklemeden işlevsel bir duruma geri yüklemenizi sağlar.

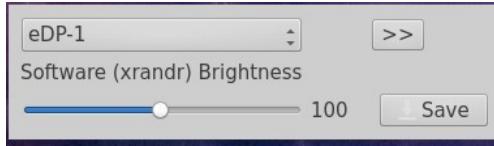

Şekil 3-8: En yaygın seçenekin seçili olduğu Önyükleme Onarımı ana ekranı.

[Buraya.](#)

3.2.5 Parlaklık Sistrey

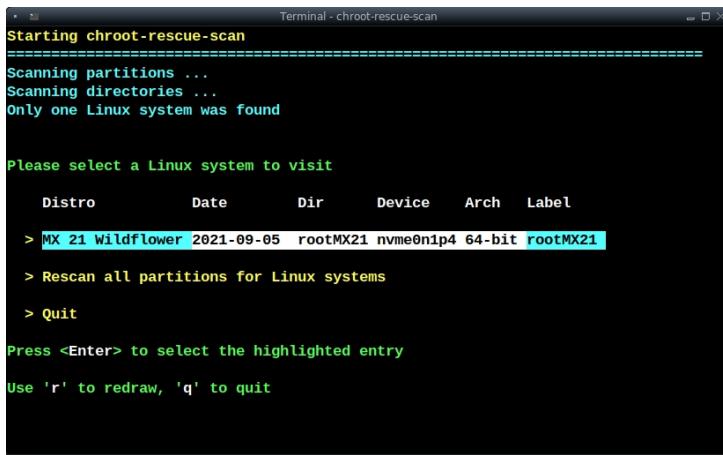
Bu araç, Systray'e kullanıcının ekran parlaklığını ayarlayabileceği küçük bir uygulamayı görüntüleyen bir simge yerleştirir.

Şekil 3-9: parlaklığı ayarlamak için hazır.

3.2.6 Chroot Kurtarma Taraması

Bu araç, initrd.img bozuk olsa bile bir sisteme girmenizi sağlar.

Şekil 3-10: Linux sistemleri için tarama sonuçları.

[Buraya.](#)

3.2.7 GPG anahtarlarını düzeltin (eski adıyla Check apt GPG)

Kimliği doğrulanmamış paketleri yüklemeye çalışırsanız apt hatasıyla karşılaşırınsız: *Aşağıdaki imzalar doğrulanamadı çünkü ortak anahtar mevcut değil.* Bu yararlı yardımcı program, bu anahtarı elde etmek için gereken birçok adımı gerçekleştirmekten kurtarır.

```
Terminal
```

```
Checking mx.debian.nz_mx_repo_dists_mx16_InRelease
  Good GPG signature found.

Checking ftp.nz.debian.org_debian_dists_jessie-updates_InRelease
  Good GPG signature found.

Checking mx.debian.nz_antix_jessie_dists_jessie_Release
  Good GPG signature found.

Checking ftp.nz.debian.org_debian_dists_jessie_Release
  Good GPG signature found.

Checking mx.debian.nz_mx_repo_dists_mx15_InRelease
  Good GPG signature found.

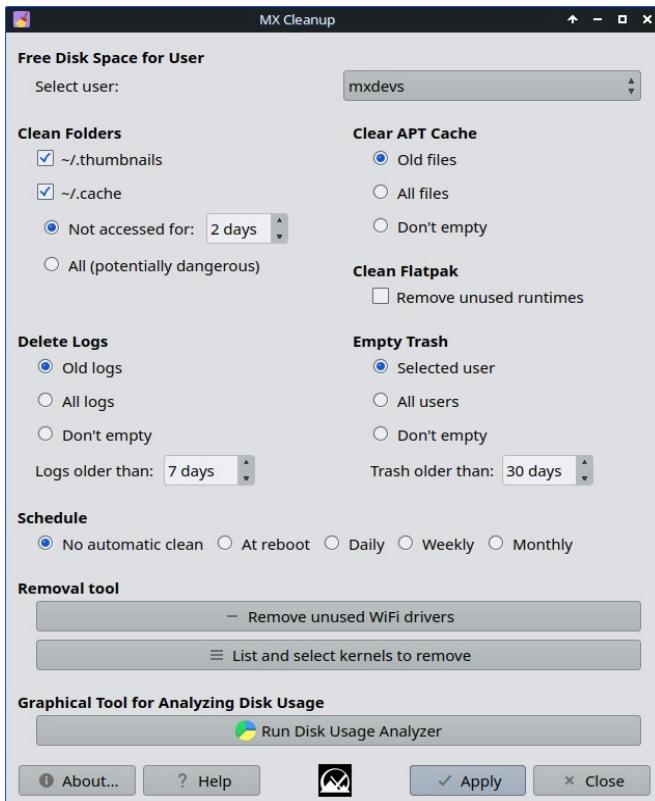
Checking security.debian.org_dists_jessie_updates_InRelease
  Good GPG signature found.

Press 'H' for online help, press any other key to close this window.
```

Şekil 3-11: Repo genel anahtarlarını Fix GPG anahtarları ile kontrol etme sonuçları.

[Buraya.](#)

3.2.8 MX Temizleme

Şekil 3-12: Temizleme işe gitmeye hazır.

Bu kullanışlı küçük uygulama, gereksiz dosyaları kaldırırmak ve alanı geri yüklemek için kolay ve güvenli bir yol sunar. Kaldırma aracı, kullanılmayan eski çekirdekleri veya WiFi sürücülerini kaldırırmak için kullanılır, bu da yükseltme işlemini hızlandırabilir.

[Buraya.](#)

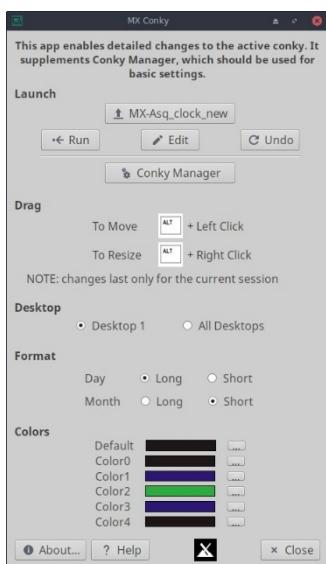
3.2.9 Codec Yükleyicisi

Bu araç kaldırılmış ve MX Paket Yükleyicisi'nde listelenen tek tek codec bileşenleri kullanışlı hale getirilmiştir.

Bireysel kodekler hakkında YARDIM: [burada](#).

3.2.10 MX Conky

MX Conky adlı uygulama, MX Conky koleksiyonundaki bir Conky'nin ayrıntılarını, özellikle de rengini çok kolay bir şekilde değiştirmek için [Conky Manager](#) ile birlikte çalışır. Yapılandırılmış herhangi bir Conky'yi kapatıp açmak için bir "Conky Toggle" uygulaması da menüde yer alıyor.

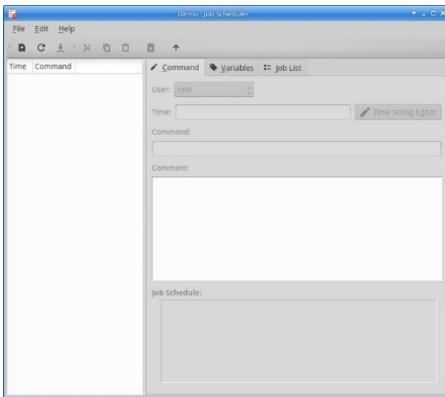

Şekil 3-13: Varsayılan bir Conky'nin ayrıntılarını düzenlemeye hazır Conky.

[Buraya.](#)

3.2.11 İş Planlayıcı

Bu kullanışlı uygulama, komut satırı uygulaması [crontab](#)'a grafik bir ön uç sunarak işlerin kurulumunu kolaylaştırır.

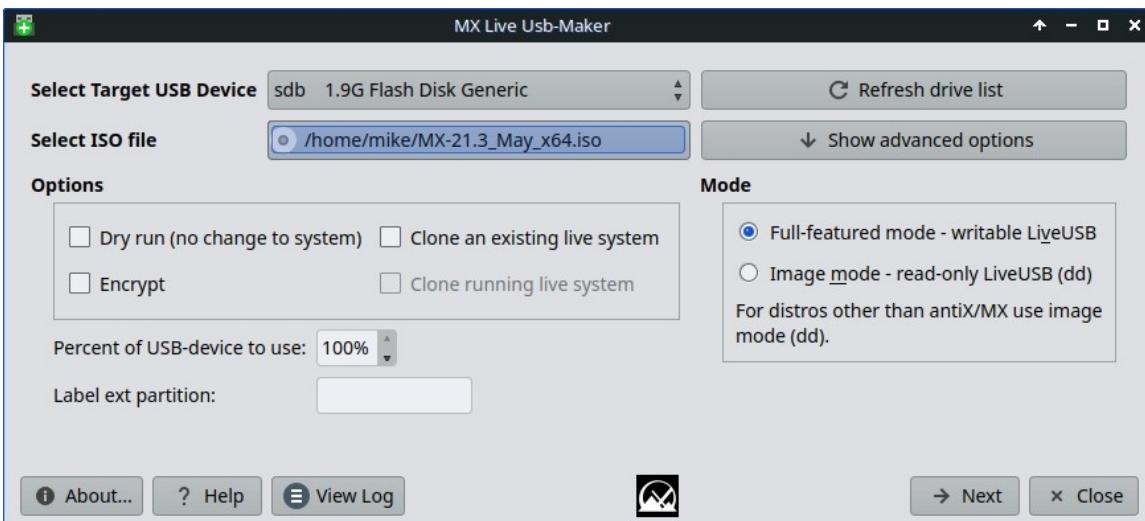

Şekil 3-14: İş Zamanlayıcı.

YARDIM: yerel dosya: /usr/share/job-scheduler/locale/

3.2.12 Live-USB Maker

Bu basit araç, bir ISO dosyasından, canlı bir CD/DVD'den veya mevcut bir Live-USB'den ve hatta çalışan bir canlı sistemden başlayarak hızlı bir şekilde Live-USB oluşturmanıza olanak tanır.

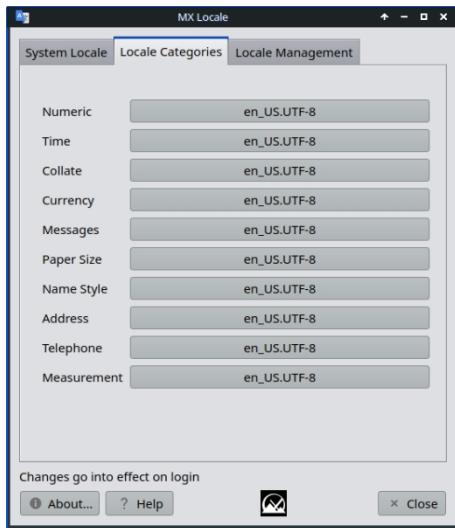
Şekil 3-15: Canlı USB Oluşturucu.

Yardım: [burada](#)

3.2.13 Yerel

Sadece ana dili değil, para birimi, kağıt boyutu gibi alt değişkenleri de ayarlamayı kolaylaştıran yeni bir araç. Ayrıca, kullanılmayan yerel ayarların devre dışı bırakılması da dahil olmak üzere kolay yerel ayar yönetimine izin verir.

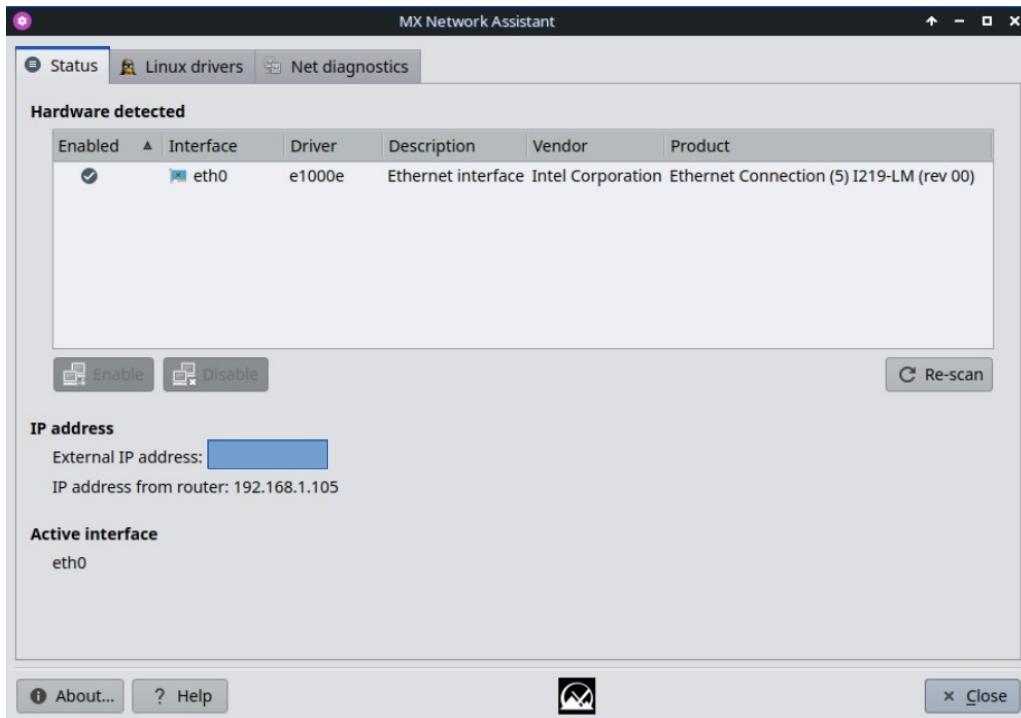
Yardım: [burada](#).

Şekil 3-16: alt değişkenler sekmesi

3.2.14 Ağ Asistanı

Bu uygulama, donanımı algılayarak, bir donanım anahtarının durumunu değiştirerek, Linux sürücülerinin yönetilmesine izin vererek ve genel ağ araçları sağlayarak ağ sorunlarını giderme sürecini çok daha kolay hale getirir.

Şekil 3-17: Ağ Yardımcısı kablosuz donanımı algılıyor.

[Buraya.](#)

3.2.15 Nvidia Sürücü Yükleyicisi

Nvidia grafik sürücüsü yükleyicisi önemli bir prosedürü büyük ölçüde basitleştirir: altta yatan ddm-mx komut dosyasını kullanarak özel bir grafik sürücüsü yüklemek. Nvidia sürücü yükleyici simgesine tıklandığında bir terminal açılır ve kullanıcının çoğu durumda yapması gereken tek şey varsayılanı kabul etmektir.

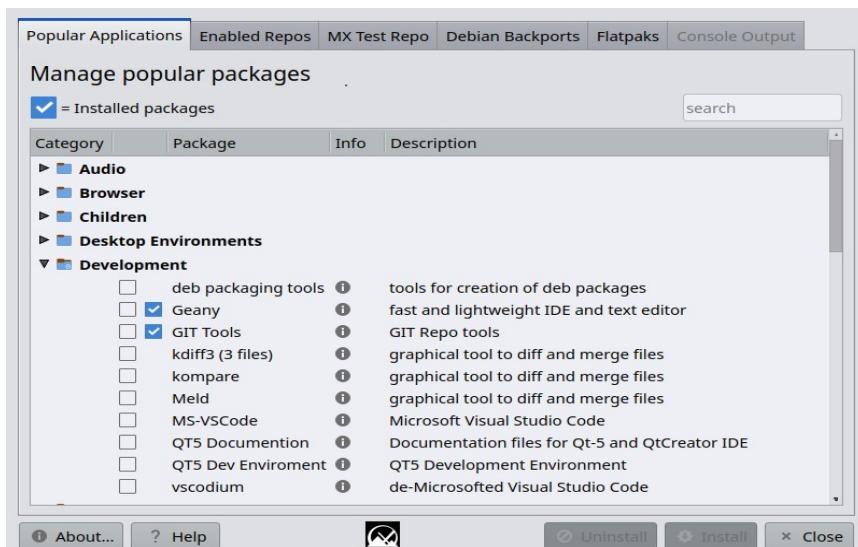
[Buraya.](#)

3.2.16 Paket Yükleyici

VİDEO: [MX Paket Yükleyici ile Uygulama Yükleme](#)

MX Linux için özel basit paket yönetici, hem popüler paketleri hem de MX/Debian Stable, MX Test, Debian Backports ve Flatpak depolarındaki herhangi bir paketi hızlı, güvenli ve kolay bir şekilde aramanızı, yüklemenize veya kaldırmanızı tanır.

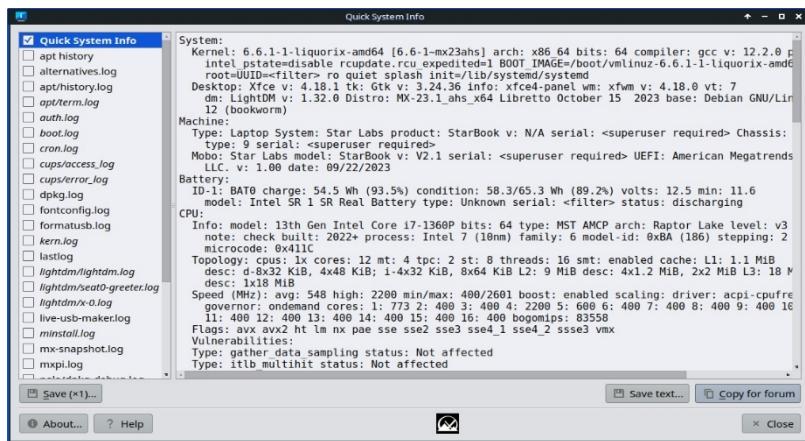

Sekil 3-18: Geliştirme için popüler paketleri gösteren Paket Yükleyici.

[Buraya.](#)

3.2.17 Hızlı Sistem Bilgisi

Bu kullanışlı araç, kullanıcının günlük dosyalarına kolayca başvurmasını sağlar. Varsayılan günlük, Forum gönderileri için gerekli olan Hızlı Sistem Bilgisi'dir: günlük içeriğini önceden biçimlendirilmiş olarak eklemek için basit bir tıklamaya izin veren "Forum için kopyala" düğmesine dikkat edin. Systemd kullanan kullanıcılar MX Test Repo'daki **qjournalctl** uygulamasını kullanarak günlük dosyalarını görüntüleyebilirler.

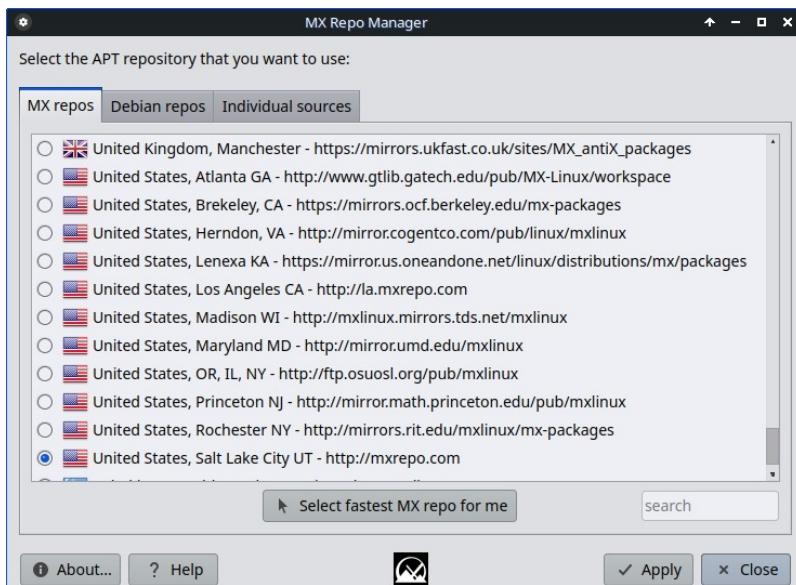

Şekil 3-19: Ana ekran

3.2.18 Repo Müdürü

Kullanıcının kullanılan varsayılan yansıtıcıyı değiştirmek istemesinin, sunucunun çevrimdışı olmasından bilgisayarın fiziksel konumunun değişmesine kadar birçok nedeni olabilir. Bu araç, repoların tek tıklamayla değiştirilmesini sağlayarak çok fazla zaman ve emek tasarrufu sağlar.

Ayrıca tüm depoları (MX veya Debian) test edecek ve en hızmasını seçecek bir düğme sağlar.

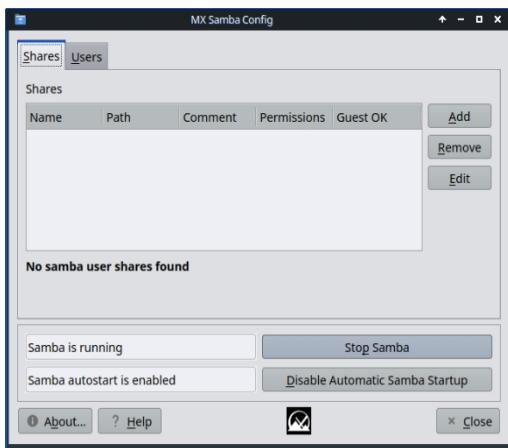
Şekil 3-20: Repo Yöneticisi'nde kullanmak için bir Depo Seçme.

[Buraya.](#)

3.2.19 Samba Yapılandırması

MX Samba Config, kullanıcıların samba/cifs ağ paylaşımlarını yönetmelerine yardımcı olan bir araçtır. Kullanıcılar sahip oldukları paylaşımı oluşturabilir ve düzenleyebilir, ayrıca bu

paylaşımlar için kullanıcı erişim izinlerini yönetebilir.

Şekil 3-21: Samba Config aracının ana ekranı

YARDIM: [burada](#)

3.2.20 Ses Kartı

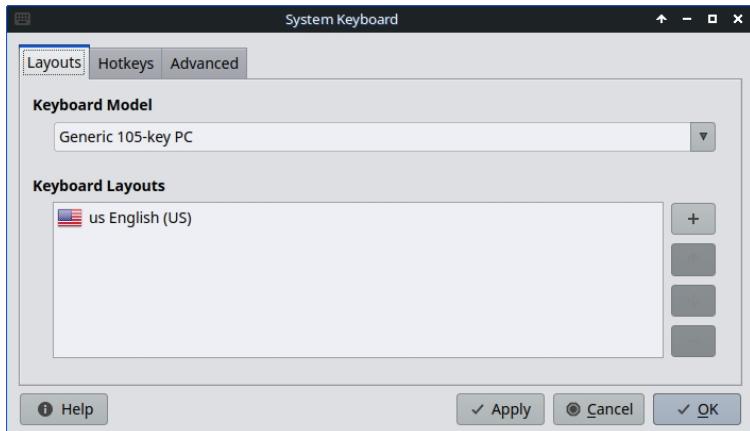
Bilgisayarlarda genellikle birden fazla ses kartı bulunur ve hiçbir şey duymayan kullanıcı sesin çalışmadığı sonucuna varabilir. Bu akıllı küçük uygulama, kullanıcının sistem tarafından hangi ses kartının kullanılacağını seçmesine olanak tanır.

Şekil 3-22: Ses Kartında seçim yapma.

[Buraya.](#)

3.2.21 Sistem Klavyesi

Şekil 3-23: Kullanıcının farklı bir klavye seçmesi için hazır ana ekran.

Kullanıcının Giriş menüsünden sistem klavyesini seçmeyi ihmal etmesi, Canlı oturumda ayarlamayı kaçırması veya sadece bir değişiklik yapması gerektiğinde, bu küçük uygulama Başlat menüsünden bu işlemi gerçekleştirmenin kolay bir yolunu sağlar.

[Buraya.](#)

3.2.22 Yerel

Şekil 3-24: Kullanıcı için oluşturulacak yerel ayarların sunumu.

Kullanıcının Giriş menüsünden sistem yerel ayarını seçmeyi ihmal etmesi, Canlı oturumda ayarlamayı kaçırması veya sadece bir değişiklik yapması gerekiyorsa, bu küçük uygulama Başlat Menüsünden bu işlemi gerçekleştirmenin kolay bir yolunu sağlar.

[Buraya.](#)

3.2.23 Sistem Sesleri (yalnızca Xfce)

Bu küçük araç, giriş/çıkış, eylemler vb. gibi sistem seslerinin ayarlanmasıyla ilgili çeşitli eylemleri ve seçenekleri tek bir yerde toplar.

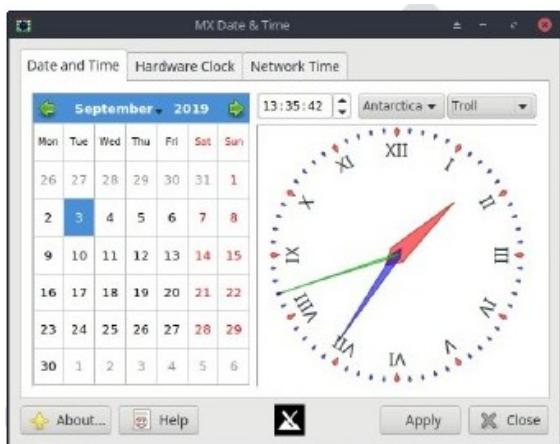

Şekil 3-25: Sistem Sesleri'nde oturum açma ve kapatma seslerini ayarlama.

[Buraya.](#)

3.2.24 Tarih ve Saat

MX Date & Time, her türlü ayarlamanın tek bir uygulamadan yapılmasına olanak tanır. Sadece Xfce.

Şekil 3-26: Tarih ve Saat ana sekmesi

[Buraya.](#)

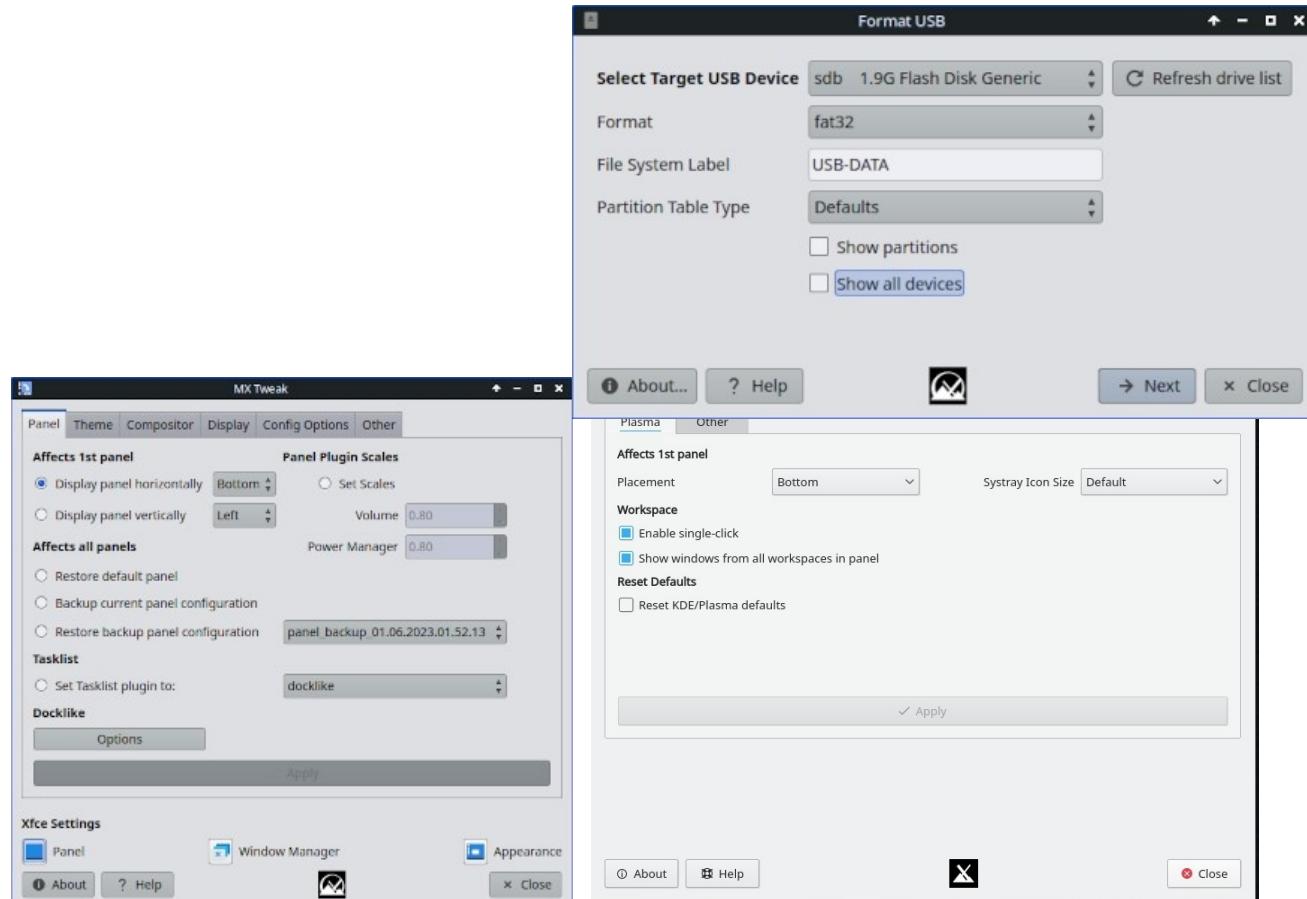
3.2.25 MX Tweak

MX Tweak, panel yönetimi, tema seçimi, kompozitörü etkinleştirme ve ayarlama gibi bir dizi küçük ama sık kullanılan özelleştirmeyi masaüstü bazında bir araya getirir.

Şekil 3-27: MX-Tweak'in yüzleri. Sol: XFCE, Sağ: Plazma.

[Buraya.](#)

3.2.26 USB'yi Biçimlendir

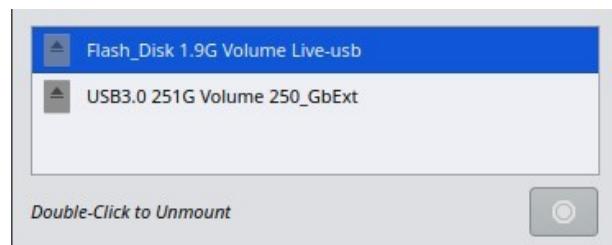
Şekil 3-28: USB Biçimlendirici FAT32 ile yeniden biçimlendirmeye hazır.

Bu kullanışlı küçük araç, yeni amaçlar için kullanılabilir hale getirmek amacıyla bir USB sürücüsünü temizler ve yeniden biçimlendirir.

[Buraya.](#)

3.2.27 USB Unmounter (yalnızca Xfce)

USB ve optik medyayı hızlı bir şekilde sökmeye yarayan bu araç etkinleştirildiğinde (varsayılan) Bildirim Alanı'nda yer alır. Tek bir tıklama, takılabilen medyayı görüntüler.

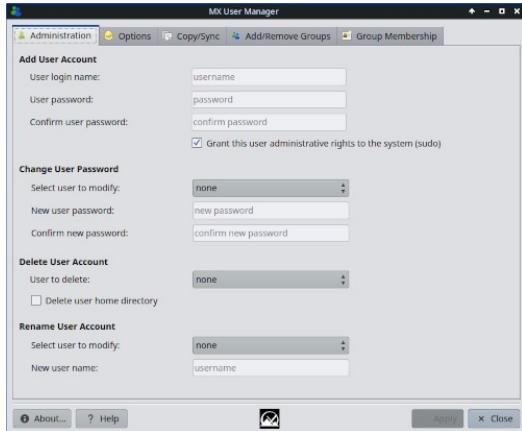

Şekil 3-29: USB Unmounter (USB Sökücü) ve sökülmek üzere vurgulanmış bir aygıt.

[Buraya.](#)

3.2.28 Kullanıcı Yöneticisi

Bu araç, sisteminize kullanıcı ve grup eklemeyi, düzenlemeyi ve kaldırmayı çok daha kolay hale getirir.

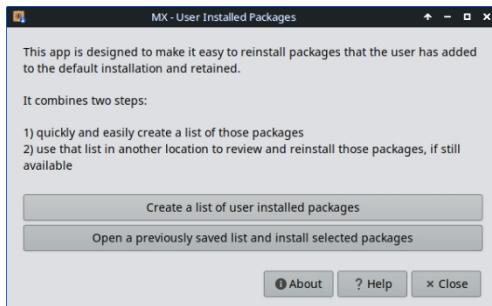
Şekil 3-30: Kullanıcı Yöneticisi, Yönetim sekmesi.

[Buraya.](#)

3.2.29 Kullanıcı Tarafından Yüklenen Paketler

Bu uygulama, kullanıcının varsayılan kurulumaya eklediği paketlerin yeniden kurulmasını kolaylaştırmak için tasarlanmıştır.

Kullanıcı tarafından manuel olarak yüklenen ve basit bir metin dosyasına kaydedilebilen paketlerin bir listesini görüntüleyecektir. Ayrıca, uygulama gözden geçirilmek ve yeniden yüklenmek üzere seçilmek üzere kaydedilmiş bir paket listesinin yüklenmesine izin verir. Böyle bir prosedür özellikle yeni bir sistem kurarken kolay ve kullanışlıdır.

Şekil 3-31: Kullanıcı Tarafından Yüklenen Paketler uygulamasının ana ekranı

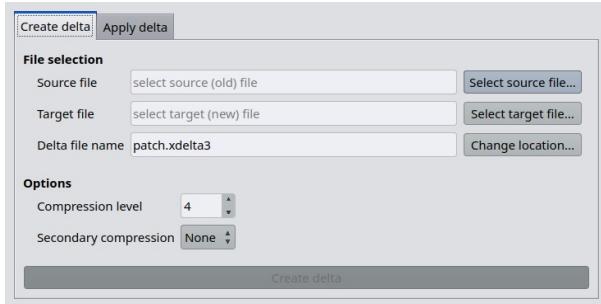
YARDIM: <file:///usr/share/user-installed-packages/help.html>

3.2.30 Deb Yükleyici

Bu basit araç indirilen deb (Bölüm 5.5.2) paketlerini yükler. Yüklemek istediğiniz deb paketine sağ tıklayın > "Deb Installer ile Aç". Yükle'ye tıklayın ve istendiğinde root şifrenizi girin. Deb Installer paketi yüklemeye çalışacak ve sonuçları rapor edecektir.

3.2.31 xdelta3 GUI

Bu araç, her türlü dosyayı güncellemek için bir "delta" (yama) oluşturmayı ve uygulamayı çok daha kolay hale getirir.

Şekil 3-31: Ana ekran

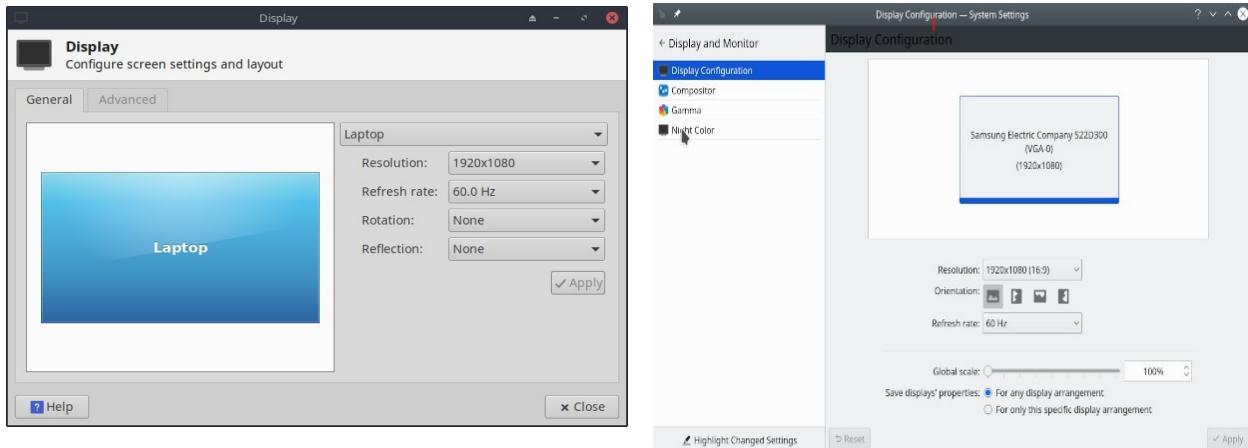
3.2.3 Kullanımdan Kaldırılan Araçlar

Bazı kullanıcılar artık var olmayan ya da yeni araçlara dahil edilmiş araçları arayacaktır.

- ATI/AMD Sürücü Yükleyicisi: uygun sürücü adayı olmadığı için kaldırıldı.
- Broadcom Manager: Network Assistant olarak daha genel ihtiyaçlar için yeniden yazıldı.
- Compton Yöneticisi: MX Tweak'e dahil edildi.
- Debian Backports Yükleyici: Paket Yükleyiciye dahil edildi.
- Varsayılan Görünüm: MX Tweak'e dahil edilmiştir.
- Ağ Paylaşımlarını Bul: lisanslama endişeleri nedeniyle kaldırıldı.
- Flash Yöneticisi: Adobe® Flash® Player artık kullanımından kaldırılmıştır ve tamamen kaldırılmıştır.
- Idevice Mounter: yazılım desteği olmadığı için kaldırıldı.
- Menü Düzenleyici: MenuLibre ile değiştirildi.
- Panel Yönü: MX Tweak'e dahil edilmiştir.
- Test Repo Yükleyicisi: Paket Yükleyicisine dahil edildi.
- Gdebi: Deb Installer MX Aracı bunun yerini aldı.

3.3 Ekran

3.3.1 Ekran Çözünürlüğü

Şekil 3-32: Ekran yardımcı programı. Sol: Xfce, Sağ: KDE/Plasma.

Çözünürlük, ekranı oluşturan piksellerin fiziksel sütun ve satır sayısını ifade eder (örneğin, 1920x1200). Çoğu durumda, çözünürlük kurulum sırasında veya yeni bir monitör bağlandığında çekirdek tarafından doğru şekilde ayarlanır. Değilse, aşağıdaki yollarla değiştirebilirsiniz:

- Xfce: Başlat Menüsü > Ayarlar > Ekran'a tıklayın. Ayarlamak istediğiniz monitör için doğru değerleri ayarlamak için açılır menüleri kullanın. Daha fazla seçenek ve daha hassas kontrol için repolardan [xrandr](#)'ı yükleyin.
- KDE: Başlat Menüsü > Sistem Ayarları > Ekran ve Monitör > Ekran Yapılandırması.
- Xfce'nin Ekranı, HiDPI monitörler için kesirli ölçeklendirmeyi mümkün kılar. "Scale" için aşağı açılır menüye tıklayın ve Custom'ı seçin.
- Zor durumlarda, yapılandırma dosyasını manuel olarak değiştirmek mümkündür /etc/X11/xorg.conf. Bu dosya mevcut olmayabilir, [bu](#) yüzden önce [oluşturmanız](#) gerekebilir. Dosyayı değiştirmeden önce her zaman yedekleyin ve bu dosyanın kullanımı hakkında yardım için Forum'u kontrol edin.

3.3.2 Grafik sürücülerı

Ekrانınızın performansından memnun değilseniz, grafik sürücünüzü yükseltmeniz gerekebilir/isteyebilirsiniz (kullanılıyorsa, önce /etc/X11/xorg.conf dosyasını yedeklediğinizden emin olun). Çekirdek yükselmesinden sonra bunu tekrarlamanız gerekebileceğini unutmayın, bkz. Bölüm 7.6.3.

Bunu yapmak için çeşitli yöntemler mevcuttur.

- Çoğu **Nvidia** kartı için en kolay yöntem MX Tools panosundan erişilebilen yükleyicileri kullanmaktır (bkz. Bölüm 3.2).

- Bazı eski veya daha az yaygın ekran kartları, yalnızca **sgfxi** (Bölüm 6.5.3) ile kolayca yüklenebilen sürücüler (openchrome, mach64 ve fbdev gibi) gerektirir.
- Bazı Nvidia kartları artık Debian Stable'da desteklenmiyor, [MX/antiX Wiki'ye](#) bakın. Ancak [nouveau](#) ve vesa sürücülerini tarafından desteklenmektedirler.
- Ayarları root olarak değiştirmek için kullanabileceğiniz bir grafik aracı için *nvidia-settings* paketini şu komutla yükleyebilirsiniz: *nvidia-settings*
- Açık kaynak ati, radeon ve amdgpu sürücülerini hakkında [Debian Wiki'ye](#) bakın. AMD için açık sürücülerin artık mevcut olmadığını unutmayın.
- Doğrudan üreticiden indirmek de mümkündür, ancak daha karmaşıktır. Bu yöntem, sisteminiz için doğru sürücüyü seçmenizi ve indirmenizi gerektirecektir; sistem bilgisi için bir terminal açın ve şunu girin: *inxix -Gxx*.

İşte en popüler markaların sürücü web siteleri (diğerleri için "<brandname> linux driver" şeklinde bir web araması yapın):

- [Nvidia](#)
- [Intel](#)

Intel sürücülerinin derlenmesi gereklidir, ancak indirilen Nvidia sürücülerini kolayca yüklenir:

- Thunar'da sürücünün indirildiği klasöre gidin.
- Dosyaya sağ tıklayın, İzinler sekmesini seçin, **Çalıştırılabilir** mi seçeneğini işaretleyin.
- X'ten (grafik ortam) çıkmak ve bir terminal istemine ulaşmak için CTRL-ALT-F1 tuşlarına basın.
- Kök olarak oturum açın.
- Tür: *servis lightdm durdurma*.
- Yazın: *sh <dosya adı>.run* (dosyanın gerçek adını kullandığınızdan emin olun).
- NVIDIA sürücüsünün nouveau çekirdeğini kapatmasına izin verin.
- Bittiğinde, lightdm ve xorg'u tekrar başlatmak için: *service lightdm start* yazın.
- Bir diğer önemli sürücü seçeneği de etkileşimli 3D grafikler oluşturmaya yönelik bir sistem olan [OpenGL](#) spesifikasyonunun açık kaynaklı bir uygulaması olan [MESA'dır](#). Yüksek performanslı makinelerdeki kullanıcılar bunu yükseltmenin sistemlerine önemli bir stabilizasyon getirdiğini bildirmektedir.

- Test Repo'da daha yeni bir sürüm mevcut olabilir; bunu elde etmek için MX Paket Yükleyicisini (Bölüm 3.2) kullanın. Lib ve dev paketlerini gizleyen kutunun işaretini kaldırın, "MESA" için arama yapın ve kurulum için yükseltilebilir olan paketleri işaretleyin.
- Hibrit grafik kartları iki grafik adaptörünü aynı üitede birleştirir. Popüler bir örnek, Linux üzerinde [Bumblebee/Primus](#) ile desteklenen [NVidia Optimus](#)'tur. Daha yeni grafik kartları da Bumblebee sistemi olmadan nvidia sürücüsünde yerleşik Primus işlevlerini kullanabilir. Primus fonksiyonları altında bir uygulama çalıştırırmak için "nvidia-run-mx APP" kullanarak grafik hızlandırma etkinleştirilmiş bir uygulama başlatabilirsiniz.

3.3.3 Yazı Tipleri

Temel ayarlama

1. XFCE- **Başlat Menüsü > Tüm Ayarlar > Görünüm**, Yazı Tipleri sekmesine tıklayın.
2. KDE/Plasma - **Başlat Menüsü > Sistem Ayarları > Görünüm > Yazı Tipleri**'ne tıklayın.
3. Yazı tipleri ve punto büyüklükleri listesini görmek için açılır menüye tıklayın.
4. İstediğinizi seçin ve Tamam'a tıklayın.

Gelişmiş ayarlamalar

1. Kök terminalde çalıştırılarak bir dizi seçenek kullanılabilir: **dpkg-reconfigure fontconfig-config**
2. Her bir uygulamanın, genellikle Düzenle (veya Araçlar) > Tercihler'de bulunan kendi kontrolleri olabilir.
3. Daha fazla ayarlama için [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.
4. Yüksek Çözünürlüklü Ekranların özel ihtiyaçları vardır, [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

Yazı tipi ekleme

1. MX Paket Yükleyici'de tek bir tıklamayla kullanılabilen birkaç yazı tipi paketi vardır. Daha fazla olasılık için (Xfce) **Başlat Menüsü > Sistem > Synaptic Paket Yöneticisi**'ne tıklayın; KDE: Synaptic yerine **Discover** kullanın.
2. Yazı tipleri arama işlevini kullanın.
3. İstediğinizi seçin ve indirin. MX Paket Yükleyicisi'ndeki Microsoft (Core) Fonts paketi **ttf-mscorefonts-installer**, **aşağıdakilerin** kolay kurulumunu sağlar

Wine altında çalışan web siteleri ve MS uygulamaları ile kullanım için Microsoft True Type Core Fonts.

4. Gerekirse ayıklayın, ardından yazı tipi klasörünü kök olarak (kök Thunar'da en kolayı) şu adrese kopyalayın
/usr/share/fonts/.
5. Yeni yazı tipleriniz Tüm Ayarlar > Görünüm, Yazı Tipleri sekmesindeki (Xfce) veya Başlat Menüsü > Sistem Ayarları > Görünüm > Yazı Tipleri (KDE) açılır menüsünde mevcut olmalıdır.

3.3.4 Çift Monitör

MX Linux Xfce'de birden fazla monitör Başlat menüsü > Ayarlar > Ekran ile yönetilir. Çözünürlüğü ayarlamak, birinin diğerini klonlayıp klonlamayacağını, hangilerinin açılacağını vb. seçmek için kullanabilirsiniz. Seçtiğiniz ekranı görmek için genellikle oturumu kapatıp tekrar açmak gereklidir. Kullanıcılar ayrıca MX Tweak'in Ekran sekmesine de bakmalıdır. Bazı özelliklerin daha ince kontrolü bazen **xrandr** ile kullanılabilir.

Xfce 4.18, her monitör için ayrıntılı ayarlara izin veren Ekranın Gelişmiş sekmesindeki ayarlar ve monitör profillerini kaydetme ve aynı donanım tekrar bağlandığında otomatik olarak kullanılmasını sağlama yeteneği ile birden fazla monitörle çalışmayı büyük ölçüde geliştirmiştir. Eğer sorunlar devam ederse, [Xfce Forumu](#), MX Linux Forumu ve [MX/antiX WIKI](#)'de olağan dışı sorunlar yaşıyorsanız arama yapın.

KDE/Plasma'da Çift Monitörler Ekran Yapılandırma Aracı ile ayarlanır.

Bağlantılar

- [Xfce Dokümanları: Ekran](#)

3.3.5 Güç yönetimi

Panel'deki Güç Yöneticisi eklentileri simgesine tıklayın. Burada kolayca Sunum moduna (Xfce) geçebilir veya bir ekranın ne zaman kapanacağını, bilgisayarın ne zaman askıya alınacağını, bir dizüstü bilgisayarın kapağının kapatılmasıyla başlatılan eylemi, parlaklığını vb. ayarlamak için Ayarlara gidebilirsiniz. Dizüstü bilgisayarda pil durumu ve bilgileri görüntülenir ve bir parlaklık kaydırıcısı mevcuttur.

3.3.6 Monitör ayarı

Ekranı belirli monitörlere göre ayarlamak için çeşitli araçlar mevcuttur.

- Ekran parlaklığını (sadece Xfce) Başlat menüsü > Ayarlar > Güç Yöneticisi, Ekran sekmesi; MX Tweak; veya Systray'e kullanışlı bir Widget yerlestirecek MX Brightness Systray ile ayarlanabilir.

- Nvidia kullanan kullanıcılar için, ekrana ince ayar yapmak için root olarak **nvidia-settings** kullanın.

- [Gama](#) (kontrast) değerini değiştirmek için bir terminal açın ve enter tuşuna basın:
`xgamma -gamma 1.0`
 1.0 normal seviyedir; kontrasti azaltmak/artırmak için yukarı veya aşağı değiştirin.
- Ekranın günün saatine göre renk adaptasyonu [fluxgui](#) (systemd ile önyükleme gerektiren bir snap paketi) veya [Redshift](#) ile kontrol edilebilir.
- Daha gelişmiş ayarlama ve profil oluşturma için [displaycal](#)'ı yükleyin.
- Renk profilleri oluşturulabilir (yalnızca Xfce): Başlat > Ayarlar > Renk Profilleri. Renk profili, bir renk giriş veya çıkış cihazını karakterize eden bir veri kümesidir ve çoğu [ICC](#) profillerinden türetilir.

Şekil 3-33: Renk profili eklemeye hazırlanma.

[Buraya](#).

3.3.7 Ekran yırtılması

Ekran yırtılması, bir görüntüleme cihazının tek bir ekran çiziminde birden fazla kareden bilgi gösterdiği video görüntüsünde görsel bir eserdir (Wikipedia). Grafik donanımı, belirli bir uygulama ve kullanıcı hassasiyetini içeren faktörlere bağlı olarak büyük ölçüde değişme eğilimindedir.

MX Linux'ta çeşitli çözümler mevcuttur:

- MX Tweak'teki Compositor sekmesine tıklayın ve varsayılan [xfwm](#)'den bağımsız bir [compositor](#) olan Compton'a [geçmek](#) için açılır menüyü kullanın.
- Dikey aralığı (vblank) değiştirmek için açılır menüyü kullanın.
- Bir Intel grafik sürücüsü algılandığında, MX Tweak > Config Options sekmesinde sistemi varsayılan "modesetting"den uzaklaştırın ve Intel sürücüsünün TearFree seçeneğini etkinleştirin bir anahtar olan bir onay kutusu kullanılabilir hale gelir. Tearfree seçenekleri nouveau, radeon ve amdgpu için de mevcuttur ve uygun şekilde görüntülenir.

[Bağlantılar](#)

- [MX/antiX Wiki](#)

3.4 Şebekе

İnternet bağlantıları Ağ Yöneticisi tarafından yönetilir:

--Durumu görmek, bağlanmak ve seçenekleri keşfetmek için Systray Bildirim Alanı'ndaki uygulamaya sol tıklayın.

--Beş sekmeli bir Ayarlar kutusu açmak için uygulamaya sağ tıklayın > Bağlantıları Düzenle. KDE: sağ tıklama Ağ Bağlantılarını Yapılandır'ı getirecektir. Ayarlar kutusunu açmak için buna tıklayın.

- Kablolu. Coğu durumda buna dikkat etmek gerekmeyen özel kurulumlar için vurgulayıp ve Düzenle düğmesine tıklayın.
- Kablosuz
  - Ağ Yöneticisi genellikle ağ kartınızı otomatik olarak algılar ve kullanılabılır erişim noktalarını bulmak için kullanır.
  - Ayrıntılar için aşağıdaki Bölüm 3.4.2'ye bakın.
- Mobil Geniş Bant (yalnızca Xfce). Bu sekme, web'e erişim için 3G/4G mobil cihaz kullanmanıza olanak tanır. Ayarlamak için Ekle düğmesine tıklayın.
- VPN. Kurmak için Ekle düğmesine tıklayın. Kurulum sorunları yaşarsanız [MX/antiX Wiki](#)'ye başvurun.
- DSL (yalnızca Xfce). Ayarlamak için Ekle düğmesine tıklayın.

DAHA FAZLASI: [Ubuntu Wiki: Ağ Yöneticisi](#)

3.4.1 Kablolu erişim

MX Linux genellikle açılışta kablolu internet erişimini fazla sorun çıkarmadan alır. Broadcom sürücüsü gerekiyorsa (nadiren), MX Network Assistant'ı kullanın (Bölüm 3.2).

Ethernet ve kablo

MX Linux, IP adreslerini ve DNS (Etki Alanı Adı Sistemi) çözümlemesini atamak için DHCP (Dinamik Ana Bilgisayar Yapılandırma Protokolü) kullanan standart bir LAN (Yerel Alan Ağı) için önceden yapılandırılmış olarak gelir. Bu çoğu durumda olduğu gibi çalışacaktır. Yapılandırmayı Ağ Yöneticisi (KDE: Ağ Arayüzleri) ile değiştirebilirsiniz.

MX Linux'u başlattığınızda, Ağ Bağdaştırıcılarınıza Çekirdeğin Aygıt Yöneticisi olan **udev**

tarafından kısa bir arayüz adı atanır. Normal kablolu bağdaştırıcılar için bu genellikle eth0'dır (sonraki

eth1, eth2, eth3, vb. adaptörler). USB bağdaştırıcıları MX Linux'ta genellikle eth0 arabiriminde görünür, ancak arabirim adı bağdaştırıcının yonga setine de bağlı olabilir. Örneğin, Atheros kartları genellikle ath0 olarak görünürken, ralink usb adaptörleri rausb0 olabilir. Bulunan tüm ağ arayüzlerinin daha ayrıntılı bir listesi için, bir terminal açın, root olun ve şunu girin: `ifp -a`.

Neredeyse tüm kablolu Yönlendiriciler istege bağlı Güvenlik Duvarları içerdiginden, İnternete bir Yönlendirici üzerinden bağlanmak akıllıca olacaktır. Buna ek olarak, yönlendiriciler büyük İnternet adreslerinden yerel IP adreslerine çevirmek için NAT (Ağ Adresi Çevirisi) kullanır. Bu da başka bir koruma katmanı sağlar. Yönlendiriciye doğrudan ya da bir Hub veya Anahtar aracılığıyla bağlandığınızda, makineniz DHCP aracılığıyla Otomatik Yapılandırma yapmalıdır.

ADSL veya PPPoE (yalnızca Xfce)

ADSL veya PPPoE kullanıyorsanız, MX Linux'ta internete bağlanmak kolaydır. Ağ Yöneticisi simgesine ve ardından DSL sekmesine sağ tıklayın. Ekle... düğmesine tıklayın ve gerekli bilgileri doldurun, isterseniz otomatik olarak bağlanmayı işaretleyin.

NOT: Bağlanmak için bir USB cihazı kullanırken sorunla karşılaşırsanız, üniteyi bilgisayara takın, bir terminal açın ve yazın:

```
dmesg | kuyruk
```

İhtiyacınız olan sürücüyü bulma konusunda yardım almak için çıktıyı MX Linux Forumu'na gönderin.

Sekil 3-34: DSL hizmetini ayarlama.

Çevirmeli Internet

Aygıt sekmesinde seri bilgilerini ayarlamamanız gerekecektir. Varsayılanı kabul etme /dev/modem çalışabilir, ancak başka bir arayüz denemeniz gerekebilir. Bunlar Windows altındaki COM Portlarının Linux eşdeğerleridir:

Tablo 3: COM Portları için Linux eşdeğerleri.

Liman	Eşdeğer
COM 1	/dev/ttyS0
COM 2	/dev/ttyS1
COM 3	/dev/ttyS2
COM 4	/dev/ttyS3

3.4.2 Kablosuz Erişim.

MX Linux, bir WiFi kartını otomatik olarak algılamak için önceden yapılandırılmış olarak gelir ve çoğu durumda kartınız otomatik olarak bulunur ve kurulur.

Yerel bir sürücü genellikle Linux çekirdeğinin bir parçası olarak gelir (örnek: Intel için ipw3945), ancak bazlarında, özellikle daha yeni makinelerde Hızlı Sistem Bilgisi > Ağ'daki bilgileri kullanarak bir sürücü indirmek gerekebilir.

Bazen birden fazla sürücü kullanılabilir. Bunları hız ve bağlantı açısından karşılaştırmak isteyebilirsiniz ve bir çakışmayı önlemek için kullanmadığınızı kara listeye almanız veya kaldırmanız gerekebilir. Kablosuz kartlar dahili ya da harici olabilir. USB modemler (kablosuz dongle'lar) genellikle wlan arayüzünde görünür, ancak görünmezse listedeki diğerlerini kontrol edin.

NOT: Linux çekirdeği, kablosuz araçlar ve yerel kablosuz kart yonga seti ve yönlendirici arasındaki karmaşık etkileşimler nedeniyle başarılı yöntem kullanıcılarla göre değişir.

Temel Kablosuz Adımları

Başlat menüsü > Ayarlar > Ağ Bağlantıları (KDE: Başlat Menüsü > Bağlantılar) veya Bildirim Alanı'ndaki Ağ Yöneticisi simgesine tıklayın) ve ardından Kablosuz sekmesine tıklayın. 3 durumdan biri ortaya çıkacaktır.

-Bir kablosuz ağ bulundu.

- Kullanmak içinağın adına tıklayın.
  - Diğer seçeneklere erişmek için simgeye sağ tıklayın.
  - İşiniz bittiğinde Tamam'a tıklayın.

-Bulunan ağ çalışmıyor.

Kablosuz ağlar görülmüyor ancak bilgisayarınız bunlara bağlanamıyorsa, bu şu anlama gelir: 1) kablosuz kart doğru sürücü tarafından doğru şekilde yönetiliyor ancak modem/yönlendirici, güvenlik duvarı, sağlayıcı, DNS vb. bağlantılarla ilgili sorunlarınız var; veya 2) kablosuz kart anormal şekilde yönetiliyor çünkü sürücü bu kart için en uygun sürücü değil veya başka bir sürücüyle çakışma sorunları var. Bu durumda kartınız hakkında bilgi toplamanız gereklidir.

kart sürücülerinde sorun olup olmadığını görmek için kablosuz kartı ve ardından bir dizi tanılama aracıyla ağı test etmeyi deneyin.

- Bir terminal açarak ve her seferinde bir tane girerek temel bilgileri öğrenin:

```
inx -n
```

```
lsusb | grep -i
```

```
net lspci | grep -i
```

```
net Ve kök
```

olarak:

```
iwconfig
```

Bu komutların çıktısı size kablosuz kartınızın adını, modelini ve sürümünü (varsı) (aşağıdaki örnek), ayrıca ilişkili sürücüyü ve kablosuz kartın mac adresini verecektir. Dördüncü komutun çıktısı size bağlı olduğunuz Erişim Noktasının (AP) adını ve diğer bağlantı bilgilerini verecektir. Örneğin:

Şebeke

```
Kart-2: Qualcomm Atheros AR9462 Kablosuz Ağ Bağdaştırıcı sürücü: ath9k  
IF: wlan0 durum: yukarı mac: 00:21:6a:81:8c:5a
```

Bazen kablosuz kartınıza ek olarak yonga setinin MAC numarasına da ihtiyaç duyarsınız. Bunu yapmanın en kolay yolu **Başlat menüsü > Sistem > MX Ağ Yardımcısı**, Giriş sekmesine tıklamaktır. Örneğin:

```
Qualcomm Atheros AR9485 Kablosuz Ağ Adaptörü [168c:0032] (rev 01)
```

Parantez içindeki sayı, kablosuz kartınızdaki yonga setinin türünü tanımlar. İki nokta üst üste işaretinden önceki sayılar üreticiyi, sonrakiler ise ürünü tanımlar.

Topladığınız bilgileri aşağıdaki yollardan biriyle kullanın:

- Bu bilgileri kullanarak bir web araması yapın. Yukarıdaki lspci çıktısını kullanan bazı örnekler.

```
linux Qualcomm Atheros AR9462  
linux 168c:0032  
debian kararlı 0x168c 0x0034
```

- Yonga setinizin hangi sürücüye ihtiyaç duyduğunu, ne gibi çakışmalar olabileceğini ve ayrıca ürün yazılımı yüklenmesi gerekip gerekmeyeğini öğrenmek için aşağıdaki Linux Wireless ve Linux Wireless LAN Support sitelerine bakın. Bilgilerinizi MX Linux Forumuna gönderin ve yardım isteyin.
- Bilgisayar ve Yönlendirici arasında bağlantı gerçekleşene kadar varsa Güvenlik Duvarını kapatın.

- Yönlendiriciyi yeniden başlatmayı deneyin.

- MAC adresini kullanarak Yönlendiricinize Ping atmak, Google gibi herhangi bir web sitesine Ping atmak veya [traceroute](#) çalışıtmak için MX Ağ Asistanındaki Tanılama Bölümünü kullanın. Bir siteye IP'sini kullanarak Ping atabiliyorsanız (web aramasından elde edilen) ancak alan adıyla ulaşamıyorsanız, sorun DNS yapılandırmasında olabilir. Ping ve traceroute sonuçlarını yorumlamayı bilmiyorsanız, bir web araması yapın veya sonuçları MX Linux Forumunda paylaşın.
- Bazen terminal uygulaması **Ceni'yi** (repolarda) kullanmak gizli erişim noktalarını ve diğer zor faktörleri ortaya çıkarabilir. **NOT:** MX Linux'ta Ağ Arayüzünü yapılandırmak için Ceni'yi kullanmak, bu arayüzün varsayılan Ağ Yöneticisi tarafından yönetilmesini engelleyecek ve/veya devre dışı bırakacaktır. Ceni yapılandırma bilgilerini /etc/network/interfaces içinde saklar. etc/network/interfaces içinde tanımlanan herhangi bir arayüz Network Manager tarafından göz ardı edilecektir, çünkü Network Manager bir tanım varsa, cihazı başka bir uygulamanın yönetmesini istediğiniz varsayar.

-Kablosuz arabirim bulunamadı.

- Bir terminal açın ve önceki bölümün başında listelenen 4 komutu yazın. Yukarıda açıklanan prosedüre göre bir web araması yaparak ve bildirilen sitelere danışarak ihtiyacınız olan kartı, yonga setini ve sürücüyü belirleyin.
- Ağ girişine bakın ve özel donanımınızla ilgili ayrıntılı bilgileri not edin ve aşağıda listelenen LinuxWireless sitesinden bu konuda daha fazla bilgi arayın veya Forum'da sorun.
- Harici bir wifi cihazınız varsa ve bir ağ kartı bilgisi bulunamazsa, cihazın fişini çekin, birkaç saniye bekleyin ve sonra tekrar takın. Bir terminal açın ve girin:

```
dmesg | kuyruk
```

Sorununuzu web'de veya MX Linux Forum'da takip etmek için kullanabileceğiniz aygıtlı ilgili bilgiler (mac adresi gibi) için çıktıyı inceleyin.

- Bu durumun yaygın bir örneği **Broadcom kablosuz yonga setleridir;** [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

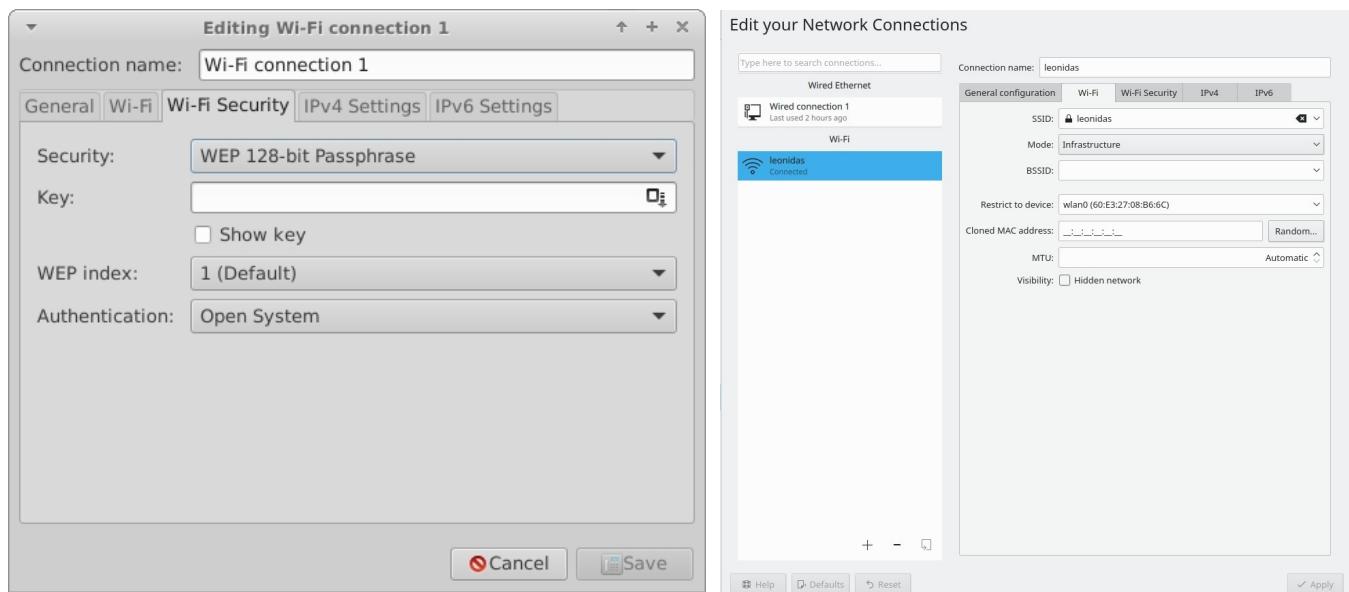
Ürün Yazılımı

Bazı kartlar için aygit yazılımı yüklemek gereklidir (örneğin, Texas Instruments WL1251 için [firmware-ti-connectivity](#)). MX Linux, yüklü ya da depolarda bulunan çok sayıda ürün yazılımı ile birlikte gelir, ancak özel ihtiyacınızı takip etmeniz ya da MX linux Destek Forumunu kontrol etmeniz gerekebilir.

Güvenlik

Kablosuz Güvenlik Ağ Yöneticisi tarafından ele alınır. İzlemeniz gereken temel adımlar şunlardır (adımlar KDE'de de benzerdir, terminoloji ve konumdaki küçük farklılıklar barındır):

- Bildirim Alanı'ndaki Ağ Yöneticisi simgesine sağ tıklayın > Bağlantıları düzenle (KDE: Ağ Bağlantılarını Yapılandır).
- Kablosuz sekmesine tıklayın ve bağlanmak istediğiniz erişim noktasının adını vurgulayın (örneğin, "linksys" veya "starbucks 2345").
- Düzenle düğmesine ve ardından Kablosuz Güvenlik sekmesine tıklayın.
- İstediğiniz güvenliği seçmek için açılır menüyü kullanın (örneğin: WPA ve WPA2 Kişisel).
- Parolayı girin ve Kaydet'e tıklayın.

Şekil 3-35: Ağ Yöneticisinde kablosuz güvenlik (Sol: Xfce, Sağ: KDE/Plasma).

Kablosuz güvenliğini sağlamak için **Ceni'yi** kullanmak da aynı şekilde mümkündür, ancak daha sonra müdahale ettiği Network Manager'ı kullanmayacaksınız.

Bağlantılar

- [Linux Kablosuz](#)
- [Linux Kablosuz LAN Desteği](#)
- [Debian Wiki: Wifi](#)
- [Arch Wiki: Kablosuz](#)

3.4.3 Mobil Geniş Bant

3G/4G modem kullanarak kablosuz internet erişimi için, uyumluluk bilgisi için lütfen Debian Wiki'nin aşağıda bağlantısı verilen 3G sayfalarına bakın. Birçok 3G/4G modem MX Linux üzerinde Ağ Yöneticisi tarafından tanınacaktır.

3.4.4 Tethering

Tethering, dizüstü bilgisayar gibi diğer cihazlara mobil internet erişimi sağlamak için cep telefonu veya mobil WiFi HotSpot gibi bir cihazın kullanılması anlamına gelir. Diğer cihazın kullanılabilmesi için erişimi olan cihazda bir "HotSpot" oluşturulması gereklidir. Bir Android telefonu HotSpot olarak ayarlamak kolaydır

: Ayarlar > Bağlantılar > Mobil Erişim Noktası ve Tethering > Mobil Erişim Noktası. Dizüstü bilgisayarı Hotspot yapmak için [bu videoya](#) bakın.

Sorun Giderme

Bazı sistemlerde, **udev** ve **libudev1** paketlerinin yükseltilmesi nedeniyle modem bağlantıları başarısız oluyor. Bunu çözmek için Synaptic'i açın, paketleri vurgulayın ve ardından Paket> Sürümü zorla... seçeneğine tıklayın. Daha düşük bir sürümü geçmek için açılır menüyü kullanın ve Uygula simgesine tıklayın.

Bazı durumlarda bu çözüm kullanıcılar için tutarlı bir şekilde çalışmıyor, ancak **Network Manager**'ın tamamen kaldırılmasının sorunları çözdüğünü görürlüyor.

DAHA FAZLASI: [Debian Wiki: 3G modem](#)

3.4.5 Komut satırı yardımcı programları

Komut satırı yardımcı programları ayrıntılı bilgileri görmek için kullanışlıdır ve sorun gidermede de yaygın olarak kullanılır. Ayrıntılı dokümantasyon man sayfalarında mevcuttur. Aşağıdaki en yaygın olanlar root olarak çalıştırılmalıdır.

Tablo 4: Kablosuz Kamu Hizmetleri.

Komuta	Yorum
ip	Ağ arayüzleri için ana yapılandırma yardımcı programı.
ifup <arayüz>	Belirtilen arayüzü getirir. Örneğin: ifup eth0 eth0 ethernet bağlantı noktasını getirecektir
ifdown <arayüz>	ifup'in tersi
iwconfig	Kablosuz ağ bağlantısı yardımcı programı. Tek başına kullanıldığında kablosuz durumunu görüntüler. Belirli bir arayüze uygulanabilir, örneğin belirli bir erişim noktasını seçmek için
rfkill	Kablosuz ağ arayüzleri (örn. wlan) için softblock'u devre dışı bırakın.

depmod -a

Tüm modülleri araştırır ve değişmişlerse yeni yapılandırmayı etkinleştirir.

3.4.5 Statik DNS

Bazen İnternet kurulumunuzu varsayılan otomatik **DNS** (Dinamik Ad Hizmeti) yapılandırmadan manuel statik yapılandırmaya değiştirmek istenebilir. Bunu yapmanın nedenleri arasında daha fazla kararlılık, daha iyi hız, ebeveyn kontrolü vb. yer alabilir. Böyle bir değişikliği tüm sistem için ya da tek tek cihazlar için yapabilirsiniz. Her iki durumda da, başlamadan önce OpenDNS, Google Public DNS vb. üzerinden kullanacağınız statik DNS ayarlarını edinin.

Sistem genelinde DNS

Bir tarayıcı kullanarak Yönlendiricinizi kullanan herkes için değişiklik yapabilirsiniz. İhtiyacınız olacak:

- Yönlendiricinin URL'si (unuttuysanız [burada](#) listeleyin).
- Eğer bir şifre belirlediyseniz, şifresini.

Yönlendiricinizin Yapılandırma Panelini bulun ve kendi yönlendiriciniz için talimatları izleyerek değiştirin (kılavuzların listesi [burada](#)).

Bireysel DNS

Tek kullanıcı değişikliği için Ağ Yöneticisini kullanabilirsiniz.

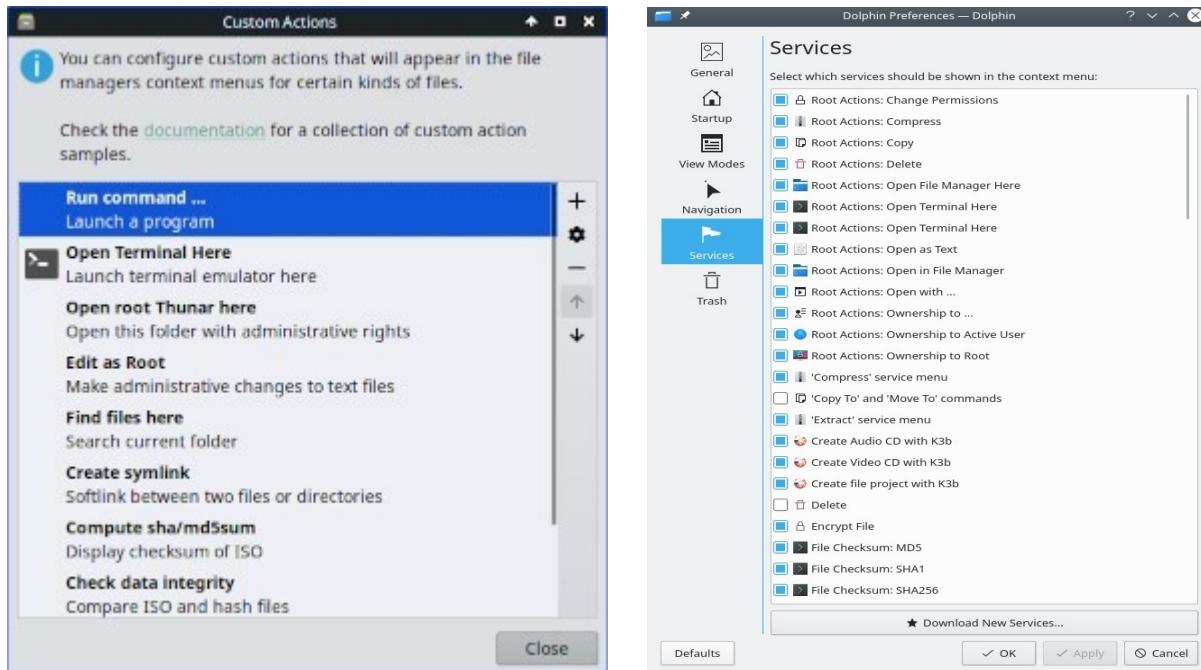
- Bildirim Alanındaki bağlantı simgesine sağ tıklayın > Bağlantıları düzenle...
- Bağlantınızı vurgulayın ve Düzenle düğmesine tıklayın.
- IPv4 sekmesinde, Yöntemi "Yalnızca otomatik (DHCP) adresler" olarak değiştirmek için açılır menüyü kullanın.
- "DNS Sunucuları" kutusuna kullanacağınız statik DNS ayarlarını girin.
- Çıkmak için Kaydet'e tıklayın.

3.5 Dosya Yönetimi

MX Linux'ta dosya yönetimi Xfce üzerinde Thunar ve KDE / Plasma üzerinde Dolphin aracılığıyla gerçekleştirilir. Temel kullanımlarının çoğu açıktır, ancak burada bilinmesi gereken iyi şeyler vardır:

- Gizli dosyalar varsayılan olarak görünmezdir, ancak menü aracılığıyla (Görünüm > Gizli Dosyaları Göster) veya Ctrl-H tuşlarına basılarak görünür hale getirilebilir.
- Yan Bölme gizlenebilir ve dizin (klasör) kısayolları sağ tıklama > Gönder (KDE: Yerlere Ekle) veya sürükle-bırak yoluyla buraya yerleştirilebilir.

- İçerik menüsü, mevcut olan veya odaklanılan şeye göre değişen ortak prosedürlerle (Xfce'de "Özel Eylemler" ve KDE / Plasma'da "Eylemler" ve "Kök Eylemler") doldurulmuştur.
- Kök eylemi, bir terminal açmak, kök olarak düzenlemek veya kök ayrıcalıklarına sahip bir Dosya Yöneticisi örneği açmak için içerik menüsü aracılığıyla kullanılabilir.
- Dosya Yöneticileri FTP aktarımlarını kolayca gerçekleştirir, aşağıya bakın.
- Özel Eylemler**, Dosya Yöneticilerinin gücünü ve faydasını büyük ölçüde artırır. MX Linux birçoğu önceden yüklenmiş olarak gelir, ancak kopyalanabilecek başkaları da vardır ve birey bunları kendi ihtiyaçları için oluşturabilir. Aşağıdaki İpuçları ve Püf Noktaları (Bölüm 3.5.1) ve [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

Şekil 3-36: Sol: Thunar'da ayarlanmış özel eylemler. Sağda: Dolphin'de Dolphin'de Özel Hizmetler.

3.5.1 İpuçları ve Püf Noktaları

- Süper kullanıcı ayrıcalıkları gerektiren bir dizinde çalışırken, sağ tık > Kök Thunar'ı burada aç (veya Dosya > Kök Thunar'ı burada aç) veya Dolphin'deki benzer "Kök Eylemi" ni kullanabilirsiniz.
- Süper kullanıcı ayrıcalığı MX Tweak > Diğer sekmesinde kullanıcının parolası (varsayılan) ya da ayarlanmışsa yönetici parolası kullanılarak değiştirilebilir.
- Dosya > Yeni Sekme (veya Ctrl-T) ile sekmeler oluşturulabilir, ardından öğeleri bir sekmeye sürükleyip bırakarak bir konumdan diğerine taşıyabilirsiniz.

- Ekranı bölebilir ve panellerden birinde başka bir dizine gidebilirisiniz. Ardından dosyaları birinden diğerine taşıyabilir veya kopyalayabilirsiniz.
- Xfce 4.18 ve sonraki sürümlerde, varsayılan olarak çoklu sekme görünümü ayarlayabilirsiniz; bu amaçla MX Tweak > Config Options sekmesini kullanmak en kolay yoldur.

"Terminali burada aç" Özel Eylemine bir klavye kısayol tuşu atayabilirsiniz.

■ Thunar/Xfce

- Tüm Ayarlar > Görünüm > Ayarlar'da düzenlenebilir hızlandırıcıları etkinleştirin.
- Thunar'da, farenizi Dosya > Terminalde Aç menü öğesinin üzerine getirin ve bu eylem için kullanmak istediğiniz klavye kombinasyonuna basın.
- Daha sonra Thunar'da gezinirken, aktif dizinizde bir terminal penceresi açmak için klavye kombinasyonunu kullanın.
- Bu, Thunar'in Dosya menüsündeki diğer öğeler için de aynı şekilde geçerlidir; örneğin, vurgulanan bir dosya için bir sembolik bağlantı oluşturmak üzere Alt-S atayabilirsiniz, vb.
- İçerik menüsünde listelenen eylemler Düzenle > Özel eylemleri yapılandır... tıklanarak düzenlenebilir/silinebilir ve yenileri eklenebilir.
- Dolphin / KDE Plasma: Ayarlar > Klavye Kısayollarını Yapılandır'ı seçin ve Terminal girişini bulun.
- Çeşitli seçenekler ve gizli komutlar da görülebilir, aşağıdaki Bağlantılara bakın.
- Hem Java hem de Python bazen sonunu taşıyan uygulamalar geliştirmek için kullanılır sırasıyla *.jar ve *.py. Bu dosyalar diğer dosyalar gibi tek bir tıklamayla açılabilir; artık terminal açmaya, komutun ne olduğunu bulmaya vs. gerek yok. **DİKKAT:** olası güvenlik sorunlarına karşı dikkatli olun.
- Sıkıştırılmış dosyalar (zip, tar, gz, xz, vb...) dosya üzerinde sağ tıklama ile yönetilebilir.
- Dosyaları bulmak için:
  - Thunar/Xfce: Thunar'ı açın ve herhangi bir klasöre sağ tıklayın > Dosyaları burada bul. Size seçenekler sunan bir iletişim kutusu açılacaktır. Arka planda çalışan Catfish (Başlat menüsü > Donatılar > Catfish).
  - Dolphin / KDE Plasma: Dolphin araç çubuğunda Düzenle > Ara seçeneğini kullanın.
- Bağlantılar/Simleler

--Thunar/Xfce: Başka bir dosyaya veya dizine işaret eden bir dosya olan bir yazılım bağlantısı (AKA symlink) kurmak için hedefe (bağlantının işaret etmesini istediğiniz dosya veya klasör) sağ tıklayın
> Symlink Oluştur öğesini seçin. Ardından yeni Symlink'i istediğiniz yere sürükleyin (veya sağ tıklayın, kesin ve yapıştırın).

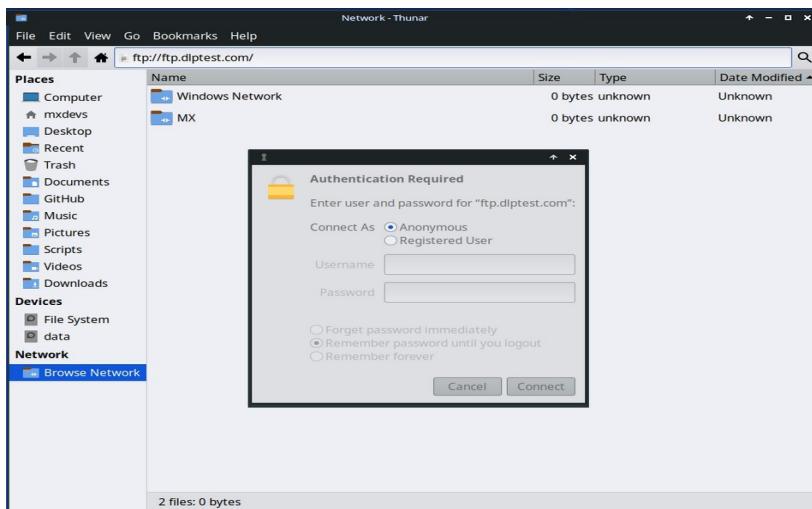
--Dolphin / KDE Plasma: Dolphin penceresinde boş bir noktaya sağ tıklayın ve Yeni Oluştur > Dosya veya dizine temel bağlantı seçeneğini kullanın.

- Thunar özel eylemleri. Bu, dosya yöneticisinin işlevlerini genişletmek için güçlü bir araçtır. MX Linux geliştirmesi sırasında önceden tanımlanmış olanları görmek için Düzenle > Özel Eylemleri Yapılandır'a tıklayın. Açılan diyalog kutusu size önceden tanımlanmış olanları gösterecek ve kendi başınıza neler yapabileceğiniz hakkında bir fikir verecektir. Yeni bir Özel Eylem oluşturmak için sağdaki "+" düğmesine tıklayın. Ayrıntılar [MX/antiX wiki](#)'de.
- Klasörler, *.jpg veya *.png ile biten bir resim klasöre yerleştirilerek ve "klasör" olarak yeniden adlandırılarak resimlerle görüntülenebilir

Şekil 3-37: klasörleri etiketlemek için resimlerin kullanılması.

3.5.2 FTP

Şekil 3-38: Bir FTP sitesine erişmek için Thunar'ı kullanma.

Dosya Paylaşım Protokolü (FTP) ve daha güvenli Güvenli Dosya Paylaşım Protokolü (SFTP), dosyaları bir ağ üzerinden veya yerel olarak bir ana bilgisayardan diğerine aktarmak için kullanılır. Bunun için [FileZilla](#) gibi özel uygulamalar vardır, ancak sadece dosya yöneticinizi de kullanabilirsiniz.

Xfce FTP

- Thunar Dosya Yöneticisi'ni açın ve sol bölmenin altındaki Ağa Gözat'a tıklayın. Ardından tarayıcının üst kısmındaki Adres çubuğuuna tıklayın (veya Ctrl+L tuşlarını kullanın).
- Adres alanında backspace tuşuna basarak oradakini silin (network:///), ardından sunucu adını **ftp://** önekiyle birlikte yazın. Çalışıp çalışmadığını görmek için test sitesini kullanabilirsiniz: *ftp://ftp.dlptest.com/*
- Bir yetkilendirme iletişim kutusu açılır. Kullanıcı adı ve parolayı girin ve eğer bu konuda rahatsanız parolayı kaydetmesine izin verin.
- İşte bu kadar. Her zaman kullanacağınız klasöre gittiğinizde, klasöre sağ tıklayabilir ve Thunar > Gönder > Yan Bölme'de çok basit bir bağlantı yolu oluşturabilirsiniz.
- Yerel sisteminizi bir sekmede ve uzak sistemi diğerinde göstermek için Thunar'ın bölünmüş bölmelerinden (Görünüm > Bölünmüş görünüm; Tweak > Config seçeneklerinde kalıcı olarak etkinleştirin) yararlanabilirsiniz, bu çok kullanışlıdır.

KDE FTP

- [KDE kullanıcı tabanına](#) başvurun.

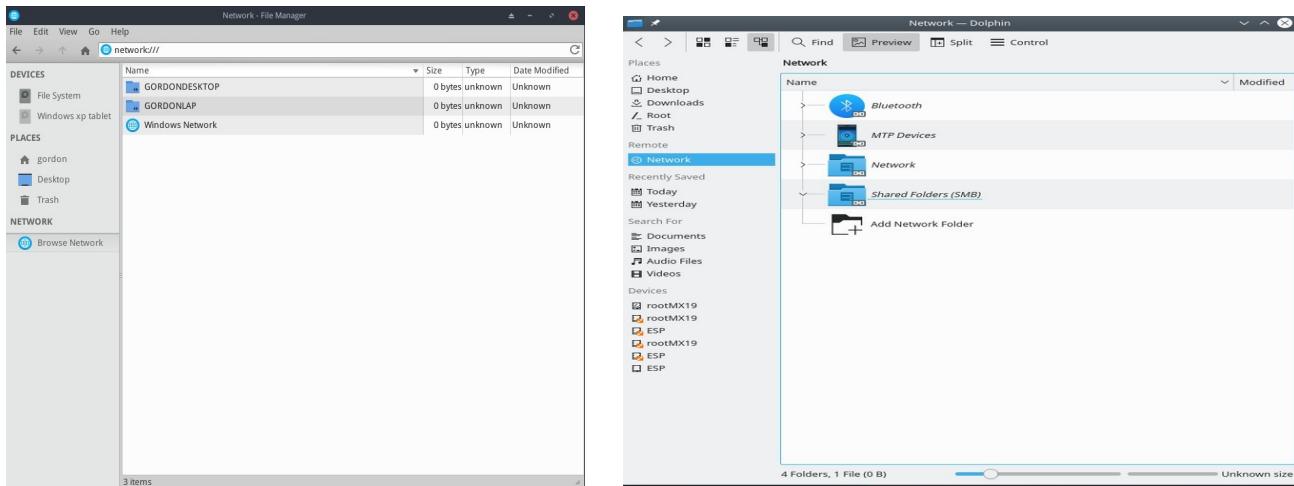
Filezilla gibi özel FTP uygulamaları da kullanılabilir. FTP'nin nasıl çalıştığını dair bir tartışma için [bu sayfaya](#) bakın.

3.5.3 Dosya Paylaşımı

Bilgisayarlar arasında veya bir bilgisayar ile bir cihaz arasında dosya paylaşmak için çeşitli olanaklar vardır

- Samba. SAMBA, Windows makinelerinde değişiklik yapmadan ağınızdaki Windows makineleriyle dosya paylaşmak için en eksiksiz çözümdür. SAMBA ayrıca birçok ağ ortam yürütucusu ve Ağa bağlı depolama (NAS)] aygıtını tarafından da kullanılabilir. SAMBA, Windows ağlarıyla arayüz oluşturmak için etki alanı kimlik doğrulaması, mesajlaşma hizmetleri ve NETBIOS ad çözümlemesi gibi başka hizmetler de sunar. Ayrıntılar için aşağıya bakın.
- NFS. Bu, dosya paylaşımı için standart Unix protokolüdür. Birçok kişi dosya paylaşımı için Samba'dan daha iyi olduğunu düşünür ve "Services for Unix" veya üçüncü taraf bir NFS istemcisi yüklerseniz Windows (2000 ve XP) makinelerle kullanılabilir. Ayrıntılar: [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.
- Bluetooth: Dosya alışverişi için, repolardan **blueman**'ı yükleyin, yeniden başlatın, cihazla eşleştirin, ardından Bildirim Alanı > Dosyaları Cihaza Gönder'deki Bluetooth simgesine sağ tıklayın.

3.5.4 Paylaşımalar (Samba)

Sekil 3-39: Ağ paylaşımlarına göz atma Sol: Thunar, Sağ: Dolphin.

Dosya Yöneticileri Windows, Mac, Linux bilgisayarlardaki ve NAS (Ağa Bağlı Depolama) cihazlarındaki paylaşılan klasörlere (AKA Samba Paylaşımaları) bağlanabilir. Samba ile yazdırma için Bölüm 3.1.2'ye bakın.

- Thunar'ı açın ve çeşitli ağları göstermek için sol bölmedeki Ağa Gözat'a tıklayın.
- Mevcut sunucular için istediğiniz Ağa tıklayın. Şimdi aradığınızı bulmak için detaya inin.
- Kullanılabilir Samba Paylaşımılar için bir Sunucu seçin
- Kullanılabilir tüm klasörleri görmek için bir Samba Paylaşımı seçin
- Seçilen Paylaşım için Ağ kenar çubuğu bölümünde bir kısayol oluşturulacaktır
- Windows PC'lerin paylaşımalarını görüntülemek için tarama çalışmıyor... Thunar'ın konum çubugu (Ctrl+L) kullanarak ve *smb://servername/sharename* kullanarak uzak bir paylaşımı doğrudan erişebilirsiniz. Bu yerler yan bölmelerde yer imlerine eklenebilir.

Hisse oluşturma

MX aracı Samba Config (Bölüm 3.2.18) diğer bilgisayarların -Windows, Mac veya Linux- erişebileceği Paylaşımalar oluşturmak ve yönetmek için kullanılabilir. Ortak Paylaşımalar oluşturmak oldukça basittir, ancak bunları doğru şekilde yapılandırmanın karmaşık olabileceğini unutmayın.

Yardım: [burada](#).

3.6 Ses

VİDEO: [Linux ile HDMI sesi nasıl etkinleştirilir](#)

MX Linux ses, çekirdek düzeyinde Gelişmiş Linux Ses Mimarisi (ALSA) ve kullanıcı düzeyinde [PipeWire](#) ve [PulseAudio](#)'ya bağlıdır. Çoğu durumda ses kutudan çıkar çıkmaz çalışacaktır, ancak bazı küçük ayarlamalar gerekebilir. Tüm sesi kapatmak için hoparlör simgesine tıklayın, ardından eski haline getirmek için tekrar tıklayın - Tercihler bu şekilde ayarlanmışsa. İmleci Bildirim Alanındaki hoparlör simgesinin üzerine getirin ve ses seviyesini ayarlamak için kaydırma tekerlekini kullanın. Ayrıca bkz. Bölüm 3.6.4, 3.6.5 ve 3.8.9.

3.6.1 Ses Kartı Kurulumu

Birden fazla ses kartınız varsa, MX Select Sound (MX Ses Seç) aracını kullanarak ayarlamak istediğiniz seçtiğinizden emin olun (Bölüm 3.2). Ses kartı yapılandırılır ve seçilen parçaların ses seviyesi Bildirim Alanı > Audio Mixer'deki hoparlör simgesine tıklanarak ayarlanır. Oturumu kapatıp tekrar açtıktan sonra sorunlar devam ederse, aşağıdaki Sorun Giderme bölümüne bakın.

3.6.2 Eş zamanlı kart kullanımı

Aynı anda birden fazla kart kullanmak istediğiniz zamanlar olabilir; örneğin, müziği hem kulaklıktan hem de hoparlörden dinlemek isteyebilirsiniz.

başka bir konum. Bunu Linux'ta yapmak kolay değildir, ancak PulseAudio [SSS](#) bölümüne bakın. Ayrıca, kart referanslarını kendi durumunuza göre ayarlamaya dikkat ederseniz, [bu MX/antiX Wiki sayfasındaki](#) çözümler de işe yarayabilir.

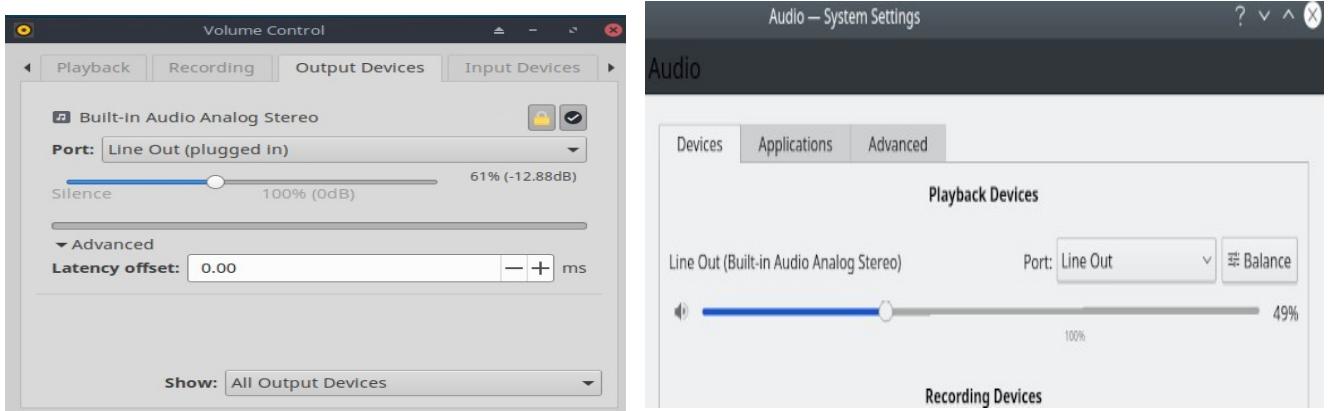
Bazen ses kartlarını değiştirmek gereklidir, örneğin biri HDMI diğeri analog olduğunda. Bu, Pulse Audio Volume Control > Configuration sekmesi ile yapılabilir; sisteminiz için çalışan Profil seçeneğini seçtiğinizden emin olun. Bu geçiş otomatik hale getirmek için [bu GitHub sitesindeki](#) betiğe bakın.

3.6.3 Sorun Giderme

- [Ses çalışmıyor](#)
- Bildirim Alanında hoparlör simgesi olmasına rağmen ses yok.
  - Tüm kontrolleri daha yüksek bir seviyeye yükseltmeyi deneyin. Giriş gibi bir Sistem Sesisi için PulseAudio'daki Oynatma sekmesini kullanın.
- Yapılandırma dosyasını doğrudan düzenleyin: bkz. Bölüm 7.4.
- Ses yok ve Bildirim Alanı'nda hoparlör simgesi yok. Ses kartı eksik veya tanınmamış olabilir, ancak en yaygın sorun, burada ele aldığımız birden fazla ses kartının olmasıdır.
  - Çözüm 1: **Başlat menüsü > Ayarlar > MX Ses Kartı'na tıklayın (KDE: Sistem Ayarları > Donanım > Ses)** ve kullanmak istediğiniz kartı seçmek ve test etmek için ekranı takip edin.
  - Çözüm 2: Doğru ses kartını seçmek için PulseAudio'nun (pavucontrol) ses kontrolünü kullanın
  - Çözüm 3: BIOS'a girin ve HDMI'yi kapatın.
  - Aşağıda listelenen ALSA ses kartı matrisini kontrol edin.

3.6.4 Ses sunucuları

Ses Kartı kullanıcı tarafından erişilebilen bir donanım öğesi iken, Ses Sunucusu büyük ölçüde arka planda çalışan bir yazılımdır. Ses kartlarının genel yönetimine izin verir ve ses üzerinde gelişmiş işlemler gerçekleştirmeye yeteneği sağlar. Bireysel kullanıcılar tarafından en yaygın olarak kullanılan PulseAudio'dur. Bu gelişmiş açık kaynak ses sunucusu çeşitli işletim sistemleriyle çalışabilir ve varsayılan olarak yüklenir. Kullanıcının ses sinyalinin ses seviyesini ve hedefini kontrol etmesini sağlayan kendi mikserine sahiptir. Profesyonel kullanım için, [Jack audio](#) belki de en iyi bilinendir.

Sekil 3-40: PulseAudio Mixer Kullanımı. Sol: Pavucontrol Sağ: KDE Ses Düzeyi.

3.6.5 Bağlantılar

- [MX/antiX Wiki: Ses çalışmıyor](#)
- [ALSA: Ses Kartı Matrisi](#)
- [ArchLinux Wiki: PulseAudio Bilgi](#)
- [PulseAudio Dokümantasyonu: Ücretsiz masaüstü](#)

3.7 Yerelleştirme

MX Linux, yerelleştirme seçeneklerini geliştirmek ve genişletmek için sürekli çalışan uluslararası bir Geliştirme Ekibi tarafından sürdürülmektedir. Belgelerimizin henüz çevrilmediği birçok dil vardır ve bu çabaya yardımcı olabilecekseniz lütfen [Transifex'e kaydolun](#) ve/veya [Çeviri Forumu](#)'na gönderin.

3.7.1 Kurulum

Birincil yerelleştirme eylemi LiveMedium USB'nin kullanımı sırasında gerçekleşir.

- Önyükleme ekranı ilk geldiğinde, tercihlerinizi ayarlamak için İşlev Tuşlarını kullandığınızdan emin olun.
  - F2. Dili seçin.
  - F3. Kullanmak istediğiniz saat dilimini seçin.
  - Karmaşık veya alternatif bir kurulumunuz varsa, önyükleme hile kodlarını kullanabilirsiniz. İşte Rusça için bir Tartar klavye ayarlamak için bir örnek: `lang=ru kbvar=tt . A`

Önyükleme parametrelerinin (=cheat kodları) tam listesi [MX/antiX Wiki](#)'de bulunabilir.

- Yerel ayar değerlerini önyükleme ekranında ayarlısanız, Screen 7 kurulum sırasında bunları gösterilmelidir. Gösterilmiyorsa ya da değiştirmek istiyorsanız, istediğiniz dili ve saat dilimini seçin.

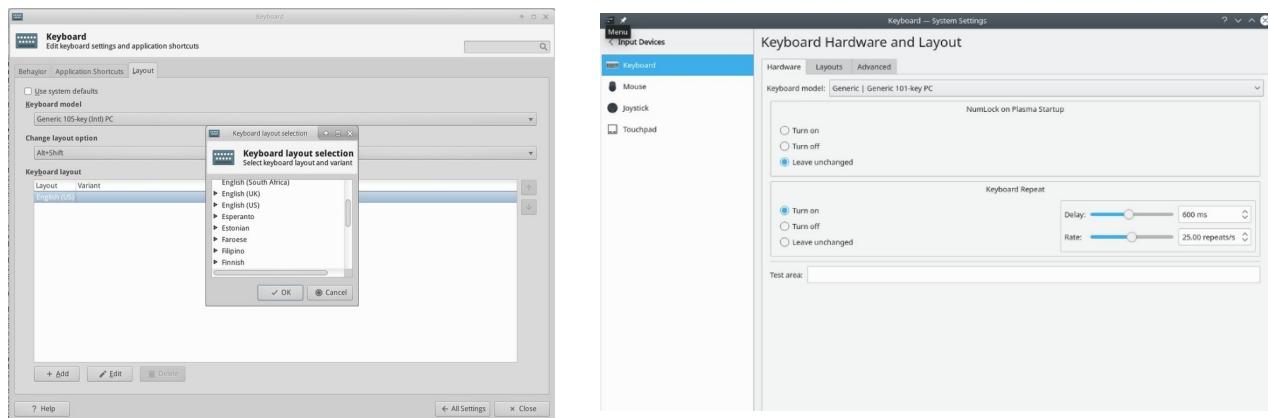
Önyükleme ekranından sonra iki yöntem daha mevcuttur.

- Yükleyicideki ilk ekran kullanıcının kullanım için belirli bir klavye seçmesini sağlar.
- Oturum açma ekranının sağ üst köşesinde hem klavyenin hem de yerel ayarın seçilebileceği açılır menüler bulunur.

3.7.2 Kurulum sonrası

MX Tools, klavye ve yerel ayarı değiştirmek için iki araç içerir. Yukarıdaki Bölüm 3.2.15 ve 3.2.16'ya bakın.

Xfce4 ve KDE/Plasma'nın da kendi yöntemleri vardır:

Şekil 3-41: Başka bir klavye düzeni ekleme. Sol: Xfce, Sağ: KDE.

İşte kurulumdan sonra MX Linux'unuzu yerelleştirmek için atabileceğiniz yapılandırma

adımları. Klavyeyi değiştirmek için:

Xfce

- **Başlat Menüsü > Ayarlar > Klavye**, Düzen sekmesine tıklayın.
- "Sistem varsayılanlarını kullan" seçeneğinin işaretini kaldırın, ardından alttaki **+Ekle** düğmesine tıklayın ve kullanılmasını istediğiniz klavye(ler)i seçin.
- Çıknın, ardından etkin klavyeyi seçmek için Bildirim Alanı'ndaki Klavye Değiştirici'ye (bayrak) tıklayın.

KDE/Plasma

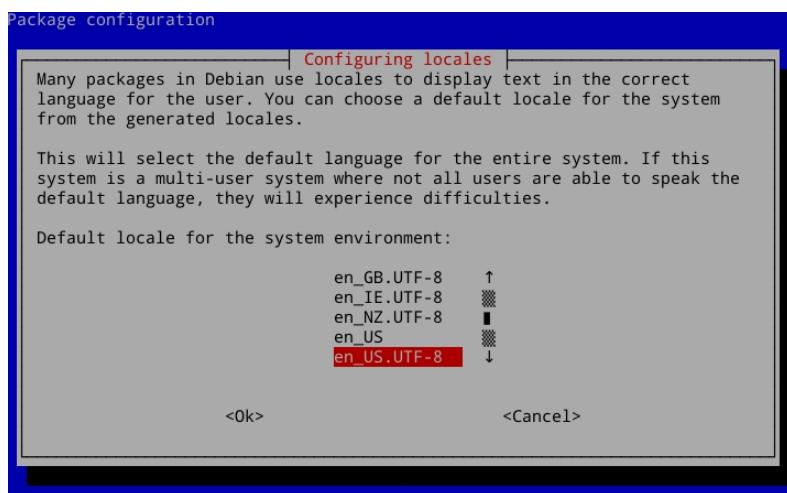
- Başlat Menüsü > Ayarlar > Sistem Ayarları > Donanım > Klavye > Düzenler Sekmesine tıklayın
- İletişim kutusunun ortasındaki "Düzenleri Yapılandır" seçeneğini işaretleyin, ardından +Ekle düğmesine basın ve kullanılabılır olmasını istediğiniz klavye(ler)i seçin.
- Çıkın, ardından etkin klavyeyi seçmek için Bildirim Alanı'ndaki Klavye Değiştirici'ye (bayrak) tıklayın.
- Başlıca uygulamalar için dil paketlerini edinin: **Başlat menüsü > Sistem > MX Paket Yükleyici**'ye tıklayın, kök parolasını girin, ardından kullandığınız uygulamalar için dil paketlerini bulmak ve yüklemek için Dil'e tıklayın.
  - Basitleştirilmiş Çince Pinyin'i ayarlamak biraz daha karmaşıktır, [buraya](#) bakın.
- Saat ayarlarını değiştirin: (Xfce) **Başlat Menüsü > Sistem > MX Tarih** ve Saat'e tıklayın, (KDE: panelde saatte sağ tıklayın > Tarih ve Saati Ayarla) ve tercihlerinizi seçin. Dijital saat Tarih Saati kullanıyorsanız, 12h/24h ve diğer yerel ayarları seçmek için sağ tıklayın > Özellikler.
- Yazım denetleyicisinin dilinizi kullanmasını sağlayın: diliniz için **aspell** veya **myspell** paketini yükleyin (örn. **myspell-es**).
- Yerel hava durumu bilgilerini alın.
  - **Xfce**: Panelye sağ tıklayın > Panel > Yeni Öğeler Ekle > Hava Durumu Güncellemesi. Sağ tıklayın > Özellikler ve görmek istediğiniz yerel ayarı ayarlayın (IP adresinize göre tahmin edecektir).
  - **KDE**: Widget'in görüneceği yere bağlı olarak masaüstüne veya panelye sağ tıklayın ve ardından Widget ekleyin. Hava Durumu'nu arayın ve widget'i ekleyin
- **Firefox, Thunderbird veya LibreOffice** yerelleştirmesi için **MX Paket Yükleyicisi > İlgilendiğiniz dile uygun paketi yüklemek için Dil**.
- Sistemde mevcut olan yerelleştirme bilgilerini (varsayılan dil, vb.) değiştirmeniz gerekebilir veya değiştirmek isteyebilirsiniz. Bu en kolay yöntem MX aracı **Locale**'i (Bölüm 3.4) kullanmaktır, ancak Komut Satırında da mümkündür. Bir terminal açın, root olun ve enter tuşuna basın:

dpkg-reconfigure yerel ayarlar

- Yukarı ve aşağı ok tuşlarını kullanarak kaydırabileceğiniz tüm yerel ayarların bulunduğu bir liste göreceksiniz.

- Yerel ayarın önündeki yıldız işaretinin görünmesini (veya kaybolmasını) sağlamak için boşluk tuşunu kullanarak istediğiniz (veya istemedığınızı) etkinleştirin ve devre dışı bırakın.
- Tamamlandıında, bir sonraki ekrana geçmek için Tamam'a tıklayın.
- Kullanmak istediğiniz varsayılan dili seçmek için okları kullanın. Örneğin ABD kullanıcıları için bu genellikle **en_US.UTF-8 olacaktır**.
- Kaydetmek ve çıkmak için Tamam'a tıklayın.

DAHA FAZLASI: [Ubuntu belgeleri](#)

Şekil 3-42: CLI kurulu sistem için varsayılan dili sıfırlıyor.

3.7.3 Diğer notlar

- Bu kodu bir terminale girerek belirli bir uygulamanın dilini geçici olarak değiştirebilirsiniz (bu örnekte İspanyolca'ya geçmek için):

```
LC_ALL=es_ES.UTF8 <başlatılacak komut>
```

Bu, zaten yerelleştirilmiş olan çoğu uygulama için işe yarayacaktır.

- Kurulum sırasında yanlış dili seçtiyseniz, kurulu masaüstünde bir kez değiştirebilir, düzeltmek için **MX Locale**'i kullanabilirsiniz. Ayrıca bir terminal açabilir ve bu komutu girebilirsiniz:

```
sudo update-locale LANG=en_GB.utf8
```

Açıkçası, dili kullanmak istediğiniz dile değiştirmeniz gerekecektir.

- Bireysel bir uygulamanın sizin dilinizde çevirisi olmayabilir; MX uygulaması olmadığı sürece bu konuda bir şey yapamayız, bu nedenle geliştiriciye bir mesaj göndermelisiniz.
- Başlat menüsünü oluşturmak için kullanılan bazı masaüstü dosyalarında, uygulamanın kendisinin o dilde çevirisi olsa bile, sizin dilinizde bir açıklama eksik olabilir;

lütfen Çeviri Alt Forumu'nda doğru çeviriyi sağlayan bir gönderi ile bize bildirin.

3.8 Özelleştirme

Xfce ve KDE/Plasma gibi modern Linux Masaüstleri, bir kullanıcının yapılandırmasının temel işlevini ve görünümünü değiştirmeyi çok kolaylaştırır.

- En önemlisi, unutmayın: Sağ tıklama arkadaşıınızdır!
- (Xfce) Tüm Ayarlar ve (KDE/Plasma) Ayarlar, Sistem Ayarları (Panel simgeleri) aracılığıyla büyük kontrol mevcuttur.
- Kullanıcı değişiklikleri dizindeki yapılandırma dosyalarında saklanır: `~/.config/` dizininde saklanır. Bunlar bir terminalde sorgulanabilir, [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.
- Sistem genelindeki yapılandırma dosyalarının çoğu `/etc/skel/` veya `/etc/xdg/`

3.8.1 Varsayılan Tema

Varsayılan tema, bir dizi özelleştirilmiş öğe tarafından kontrol edilir.

Xfce

- Giriş ekranı Tüm Ayarlar > LightDM GTK+ Greeter Ayarları ile değiştirilebilir.
- Masaüstü:
  - Duvar Kağıdı: Tüm Ayarlar > Masaüstü/ veya masaüstüne sağ tıklayın > Masaüstü Ayarları. Başka bir konumdan seçim yaparken, "Diğer" girişini kullandıktan sonra istediğiniz klasöre gitmeniz ve ardından "Aç" a tıklamanız gerektiğini unutmayın; ancak o zaman bu konumdaki belirli bir dosyayı seçebilirsiniz.
  - Tüm Ayarlar > Görünüm. GTK Temalarını ve Simgelerini ayarlar. MX Tweak - Temalar'da paketlenmiş ayarlar.
  - Tüm Ayarlar > Pencere Yöneticisi. Pencere kenarlığı temalarını ayarlar.

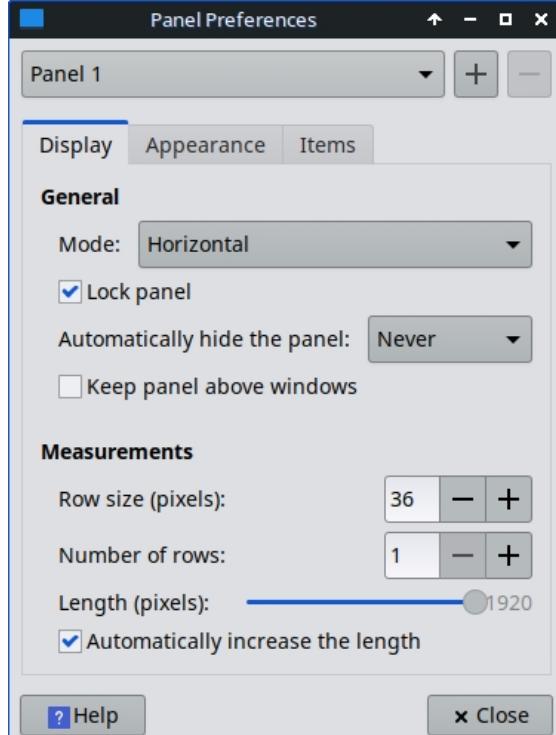
KDE/Plasma

- Oturum açma ekranı (Sistem Ayarları > Başlatma ve Kapatma ile değiştirin, ardından Oturum Açma Ekranı, SDDM yapılandırmasını seçin)
  - Esinti

- Masaüstü:
  - Duvar Kağıdı: Masaüstüne sağ tıklayın ve "Masaüstüyü ve Duvar Kağıdını Yapılandır"ı seçin
  - Görünüm: Ana menü > Ayarlar > Sistem Ayarları > Görünüm'e tıklayın
    1. Global Temalar - paketlenmiş tema seti kombinasyonları
    2. Plazma Stili - Plazma masaüstü nesnelerinin temasını ayarlayın
      1. Uygulama Stili - Uygulama öğelerini yapılandırma
      2. Pencere süslemeleri - Simge durumuna küçültme, büyütme ve kapatma düğmesi stilleri
      3. Renkler, Yazı Tipleri, Simgeler ve imleçler de yapılandırılabilir.
- Uygulama menüsü ayarları
  1. Yapılandırma seçeneklerine ulaşmak için menü simgesine sağ tıklayın. Varsayılan panel standart uygulama panelindedir

3.8.3 Paneller

3.8.3.1 Xfce Panel

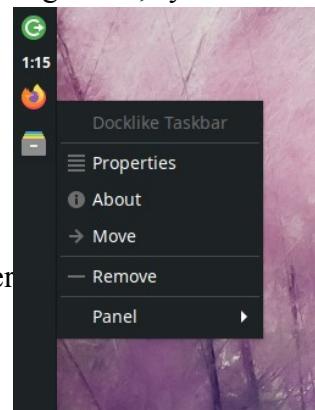

Şekil 3-43: Panellerin özelleştirilmesi için tercihler ekranı.

MX Linux varsayılan olarak önceki MX sürümlerinde kullanılan Xfce Pencere Düğmelerinin yerini alan [Dock Benzeri Görev Çubuğu](#) ile birlikte gelir. Xfce için bu hafif, modern ve minimalist görev çubuğu, Xfce Pencere Düğmeleri ile aynı işlevselliği sağlarken, aynı zamanda daha gelişmiş "dock" özelliklerini sunar.

Dock benzeri görev çubuğu Özelliklerini görüntülemek için: Ctrl + Herhangi bir simgeye sağ tıklayın. Veya: MX Tweak > Panel sekmesinde Docklike altındaki "Options" düğmesine tıklayın.

Pencere Düğmeleri, boş bir alana sağ tıklayarak > Panel > Yeni Öğeler Ekle ile geri yüklenebilir.

Panel özelleştirmesi için püf noktaları:

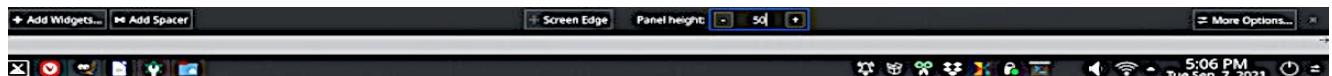
- Paneli taşımak için, bir panele sağ tıklayarak kilidini açın > Panel > Panel Tercihleri.
- Panelin konumunu değiştirmek için MX Tweak'i kullanın: dikey veya yatay, üst veya alt.
- Panel ayarı içinde görüntüleme modunu değiştirmek için açılır menüden seçim yapın: Yatay, Dikey veya Masa Çubuğu.
- Paneli otomatik olarak gizlemek için açılır menüden seçim yapın: Hiçbir zaman, Her zaman veya Akıllıca (bir pencere ile çakıştığında paneli gizler).
- Panelde boş bir alana sağ tıklayarak yeni panel öğeleri yükleyin > Panel > Yeni Öğeler Ekle. Daha sonra 3 seçenekiniz vardır:
  - Açılan ana listedeki öğelerden birini seçin
  - Eğer istediğiniz şey orada değilse, Başlatıcı'yı seçin. Yerine oturduktan sonra sağ tıklayın > Özellikler, artı işaretine tıklayın ve açılan listeden bir öğe seçin.
  - Her iki listede de olmayan bir öğe eklemek istiyorsanız, artı işaretinin altındaki boş öğe simgesini seçin ve açılan iletişim kutusunu doldurun.
- Yeni simgeler dikey Panelin alt kısmında görünür; bunları taşımak için sağ tıklayın > Taşı
- Panele sağ tıklayarak > Panel > Panel Tercihleri ile görünümü, yönlendirmeyi vb. değiştirin.
- Düzen, tarih veya saat biçimini değiştirmek için "Tarih Saat" saat eklentisine sağ tıklayın. Özel bir zaman biçimi için "strftime kodları" kullanmanız gereklidir ([bu sayfaya](#) bakın veya bir terminal açın ve `man strftime` yazın).

Sekil 3-44: Simgeler ve içerik menüsü içeren dock benzeri görev çubuğu.

- Bildirim Alanı'na sağ tıklayarak > Özellikler'i seçin ve değişene kadar Maksimum simge boyutunu azaltarak Bildirim Alanı'nda çift sıra simge oluşturun.
- Panel Tercihlerinde, üst panel açılır menüsünün sağındaki artı veya eksi düğmesine tıklayarak bir panel ekleyin veya silin.
- Tek tıklamayla yatay panel kurulumu MX Tweak'te mevcuttur (Bölüm 3.2).

DAHA FAZLASI: [Xfce4 dokümanları: Panel.](#)

3.8.3.2 KDE/Plazma Panel

Şekil 3-45: Panellerin özelleştirilmesi için tercihler ekranı.

Panel özelleştirmesi için püf noktaları:

- Paneli taşımak için panele sağ tıklayın ve ardından Paneli düzenleyin. "Ekran Kenarı" üzerine gelin ve istediğiniz konuma taşıyın.
- Panelin konumunu değiştirmek için MX Tweak'i kullanın: dikey (sol), üst veya alt. Veya herhangi bir ekran kenarına sürüklemek için önceki yöntemi kullanın.
- Panel içindeki görüntüleme modunu değiştirmek için, Paneli Düzenle iletişim kutusu açıldıktan sonra, Diğer Seçenekler Panel Hızalama > sol, orta veya sağ öğesini seçin.
- Paneli otomatik olarak gizlemek için, Paneli Düzenle iletişim kutusu açıldıktan sonra "Diğer Ayarlar "a tıklayın ve "Otomatik Gizle "yi seçin
- Panel > Parçacık Ekle'ye tıklayarak yeni panel öğeleri yükleyin. İletişim kutusundan eklemek istediğiniz widget'i seçebilirsiniz.
- Paneli Yapılandır iletişim kutusunu kullanarak ve panelin yüksekliğini değiştirmek için Yükseklik öğesini seçerek Bildirim Alanı'nda çift sıra simge oluşturun. Ardından MX-Tweak kullanarak
> Plasma sekmesine tıklayın ve çift sıra efektı oluşturmak için sistem tepeşi simge boyutunu istediğiniz gibi büyük veya küçük olarak ayarlayın. Ayrıca tepe yukarı okuna sağ tıklayıp Sistem tepeşini yapılandırarak ve panel yüksekliğiyle ölçeklendirmeyi etkinleştirerek Sistem Tepesi simgelerinin panel yüksekliğiyle otomatik olarak ölçeklenmesini sağlayabilirsiniz.
- Tüm açık uygulamaları göstermek için MX Tweak, Plasma sekmesine tıklayın ve "Tüm çalışma alanlarındaki pencereleri panelde göster" seçeneğini etkinleştirin.

3.8.4 Masaüstü

VİDEO: [Masaüstüyü özelleştirme](#)

[VİDEO: MX Linux'u kurduktan sonra yapılması](#)

[gerekenler](#)

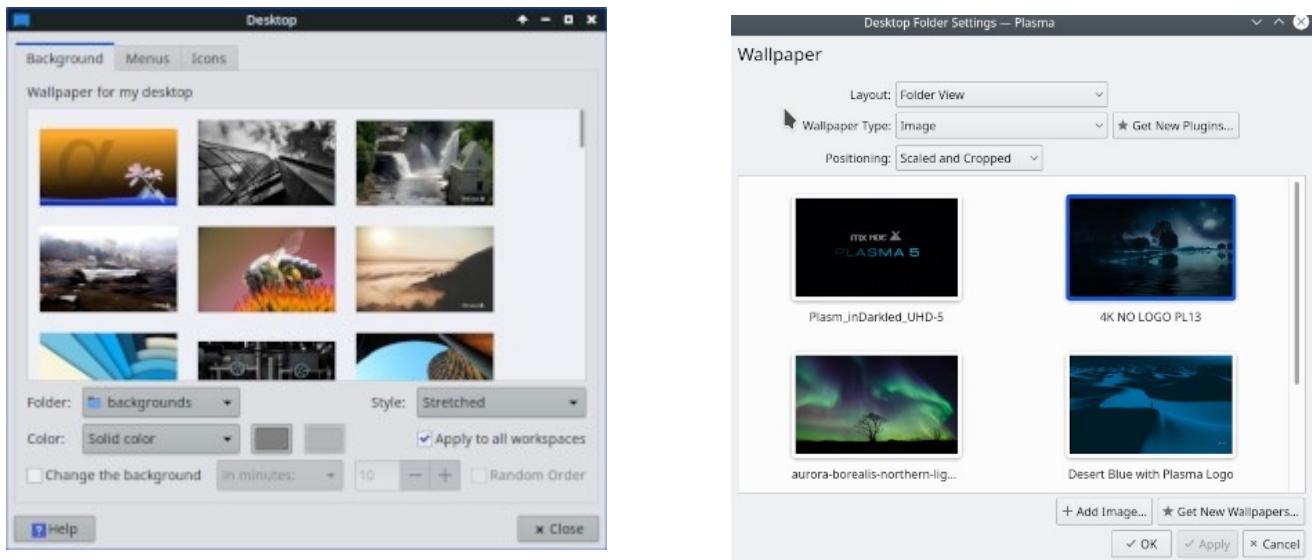
Varsayılan masaüstü (AKA duvar kağıdı, arka plan) çeşitli şekillerde değiştirilebilir:

- Herhangi bir resme sağ tıklayın > Duvar kağıdı olarak ayarla
- Duvar kağıtlarının tüm kullanıcılar tarafından kullanılmasını istiyorsanız, root olun ve bunları /usr/share/backgrounds klasörü
- Varsayılan duvar kağıdını geri yüklemek isterseniz, /usr/share/backgrounds/ içinde bulunur. Kolay KDE kullanımı için /usr/share/wallpapers içinde MX duvar kağıdı setlerinin sembolik bağlantıları da vardır.

Diğer birçok özelleştirme seçeneği mevcuttur.

- Temayı değiştirmek için:
  - Xfce - **Görünüm**. Varsayılan tema, daha büyük kenarlıklara sahip olan ve Whisker menüsünün görünümünü belirleyen bir MX **mx-comfort**'tur (açık ve koyu). Özellikle koyu sürümde iyi gösterecek bir simge teması seçtiğinizden emin olun.
  - KDE/Plasma - **Global Tema**- MX teması varsayılandır. Ayrıca Plazma Stili, Uygulama Stili, Renkler, Yazı Tipleri, Simgeler ve imleçlerde bireysel tema öğelerini ayarlayabilirsiniz.
- Gerektiğinde ince kenarlıkların daha kolay kavranmasını sağlamak için:
  - Xfce - "Kalın kenarlıklı" **Pencere Yöneticisi** temalarından birini kullanın veya [MX/antiX Wiki](#)'ye başvurun.
  - KDE/Plasma - **Uygulama Stili** > **Pencere Dekorasyonları** bölümünde, sağlanan açılır menüden istediğiniz "Kenarlık Boyutunu" ayarlayın.
- Xfce - **Masaüstü**, "Simgeler" sekmesinde Çöp Kutusu veya Ev gibi standart simgeleri masaüstüne ekleyin.
- Anahtarlama, döşeme ve yakınlaştırma gibi pencere davranışları özelleştirilebilir
  - Xfce - **Pencere Yöneticisi Ayarları**.

- Alt+Tab ile pencere geçisi, geleneksel simgeler yerine kompakt bir liste kullanılacak şekilde özelleştirilebilir
  - Alt+Tab aracılığıyla pencere değiştirme, simgeler veya liste yerine küçük resimleri gösterecek şekilde de ayarlanabilir, ancak bazı eski bilgisayarların desteklemekte zorlanabileceği **birleştirme özelliğinin** açılması gereklidir. Etkinleştmek için önce "Döngü" sekmesindeki Liste üzerinde döngü seçimini kaldırın, ardından "Bileşirici" sekmesine tıklayın ve döngü sırasında 'Simgeler yerine pencere önizlemesini göster' seçeneğini işaretleyin.
  - Pencere döşemesi, bir pencereyi bir köşeye sürükleยip orada bırakarak gerçekleştirilebilir...
  - Birleştirme a\x0111ksa, Alt + Fare Tekerle\x0111 kombinasyonu kullanılarak Pencere yakınlAŞtırma kullanılabilir.
- **KDE/Plasma - Sistem Ayarları**
    - Pencere döşemesi, bir pencereyi bir köşeye sürükleยip orada bırakarak gerçekleştirilebilir.
    - Çe\x0111li tu\x0111 ve fare kontrollerinin yapılandırması **Çalışma Alanı > Pencere Davran\x0111** iletişim kutusu aracılığıyla istenildiği gibi ayarlanabilir.
    - Tema da dahil olmak üzere alt sekme yapılandırması **Görev De\x0111\x0111tirici** iletişim kutusunda yapılabilir.
  - **Duvar Ka\x0111dı**
    - Xfce - Duvar ka\x0111tlarını seçmek için Masaüstü ayarlarını kullanın. Her Çalışma Alanı için farklı bir duvar ka\x0111dı seçmek için, **Arka Plan'a** gidin ve 'Tüm çalışma alanlarına uygula' seçeneğinin işaretini kaldırın. Ardından bir duvar ka\x0111dı seçin ve iletişim kutusunu bir sonraki çalışma alanına sürükleยip başka bir duvar ka\x0111dı seçerek her çalışma alanı için işlemi tekrarlayın.
    - KDE/plasma - Masaüstüne sağ tıklayın ve "Masaüstünü ve Duvar Ka\x0111d\x0111 Yap\x0111landır" seçeneğini seçin.

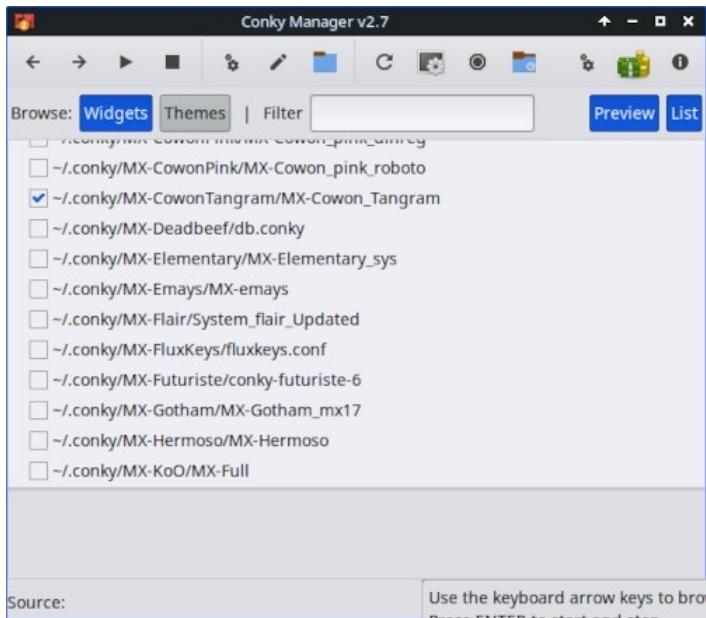

Şekil 3-46: Farklı arka planlar için işaretlenmemiş kutu. Sol: Xfce, Sağ: KDE.

Conky

Conky'yi kullanarak hemen hemen her türlü bilgiyi masaüstünde görüntüleyebilirsiniz:

- Hem Conky Manager hem de MX Conky varsayılan olarak yüklüdür.
- MX Conky'ye tıkladığınızda, mevcut güncellemeler varsa bir iletişim kutusu açılacaktır.
- Conky Manager'ı bulmak için **Başlat menüsü > Donatılar'a** tıklayın. MX Conky, MX Tools'un bir parçasıdır.
- Kutudan çıkar çıkmaz çalışacak bir Conky seti varsayılan olarak dahildir. Conky Manager'da menü çubuğunun sağ ucundaki dişli simgesini kullanarak diğer setleri içe aktarabilirsiniz
- Her bir koniyi vurgulayın ve neye benzediğini görmek için gerekirse Önizleme'ye basın.
- Kullanmak istediğiniz Conky'yi seçmek için kutuyu işaretleyin. Otomatik olarak yüklenecektir.
- Yapılandırma dosyaları `~/.conky/` klasöründe ayrı tema dosyalarında saklanır; listedeki Conky vurgulanarak ve düzenleme simgesine (kalem) tıklanarak düzenlenebilirler.

Şekil 3-47: Conky Manager'in seçilen conky'yi gösteren ana ekranı.

YARDIM [MX/antiX Teknik Wiki](#)

DAHA FAZLASI: [Conky ana sayfası](#)

Aşağı çekme terminali

VİDEO: [Açılır terminali özelleştirme](#)

MX Linux, F4 ile tetiklenen çok kullanışlı bir açılır terminal ile birlikte gelir. Eğer devre dışı bırakmak isterseniz:

- Xfce - **Başlat menüsü > Tüm Ayarlar > Klavye**, Uygulama Kısayolları sekmesi.
- KDE/plasma - Sistem Ayarları > Başlangıç ve Kapatma > Başlangıç ve Kapatma Yakuake'i silin.

Açılır terminaller çok yapılandırılabilir.

- Xfce - terminal penceresine sağ tıklayın ve Tercihler'i seçin
- KDE/plasma - terminal penceresine sağ tıklayın ve Yeni profil oluştur'u seçin.

3.8.5 Dokunmatik yüzey

Xfce - Bir dizüstü bilgisayardaki dokunmatik yüzey için genel seçenekler Ayarlar > Fare ve Dokunmatik Yüzey'e tıklanarak bulunur. Dokunmatik yüzey parazitine karşı daha hassas olan sistemlerde birkaç seçenek vardır:

- Dokunmatik yüzey sürücüsünü değiştirmek için MX-Tweak, Diğer sekmesini kullanın.
- Davranışların ince kontrolünü görmek için **touchpad-indicator**'ı yükleyin... Otomatik başlatma gibi önemli seçenekleri ayarlamak için Bildirim Alanı'ndaki simgeye sağ tıklayın.

KDE/Plasma - dokunmatik yüzey seçenekleri Sistem Ayarları > Donanım > Giriş Aygıtları'nda bulunur. Panele eklenebilen bir touchpad widget'i da vardır (sağ tık panel > widget ekle)

Detaylı değişiklikler */etc/X11/xorg.conf.d* altındaki 20-synaptics.conf veya 30-touchpad-libinput.conf dosyası düzenlenerek manuel olarak yapılabilir.

3.8.6 Başlat Menüsü Özelleştirme

3.8.6.1 Xfce ("Whisker") menüsü

VİDEO: Whisker menüsünü özelleştirme

VİDEO: Whisker menüsü ile eğlence

MX Linux Xfce varsayılan olarak Whisker Menü kullanır, ancak bir panele sağ tıklayarak klasik bir menü kolayca kurulabilir > Panel > Yeni Öğeler Ekle > Uygulamalar Menüsü.

Whisker Menu son derece esnektir.

- Tercihleri ayarlamak için menü simgesine sağ tıklayın > Özellikler, örn,
- Kategoriler sütununu Panel'in yanına taşıyın.
- Arama kutusunun konumunu yukarıdan aşağıya değiştirin.
- Hangi eylem düğmelerini göstermek istediğinizize karar verin.
- Sık kullanılanları eklemek kolaydır: herhangi bir menü öğesine sağ tıklayın > Sık Kullanılanlara Ekle.
- Sık Kullanılanları dilediğiniz gibi düzenlemek için sürükleyip bırakmanız yeterlidir. Sıralamak veya kaldırmak için herhangi bir girişi sağ tıklayın.

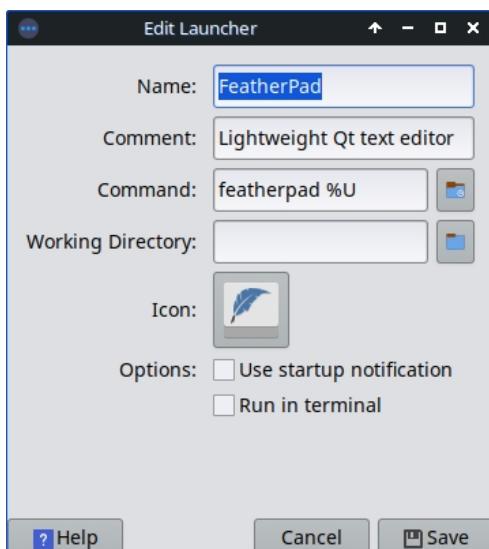
Menü içerikleri Xfce'de **Menü > Donatılar > Menü düzenleyici** (menulibre) kullanılarak düzenlenebilir. KDE'de menü düzenleyicisine menü simgesine sağ tıklayarak ve **Uygulamaları Düzenle**'yi seçerek erişilir.

DAHA FAZLASI: [Whisker menü
özellikleri](#)

Xfce menülerini düzenleme

Bireysel menü girişleri çeşitli şekillerde düzenlenebilir (menü girişi "masaüstü" dosyaları `/usr/share/applications/` içinde bulunur ve doğrudan root olarak da düzenlenebilir).

- Varsayılan düzenleme aracı [MenuLibre](#)'dir
- Biyik Menüsü veya Uygulama Bulucu'da bir girdiye sağ tıklayarak kullanıcıya özel olarak düzenleyebilirsiniz. İçerik menüsü Düzenle ve Gizle seçeneklerini içerir (ikincisi çok kullanışlı olabilir). Düzenle'yi seçtiğinizde ad, yorum, komut ve simgeyi değiştirebileceğiniz bir ekran açılır.

Şekil 3-48: Menü girişi düzenleme ekranı.

3.8.6.2 KDE/Plasma ("kicker")

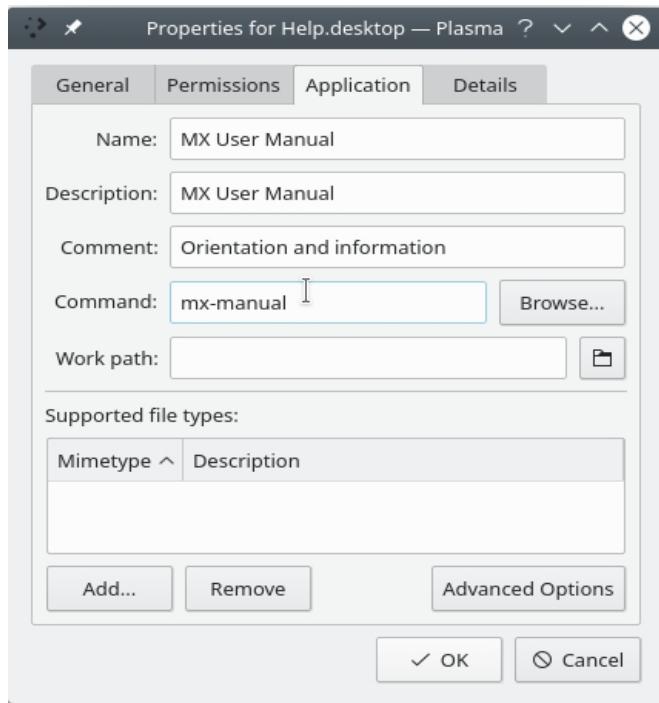
MX Linux KDE/Plasma varsayılan olarak Uygulama Başlatıcı menüsünü kullanır, ancak alternatifler menü simgesine sağ tıklayıp "Alternatifleri Göster" seçilerek kolayca yüklenebilir. "Favori" uygulamalar menünün solunda simgeler olarak gösterilir.

- Tercihleri ayarlamak için menü simgesine sağ tıklayın > Uygulama Menüsünü Yapılandırın, örn,
  - Başvuruları yalnızca ad veya Ad/Açıklama kombinasyonları olarak gösterin.
  - Arama sonuçlarının konumunu değiştirin.
  - Son veya sık kullanılan öğeleri gösterin.
  - Menü alt seviyelerini düzleştirin.

- Sık kullanılanları eklemek kolaydır: herhangi bir menü öğesine sağ tıklayın > Sık Kullanılanlarda Göster.
- Sık Kullanılanları dilediğiniz gibi düzenlemek için sürükleyip bırakmanız yeterlidir. Sıralamak için herhangi bir girişi sağ tıklayın. Sık Kullanılanlardan kaldırma için simgeye sağ tıklayın, ardından Sık Kullanılanlarda Göster'e tıklayın ve uygun Masaüstü veya Etkinliğin seçimini kaldırın.

KDE menülerini düzenleme

Menü girişleri, menüdeki bir girişe sağ tıklanarak düzenlenebilir ve bir başlatıcıyı kullanıcıya özel olarak düzenleyebilirsiniz. Menü girişi "masaüstü" dosyaları `/usr/share/applications/` içinde bulunur ve doğrudan root olarak da düzenlenlenebilir.

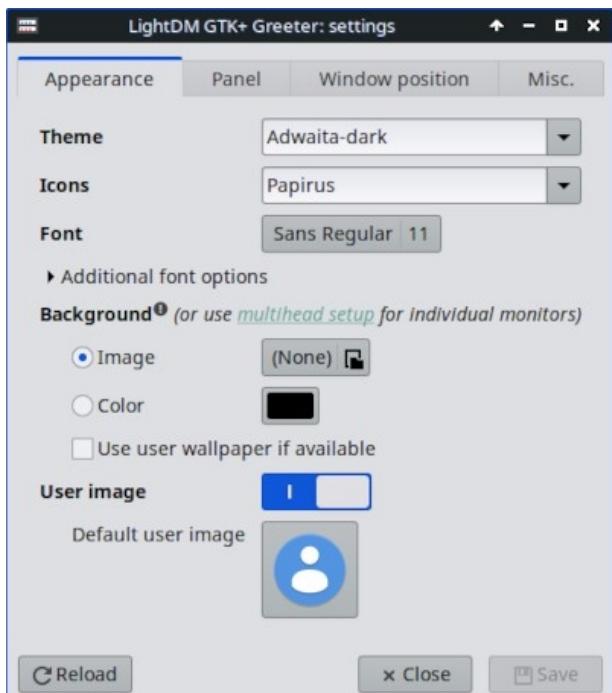

Şekil 3-49: Menü girişi düzenleme ekranı (Plazma).

3.8.7 Giriş Karşılama Görevlisi

Kullanıcı, Oturum Açma Karşılayıcısını özelleştirmek için bir dizi araca sahiptir. Xfce ISO'ları Lightdm Greeter kullanırken, KDE/Plasma ISO'ları SDDM kullanır.

Lightdm

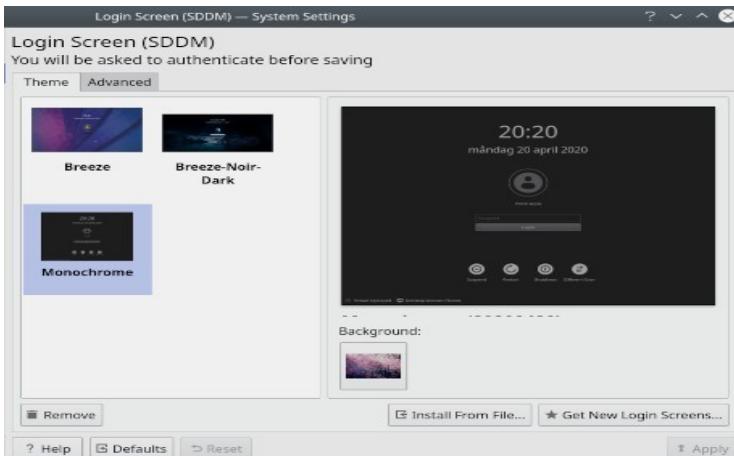

Sekil 3-50: Lightdm yapılandırma uygulaması.

- Konum, arka plan, yazı tipi vb. ayarlamak için **Başlat menüsü > Ayarlar > Tüm Ayarlar > LightDM GTK+ Greeter ayarları**'na tıklayın.
- Autologin, MX Kullanıcı Yöneticisi, Seçenekler sekmesinden etkinleştirilebilir.
- Varsayılan oturum açma kutusunun bazı özellikleri, seçilen temanın kodunda ayarlanır. Daha fazla seçenek için temayı değiştirin.
- Oturum açma karşılayıcısının aşağıdaki gibi bir görüntü göstermesini sağlayabilirsiniz:
  - **Başlat menüsü > Ayarlar > Hakkında** (Mugshot)
    - Eklemek istediğiniz ayrıntıları doldurun.
    - Simgeye tıklayın, kullanmak istediğiniz görüntüye gidin.
    - Kapat
  - **Manuel**
    - Bir görüntü oluşturun veya seçin ve **nomacs** veya başka bir fotoğraf düzenleyici kullanarak yaklaşık 96x96 piksele yeniden boyutlandırın
    - Bu görüntüyü ana klasörünüze **.face** olarak kaydedin (noktayı eklediğinizden ve jpg veya png gibi herhangi bir uzantı eklemediğinizden emin olun).

- Tüm Ayarlar > LightDM GTK+ Greeter Ayarları, Görünüm sekmesine tıklayın: Kullanıcı görüntüsü anahtarını açın.
- Hangi yolu seçerseniz seçin, oturumu kapatın ve giriş kutusunun yanında resmi göreceksiniz; tekrar giriş yaptığınızda Whisker menüsünde de görünecektir.

SDDM

Şekil 3-51: SDDM yapılandırma uygulaması.

- SDDM ayarlarının tümü Plasma masaüstünün Sistem Ayarları'ndadır. Sistem Ayarları için bir kısayol başlatıcısı MX'in varsayılan panelinde bulunabilir veya her durumda Uygulamalar Menüsünde arayabilirsiniz. Ayarlar'da, Başlangıç ve Kapatma'ya gidin
>> Giriş Ekranı (SDDM).
- SDDM için ayarlar sayfası şunları yapmanızı sağlayacaktır:
  - Birden fazla yüklü temanız varsa farklı temalar arasında seçim yapın
  - seçtiğiniz tema için bir arka plan özelleştirmeyi seçin
  - yüklü bir temayı kaldırma (yani silme)
  - Yeni temaları doğrudan çevrimiçi KDE Mağazasından veya depolama sürücünüzdeki / medyanızdaki bir dosyadan alın / yükleyin (aşağıya bakın)
- kök parolası gerekli - masaüstü yönetici bir sistem programı olduğundan, bu programda veya yapılandırmasında yapılacak herhangi bir değişiklik kök bölümündeki dosyaları etkileyecektir, bu nedenle sizden kök parolanız istenecektir.
- arka plan seçimi - seçtiğiniz SDDM temanızın arka planını değiştirebilirsiniz. Bazı temalar, herhangi bir değişiklik yapmazsanız görüntülenecek olan kendi önceden yüklenmiş varsayılan arka plan resimleriyle birlikte gelir. Bu da root şifresi gerektirecektir.
- Yeni SDDM temaları [KDE Mağazasında](#) bulunabilir. Temalara doğrudan SDDM için Sistem Ayarları sayfasından da göz atabilirsiniz.
- Sistem Ayarları > Başlatma ve Kapatma > Oturum Açma Ekranı (SDDM) içinde, pencerenin alt kısmındaki Yeni Oturum Açma Ekranları Al öğesini seçin.

- Bir tema yüklemek için:
  - İndirilen bir zip dosyasından, SDDM için Sistem Ayarları sayfasındaki "Dosyadan Yükle" düğmesine tıklayın, ardından açılan dosya seçiciden hedeflenen zip dosyasını seçin.
  - Sistem Ayarları dahili SDDM tema tarayıcısındayken, seçilen temanın "Yükle" düğmesine tıkmanız yeterlidir.

DİKKAT: KDE Mağazasındaki bazı temalar uyumsuz olabilir. MX 23, Debian 12 (Bookworm) için mevcut olan kararlı sürüm olan Plasma 5.27.5 sürümünü kullanır. Bu nedenle, Plasma'daki en son özelliklerini kullanmak için oluşturulmuş en yeni SDDM temalarından bazılarının Plasma 5.27'nin SSDM'si ile çalışmayıabileceğini görebilirsiniz. Neyse ki SDDM bir yedek giriş ekranı ile birlikte geliyor, böylece uyguladığınız bir tema çalışmazsa, masaüstüne tekrar giriş yapabilir ve oradan başka bir SDDM temasına geçebilirsiniz. Biraz test yapın; bazı çok yeni temalar çalışırken diğerleri çalışmaz.

3.8.8 Önyükleyici

Yüklü bir MX Linux'un önyükleyicisi (GRUB), **Başlat menüsü > MX Araçları > MX Önyükleme Seçenekleri**'ne tıklanarak genel seçeneklerle değiştirilebilir (bkz. Bölüm 3.2). Diğer işlevler için **Grub Customizer**'ı yükleyin. Bu araç dikkatli kullanılmalıdır, ancak kullanıcıların önyükleme giriş listesi yapılandırması, bölümlerin adları, menü girişlerinin rengi vb. gibi Grub ayarlarını yapılandırmamasına olanak tanır. Ayrıntılar [burada](#).

3.8.9 Sistem ve Olay sesleri

Xfce

Bilgisayar bip sesleri */etc/modprobe.d/pc-speaker.conf* dosyasındaki "blacklist" satırlarında varsayılan olarak susturulur. Geri yüklemek isterseniz root olarak bu satırları yorumlayın (başındaki #).

Olay sesleri, Başlat menüsü > Ayarlar > Görünüm, Diğer sekmesine tıklanarak sistem genelinde açılabilir: Olay seslerini etkinleştir ve isterseniz Giriş geri bildirim seslerini etkinleştir seçeneğini işaretleyin. MX Sistem Sesleri ile yönetilebilirler (Bölüm 3.2). Örneğin, bir pencereyi kapattığınızda veya oturumu kapattığınızda küçük sesler duymaya başlamazsanız, aşağıdaki adımları deneyin:

- Oturumu kapatıp tekrar açın.
- Başlat menüsü > Multimedya > PulseAudio Ses Kontrolü, Oynatma sekmesine tıklayın ve seviyeyi gerektiği gibi ayarlayın (%100 ile başlayın).
- Başlat menüsüne tıklayın, "!alsamixer" yazın (ünlem işaretini unutmayın). Tek bir ses kontrolü (Pulseaudio Master) ile bir terminal penceresi görünecektir.

- Ses kartınızı seçmek için F6'yi kullanın ve ardından daha yüksek ses seviyelerinde görünen kanalları ayarlayın.
- "Surround", "PCM" "Hoparlörler", "Master_Surround", "Master_Mono" veya "Master" gibi kanalları arayın. Kullanılabilir kanallar donanımınıza bağlıdır.

Varsayılan olarak üç ses dosyası sağlanır: Borealis, Freedesktop ve Fresh and Clean. Hepsi /usr/share/sounds dizininde bulunur. Diğerlerini repolarda veya web aramasıyla bulabilirsiniz.

KDE

Sistem seslerini ayarlamak için **Sistem Ayarları > Bildirimler > Uygulama Ayarları > Plasma Çalışma Alanı > Olayları Yapılandır'a** tıklayın.

3.8.10 Varsayılan uygulamalar

Genel

Genel işlemler için kullanılacak varsayılan uygulamalar **Uygulama menüsüne** tıklanarak ayarlanır > **Ayarlar > Varsayılan Uygulamalar (Xfce)** veya **Sistem Ayarları > Uygulamalar > Varsayılan Uygulamalar (KDE/Plasma)**. Burada dört tercih ayarlayabilirsiniz (Xfce: İnternet ve Yardımcı Programlar için ayrı sekmeleler).

- Web tarayıcısı
- Posta okuyucu
- Dosya yöneticisi
- Terminal emülatörü
- Diğer (Xfce)
- Harita (KDE)
- Çevirici (KDE)

Özel Uygulamalar

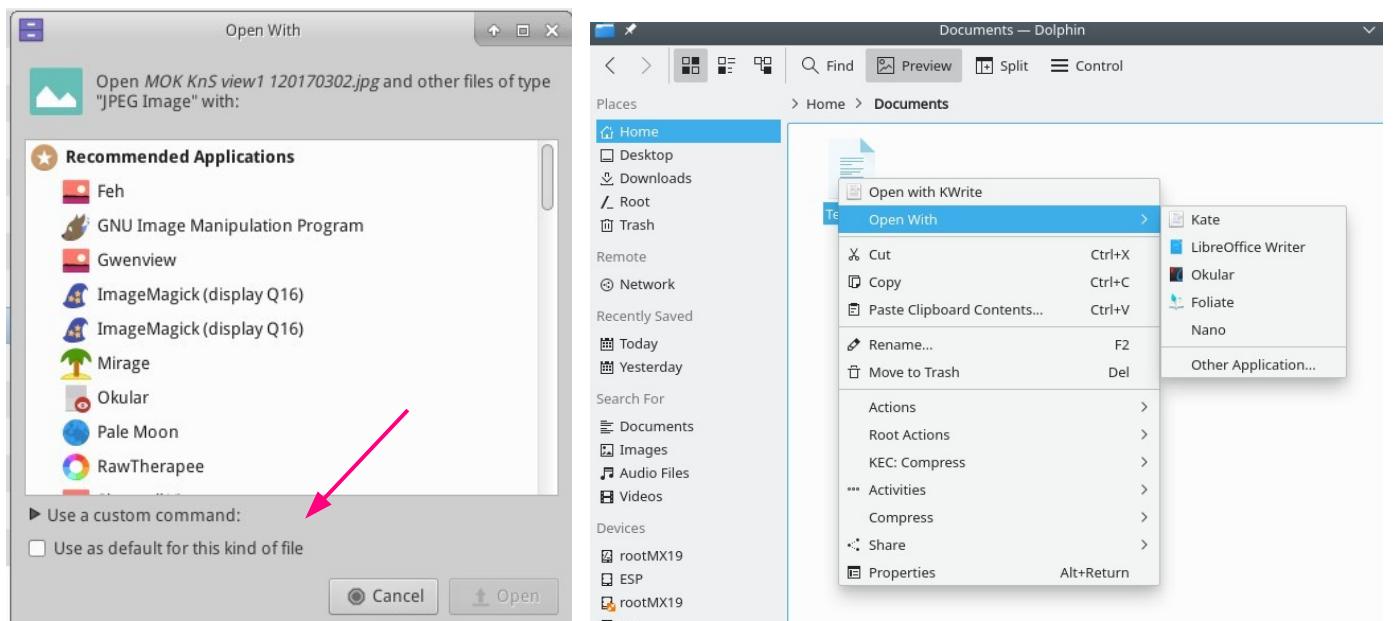
Bir uygulamanın kurulumu sırasında belirli dosya türleri için birçok varsayılan ayar yapılır. Ancak genellikle belirli bir dosya türü için birden fazla seçenek vardır ve bir kullanıcı dosyayı hangi uygulamanın başlatacağını belirlemek ister - örneğin bir *.mp3 dosyasını açmak için müzik çalar gibi.

Xfce'nin Varsayılan Uygulamalar uygulaması, bu MIME türlerinin türü bulmak için kullanışlı bir aranabilir tablo kullanılarak ayarlanabileceğinin ve ardından istenen uygulamayı ayarlamak için Varsayılan Uygulama alanına çift tıklanabileceğinin "Diğerleri" adlı üçüncü bir sekmeye sahiptir.

Genel yöntem

- İlgilendiğiniz dosya türünün herhangi bir örneğine sağ tıklayın

- Aşağıdaki seçimlerden birini yapın:
  - <listelenen uygulama> ile aç. Bu, dosyayı bu belirli örnek için seçilen uygulama ile açacaktır, ancak varsayılan uygulamayı etkilemeyecektir.
  - Diğer Uygulama ile Aç. Listeyi aşağı kaydırarak istediğinizini vurgulayın ("Özel bir komut kullan" dahil), ardından Aç seçeneğini işaretleyin. Alttaki "Bu tür dosyalar için varsayılan olarak kullan" kutusu varsayılan olarak işaretli değildir, bu nedenle seçiminizin söz konusu türdeki herhangi bir dosyaya tıkladığınızda başlatılan yeni varsayılan uygulama olmasını istiyorsanız işaretleyin. Tek seferlik kullanım için işaretlemeyin.

Şekil 3-52: Varsayılan uygulamayı değiştirme Sol: Thunar Sağ: Dolphin.

3.8.11 Sınırlı Hesaplar

Bazı amaçlar doğrultusunda, bir uygulama veya sistemi kullanıcılarından korumak için kilitlemek istenebilir. Örnekler arasında, dosya sisteminin, masaüstünen ve internet erişiminin kapatılması gereken genel kullanım için bir okuldaki veya kamuya açık bir yerdeki bilgisayarlar yer alır. Kullanılabilecek bir dizi seçenek vardır.

- Xfce'nin kiosk modunu destekleyen bazı bileşenleri. Ayrıntılar [Xfce Wiki](#)'de.
- KDE'nin bir yönetim modu vardır, [KDE Userbase](#)'e bakın.
- Kiosk modu olup olmadığını görmek için kullandığınız tarayıcıyı kontrol edin.
- Özel kiosk dağıtımları [Porteus](#).

4 Temel kullanım

4.1 Internet

4.1.1 Web tarayıcısı

- MX Linux, kullanıcının deneyimini artırmak için geniş bir eklenti setine sahip olan popüler tarayıcı **Firefox** yüklü olarak gelir.

[Firefox ana sayfası](#)

[Firefox eklentileri](#)

- Firefox'un yükseltmeleri MX Linux depoları aracılığıyla gelir ve genellikle yayınlandıktan sonraki 24 saat içinde kullanıcılar sunulur. Doğrudan indirmek için Bölüm 5.5.5'e bakın.
- Firefox için yerelleştirme dosyaları MX Paket Yükleyicisi ile kolayca yüklenebilir.
- Firefox, mevcut bir Firefox kurulumundan yer imlerini, cerezleri vb. aktarmayı kolaylaştıran bir senkronizasyon hizmetine sahiptir.
- Diğer tarayıcılar MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla kolayca indirilebilir ve kurulabilir. Yapılandırma ipuçları ve püf noktaları için [MX/antiX Wiki](#)'ye göz atın.

4.1.2 E-posta

- Thunderbird** MX Linux'ta varsayılan olarak yüklüdür. Bu popüler e-posta istemcisi, Google Takvim ve Google Kişiler ile iyi bir şekilde entegre olur. Mevcut en son sürümler MX Paket Yükleyici > MX Test Repo ile bulunabilir.
- Thunderbird için yerelleştirme dosyaları MX Paket Yükleyicisi ile kolayca yüklenebilir.
- Artık bir tarayıcı açmayan bağlantılarla [ilgili](#) yardım için [MX/antiX Wiki](#)'ye başvurun.
- Diğer hafif e-posta istemcileri MX Paket Yükleyicisi'nden edinilebilir.

4.1.3 Sohbet

- HexChat**. Bu IRC sohbet programı MX Linux'ta varsayılan olarak yüklüdür ve kullanıcı için kısa mesaj alışverişini kolaylaştırır.
- [HexChat ana sayfası](#)
- Pidgin**. Bu grafiksel, modüler anlık mesajlaşma istemcisi aynı anda birden fazla ağı kullanabilir. MX Paket Yükleyici.

Pidgin ana sayfası

Görüntülü Sohbet

- **Zoom.** Bu çok popüler görüntülü sohbet programı çapraz platformdur ve **MX Paket Yükleyicisi** kullanılarak MX Linux'a sorunsuzca kurulabilir. Varsayılan olarak yüklü olan PulseAudio ile otomatik olarak entegre olur.
- **Gmail**, artık **Google Meet** olarak adlandırılan yerleşik bir konuşma işlevine sahiptir. Bölüm 4.10.6'ya bakın
- **Skype.** Anlık mesajlaşmanın yanı sıra sesli ve görüntülü sohbet için popüler bir tescilli program (MX Paket Yükleyici).

Skype ana sayfası

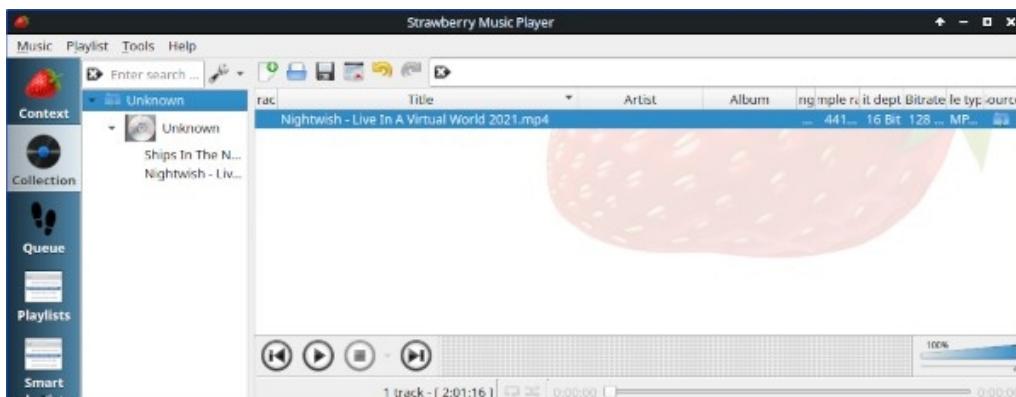
Sorun Giderme

- Uygulamanın kendi araçlarını kullandıktan sonra bile sesiniz alınmıyorsa, bunu deneyin:
  - Görüntülü sohbet uygulamanızda oturum açın, Seçenekler'e tıklayın ve Ses Aygıtları sekmesine gidin.
  - Bir test araması başlatmak için düğmeye tıklayın. Arama devam ederken PulseAudio Ses Kontrolünü açın ve Kayıt sekmesine gidin.
  - Test araması devam ederken Skype'i Web Kamerası mikrofonuna değiştirin.

4.2 Multimedya

Burada MX Linux'ta bulunan birçok multimedya uygulamasından bazıları listelenmiştir. Gelişmiş profesyonel uygulamalar da mevcuttur ve Synaptic'te hedefli aramalarla bulunabilir.

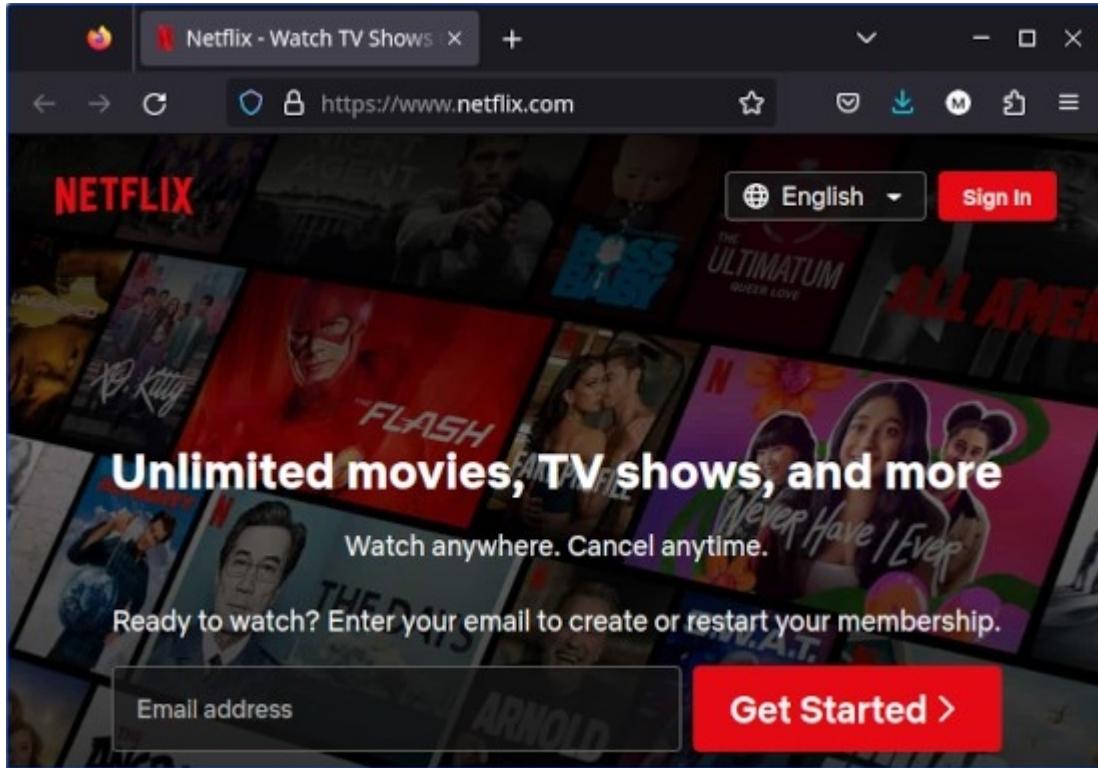
4.2.1 Müzik

Şekil 4-1: Strawberry ile bir CD parçasının çalınması.

- Oyuncular
    - **Çilek**. CD'den Bulut Hizmetine kadar her kaynağı çalabilen modern bir müzik çalar ve kütüphane düzenleyicisi. Varsayılan olarak yüklenir.
[Çilek ana sayfası](#)
    - **Audacious**. Tam özellikli bir müzik çalar ve yöneticisi. MX Paket Yükleyici.
[Audacious ana sayfası](#)
    - **DeaDBeeF**. Küçük bir bellek ayak izine, sağlam temel özelliklere ve müzik çalmaya odaklı hafif bir oynatıcı. MX Paket Yükleyici.
[DeaDBeeF ana sayfası](#)
  - Ripperler ve editörler
    - **Asunder**. Ses CD'lerinden parçaları kaydetmek için kullanılabilen grafiksel bir Ses CD ripper ve kodlayıcı. Varsayılan olarak yüklenir.
[Asunder ana sayfası](#)
    - **EasyTAG**. Ses dosyalarındaki etiketleri görüntülemek ve düzenlemek için basit bir uygulama.
[EasyTAG ana sayfası](#)
- #### 4.2.2 **Video**
-
- VİDEO: [GÜNCELLEME: 32 bit Linux üzerinde Netflix](#)
- Oyuncular
    - **VLC**. Çeşitli ağ kaynaklarından çok çeşitli video ve ses formatlarını, DVD'leri, VCD'leri, podcast'leri ve multimedya akışlarını oynatır. Varsayılan olarak yüklenir.
[VLC ana sayfası](#)
    - **SM Player** için bir YouTube Tarayıcısı (varsayılan olarak yüklü değildir).
[SMplayer ana sayfası](#)
    - **Netflix**. Netflix'i hesap sahiplerine masaüstünden yayınlama özelliği Firefox ve Google Chrome için mevcuttur.

Netflix ana sayfası

Şekil 4-2: Firefox'ta masaüstü Netflix'i çalıştırma.

- Ripperler ve editörler
  - **HandBrake**. Kullanımı kolay, hızlı ve basit bir video ripper. MX Paket Yükleyici ile yükleyin.

HandBrake ana sayfası

- **DeVeDe**. Bu yardımcı program, materyali otomatik olarak ses CD'si ve video DVD standartlarıyla uyumlu biçimlere dönüştürür.

DeVeDe ana sayfası

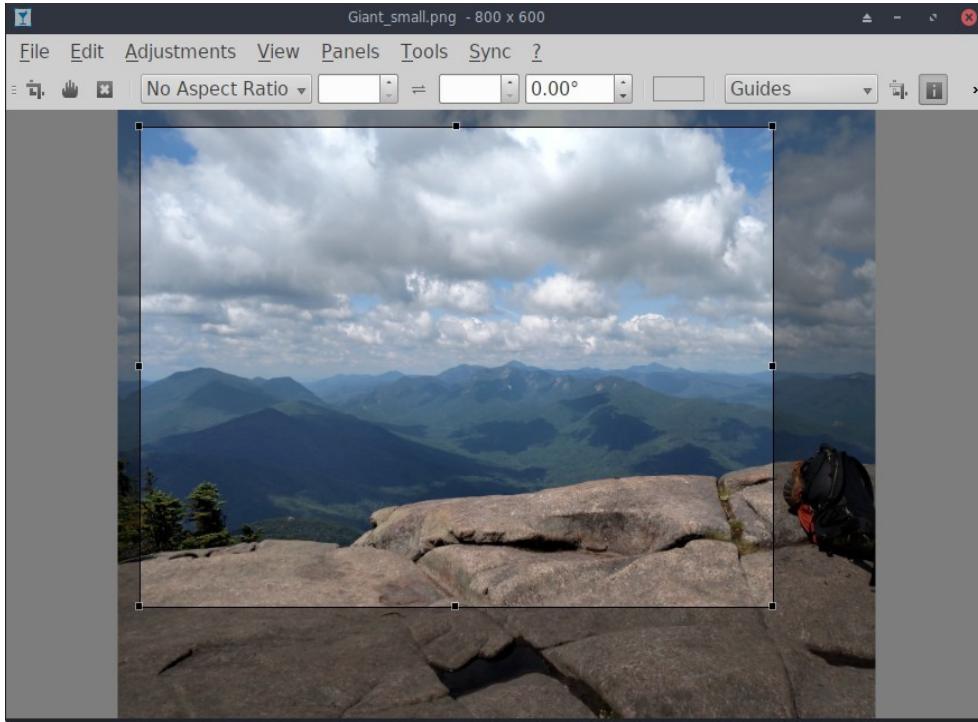
- **DVDStyler**. Başka bir iyi yazma yardımcı programı. MX Paket Yükleyici.

DVDStyler ana sayfası

- **OpenShot**. Kullanımı kolay ve zengin özelliklere sahip bir video düzenleyici. MX Paket Yükleyici.

OpenShot ana sayfası

4.2.3 Fotoğraflar

Şekil 4-3: Nomacs'ta kırpma aracının kullanılması.

- **Nomacs.** Varsayılan olarak yüklenen hızlı ve güçlü bir resim görüntüleyici.

[Nomacs ana sayfası](#)

- **Mirage.** Bu hızlı uygulamanın kullanımı kolaydır ve dijital fotoğrafları görüntülemenize ve düzenlemenize olanak tanır. MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla yükleyin.

[Mirage proje sayfası](#)

- **Fotoxx.** Bu hızlı uygulama, ciddi fotoğrafçıların ihtiyaçlarına hizmet ederken kolay fotoğraf düzenleme ve koleksiyon yönetimi sağlar. MX Paket Yükleyici > MX Test Repo.

[Fotoxx ana sayfası](#)

- **GIMP.** Linux için önde gelen görüntü işleme paketi. Yardım (**gimp-help**) ayrıca yüklenmelidir ve birçok dilde mevcuttur. Temel paket varsayılan olarak yüklenir, tamamı MX Paket Yükleyicisinden edinilebilir.

[GIMP ana sayfası](#)

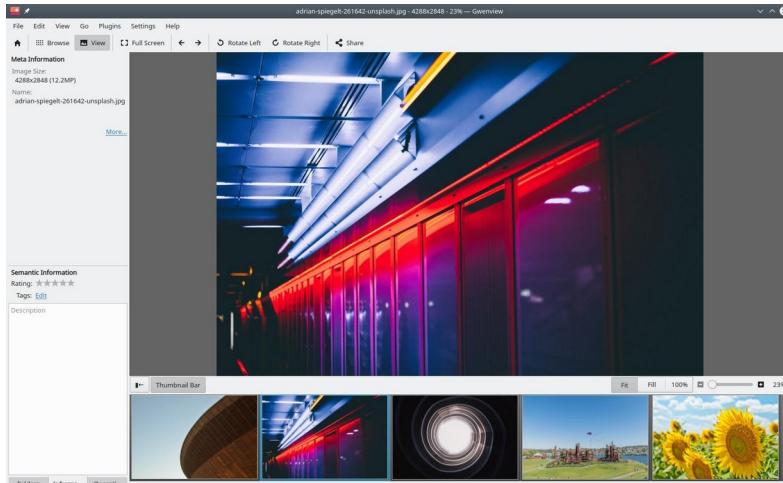
- **gThumb.** GNOME Geliştiricileri tarafından geliştirilen ve fotoğraf makinelerinden fotoğraf aktarmak için bir ithalatçı aracı da içeren bir resim görüntüleyici ve tarayıcı.

[gThumb Wiki](#)

- **LazPaint**, raster ve vektörel katmanlara sahip platformlar arası hafif bir görüntü düzenleyicisi.

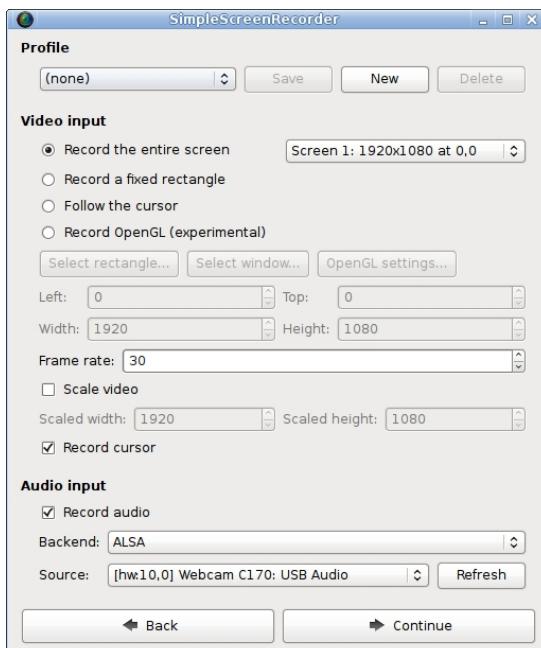
LazPaint belgeleri

- **Gwenview**, KDE proje resim görüntüleyicisi

Şekil 4-4: Gwenview.

4.2.4 Screencasting

Şekil 4-5: SimpleScreenRecorder'in ana ekranı.

- **SimpleScreenRecorder**. Programları ve oyunları kaydetmek için basit ama güçlü bir program. MX Paket Yükleyicisi ile yükleyin.

SimpleScreenRecorder ana sayfası

- **RecordMyDesktop**. Bir Linux masaüstü oturumunun ses-video verilerini yakalar. MX Paket Yükleyicisi ile yükleyin.

RecordMyDesktop ana sayfası

4.2.5 Çizimler

- **mtPaint.** Piksel sanatı oluşturmak ve dijital fotoğrafları manipüle etmek için kolayca öğrenilebilen bir uygulama. MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla yükleyin.

[mtPaint ana sayfası](#)

- **LibreOffice Draw.** Bu uygulama ile diyagramlar, çizimler ve resimler oluşturulabilir ve değiştirilebilir.

[LO Draw ana sayfası](#)

- **Inkscape.** Bu illüstrasyon editörü, profesyonel kalitede bilgisayar sanatı oluşturmak için gereken her şeye sahiptir. MX Paket Yükleyicisi.

[Inkscape ana sayfası](#)

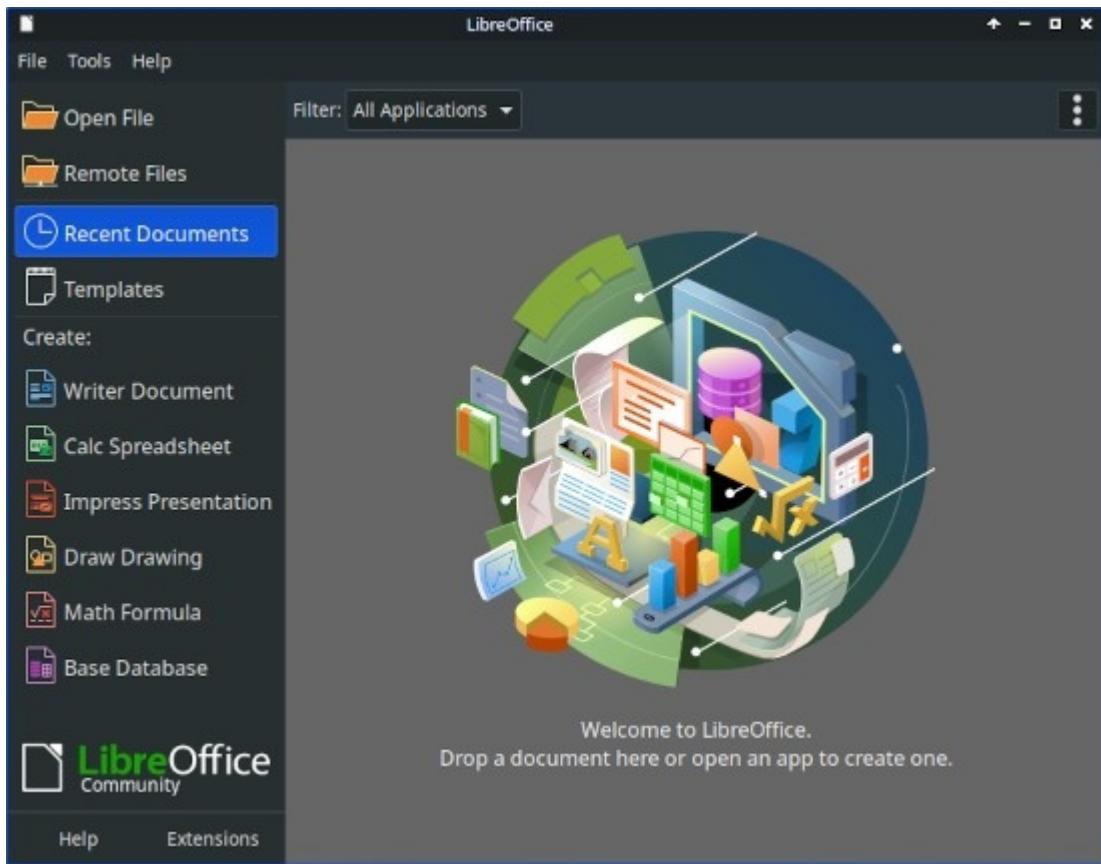
4.3 Ofis

4.3.1 Ofis takımları

4.3.1.1 Masaüstünde

LibreOffice

MX Linux, Microsoft Office®'in Linux eşdeğeri ve neredeyse birebir yerine geçen LibreOffice adlı harika bir ücretsiz ofis paketiyle birlikte gelir. Bu paket **Uygulama Menüsü > Ofis > LibreOffice** altında mevcuttur. LibreOffice, Microsoft Office'in .docx, .xlsx ve .pptx dosya biçimlerini destekler. Varsayılan depolarda bulunan en son kararlı sürüm varsayılan olarak yüklenir.

Şekil 4-6: LibreOffice 7.4.5.1'deki ana gösterge paneli.

- Kelime İşlemci: LibreOffice **Writer**. .doc ve .docx dosyaları ile uyumlu gelişmiş bir kelime işlemci.
- Elektronik tablo: LibreOffice **Calc**. .xls ve .xlsx dosyaları ile uyumlu gelişmiş bir elektronik tablo.
- Sunum: LibreOffice **Impress**. .ppt ve .pptx dosyaları ile uyumlu sunumlar.
- Çizim: LibreOffice **Draw**. Grafik ve diyagram oluşturmak için kullanılır.
- Matematik: LibreOffice **Matematik**. Matematiksel denklemler için kullanılır.
- Taban: LibreOffice **Base**. Veritabanları oluşturmak ve işlemek için kullanılır. Yerel LibreOffice biçiminde veritabanları oluşturmak veya kullanmak için bu uygulamayı kullanıyorsanız, sürümle eşleşen **libreoffice-sdbc-hsqldb** ve **libreoffice-base-drivers**'ın yüklü olduğunu kontrol etmelisiniz.
- Kullanıcılar birkaç farklı yöntemle daha yeni sürümlere ulaşabilirler:
  - Doğrudan LibreOffice'ten indirin. Ayrıntılar için [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.
  - MX Paket Yükleyicisi, Debian Backports sekmesinden indirin.

- Flatpak'ı (MX Paket Yükleyicisi) veya [Appimage](#)'ı indirin.

LİNKLER

- [LibreOffice ana sayfası](#).
- [MX/antiX Wiki](#).

Diğer masaüstü paketleri de mevcuttur.

- [Softmaker Free Office](#) -- MX Paket Yükleyici: Popüler uygulamalar
- [Calligra Suite](#) (KDE projesinin bir parçası) -- MX Paket Yükleyici: Test Reposu

4.3.1.2 Bulut içinde

Google Docs ve Office Suite

Google'in [Docs](#)'u üç standart ofis bileşeni içeren mükemmel çevrimiçi uygulamalar sunuyor: Dokümanlar, E-Tablolar ve Slaytlar. Dosyaları paylaşmak kolaydır ve dışa aktarma seçenekleri çok kullanışlıdır.

Microsoft 365

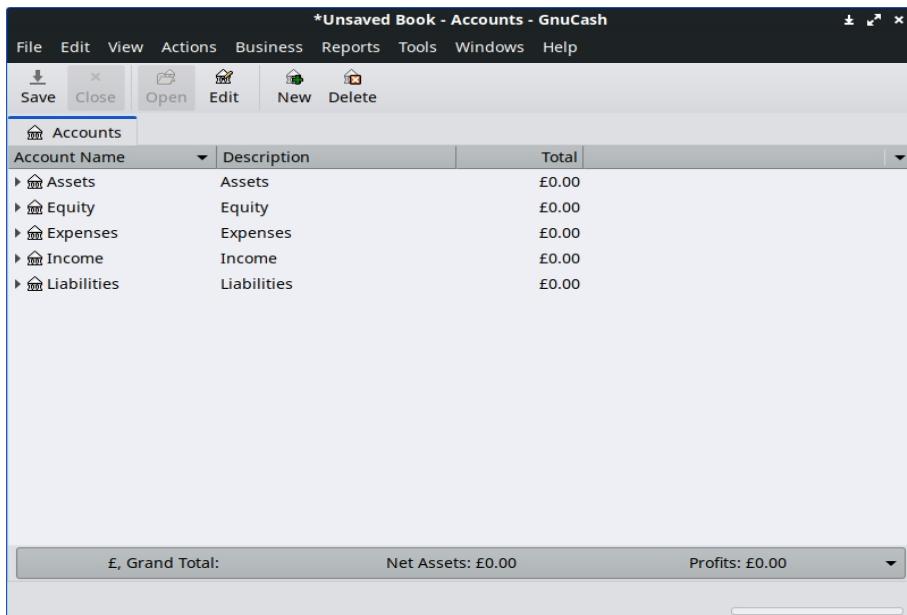
Microsoft ürünleri FOSS değildir, ancak birçok kullanıcı, özellikle iş, kurumsal ve diğer benzer bağamlar için bunlara ihtiyaç duyar veya erişmek ister. Microsoft Office paketi uygulamaları Linux altında yerel olarak yüklenemese de, Microsoft'un [Office365](#) (ücretli hizmet) veya [On-line Office](#) (ücretsiz), MX Linux üzerinde herhangi bir modern tarayıcı içinde iyi çalışan normal web sayfalarıdır. Ayrıntılar [MX/antiX Wiki](#)'de.

Diğer seçenekler

- [OnlyOffice](#) (işletmeler için ücretli hizmet)

4.3.2 Ofis finansmani

- GnuCash. Ofis kullanımı için finansal yazılım. Öğrenmesi kolaydır ve banka hesaplarını, hisse senetlerini, gelir ve giderleri izlemenizi sağlar. QIF, QFX ve diğer formatlardaki verileri içe aktarabilir ve çift girişli muhasebeyi destekler. MX Paket Yükleyicisi. Yardım paketinin ([gnucash-docs](#)) ayrıca yüklenmesi gereklidir.
- [GnuCash ana sayfası](#)

Sekil 4-7: GnuCash'te yeni hesap.

4.3.3 PDF

- **QPDFview.** Bir dizi temel araç içeren hızlı ve hafif bir görüntüleyici. Varsayılan olarak yüklenir.

[QpdfView ana sayfası](#)

- **Okular,** KDE projesi PDF ve belge okuyucu

Okular [belgeleri](#)

- Document Scanner (eski adıyla SimpleScan) günlük işler için çok iyi çalışan minimal bir tarama yazılımıdır. MX-23'te varsayılan olarak yüklenmiştir.

[Belge Tarayıcı ana sayfası](#)

- **PDFArranger,** PDF sayfalarının yeniden sıralanmasını, silinmesini ve eklenmesini kolaylaştırır. Varsayılan olarak yüklenmiştir.

[PDF Düzenleyici Beni Oku](#)

- **gscan2pdf** genel tarama ihtiyaçları için teknik bir uygulamadır. MX Paket

Yükleyici. [gscan2pdf ana sayfası](#)

- Diğer işlevler için (örneğin, PDF formu oluşturma), [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

4.3.4 MasaÜstü yayın

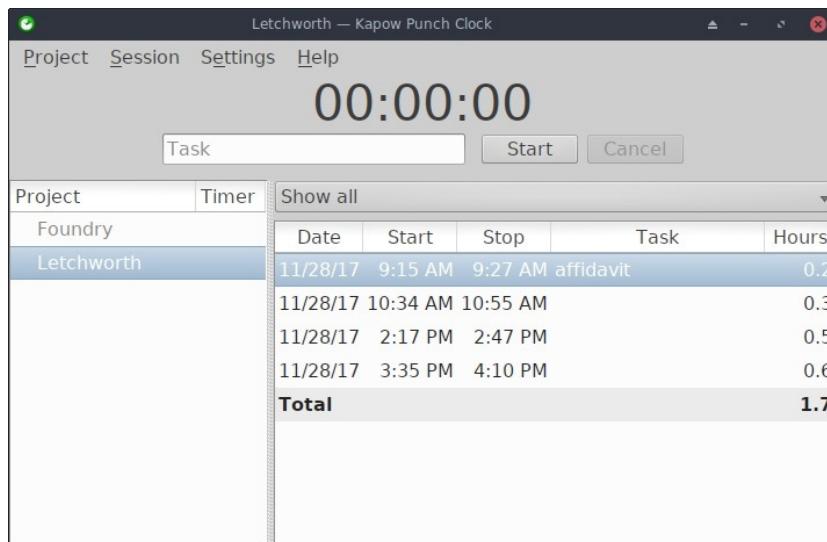
- **Scribus.** Basına hazır çıktı üreten profesyonel sayfa düzeni. MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla edinilebilir.

[Scribus ana sayfası](#)

4.3.5 Proje zaman takipçisi

- **Kapow** delikli saat. Proje süresini kaydetmek için basit ama zengin özelliklere sahip bir uygulama.

[Kapow ana sayfası](#)

Şekil 4.8 Kapow bir proje üzerindeki çalışmaları izlemek için ayarlanmıştır.

- [Diğer seçenekler](#)

4.3.6 Görüntülü toplantı ve uzak masaÜstü

- [AnyDesk](#). Kolay uzaktan erişim sağlar. MX Paket Yükleyici, diğer seçeneklerle birlikte.

[AnyDesk ana sayfası](#)

- TeamViewer. Uzaktan Destek ve Çevrimiçi Toplantılar için çapraz platform uygulaması. Özel kullanım için ücretsiz. MX Paket Yükleyici.

[TeamViewer ana sayfası](#)

- [Zoom](#). MX Paket Yükleyici > Mesajlaşma kullanılarak MX Linux'a sorunsuzca yüklenebilen çok popüler bir görüntülü sohbet programı. I

4.4 Ev

4.4.1 Finans

- **HomeBank.** Kişisel muhasebenizin, bütçenizin ve finansınızın kolay yönetimi.

[HomeBank ana sayfası](#)

- **Grisbi** ev için çok kullanışlıdır. QIF/QFX dosyalarını içe aktarabilir ve sezgisel bir arayüze sahiptir. ABD dışındaki bankalar için çok uygundur.

[Grisbi ana sayfası](#)

- **KMyMoney**, Xfce (MX Paket Yükleyici) üzerine de yüklenebilen tam hizmetli bir KDE uygulamasıdır.

[KMyMoney ana sayfası](#)

4.4.2 Medya Merkezi

- **Plex Mediaserver.** Tüm medyanızı bir araya getirmenizi ve tek bir yerde görüntülemenizi sağlar. MX Paket Yükleyici.

[Plex ana sayfası](#)

- **Kodi Eğlence Merkezi** (eski adıyla XBMC), kullanıcıların yerel ve ağ depolama ortamından video, müzik, podcast ve medya dosyalarını oynatmasına ve görüntülemesine olanak tanır. MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla yükleyin.

[Kodi ana sayfası](#)

4.4.3 Organizasyon

- **Notlar.** Bu kullanışlı Xfce eklentisi (**xfce4-notes-plugin**) masaüstünüz için yapışkan notlar oluşturmanızı ve düzenlemenizi sağlar.

[Notlar ana sayfası](#)

- **KDE Pim Uygulaması**, kişisel bilgileri yönetmek için bir uygulama paketi.

https://community.kde.org/KDE_PIM

- **Osmo.** Takvim, görevler, kişiler ve notlar içeren güzel kompakt Xfce uygulaması.

[Osmo ana sayfası](#)

Şekil 4-9: Kişi bilgi yöneticisi Osmo.

4.5 Güvenlik

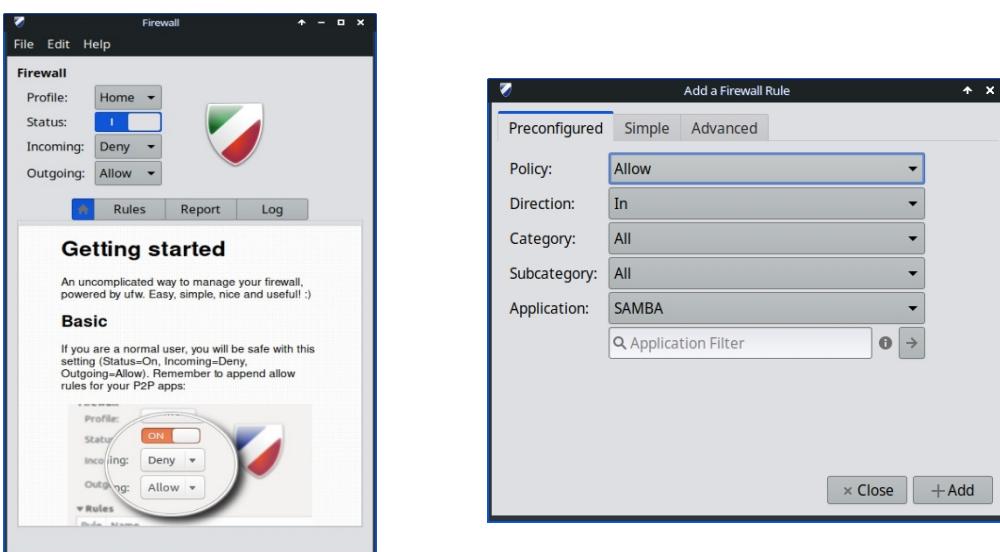
4.5.1 Güvenlik Duvarı

Güvenlik duvarı, sisteminizdeki gelen ve giden trafiği yönetir. MX Linux 23'te bir güvenlik duvarı kurulur, etkinleştirilir ve varsayılan olarak gelen tüm bağlantıları yok sayacak şekilde ayarlanır.

İyi yapılandırılmış bir güvenlik duvari sunucuların güvenliği için çok önemlidir. Peki ya normal masaüstü kullanıcıları? Linux sisteminde bir güvenlik duvarına ihtiyacınız var mı? Büyük olasılıkla internet servis sağlayıcınıza (ISP) bağlı bir yönlendirici üzerinden interneye bağlanıyorsunuz. Bazı yönlendiriciler zaten yerleşik bir güvenlik duvarına sahiptir. Bunun da ötesinde, gerçek sisteminiz [NAT](#)'nın arkasında gizlidir. Başka bir deyişle, ev ağınızdayken muhtemelen zaten bir güvenlik katmanına sahipsinizdir. ([Kaynak](#), değiştirilmiş)

Bu varsayılan yapılandırmayı değiştirmek isteyebilir veya değiştirmeniz gerekebilir:

- Samba, SSH, VNC, KDE Connect veya ağ yazıcıları gibi hizmetleri engelliyor olabilir.
- Seyahat ediyor olabilirsiniz ve yerel güvenlik konusunda endişeleriniz olabilir.
- Bir çalışma ortamı için belirli bir yapılandırma ayarlamak isteyebilirsiniz.

Şekil 4-10: Ana ekran (solda), Samba için bir istisna ekleme (sağda)

Xfce ve Fluxbox'ta varsayılan olarak yüklü olan Firewall Configuration (*gufw*) ile kişisel güvenlik duvarı kurulumunu değiştirmek kolaydır (KDE kullanıcıları Paket Yükleyicide *gufw'yi* arayabilirler):

- Bir Profil Seçin (Ev, Ofis veya Genel)
- "Önceden Yapılandırılmış" sekmesinin seçili olduğu bir iletişim kutusu açmak için "Kurallar" sekmesine tıklayın
- Değiştirmek istediğiniz Uygulama ayarını seçmek için açılır menüyü kullanın
- Önerilen değişiklikleri gözden geçirin ve etkinleştirmek için "Ekle" düğmesine tıklayın.

NOT: Samba sürüm 4.7.x ve üstü 445 numaralı bağlantı noktasında TCP kullanır. Windows'un daha yeni sürümleri için gereken tek şey budur

Ubuntu Topluluk belgeleri

4.5.2 Antivirüs

- ClamAV. Linux kullanıcılarının virüs bulaşmış e-postaları ve diğer belgeleri bilmeden duyarlı Windows kullanıcılarına aktarmasını önlemek için kullanışlıdır.

ClamAV ana sayfası

4.5.3 AntiRootkit

- chkrootkit. Bu uygulama sistemleri bilinen ve bilinmeyen rootkit'ler, arka kapılar, sniffer'lar ve exploit'ler için tarar.

chkrootkit ana sayfası

4.5.4 Parola koruması

- Parolalar ve Anahtarlar. Varsayılan olarak yüklenen bir parola ve anahtar yöneticisi. [MX/antiX Wiki](#)'de kullanımla ilgili ayrıntılar.

Şifreler ve Anahtarlar yardımcı

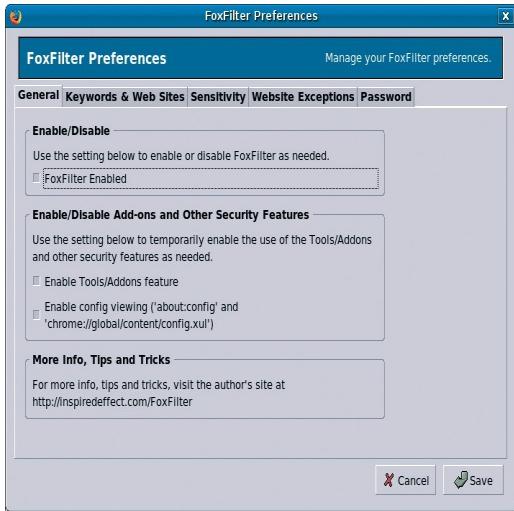
- KeePassX. Şifrelerinizi güvenli bir şekilde yönetmenize yardımcı olan bir şifre yöneticisi veya kasa. MX Paket Yükleyici.

KeePassX ana sayfası

4.5.5 Web erişimi

Modern tarayıcıların çoğu web filtrelemeyi kolaylaştıran eklentiler bulunmaktadır.

FoxFilter, Firefox, Chrome ve Opera'ya yüklenen köklü bir örnektir.

Şekil 4-11: FoxFilter için tercihler sekmesi.

4.6 Erişilebilirlik

Engelli MX Linux kullanıcıları için çeşitli açık kaynaklı yardımcı programlar mevcuttur.

- Ekran klavyesi. **Onboard** varsayılan olarak yüklüdür ve **Florence** repolarda bulunmaktadır.
- Ekran büyütücü. **Magnus** (Xfce) ve **KTTS** (KDE) varsayılan olarak yüklüdür.
Kısayol (Xfce): *Shift+Ctrl+M*
- İmleç boyutu. **MX Tweak > Tema**.
- Metin okuyucu. **Orca**. Debian'in paketlemesi nedeniyle şu anda orca menülerde görünmüyordu, ancak manuel olarak başlatılabilir. KDE'de entegre erişilebilirlik ayarlarında yapılandırılabilir ve bir kısayol mevcuttur: *Meta+Alt+S*. Kullanım için [bu eğiticiye](#) bakın.
- Yardımcı uygulamalar
  - Xfce. Uygulama Menüsü > Ayarlar > Erişilebilirlik'e tıklayın ve Yardımcı Teknolojileri Etkinleştir'i işaretleyin. Mevcut seçenekleri isteğinize göre değiştirin.

Xfce4 belgeleri: Erişilebilirlik

- KDE, geniş bir erişilebilirlik yardımcıları koleksiyonuna sahiptir.

KDE Erişilebilirlik uygulamaları

- Debian. Debian'in kendi içinde başka birçok araç mevcuttur.

Debian Wiki

4.7 Sistem

4.7.1 Kök ayrıcalıkları

Bir terminal kullanarak sistem değişiklikleri yapmak (örneğin, yazılım yüklemek) için ihtiyacınız olan root (diğer adıyla yönetici, süper kullanıcı) ayrıcalıklarını elde etmek için iki yaygın komut vardır.

- **su:** root parolası gerektirir ve tüm terminal oturumu için ayrıcalıklar verir
- **sudo:** kullanıcı şifrenizi gerektirir ve kısa bir süre için ayrıcalıklar verir

Başka bir deyişle, su kullanıcı değiştirmenize izin verir, böylece aslında root olarak oturum açarsınız, sudo ise root ayrıcalıklarıyla kendi kullanıcı hesabınızda komutları çalıştırmanıza izin verir. Ayrıca, su root kullanıcısının ortamını (kullanıcıya özel yapılandırma) kullanırken, sudo root seviyesinde değişikliklere izin verir ancak komutu veren kullanıcının ortamını korur. MX-21 ile başlayarak, MX Linux varsayılan olarak sudo kullanır.

Kullanıcı, MX Tweak'in "Diğer" sekmesinde "Root" veya "Kullanıcı" kullanmayı seçebilir.

DAHA FAZLASI: Uygulama Menüsüne tıklayın > arama alanına "#su" veya "#sudo" (tırnak işaretleri olmadan) girin ve ayrıntılı man sayfalarını görmek için geri dönün.

Kök uygulamayı çalışma

Uygulama Menüsünde bulunabilen bazı uygulamalar kullanıcının root ayrıcalıklarına sahip olmasını gerektirir: gparted, lightdm gtk+ greeter, vb. Başlat komutunun nasıl yazıldığına bağlı olarak, açılan iletişim kutusu root erişiminin oturumunuz devam ettiği sürece (yani oturumu kapatana kadar) saklanacağını (varsayılan ayar) gösterebilir.

Şekil 4-12: pkexec komutu kullanıldığında iletişim kutusu (depolama yok).

4.7.2 Donanım özelliklerini alın

- Çeşitli testlerin sonuçlarını içeren güzel bir grafik ekran için **Uygulama Menüsü > Sistem > Sistem Profilcisi ve Kiyaslama'ya** tıklayın.
- **Uygulama Menüsü > MX Araçları > Hızlı Sistem Bilgisi'ne** tıklayın. Çıktı otomatik olarak panoya kopyalanır ve kod etiketleriyle birlikte bir Forum gönderisine yapıştırılabilir.

Temel program olan inxi'nin diğer birçok özelliği için Bölüm 6.5'e bakın.

4.7.3 Sembolik bağlantılar oluşturma

Sembolik bağlantı (aynı zamanda yazılım bağlantısı veya sembolik bağlantı), Windows'taki bir kısayol veya Macintosh'taki bir takma ad gibi başka bir dosya veya klasörü işaret eden özel bir dosya türüdür. Sembolik bir bağlantı herhangi bir gerçek veri içermez (sabit bir bağlantı gibi), sadece sistemde bir yerde başka bir konuma işaret eder.

Sembolik bağlantı oluşturmanın iki yolu vardır: Dosya Yöneticisi veya komut satırı.

- **Thunar**

- Başka bir konumdan veya başka bir ad altında işaret etmek istediğiniz dosya veya klasöre (bağlantının hedefi) gidin
- Bağlamak istediğiniz şeye sağ tıklayın > Symlink Oluşturun ve şu anda bulunduğuuz yerde bir symlink oluşturulur
- Yeni sembolik bağlantıya sağ tıklayın > Kes
- Bağlantının olmasını istediğiniz yere gidin, açık bir alana sağ tıklayın> Yapıtır. İsterseniz bağlantı adını değiştirin.

- **Dolphin/KDE-Plasma**

- Yeni Oluştur > Dosya veya Dizine Temel Bağlantı seçeneğini kullanın
- Komut satırı: Bir terminal açın ve yazın:

```
ln -s TargetFileOrFolder LinkName
```

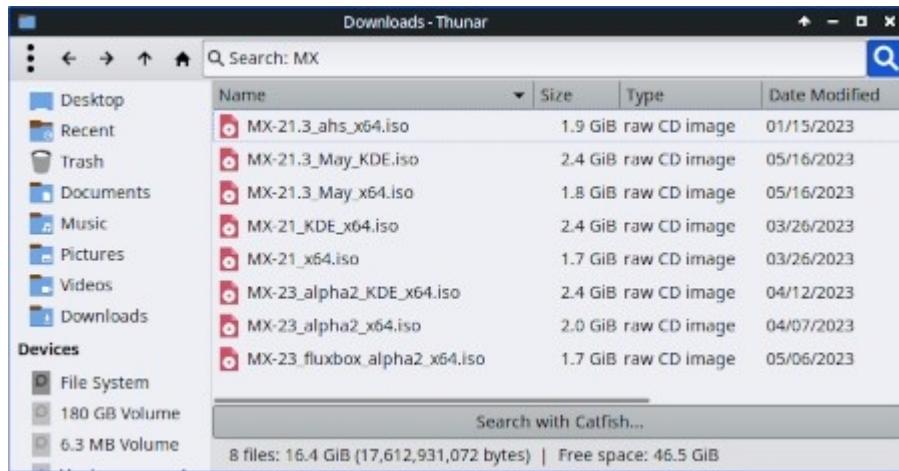
- Örneğin, İndirilenler klasörünüzdeki "foo" adlı bir dosyayı Belgeler klasörünüze sembolik olarak bağlamak için şunu girin:

```
ln -s ~/Downloads/foo ~/Documents/foo
```

4.7.4 Dosya ve klasörleri bulma

GUI

Xfce - Thunar

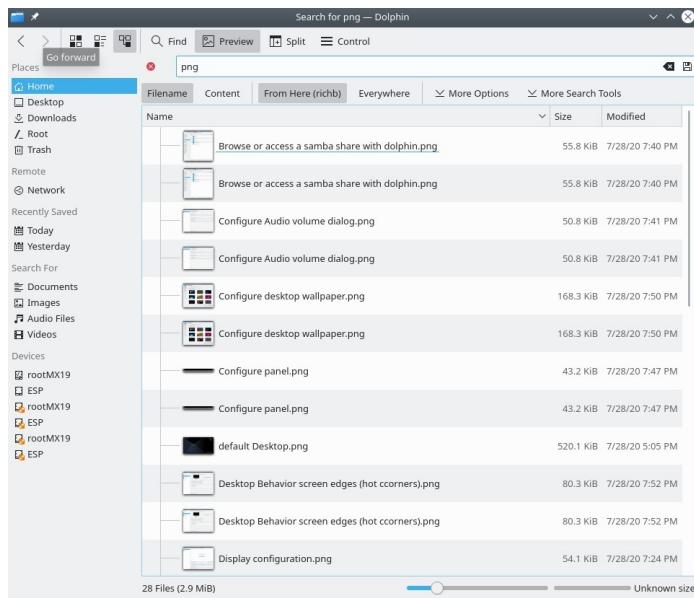

Şekil 4-13: İndirilenler klasöründe "MX-" arayan Catfish'in arama ekranı.

Catfish varsayılan olarak MX Linux Xfce'de yükülüdür ve **Uygulama Menüsü > Donatılar**'dan ya da sadece üstteki arama giriş alanına "ara" yazarak başlatılabilir. Ayrıca Thunar'a entegre edilmiştir, böylece kullanıcı bir klasöre sağ tıklayabilir > Dosyaları burada bulabilir.

Kedi Balığı ana sayfası

KDE/Plasma kullanıcıları **Dolphin** Dosya Yöneticisi araç çubuğunda yerleşik olarak bulunan **Bul** iletişim kutusuna erişebilirler.

Şekil 4-14: Dolphin Find arama sonuçları.

Recoll gibi diğer daha gelişmiş arama yazılımları depolarda mevcuttur.

CLI

Terminalde kullanmak için bazı çok kullanışlı komutlar vardır.

- *locate*. Verilen her kalıp için locate bir veya daha fazla dosya adı veritabanında arama yapar ve kalıbı içerenleri görüntüler. Örneğin, yazarak:

```
firefox'u bulun
```

adında veya yolunda "firefox" kelimesi geçen her bir dosyayı içeren son derece uzun bir liste döndürecektilir. Bu komut [find](#) komutuna benzer ve en iyi dosya adı tam olarak bilindiğinde kullanılır.

Örnekleri bulun

- *whereis*. Varsayılan olarak yüklenen başka bir komut satırı aracı. Verilen her kalıp için, whereis bir veya daha fazla dosya adı veritabanını arar ve kalıbı içeren dosya adlarını görüntüler, ancak yolları yok sayar, böylece dönüş listesi çok daha kısadır. Örneğin, yazarak:

```
firefox nerede
```

bunun gibi çok daha kısa bir liste döndürecektilir:

```
firefox: /usr/bin/firefox /etc/firefox /usr/lib/firefox  
/usr/bin/X11/firefox /usr/share/firefox  
/usr/share/man/man1/firefox.1.gz
```

Whereis örnekleri

- *hangisi*: Muhtemelen en kullanışlı araç olan bu komut çalıştırılabilir dosyayı tanımlamaya çalışır. Örneğin, yazarak:

```
hangi firefox
```

tek bir öğe döndürür:

```
/usr/bin/firefox
```

Hangi örnekler

4.7.5 Kaçak programları öldürün

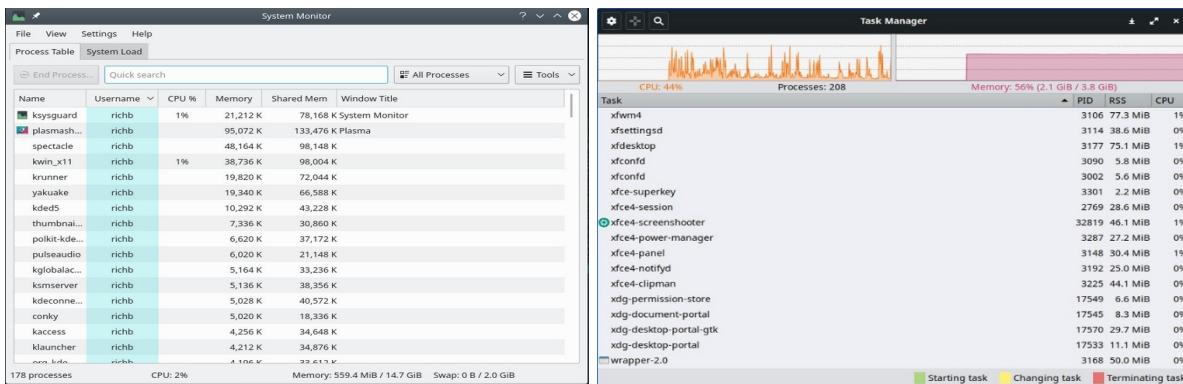
- Masaüstü
  1. İmleci "x"e dönüştürmek için **Ctrl-Alt-Esc** tuşlarına basın. Herhangi bir açık ekranı kapatmak için üzerine tıklayın, iptal etmek için sağ tıklayın. Masaüstüne tıklamamaya dikkat edin yoksa oturumunuz aniden sona erer.
  2. Xfce - Görev Yöneticisi: **Uygulama Menüsü > Sistem > Görev Yöneticisi**. İstediğiniz işlemi seçin ve durdurmak, sonlandırmak veya öldürmek için sağ tıklayın.
  3. KDE/Plasma - **Uygulama Menüsü > Sık Kullanılanlar** veya **Uygulama Menüsü > Sistem > Sistem Monitörü**'ne tıklayın
  4. Geleneksel bir araç da mevcuttur: **Uygulama Menüsü > Sistem > Htop'a** tıklayın, bu tüm çalışan işlemleri gösteren bir terminal getirir. Durdurmak istediğiniz programı bulun, vurgulayın, F9'a ve ardından Return'e basın.

- Terminal: **Ctrl-C**'ye basın, bu genellikle bir terminal oturumunda başlattığınız bir programı/komutu durduracaktır.
- Yukarıdaki çözümler işe yaramazsa, bu daha aşırı yöntemleri deneyin (artan önem derecesine göre listelenmiştir).
  1. X'i yeniden başlatın. **Ctrl-Alt-Bksp tuşlarına** basarak tüm oturum işlemlerini sonlandırın ve giriş ekranına geri dönün. Kaydedilmemiş tüm çalışmalar kaybolacaktır.
  2. Sihirli SysRq tuşunu kullanın (REISUB). **Alt tuşunu** (bazen sadece sol Alt tuşu işe yarar) ve **SysRq (Print Screen veya PrtScrn olarak da etiketlenebilir)** tuşunu başka bir elinizle basılı tutun, ardından Alt-SysRq tuşlarını bırakmadan yavaşça **R-E-I-S-U-B** tuşlarına arka arkaya basın. Bir sonraki tuşa geçmeden önce REISUB dizisinin her tuşunu yaklaşık 1 veya 2 saniye basılı tutun; sisteminiz doğru şekilde kapanmalıdır ve yeniden başlatılmalıdır. Bu sihirli tuşun amacı, sisteminizi bir tür arızadan güvenli bir şekilde kurtarmak için birkaç aşamadan geçmektir ve genellikle yalnızca ilk 2 harf yeterlidir. Harflerin üzerinden geçtiğinizde olan şey budur:
    - **R - klavye modunu değiştirir.** Bunun "Klavveyi X11 ve svgalib gibi programlar tarafından kullanılan ham moddan XLATE moduna geçirdiği" söylenir ([Wikipedia](#)'dan), ancak bunun normalde kayda değer bir etkisi olup olmayacağı kesin değildir.
    - **E - çalışan tüm programları zarif bir şekilde sonlandırır.** Bu, `init` dışındaki tüm süreçlere SIGTERM sinyali gönderir ve böylece onlardan zarif bir şekilde sonlandırmalarını ister, onlara toparlanma ve kaynaklarını boşaltma, verileri kaydetme vb. için bir şans verir.
    - **I - çalışan tüm programları zorla öldürür.** Bu E'ye benzer, ancak `init` dışındaki tüm süreçlere SIGKILL sinyali göndererek onları hemen ve zorla öldürür.
    - **S - tüm diskleri senkronize edin ve önbelleklerini temizleyin.** Tüm disklerinizde normalde bir yazma önbelleği, yani sistemin erişimi hızlandırmak için aygıtta kaydetmek istediği verileri önbelleğe aldığı bir RAM parçası bulunur. Eşitleme, sisteme bu önbellekleri şimdi temizlemesini ve kalan tüm yazmaları gerçekleştirmesini söyler. Bu şekilde önbelleğe alınmış ancak henüz yazılmamış verileri kaybetmezsiniz ve dosya sistemini tutarsız bir durumda bırakmaktan korursunuz.
    - **U - tüm disklerin bağlantısını kaldırır ve onları salt okunur olarak yeniden bağlar.** Bu yine oldukça gösterisizdir, daha fazla (kısımlı) yazmayı önlemek için tüm bağlı diskleri salt okunur hale getirir.

- **B - sistemi yeniden başlatın.** Bu, sistemi yeniden başlatır. Ancak, temiz bir kapatma gerçekleştirmez, bunun yerine donanımdan sıfırlama yapar.

Vikipedi: REISUB

3. Başka hiçbir şey işe yaramazsa, bilgisayarınızın güç düğmesini kapanana kadar 10 saniye kadar basılı tutun.

Sekil 4-15: Görev Yöneticisi, bir işlemi öldürmeye hazır. Sağ tarafta: KDE/Plasma Sol: Xfce.

4.7.6 Performans takibi

Genel

- GUI
  - Uygulama Menüsü > Sistem > Sistem Profilcisi ve Benchmark'a tıklayın, burada sadece birçok özelliği görmekle kalmaz, aynı zamanda performans testlerini de çalıştırabilirsiniz.
  - Birçok conky bazı sistem performansı gösterir; ihtiyaçlarınıza ve tercihlerinize göre önizleme yapmak için Conky Manager'ı kullanın. Bölüm 3.8.3'e bakınız.
  - Xfce eklentileri. Pil Monitörü, CPU Frekans Monitörü, CPU Grafiği, Disk Performans Monitörü, Boş Alan Denetleyicisi, Ağ Monitörü, Sensör eklentisi, Sistem Yük Monitörü ve Wavelan dahil olmak üzere sistemi izlemek için çeşitli eklentiler Panelye yerleştirilebilir. Bunların hepsi **xfce4-goodies** metapackage ile kurulabilir. KDE/plasma benzer bir panel ve masaüstü widget setine sahiptir.

Xfce4 Goodies ana sayfası

- CLI

- lm-sensors. Bu donanım sağlığı izleme paketi MX Linux'ta varsayılan olarak yüküldür. Bir terminal açın ve su veya sudo ile girin:

```
sensors-detect
```

Tüm sorulara evet yanıtı vermek için Geri Dön'e tıklayın. İşlem tamamlandığında, bir terminal açıp: *sensors* yazarak sisteminizde bulunan *sensörlerin* okumaları hakkında ayrıntılı bilgi edinebilirsiniz.

[Lm-sensörler ana sayfası](#)

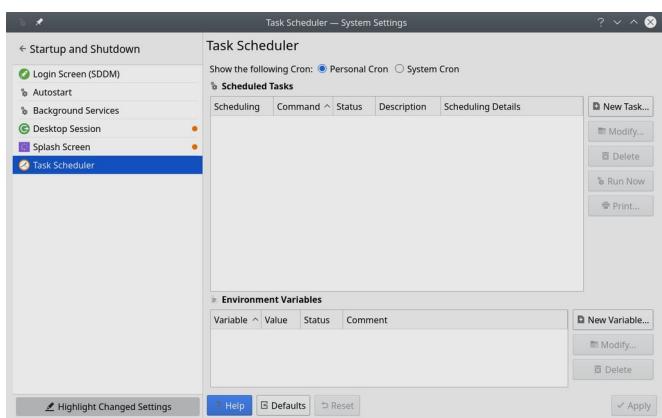
Akü

Pil seviyesi Panel üzerindeki Power Manager eklentisi (Xfce) tarafından izlenir. *Battery Monitor* adlı özel bir Panel eklentisi de Panel > Panel > Yeni Öğeler Ekle ... öğesine sağ tıklanarak kullanılabilir.

KDE'de varsayılan olarak kurulu bir Pil Monitörü paneli widget'i vardır.

4.7.7 Görevleri planlayın

- GUI
  - MX Job Scheduler, bkz. 3.2.
  - Zamanlanmış görevler (**gnome-schedule**). Sistem dosyalarını doğrudan düzenlemek zorunda kalmadan sistem görevlerini zamanlamanın çok kullanımı bir yolu. [Gnome-schedule ana sayfası](#).
  - KDE'nin benzer yeteneklere sahip bir [Görev Zamanlayıcısı](#) vardır.

Sekil 4-16: KDE'nin Görev Zamanlayıcısının ana ekranı.

- CLI
  - Belirli zamanlarda çalıştırılacak komutların listesini içeren bir metin dosyası olan **crontab**'ı düzenleyebilirsiniz.

[Crontab'a genel bakış](#)

4.7.8 **Doğru zaman**

Doğru zaman ayarı normalde Canlı açılışta veya kurulum sırasında yapılır. Saatiniz her zaman yanlışsa, 4 olası sorun vardır:

- yanlış saat dilimi
- UTC ile yerel saatin yanlış seçimi
- BIOS saati yanlış ayarlanmış
- zaman kayması

Bu sorunlar en kolay şekilde **MX Tarih ve Saat** > Uygulama Menüsü > Sistem (Bölüm 3.4) kullanılarak ele alınabilir; komut satırı teknikleri için [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

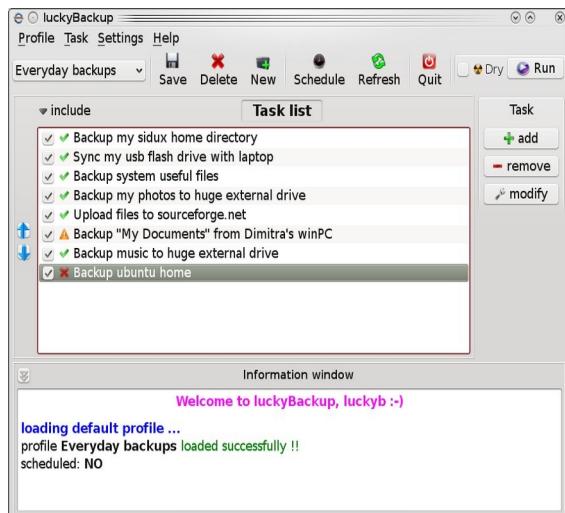
4.7.9 **Anahtar Kilidini Göster**

Birçok dizüstü bilgisayarda CapsLock veya NumLock tuşlarının etkinleştirilmesi için bir göstergе ışığı yoktur, bu da çok sıkıcı olabilir. Bunu bir ekran bildirimci ile çözmek için repolardan **indicator-keylock'u** yükleyin.

4.8 İyi uygulamalar

4.8.1 **Yedekleme**

En önemli uygulama, MX Linux'ta kolay bir işlem olan [verilerinizi ve yapılandırmayı dosyalarınızı](#) düzenli olarak yedeklemektir. Verilerinizin bulunduğu sürücüden farklı bir sürücüye yedeklemeniz şiddetle tavsiye edilir! Ortalama bir kullanıcı aşağıdaki grafik araçlardan birini kullanışlı bulacaktır.

Şekil 4-17: Lucky Backup'in ana ekranı.

- MX Snapshot, bir MX Aracı. **Bölüm 3.4**'e bakınız.

Genel Bakış

- gRsync, [rsync](#) için grafiksel bir ön uç.

gRsync'e Genel Bakış

- LuckyBackup. Dosyalarınızı yedeklemek ve senkronize etmek için kolay bir program. Varsayılan olarak yüklüdür.

LuckyBackup kılavuzu

- Déjà Dup. Basit ama çok etkili bir yedekleme aracı.

Déjà Dup ana sayfa

- BackInTime. MX Paket Yükleyici > MX Test Repo'dan (MX KDE'de önceden yüklenmiş) edinilebilen iyi test edilmiş bir uygulama.
- Bulut hizmeti. Verilerinizi yedeklemek veya senkronize etmek için kullanılabilecek birçok bulut hizmeti vardır. DropBox ve Google Drive muhtemelen en iyi bilinenleridir, ancak diğerleri de mevcuttur.
- Klonlama. Sabit sürücünün tam bir görüntüsünü oluşturun.
  - Clonezilla. Clonezilla Live'ı [Clonezilla ana sayfasından](#) indirin ve ardından yeniden başlatın.
  - Timeshift. Tam sistem yedekleme/geri yükleme; repolarda. [Timeshift ana sayfası](#) ayrıntılı bir genel bakış ve nasıl yapılır içerir.
  - Sistemi canlı bir ISO'ya kaydedin (Bölüm 6.6.3).
  - CLI araçları. [Arch Wiki](#)'deki tartışmaya bakın: [Klonlama](#)
- Yedekleme yapmak için CLI komutları (rsync, rdiff, cp, dd, tar, vb.).

Veri

Belgeler, grafikler, müzik ve posta dahil olmak üzere verilerinizi yedeklediğinizden emin olun. Varsayılan olarak, bunların çoğu /home dizininizde saklanır; mümkünse harici bir veri konumunda ayrı bir veri bölümüne sahip olmanızı öneririz.

Yapilandırma dosyaları

İşte yedekleme için dikkate alınması gereken öğelerin bir listesi.

- /home. Kişisel yapılandırma dosyalarının çoğunu tutar.
- /root. Kök olarak yaptığınız değişiklikleri tutar.
- /etc/X11/xorg.conf. X yapılandırma dosyası, eğer varsa.
- GRUB2 dosyaları /etc/grub.d/ ve /etc/default/grub.

Yüklü program paketlerinin listesi

Synaptic, apt veya Deb Installer ile yüklediğiniz programların listesini içeren bir dosyayı /home dizinimize veya buluta (Dropbox, Google Drive, vb.) kaydetmek de iyi bir fikirdir. Gelecekte yeniden yüklemeniz gerekirse, yeniden yükleme için dosyaların adlarını kurtarabilirsiniz.

- Bu amaç için özel bir araç vardır: **MX Kullanıcı Tarafından Yüklenen Paketler**. **Bölüm 3.4'e** bakınız.
- Bu uzun komutu kopyalayıp bir terminalde çalıştırarak kurulumdan bu yana sisteminizde yüklü olan tüm paketlerin bir envanterini oluşturabilirsiniz:

```
dpkg -l | awk '/^i|hi/{ print $2 }' | grep -v -e ^lib[0-q]\s-z] -e ^libr[0-d\f-z] -e ^libre[0-n]\p-z] -e -dev$ -e -dev: -e linux-image -e linux-headers | awk '{print $1" installed"}' | column -t > apps_installed.txt
```

Bu, ev dizinizde tüm paket adlarını içeren "apps_installed.txt" adlı bir metin dosyası oluşturacaktır.

TÜM bu paketleri bir kerede yeniden yüklemek için: gerekli tüm depoların etkin olduğundan emin olun, ardından bu komutları teker teker verin:

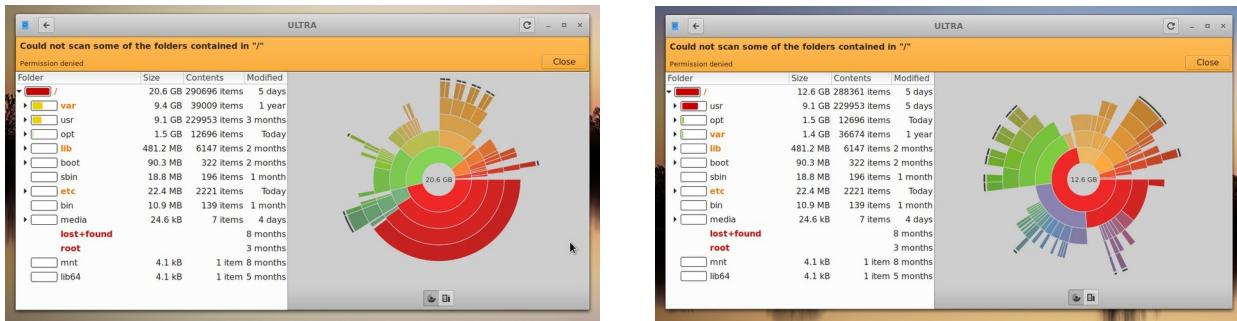
```
sudo dpkg \SpecialChar nobreakdash\SpecialChar nobreakdashset-
selections < apps_installed.txt
apt-get güncelleme
apt-get dselect-upgrade
```

NOT: bu işlem farklı Debian sürümlerine dayalı MX sürümleri arasında denenmemelidir (örneğin, MX-19.4'ten MX-21'e)

4.8.2 Disk bakımı

Bir sistem yaşlandıkça, genellikle artık kullanılmayan verileri biriktirir ve diskî yavaş yavaş doldurur. Bu tür sorunlar **MX Cleanup'in** periyodik kullanımıyla hafifletilebilir.

Bir örneğe bakalım. Bir kullanıcı, makinesi yavaşladığında *inxi -D* kullanarak diskteki boş alanı kontrol etti ve diskin %96 oranında dolu olduğunu görünce şaşırıldı. **Disk Kullanım Analizörü** iyi bir grafiksel analiz sağladı. MX User Manager kullanılarak temizlendikten sonra, yüzde yaklaşık %63'e düştü ve yavaşlık ortadan kalktı.

Şekil 4-18. Sol: Disk Kullanım Çözümleyicisi neredeyse dolu bir kök dizini gösteriyor. Sağda: Disk Kullanım Çözümleyicisi tarafından gösterildiği gibi önbelleğin temizlenmesinin sonucu.

Birleştirme

Windows'tan gelen kullanıcılar sürücüyü periyodik olarak birleştirme ihtiyacını merak edebilir. MX'in varsayılan ext4 dosya sisteminde birleştirme gerekmeyebilir, ancak neredeyse doluya ve dosyanızı ayırmak için yeterince büyük bitişik bir alan yoksa, parçalanma ile sonuçlanacaktır. Gerekirse bu komutla durumu kontrol edebilirsiniz:

```
sudo e4defrag -c /
```

Birkaç saniye sonra bir puan ve birleştirmeye ihtiyacı olup olmadığına dair basit bir ifade göreceksiniz.

4.8.3 Hata kontrolü

Uygulamalar, olaylar, hizmetler ve sistemdeki sorunları kapsayan birçok hata mesajı `/var/log/` içindeki uygun dosyaya yazılır. Bazı önemli olanlar şunlardır:

- `/var/log/boot`
- `/var/log/dmesg`
- `/var/log/kern.log`
- `/var/log/messages`
- `/var/log/Xorg.0.log`

Hızlı Sistem Bilgisi'ni kullanarak bu günlükleri rahatça görüntüleyebilirsiniz.

4.9 Oyunlar

Synaptic aracılığıyla mevcut olan kapsamlı oyun listesine göz atmak (sol panelin altındaki **Bölümler > Oyunlar'a tıklayın**) veya aşağıdaki bağlantıları takip etmek, eğlenmeniz için birçok başka oyun getirecektir.

Aşağıdaki liste iştahınızı kabartacak bazı örnekler içermektedir.

4.9.1 Macera ve Nişan Oyunları

- Chromium B.S.U: Hızlı tempolu, arcade tarzı, üstten kaydırımalı bir uzay nişancı oyunu.

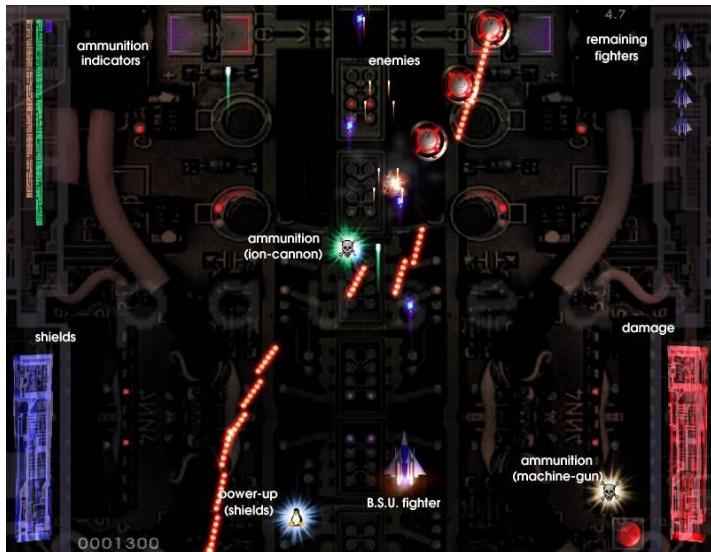
Chromium B.S.U. ana sayfası

- Çelik Gökyüzünün Altında: Kasvetli bir kıyamet sonrası gelecekte geçen bir bilim-kurgu gerilimi. [Çelik Gökyüzünün Altında ana sayfa](#)
- Kq: Final Fantasy'ye benzer konsol tarzı bir rol yapma oyunu.

Kq ana sayfası

- Mars. "Saçma bir nişancı." Gezegeni kıskanç komşularınızdan koruyun!

Mars ana sayfası

Şekil 4-19: Chromium B.S.U.'da düşman savaş gemileri saldırısı halinde.

4.9.2 Arcade Oyunları

- Defendguin Görevinizin küçük penguenleri savunmak olduğu bir Defender klonu. [Defendguin ana sayfası](#)
- Donmuş Baloncuk: Renkli baloncuklar oyun ekranının üst kısmında dondurulur. Buz Presi aşağı inerken, Pres atıcınıza ulaşmadan önce donmuş baloncuk gruplarını patlatmalısınız.

Frozen Bubble ana sayfası

- Planet Penguin Racer: en sevdığınız penguen ile eğlenceli bir yarış oyunu.
- [Tuxracer ana sayfası](#)
- Ri-li: Bir oyuncak tren oyunu.

Ri-li ana sayfası

- Supertux: Orijinal SuperMario oyunlarına benzer bir tarzda klasik bir 2D jump'n'run side-scrolling oyunu.

Supertux ana sayfası

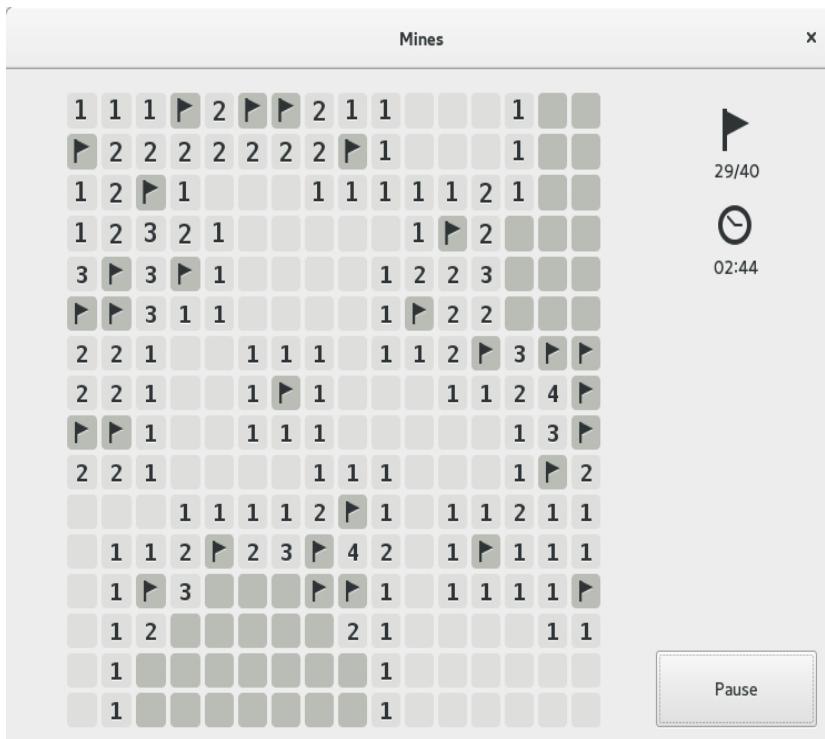
- Supertuxkart: Tuxkart'in çok daha geliştirilmiş bir versiyonu. [Supertuxcart ana sayfası](#)

Şekil 4-20: Ri-li treninin yakında dönmesi gerekiyor.

4.9.3 Masa Oyunları

- Gottcode oyunları zekice ve eğlencelidir.
[Gottcode ana sayfası](#)
- Mayınlar (gnomines): 1 oyuncu için bir mayın tarama oyunu.
[Maden ana sayfası](#)
- Do'SSi Zo'la: Temel Isola oyununun amacı, rakibi çevreleyen kareleri yok ederek onu engellemektir.
[Do'SSi Zo'la ana sayfası](#)
- Gnuchess: Bir satranç oyunu.
[Gnuchess ana sayfası](#)

Şekil 4-21: Madenlerde yüksek gerilim momenti.

4.9.4 Kart Oyunları

İşte depolarda bulunan bazı eğlenceli kart oyunları.

- AisleRiot 80'den fazla solitaire oyunu sunuyor.

[AisleRiot ana sayfası](#)

- Pysolfc: Tek bir uygulamadan 1.000'den fazla solitaire oyunu.

[Pysolfc ana sayfası](#)

4.9.5 Masaüstü Eğlencesi

- Xpenguins. Penguenler ekranınızın etrafında dolaşır. Lemmings ve Pooh Bear gibi diğer karakterlerle özelleştirilebilir (programların kök pencerede çalışmasına izin vermeniz gereklidir).

[Xpenguins ana sayfası](#)

- Oneko. Bir kedi (neko) imlecinizi (fare) ekranın etrafında takip eder. Bir köpek veya başka bir hayvan ile özelleştirilebilir.

[Vikipedi: Neko](#)

- Algodo. Bu ücretsiz oyun, fizikle daha önce hiç olmadığı gibi oynayabileceğiniz bir 2D fizik kum havuzu sunuyor. Bilim ve sanatın eğlenceli sinerjisi yeni ve eğlenceli olduğu kadar eğitici de.

[Algodo ana sayfası](#)

- Xteddy. Masaüstünüze sevimli bir aycık yerleştirir. Alternatif olarak kendi resminizi de ekleyebilirsiniz.

[Xteddy ana sayfası](#)

- Tuxpaint. Her yaştan çocuklar için bir çizim programı.

[Tuxpaint ana sayfası](#)

Şekil 4-22: Çiçeği burnunda dahi Tuxpaint'te iş başında.

4.9.6 Çocuklar

- MX Paket Yükleyicisi'nden üç oyun ve eğitim uygulaması paketi edinilebilir.
- Ayrıca Scratch, kendi interaktif hikayelerinizi, oyunlarınızı ve animasyonlarınızı oluşturabileceğiniz ücretsiz bir programlama dili ve çevrimiçi topluluktur. MX Paket Yükleyici.

[Scratch ana sayfası](#)

Şekil 4-23: Scratch kullanarak Dans Partisi için kodlama ekranı.

4.9.7 Taktik ve Strateji Oyunları

- FreeCiv: Sid Meyer'in Civilization© (sürüm I) oyununun bir klonu, her oyuncunun bir taş devri medeniyetinin lideri olduğu ve çağlar ilerledikçe yükselmeye çalıştığı sıra tabanlı çok oyunculu bir strateji oyunu.

[FreeCiv ana sayfası](#)

- LBreakout2 LBreakout2, tüm tuğlalar yok olana kadar tuğlalara bir topu hedeflemek için raketinizi kullandığınız breakout tarzı bir arcade oyunudur. Birçok seviye ve sürprizler. Varsayılan olarak yüklenmiştir.

[LGames ana sayfası](#)

- Lincity: Orijinal Simcity'nin bir klonu. Bir şehir inşa etmeli, bakımını yapmalı ve nüfusunuzun artması için insanlarını memnun etmelisiniz.

[Lincity ana sayfası](#)

- Wesnoth için Savaş: Fantezi temalı, yüksek puanlı sıra tabanlı bir strateji oyunu. Ordunuzu kurun ve tahtı yeniden ele geçirmek için savaşın.

[Wesnoth için Savaş ana sayfası](#)

Şekil 4-24: Lbreakout'ta ilk duvarı aşmaya çalışmak.

4.9.8 Windows oyunları

Bazı Windows oyunları Cedega ya da DOSBox gibi bir Windows emülatörü kullanılarak MX Linux'ta oynanabilir, hatta bazıları Wine altında bile çalışabilir: Bölüm 6.1'e bakınız.

4.9.9 Oyun Hizmetleri

Şekil 4-25: Bir Güneş İmparatorluğunun Günahları: Rebellion Steam'de Proton ile çalışıyor.

MX Linux üzerinde oyun oynamak isteyen kullanıcılar için çeşitli koleksiyonlar ve hizmetler mevcuttur. En iyi bilinen iki tanesi MX Paket Yükleyicisi ile kolayca kurulabilir.

- **PlayOnLinux.** Wine (Bölüm 6.1) için Linux kullanıcılarının Microsoft® Windows® ile çalışmak üzere tasarlanmış çok sayıda oyun ve uygulamayı kolayca yüklemelerine ve kullanmalarına olanak tanıyan grafiksel bir ön uç.

[PlayOnLinux ana sayfası](#).

- **Steam.** Oyunların kurulumunu ve otomatik olarak güncellenmesini sağlayan video oyunları satın almak ve oynamak için tescilli bir dijital dağıtım platformu. Wine'ın değiştirilmiş bir dağıtımı olan Proton'u içerir.

[Steam ana sayfası](#)

4.10 Google araçları

4.10.1 Gmail

Gmail, yönergeleri izleyerek Thunderbird'de kolayca kurulabilir. Ayrıca herhangi bir tarayıcıdan da kolayca erişilebilir.

4.10.2 Google'ın Kişileri

Google'ın Kişileri, gContactSync eklentisi kullanılarak Thunderbird'e bağlanabilir.

[gContactSync ana sayfası](#)

4.10.3 Google cal

Gcal, Lightning ve Google Calendar Tab eklentileri ile Thunderbird'de bir sekmede ayarlanabilir. [Lightning takvim ana sayfası](#)

4.10.4 Google görevleri

Gtasks, takvimin Görevler girişi işaretlenerek Thunderbird'e dahil edilebilir.

4.10.5 Google Earth

Google Earth'ü yüklemenin en kolay yöntemi, "Misc" bölümünde bulunan **MX Paket Yükleyicisini** kullanmaktadır.

Bazı kurumlarda faydalı olabilecek manuel bir yöntem de vardır.

- **googleearth.package** paketini [repolardan](#) veya doğrudan [Google reposundan](#) yükleyin.
- Bir terminal açın ve girin:

```
make-googleearth-package
```

- Bu işlem tamamlandıktan sonra root olun ve yazın:

```
dpkg -i googleearth*.deb
```

- Ekranda bağımlılık sorunlarıyla ilgili bir hata mesajı görünecektir. Bu son komutu girerek bunu düzeltin (hala root olarak):

```
apt-get -f install
```

Şimdi son olarak Google Earth Uygulama Menüsü > İnternet'te görünecektir.

4.10.6 Google Talk

[Google Duo](#) doğrudan Gmail'den çalıştırılabilir.

4.10.7 Google Drive

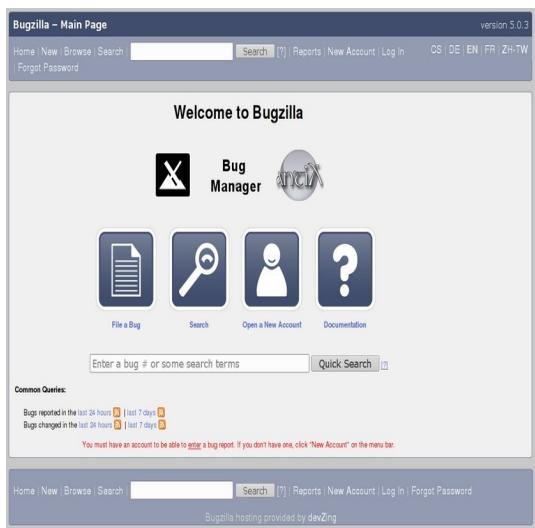
GDrive hesabınıza yerel erişim sağlayan kullanıcı araçları mevcuttur.

- [Odrive](#) adlı ücretsiz basit bir uygulama yükleniyor ve iyi çalışıyor.
- Tescilli çapraz platform uygulaması [Insync](#), birden fazla bilgisayarda seçici senkronizasyon ve kurulum sağlar.

4.11 Hatalar, sorunlar ve istekler

Hatalar, bir bilgisayar programında veya sistemde yanlış sonuçlar veya anomal davranışlar üreten hatalardır. "İstekler" veya "geliştirmeler", kullanıcılar tarafından yeni uygulamalar veya mevcut uygulamalar için yeni özellikler olarak talep edilen eklemelerdir. MX Linux bunları aşağıdaki şekilde ele alır:

- Hatalar [MX ve antiX Linux Bug Tracker](#) aracılığıyla yönetilir.
- İstekler, donanım, sistem ve diğer ayrıntılar hakkında bilgi vermeye dikkat ederek, [Hata ve İstek Forumu](#)'nda bir gönderi ile yapılabilir
- Geliştiricilerin yanı sıra Topluluk üyeleri de bu gönderilere sorular, öneriler vb. ile yanıt verecektir.

Sekil 4-26: Hata yöneticisinin gösterge tablosu

5 Yazılım yönetimi

5.1 Giriş

5.1.1 Yöntemler

MX Linux, CLI için iki tamamlayıcı GUI yazılım yönetimi yöntemi sunar (bkz. 5.5.4):

- **MX Paket Yükleyicisi** (MXPI) popüler uygulamaların tek tıkla yüklenmesi/kaldırılması içindir. Bu, Debian Stable, MX Test, Debian Backports ve Flatpaks depolarındaki uygulamaları içerir (Bölüm 3.2.11).
- **Synaptic Paket Yöneticisi**, Debian paketleri ile bir dizi işlem için tam özellikli bir grafik aracı. (**Not:** Flatpaks şu anda Synaptic üzerinden kullanılamamaktadır).

MXPI tavsiye edilir ve Synaptic'e göre aşağıdaki avantajlara sahiptir:

- Çok daha hızlı!
- Popüler Uygulamalar sekmesi en sık kullanılan paketlerle sınırlanmıştır, böylece her şeyi bulmak kolaydır.
- Yeni kullanıcılar için zor olan bazı karmaşık paketleri (örneğin Wine) doğru bir şekilde yükler.
- Yukarıda belirtilen depoları içeren tek bir kaynaktır ve Synaptic'in varsayılan olarak sahip olduğundan daha yeni paketlere sahiptir.

Synaptic'in kendine özgü avantajları vardır:

- Bölümler (kategoriler), Durum vb. gibi çok sayıda gelişmiş filtreye sahiptir.
- Belirli paketler hakkında ayrıntılı bilgi sunar.
- Yeni yazılım depoları eklemeyi çok kolaylaştırır.

Bu Bölüm 5, MX Paket Yükleyicisinin yeteneklerinin ötesinde yazılım paketlerini yönetmek için yeni başlayanlar için önerilen yöntem olan Synaptic'e odaklanmaktadır. Ayrıca, mevcut olan ve belirli durumlar için gerekli olabilecek diğer yöntemlere de bakılacaktır.

5.1.2 Paketler

MX'teki yazılım işlemleri, Gelişmiş Paket Aracı (APT) sistemi aracılığıyla perde arkasında gerçekleştiriliyor. Yazılım bir **paket** şeklinde sağlanır: paket yöneticiniz için kurulumla ilgili talimatları içeren ayrı, yürütülemeyen bir veri paketi. Paketler, depo (repos) adı verilen sunucularda saklanır ve Ppackage Manager adı verilen özel istemci yazılımı aracılığıyla taranabilir, indirilebilir ve yüklenebilir.

Paketlerin çoğunun bir veya daha fazla **bağımlılığı** vardır, yani çalışabilmeleri için yüklenmesi gereken bir veya daha fazla paketleri vardır. APT sistemi, bağımlılıkları sizin için otomatik olarak ele alacak şekilde tasarlanmıştır; başka bir deyişle, bağımlılıkları zaten yüklü olmayan bir paketi yüklemeye çalışığınızda, APT paket yöneticiniz bu bağımlılıkları da yüklemek üzere otomatik olarak işaretleyecektir. Bu bağımlılıkların yüklenememesi söz konusu olabilir.

karşılanması, bir paketin yüklenmesini engeller. Bağımlılıklarla ilgili yardıma ihtiyaç duyulursa, lütfen [MX Linux Forumu](#)'nda bir yardım isteği gönderin.

5.2 Depolar

APT depoları indirilebilir yazılım içeren web sitelerinden çok daha fazlasıdır. Depo sitelerindeki paketler, doğrudan taranmak yerine bir paket yöneticisi aracılığıyla erişilmek üzere özel olarak düzenlenir ve dizinlenir.

UYARI: kurulumunuzu tamir edilemeyecek şekilde bozmanız çok olasıdır.

MX Linux'a Ubuntu veya Mint depoları eklerken son derece dikkatli olun! Bu özellikle şunlar için geçerlidir: Debian Sid (Unstable) ve Test veya resmi olmayan PPA'lar için geçerlidir.

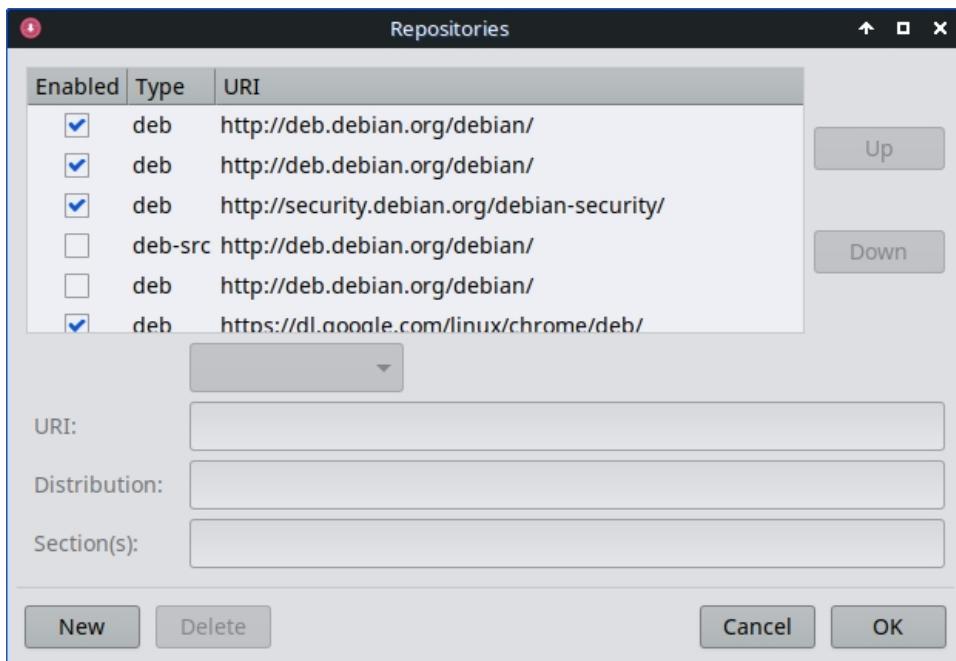
5.2.1 Standart depolar

MX Linux, size hem güvenlik hem de seçenek sunan bir dizi etkin depo ile birlikte gelir. MX Linux'ta yeniyseniz (ve özellikle Linux'ta yeniyseniz), başlangıçta genel olarak varsayılan depolara bağlı kalmanız önerilir. Güvenlik nedenleriyle, bu depolar dijital olarak imzalanmıştır, yani paketlerin gerçek olduklarından emin olmak için bir şifreleme anahtarı ile doğrulandıkları anlamına gelir. Eğer anahtar olmadan Debian dışı depolardan paket yüklerseniz, kimliklerinin doğrulanamadığına dair bir uyarı alırsınız. Bu uyaridan kurtulmak ve yüklemelerinizin güvenli olduğundan emin olmak için [MX Fix GPG anahtarlarını](#) kullanarak eksik anahtarları yüklemeniz gereklidir.

Repolar en kolay Synaptic aracılığıyla eklenir, **etkinleştirilir/devre** dışı bırakılır, kaldırılır veya düzenlenir, ancak bir kök terminalde **/etc/apt/** içindeki dosyaları düzenleyerek elle de değiştirilebilirler. Synaptic'te **Ayarlar > repolar'a** tıklayın, ardından Yeni düğmesine tıklayın ve bilgileri ekleyin. Repo bilgileri genellikle aşağıdaki gibi tek bir satır olarak verilir:

```
deb http://mxrepo.com/mx/testrepo/ kitap kurdu testi
```

Bilgileri daha sonra Synaptic'te ayrı satırlara girilecek dört parçaya ayıran boşlukların konumuna dikkat edin.

Şekil 5-1: Depolar.

Bazı repolar özel etiketler taşır:

- **contrib**, özgür olmayan paketlere bağımlı olan veya bunlara aksesuar olan.
- **özgür olmayan**, Debian özgür yazılım yönergelerini (DFSG) karşılamayan.
- **güvenlik**, yalnızca güvenlikle ilgili güncellemleri içerir.
- İşletim sisteminizi güncel tutmak için geriye dönük olarak uyumlu hale getirilmiş Debian'ın daha yeni sürümlerinden paketler içeren **backports**.
- **MX** Linux'u MX yapan özel paketleri içeren **MX**.

Standart MX depolarının güncel listesi [MX/antiX Wiki](#)'de tutulmaktadır.

5.2.2 Topluluk depoları

MX Linux, Paketleyicilerimizin oluşturduğu ve bakımını yaptığı paketleri içeren kendi Topluluk Depolarına sahiptir. Bu paketler Debian Stable'dan gelen resmi MX paketlerinden farklıdır ve diğer kaynaklardan gelen paketleri içerir:

- Debian Backports, test veya hatta deneysel.
- Kardeş dağıtımımız antiX.
- Bağımsız projeler.
- GitHub gibi açık kaynaklı sunucular.

Topluluk Depoları MX Linux için kritik öneme sahiptir, çünkü Debian Stable tabanlı bir işletim sisteminin önemli yazılım gelişmelerinden, güvenlik yamalarından ve kritik hata düzeltmelerinden haberdar olmasını sağlar.

MX Main deposuna ek olarak MX Test deposu, yeni paketler Main'e taşınmadan önce kullanıcılarından geri bildirim almayı amaçlar. MX Test'ten yükleme yapmanın en kolay yolu, birçok adımı otomatik olarak gerçekleştirdiği için Paket Yükleyici'dir (Bölüm 3.2).

Nelerin mevcut olduğu, paketleyicilerin kimler olduğu ve hatta nasıl dahil olabileceğiniz hakkında daha fazla bilgi edinmek için MX Toplum Paketleme Projesi'ne bakın.

5.2.3 Özel repolar

Debian, MX ve Community gibi genel depolara ek olarak, tek bir uygulama ile ilişkili belirli sayıda özel depo da mevcuttur. Bunlardan birini doğrudan ya da Synaptic aracılığıyla eklediğinizde, güncellemeleri alırsınız. Bazıları önceden yüklenmiştir ancak etkinleştirilmemiştir, bazılarını ise kendiniz ekleyeceksiniz.

İşte yaygın bir örnek (**Vivaldi** tarayıcı):

```
deb http://repo.vivaldi.com/stable/deb/ kararlı main
```

Ubuntu veya türevlerinden birinden gelen yeni kullanıcılar genellikle **PPA depoları** hakkında sorular sorarlar; Ubuntu standart Debian'dan farklıdır, bu nedenle bu tür depolara dikkatle yaklaşılması gereklidir. MX/antiX Wiki'ye başvurun.

5.2.4 Geliştirme depoları

Bir uygulamanın en yeni (ve dolayısıyla en az kararlı) yapısını elde etmek için son bir depo kategorisi mevcuttur. Bu, **Git** gibi bir sürüm kontrol sistemi aracılığıyla yapılır ve geliştirme ile güncel kalmak için son kullanıcı tarafından başvurulabilir. Uygulama kaynak kodunun bir kopyası yerel bir makinedeki bir dizine indirilebilir. Yazılım depoları Git kullanarak projeleri yönetmek için uygun bir yöntemdir ve MX Linux kodunun çoğunu kendi GitHub deposunda tutar.

Daha fazlası: [Wikipedia: Yazılım deposu](#)

5.2.5 Aynalar

MX Linux depoları hem paketler hem de ISO'lar (Görüntü dosyaları) için dünyanın farklı yerlerindeki sunucularda "yansıtılır"; aynı durum Debian depoları için de geçerlidir. Bu yansıtma siteleri aynı bilginin birden fazla kaynağını sağlar ve indirme süresini azaltmak, güvenilirliği artırmak ve sunucu arızası durumunda belirli bir esneklik sağlamak için işlev görür. Kurulum sırasında, konum ve dile bağlı olarak en olası yansıtma sizin için otomatik olarak seçilecektir. Ancak kullanıcının başka birini tercih etmek için nedenleri olabilir:

- Kurulum sırasındaki otomatik atama bazı durumlarda yanlış olabilir.
- Kullanıcı ikametgahını değiştirebilir.
- Çok daha yakın, daha hızlı veya daha güvenilir yeni bir ayna kullanıma sunulabilir.
- Mevcut bir ayna URL'sini değiştirebilir.

- Kullanılan ayna güvenilmez hale gelebilir veya çevrimdışı olabilir.

MX Repo Yöneticisi (Bölüm 3.2) aynalar arasında geçiş yapmayı kolaylaştırarak sizin için en uygun olanı seçmenizi sağlar. **Not:** Konumunuz için en hızlı aynayı seçen düğmeye dikkat edin.

5.3 Synaptic Paket Yöneticisi

Aşağıdaki bölüm Synaptic kullanımı hakkında güncel bir genel bakış sağlamayı amaçlamaktadır. Kök şifrenizin gerekli olduğunu ve doğal olarak internete bağlı olmanız gerektiğini unutmayın.

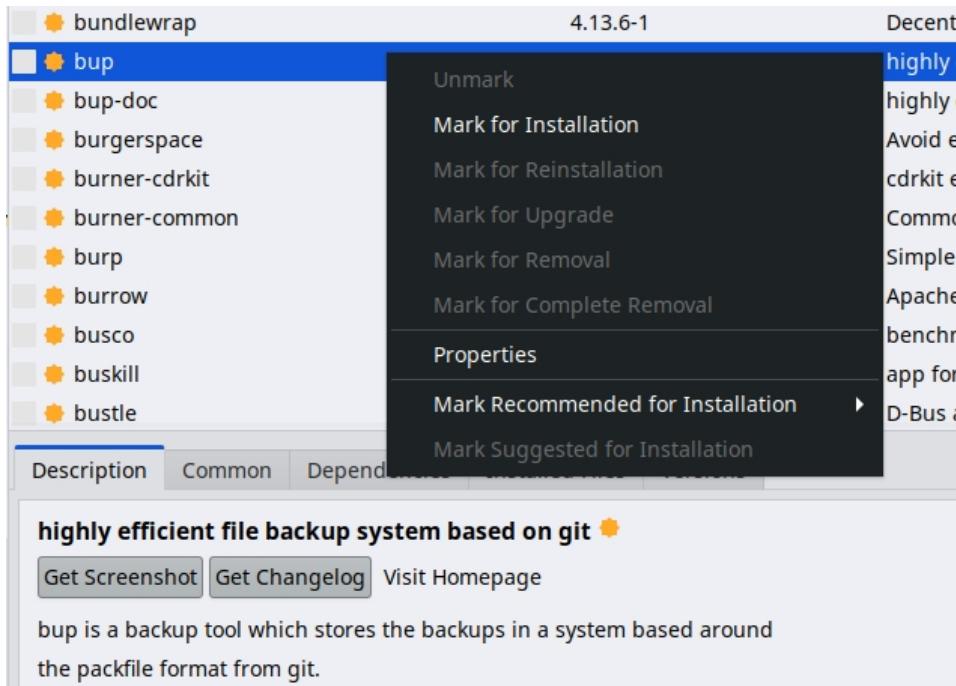
5.3.1 Paketlerin yüklenmesi ve kaldırılması

Yükleme

- Synaptic'te yazılım yüklemek için temel adımlar aşağıda verilmiştir:
- **Başlat menüsü > Sistem > Synaptic Paket Yöneticisi'**ne tıklayın, sorulursa kök parolasını yazın.
- **Yeniden Yükle** düğmesine basın. Bu düğme Synaptic'e çevrimiçi depo sunucularıyla iletişime geçmesini ve hakkında bilgi içeren yeni bir dizin dosyası indirmesini söyler:
  - Hangi paketler mevcut.
  - Hangi versiyonlar bunlar.
  - Yüklenmeleri için başka hangi paketler gereklidir.
- Bazı repolarla bağlantı kurulamadığına dair bir mesaj alırsanız, bir dakika bekleyin ve ardından yeniden deneyin.
- Aradığınız paketin adını zaten biliyorsanız, sağdaki bölmeye tıklayın ve yazmaya başlayın; Synaptic siz yazdıktan sonra aşamalı olarak arama yapacaktır.
- Paketin adını bilmiyorsanız, yazılımı ada veya anahtar kelimelere göre bulmak için sağ üst köşedeki Arama kutusunu kullanın. Bu, Synaptic'in diğer yöntemlere göre en büyük avantajlarından biridir.
- Alternatif olarak, sol alt köşedeki filtre düğmelerinden birini kullanın:

- **Bölümler**, Editörler, Oyunlar ve Eğlence, Kamu Hizmetleri vb. gibi alt alanlar sağlar.

Alt bölümde her paketin bir açıklamasını göreceksiniz ve sekmeleri kullanarak paket hakkında daha fazla bilgi edinebilirsiniz.
  - **Durum**, paketleri kurulum durumlarına göre gruplar.
  - **Origin**, belirli bir depodaki paketleri gösterecektir.
  - **Özel Filtreler** çeşitli filtre seçenekleri sunar.
  - **Arama Sonuçları**, içinde bulunduğuınız Synaptic oturumu için önceki aramaların bir listesini gösterecektir.
- İstediğiniz paketin sol ucundaki boş kutuya tıklayın ve açılan ekranda 'Kurulum için İşaretle'yi seçin. Paketin bağımlılıkları varsa, size bildirilecek ve bunlar da otomatik olarak kurulum için işaretlenecektir. Yükleyeceğiniz tek paket buyسا pakete çift tıklamanız da yeterlidir.
  - Bazı paketlerde, paket adına sağ tıklanarak görüntülenebilen '**Önerilen**' ve '**Tavsiye Edilen**' paketler de vardır. Bunlar, seçilen pakete işlevsellik katan ek paketlerdir ve bunlara göz atmak iyi bir fikirdir.
  - Kuruluma başlamak için Uygula'ya tıklayın. Herhangi bir uyarı mesajını güvenle görmezden gelebilirsiniz: "Kimliği doğrulanamayan bir yazılım yüklemek üzeriniz!"
  - Ek adımlar olabilir: kurulum tamamlanıncaya kadar aldığınız komutları takip edin.

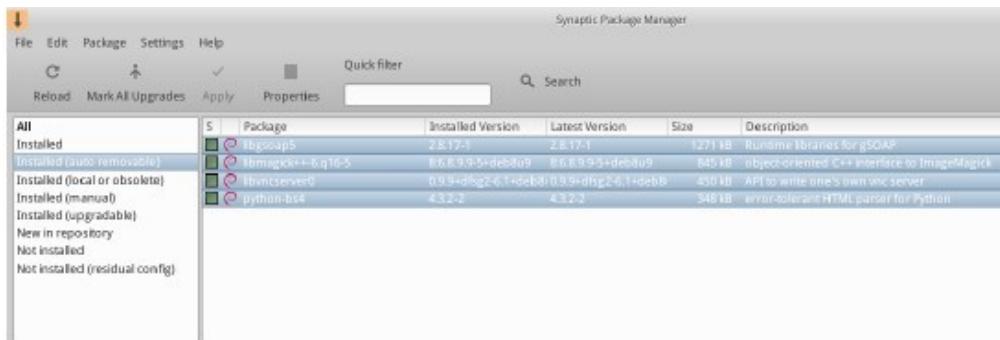
Şekil 5-2: Paket kurulumu sırasında önerilen paketlerin kontrol edilmesi.

Yazılımın kaldırılması

Synaptic ile sisteminizden yazılım kaldırırmak, yüklemek kadar basit görünür, ancak göründüğünden daha fazlası vardır:

- Bir paketi kaldırırmak için, kurulumda olduğu gibi aynı kutuya tıklayın ve Kaldırma için İşaretle veya Tam Kaldırma için İşaretle'yi seçin.
  - Kaldırma işlemi yazılımı kaldırır, ancak ayarlarınızı korumak istemeniz durumunda sistem yapılandırma dosyalarını bırakır.
  - Tam Kaldırma, yazılımı ve sistem yapılandırma dosyalarını da kaldırır (temizleme). Paketle ilgili kişisel yapılandırma dosyalarınız kaldırılmayacaktır. Synaptic'in **Yüklenmemiş (artık yapılandırma)** kategorisindeki diğer yapılandırma dosyası kalıntılarını da kontrol edin.
- Kaldırılan pakete bağımlı olan başka programlarınız varsa, bu paketlerin de kaldırılması gerekecektir. Bu genellikle yazılım kütüphanelerini, hizmetleri veya diğer uygulamalara arka uç olarak hizmet veren komut satırı uygulamalarını kaldırığınızda olur. Tamam'a tıklamadan önce Synaptic'in size verdiği özeti dikkatlice okuduğunuzdan emin olun.

- Birçok paketten oluşan büyük uygulamaları kaldırmak karmaşıklıklara neden olabilir. Çoğu zaman bu paketler, uygulama için ihtiyacınız olan tüm paketlere bağlı olan boş bir paket olan bir meta-paket kullanılarak yüklenir. Bunun gibi karmaşık bir paketi kaldırmanın en iyi yolu, meta paketin bağımlılık listesini incelemek ve burada listelenen paketleri kaldırmaktır. Ancak, saklamak istediğiniz başka bir uygulamanın bağımlılığını kaldırmamaya dikkat edin!
  - Otomatik çıkarılabilir durum kategorisinde paketlerin birikmeye başladığını görebilirsiniz. Bunlar diğer paketler tarafından kurulmuştur ve artık gerekli değildir, bu nedenle bu durum kategorisine tıklayabilir, sağ bölmedeki tüm paketleri vurgulayabilir ve ardından kaldırmak için sağ tıklayabilirsiniz. Doğrulama kutusu göründüğünde listeyi dikkatlice incelediğinizden emin olun, çünkü bazen kaldırılmak üzere listelenen bağımlılıkların aslında saklamak istediğiniz paketleri içerdigini görebilirsiniz. Emin degilseniz simüle edilmiş (= -s anahtarları) bir deneme çalıştırması yapmak için apt -s autoremove kullanın.

Sekil 5-3: Otomatik çıkarılabilir paketleri temizlemeye hazırlanma.

5.3.2 Yazılım yükseltme ve düşürme

Synaptic, sisteminizi hızlı ve kolay bir şekilde güncel tutmanızı sağlar.

Yazılım yükseltme

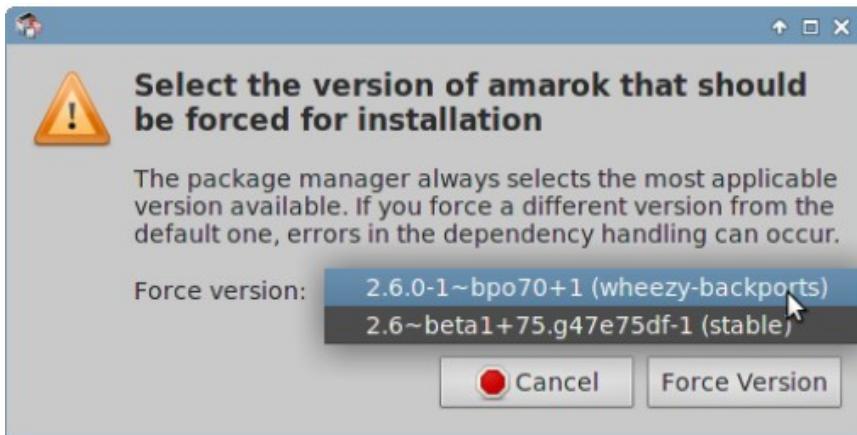
Synaptic veya bir terminalde manuel bir yöntem kullanmadığınız sürece, yükseltme genellikle Bildirim Alanındaki **MX Güncelleyici** simgesindeki bir değişiklikle tetiklenir (varsayılan: boş yeşil kutu düz yeşile döner). Bu gerçekleştiğinde devam etmenin iki yolu vardır.

- Simgeye sol tıklayın. Bu daha hızlı bir yöntemdir çünkü yazılımın yüklenmesi, çalışması vb. için beklemek gerekmez. Yükseltilecek paketleri içeren bir terminal penceresi görünür; bunları dikkatlice inceleyin, ardından işlemi tamamlamak için Tamam'a tıklayın.
- Bunun yerine Synaptic'i kullanmak için simgeye sağ tıklayın.
- Yükseltme için mevcut tüm paketleri seçmek için menü çubuğuunun altındaki Tüm Yukseltmeleri İşaretle simgesine tıklayın veya paketleri incelemek ya da yükseltmeleri tek tek seçmek için sol paneldeki Yüklü (yükseltilebilir) bağlantısına tıklayın.
- Uyarı mesajını göz ardı ederek yükseltmeyi başlatmak için Uygula'ya tıklayın. Yükleme işlemi başladığında, Synaptic içindeki bir terminalde ayrıntıları izleme seçeneğiniz vardır.
- Bazı paket yükseltmelerinde, bir iletişim kutusunu onaylamanız, yapılandırma bilgilerini girmeniz veya değiştirdiğiniz bir yapılandırma dosyasının üzerine yazılıp yazılmayağına karar vermeniz istenebilir. Buraya dikkat edin ve yükseltme tamamlanana kadar istemleri izleyin.

Yazılımın sürümünü düşürme

Bazen, örneğin yeni sürümde ortaya çıkan sorunlar nedeniyle bir uygulamayı eski bir sürüm'e düşürmek isteyebilirsiniz. Synaptic'te bunu yapmak kolaydır:

1. Synaptic'i açın, kök parolasını girin ve Yeniden Yükle'ye tıklayın.
2. Soldaki panelde Yüklü seçeneğine tıklayın, ardından sağdaki panelde sürümünü düşürmek istediğiniz paketi bulun ve vurgulayın.
3. Menü çubuğunda Paket > Sürümü zorla... seçeneğine tıklayın.
4. Açıllı listedeki mevcut sürümlerden birini seçin. Kullanılabilir seçenekler olmayabilir.
5. Sürümü Zorla'ya tıklayın, ardından normal şekilde yükleyin.
6. Bu düşük sürümün hemen tekrar yükseltilmesini önlemek için onu sabitlemeniz gereklidir.

Şekil 5-4: Bir paketin sürümünü düşürmek için Sürüme zorla seçeneğini kullanma.

Bir sürümü sabitleme

Bazen, daha yeni sürümlerle sorun yaşamamak için bir uygulamanın yükseltilmesini önlemek amacıyla belirli bir sürüme sabitlemek isteyebilirsiniz. Bunu yapmak kolaydır:

1. Synaptic'i açın, kök parolasını girin ve Yeniden Yükle'ye tıklayın.
2. Soldaki panelde Yüklü'ye tıklayın, ardından sağdaki panelde sabitlemek istediğiniz paketi bulun ve vurgulayın.
3. Menü çubuğunda, Paket > Sürümü kilitle... öğesine tıklayın.
4. Synaptic paketi kırmızı renkle vurgulayacak ve ilk sütuna bir kilit simgesi ekleyecektir.
5. Kildi açmak için paketi tekrar vurgulayın ve Paket > Sürümü kilitle'ye tıklayın (bir onay işaretini olacaktır).
6. Synaptic aracılığıyla sabitlemenin, komut satırı kullanılırken paketin yükseltilmesini engellemediğini unutmayın.

5.4 Synaptic sorunlarını giderme

Synaptic çok güvenilirdir, ancak bazen bir hata mesajı alabilirsiniz. Bu tür mesajların tam bir tartışıması [MX/antiX Wiki](#)'de bulunabilir, bu nedenle burada yalnızca en yaygın olanlardan birkaçından bahsedeceğiz.

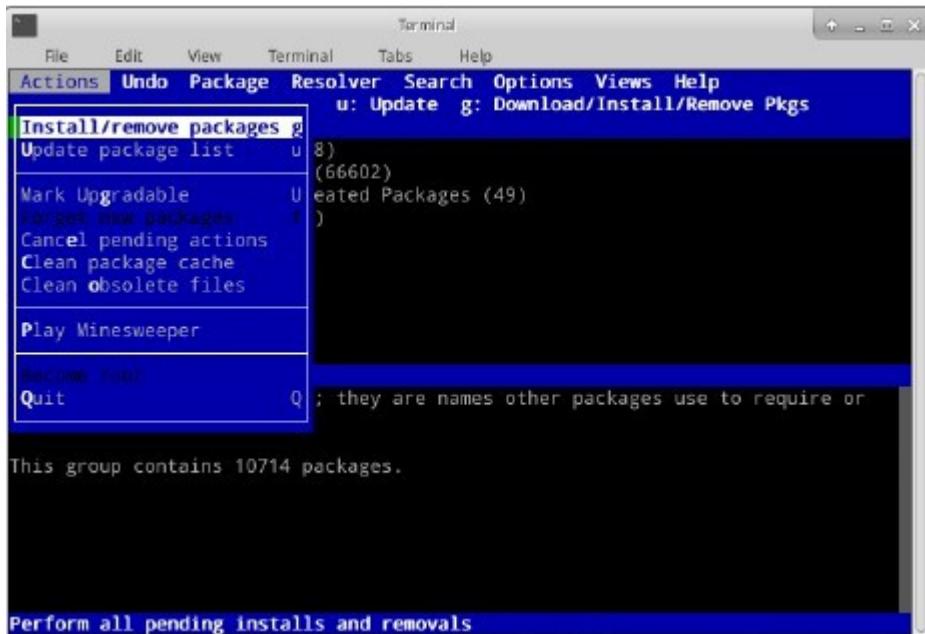
- Bazı repoların depo bilgilerini indiremediğini belirten bir mesaj alırsınız. Bu genellikle geçici bir olaydır ve sadece beklemeniz ve yeniden yüklemeniz gereklidir; veya depoları değiştirmek için MX Repo Manger'ı kullanabilirsiniz.

- Bir paketin yüklenmesi, saklamak istediğiniz yazılımın kaldırılacağını gösteriyorsa, işleminden geri dönmek için İptal'e tıklayın.
- Yeni bir depoda, yeniden yüklemeden sonra aşağıdaki gibi bir hata mesajı görebilirsiniz: W: GPG hatası: [bazı depo URL'si] Yayınlandı: Aşağıdaki imzalar doğrulanamadı . Bu mesaj, apt güvenliği artırmak için paket kimlik doğrulaması içerdiginden ve anahtar mevcut olmadığından görünür. Bunu düzeltmek için **Başlat menüsü > Sistem > MX GPG anahtarlarını düzelt'**e tıklayın ve komutları izleyin. Anahtar bulunamazsa, Forum'da sorun.
- Bazen paketler, yükleme komut dosyaları bir veya daha fazla güvenlik denetiminde başarısız olduğu için yüklenmez; örneğin, bir paket başka bir paketin parçası olan bir dosyanın üzerine yazmaya çalışabilir veya bağımlılıklar nedeniyle başka bir paketin düşürülmesini gerektirebilir. Bu hatalardan birine takılan bir yükleme veya yükseltme işleminiz varsa buna "bozuk" paket denir. Bunu düzeltmek için sol paneldeki Bozuk paketler girişine tıklayın. Paketi vurgulayın ve önce Düzenle > Bozuk Paketleri Düzelt'e tıklayarak sorunu çözmeye çalışın. Bu başarılı olmazsa, işareti kaldırmak veya kaldırmak için pakete sağ tıklayın.
- Yükleme veya kaldırma sırasında bazen işlemle ilgili önemli mesajlar görünür:
  - Kaldırmak mı? Bazen, paket bağımlılıklarındaki çakışmalar APT sisteminin başka bir paketi yüklemek için çok sayıda önemli paketi kaldırmasına neden olabilir. Varsayılan yapılandırma bu durum nadirdir, ancak desteklenmeyen depolar ekledikçe bu olasılık artar. Bir paketin yüklenmesi diğerlerinin kaldırılmasını gerektirdiğinde **ÇOK DİKKATLİ OLUN!** Çok sayıda paket kaldırılacaksa, bu uygulamayı yüklemek için başka bir yöntem araştırmak isteyebilirsiniz.
  - Saklamak mı? Yükseltme yaparken, bazen belirli bir paket için yeni bir yapılandırma dosyasının mevcut olduğu konusunda bilgilendirilebilir ve yeni sürümü yüklemek mi yoksa mevcut sürümünüzü korumak mı istediğiniz sorulabilir.
    - **Söz konusu paket bir MX deposundan geliyorsa, 'bakımcı sürümünü yüklemeniz' önerilir.**
    - Aksi takdirde, aynı zamanda varsayılan seçenek olan 'mevcut sürümü koru' (N) yanıtını verin.

5.5 Diğer yöntemler

5.5.1 Yetenek

Aptitude, apt veya Synaptic yerine kullanılabilecek bir paket yöneticisidir. Depolardan edinilebilir ve özellikle bağımlılık sorunları ortaya çıktığında yardımcı olur. CLI veya GUI olarak çalıştırılabilir.

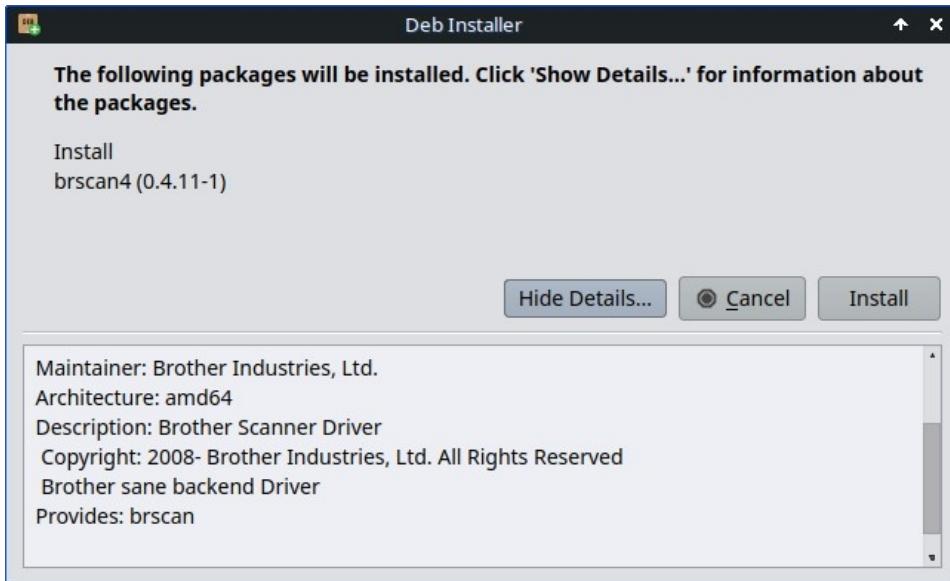

Şekil 5-5: Aptitude'un bağımlılık çözümleyicisini gösteren ana ekranı (GUI).

Bu seçenekle ilgili ayrıntılar için [MX/antiX Wiki](#)'ye bakın.

5.5.2 Deb paketleri

Synaptic (ve arkasındaki APT) aracılığıyla yüklenen yazılım paketleri Deb (APT'yi geliştiren Linux dağıtımı Debian'in kısaltması) adı verilen bir formattadır. İndirilen deb paketlerini Deb Installer grafik aracını (bölüm 3.2.28) ya da **dpkg** komut satırı aracını kullanarak elle yükleyebilirsiniz. Bunlar yerel deb paketlerini yüklemek için basit araçlardır.

Şekil 5.6: Deb Yükleyici

NOT: bağımlılıklar karşılanamazsa, bir bildirim alacaksınız ve program duracaktır.

dpkg ile *.deb dosyalarını yükleme

1. Yüklemek istediğiniz deb paketini içeren klasöre gidin.
2. Bir terminal açmak ve root olmak için boş bir alana sağ tıklayın. Alternatif olarak, bir seviye yukarı gitmek için oka tıklayın ve deb paketinin bulunduğu klasöre sağ tıklayın
> Kök Thunar'ı burada açın.
3. Paketi şu komutla yükleyin (tabii ki gerçek paket adını değiştirerek):

```
dpkg -i packagename.deb
```

4. Aynı dizine aynı anda birden fazla paket yükliyorsanız (örneğin Libre Office'i manuel olarak yükliyorsanız), hepsini bir kerede kullanarak yapabilirsiniz:

```
dpkg -i *.deb
```

NOT: Bir kabuk komutunda, yıldız işaretini argümandaki bir joker karttır. Bu durumda, programın komutu adı .deb ile biten herhangi bir dosyaya uygulamasına neden olur.

5. Gerekli bağımlılıklar sisteminizde yüklü değilse, dpkg otomatik olarak bunlarla ilgilenmediğinden karşılaşmamış bağımlılıklar hataları alırsınız. Bu hataları düzeltmek ve kurulumu tamamlamak için, kurulumu zorlamak üzere bu kodu çalıştırın:

```
apt -f install
```

- apt, gerekli bağımlılıkları yükleyerek (repolarda mevcutsa) veya .deb dosyalarınızı kaldırarak (bağımlılıklar yüklenemiyorsa) durumu düzeltmeye çalışacaktır.

Komutun eski adı **apt-get**'ten basitçe **apt**'e değiştiğine **dikkat edin**

5.5.3 Bağımsız paketler

VIDEO Fırlatıcılar ve Appimages

Appimages, Flatpaks ve Snaps, normal anlamda yüklenmesi gerekmeyen bağımsız paketlerdir. **Bu paketlerin Debian veya MX Linux tarafından test edilmediğini unutmayın, bu nedenle bekleniği gibi çalışmazlar.**

- Appimages**: basitçe indirin, /opt'ye taşıyın (önerilir) ve sağ tıklama > İzinler ile çalıştırılabilir hale getirin.
- Flatpaks**: Flathub'dan uygulama almak için Paket Yükleyiciyi kullanın.
- Enstantane**. MX Linux systemd'ye önyüklenmelidir. Geçici çözüm ve ayrıntılar [MX/antiX Wiki](#).

Bağımsız paketlerin en büyük avantajlarından biri, ihtiyaç duydukları her türlü ekstra yazılımın dahil edilmiş olması ve böylece halihazırda kurulu olan yazılımları olumsuz etkilememesidir. Bu aynı zamanda onları geleneksel yüklü paketlerden çok daha büyük yapar.

YARDIM: [MX/antiX Wiki](#)

5.5.4 CLI yöntemleri

Yükleme, kaldırma, güncelleme, depoları değiştirmek ve genel olarak paketleri yönetmek için komut satırını root olarak kullanmak da aynı şekilde mümkündür. Ortak görevleri gerçekleştirmek için Synaptic'i başlatmak yerine.

Tablo 5: Paketleri yönetmek için yaygın komutlar.

<i>Komuta</i>	<i>Eylem</i>
apt install packagename	Belirli bir paketi yükleme

apt remove packagename	Belirli bir paketi kaldırın
apt purge packagename	Bir paketi tamamen kaldırın (ancak yapılandırma/verileri /home)
apt autoremove	Taşımadan sonra kalan paketleri temizleyin
apt güncellemesi	Depolardaki paket listesini yenileyin
apt yükseltme	Mevcut tüm yükseltmeleri yükleyin
apt dist-upgrade	Paketlerin yeni sürümleriyle değişen bağımlılıkları akıllıca ele alın

Apt işlemleri ve sonuçları, birçok kullanıcının çekici bulmadığı ve okuması zor olan varsayılan ekran kullanılarak bir terminalde görüntülenir.

Nala

Test sırasında ortaya çıkan nadir hatalar nedeniyle varsayılan olarak kullanılmayan ancak yüklü olan **nala** adlı alternatif bir görüntüleme biçimini vardır. Ancak renkler ve organizasyon, birçok kişinin tercih ettiği çok kullanıcı dostu bir alternatif oluşturur. Bunu etkinleştirmek için `~/.config/MX-Linux/apt-notifier.conf` dosyasını açın, 'nala'yı arayın ve satırın başındaki hash işaretini kaldırın, böylece sonuç şöyle olur:

```
use_nala = true
```

5.5.5 Daha fazla yükleme yöntemi

Er ya da geç yüklemek istediğiniz bazı yazılımlar depolarda bulunmayacaktır ve diğer yükleme yöntemlerini kullanmanız gerekebilir. Bu yöntemler şunları içerir:

- **Bloblar.** Bazen istediğiniz şey aslında yüklenebilir bir paket değil, bir "blob" veya tek bir varlık olarak depolanan ikili verilerin önceden derlenmiş bir koleksiyonudur, özellikle de kapalı kaynak. Bu tür bloblar genellikle /opt dizininde bulunur. Yaygın örnekler arasında Firefox, Thunderbird ve LibreOffice sayılabilir.
- **RPM paketleri:** Bazı Linux dağıtımları RPM paketleme sistemini kullanır. RPM paketleri birçok yöden deb paketlerine benzer ve MX Linux'ta RPM paketlerini deb'lere dönüştürmek için **alien** adında bir komut satırı programı mevcuttur. MX Linux ile yüklü olarak gelmez, ancak varsayılan depolardan edinilebilir. Sisteminize kurduktan sonra, şu komutla (root olarak) bir rpm paketi kurmak için kullanabilirsiniz: **alien -i packagename.rpm**. Bu, daha sonra yukarıda açıklandığı gibi yükleyebileceğiniz rpm dosyasının konumuna aynı ada sahip bir deb dosyası yerlestirecektir. Daha ayrıntılı bilgi için

alien hakkında bilgi için, bu sayfanın altındaki Bağlantılar bölümünde yer alan man sayfasının internet sürümüne bakın.

- **Kaynak kodu:** Herhangi bir açık kaynak programı, başka bir seçenek yoksa programcının orijinal kaynak kodundan derlenebilir. İdeal koşullarda, bu aslında oldukça basit bir işlemdir, ancak bazen ayıklamak için daha fazla beceri gerektiren hatalarla karşılaşabilirsiniz. Kaynak genellikle bir tarball (tar.gz veya tar.bz2 dosyası) olarak dağıtılr. En iyi seçeneğiniz genellikle Forum'da bir paket isteği yapmaktır, ancak programları derleme hakkında bir eğitim için Bağlantılar'a bakın.
- **Çeşitli:** Birçok yazılım geliştirici yazılımı kendi özel yöntemleriyle paketler, genellikle tarball veya zip dosyaları olarak dağıtılr. Bunlar kurulum komut dosyaları, çalıştırılmaya hazır ikili dosyalar veya Windows setup.exe programlarına benzer ikili yükleyici programlar içerebilir. Linux'ta yükleyici genellikle .bin ile biter. Örneğin Google Earth genellikle bu şekilde dağıtılr. Şüpheye düşüğünzde, yazılımla birlikte verilen kurulum talimatlarına başvurun.

5.5.6 Bağlantılar

[MX/antiX Wiki: Sinaptik hatalar](#)

[MX/antiX Wiki: Yazılım Yükleme](#)

[MX/antiX Wiki: Derleme](#)

[Debian paket yönetim araçları](#)

[Debian APT Kılavuzu](#)

[Vikipedi: Uzaylı](#)

6 Gelişmiş kullanım

6.1 MX Linux altında Windows programları

Windows uygulamalarının MX Linux altında çalışmasını sağlayan hem açık kaynaklı hem de ticari belirli sayıda uygulama vardır. Bunlar *emülatör* olarak adlandırılır, yani Windows'un işlevlerini Linux platformunda kopyalarlar. Birçok MS Office uygulaması, oyun ve diğer programlar bir emülatör kullanılarak, neredeyse yerel hız ve işlevsellikten yalnızca temel performansa kadar değişen çeşitli başarı dereceleriyle çalıştırılabilir.

6.1.1 Açık kaynak

Wine, MX Linux için birincil açık kaynaklı Windows emülatördür. Windows programlarını çalıştırılmak için bir tür uyumluluk katmanıdır, ancak uygulamaları çalıştırılmak için Microsoft Windows gerektirmez. En iyi MX Paket Yükleyicisi (Misc altında) aracılığıyla yüklenir; Synaptic Paket Yöneticisi ile yükleniyorsa, tüm wine-staging paketlerini almak için 'winehq-staging' seçeneğini seçin. Wine sürümleri Topluluk Deposu üyeleri tarafından hızlı bir şekilde paketlenir ve kullanıcılar sunulur, en son sürüm MX Test Deposundan gelir.

NOT: Wine'ı Canlı oturumda çalıştırmak için ev kalıcılığını kullanmanız gereklidir (Bölüm 6.6.3).

- [Şarap Ana Sayfası](#)
- [MX Linux/antiX Wiki: Şarap](#)

DOSBox, MS-DOS tabanlı programları, özellikle de bilgisayar oyunlarını çalıştırılmak için tasarlanmış DOS benzeri bir ortam oluşturur.

- [DOSBox ana sayfası](#)
- [DOSBox Wiki](#)

DOSEMU, DOS'un sanal bir makinede önyüklenmesini sağlayan ve Windows 3.1, DOS için Word Perfect, DOOM vb. çalıştırmayı mümkün kılan repolardan temin edilebilen bir yazılımdır.

- [DOSEMU Ana Sayfa](#)
- [MX Linux/antiX Wiki: DOSEMU](#)

Şekil 6-1: Wine altında çalışan Photoshop 5.5.

6.1.2 Ticari

CrossOver Office, Microsoft İşletim Sistemi lisansına ihtiyaç duymadan birçok popüler Windows üretkenlik uygulamasını, eklentisini ve oyununu Linux'a yüklemenizi sağlar. Microsoft Word, Excel ve PowerPoint'i (Office 2003'e kadar) özellikle iyi bir şekilde destekler.

- [CrossOver Linux Ana Sayfası](#)
- [Vikipedi: Çapraz geçiş](#)
- [Uygulama Uyumluluğu](#)

Bağlantılar

- [Vikipedi: Emülatör](#)
- [DOS Emülatörleri](#)

6.2 Sanal makineler

Sanal makine uygulamaları, bellekteki sanal bir bilgisayarı simüle eden ve makinede herhangi bir işletim sistemini çalıştırmanıza izin veren bir program sınıfıdır. Test etmek, yerel olmayan uygulamaları çalıştmak ve kullanıcılar kendilerine ait bir makineye sahip olma hissi vermek için kullanışlıdır. Birçok MX Linux kullanıcısı, masaüstlerinde Windows için yazılmış yazılımlara sorunsuz bir şekilde erişim sağlamak amacıyla Microsoft Windows'u "bir pencere içinde" çalıştmak için sanal makine yazılımından yararlanır. Ayrıca kurulumdan kaçınmak için test amacıyla da kullanılır.

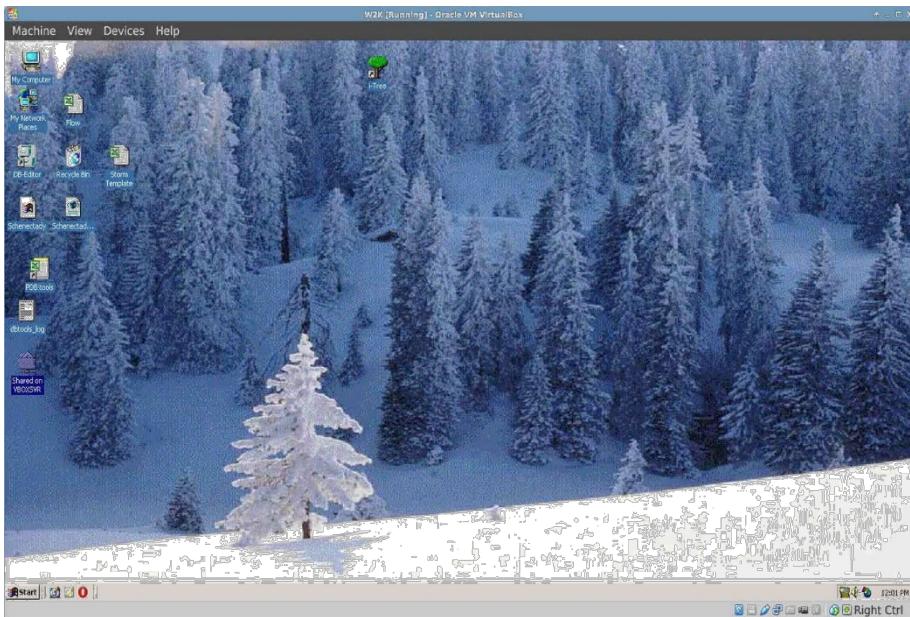
6.2.1 VirtualBox Kurulumu

VİDEO [Virtual Box: Paylaşımlı klasör kurulumu \(14.4\)](#)

Linux için hem açık kaynaklı hem de tescilli bir dizi sanal makine yazılım uygulaması mevcuttur. MX Linux, Oracle **VirtualBox (VB)** kullanımını özellikle kolaylaştırır, bu nedenle burada buna odaklanacağız. Ayrıntılar ve en son gelişmeler için aşağıdaki Bağlantılar bölümüne bakın. VirtualBox'ı kurmak ve çalıştırma için temel adımlara genel bir bakış:

- **Kurulum.** Bu en iyi şekilde, VB'nin Misc bölümünde göründüğü MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla yapılır. Bu, VB deposunu etkinleştirecek, VB'nin en son sürümünü indirecek ve yükleyecektir. Depo, MX Updater aracılığıyla otomatik güncellemelere izin verecek şekilde etkin bırakılacaktır.
- **64bit.** VB, 64bit konuk çalıştırma için Donanım Sanallaştırma desteği gerektirir, bunun ayarları (eğer varsa) UEFI Firmware/BIOS'ta bulunur. Ayrıntılar [VirtualBox Kılavuzunda](#).
- **Yeniden başlatın.** Kurulumdan sonra yeniden başlatarak VB'nin kendini tamamen kurmasına izin vermek iyi bir fikirdir.
- **Kurulum sonrası.** Kullanıcınızın vboxusers grubuna ait olup olmadığını kontrol edin. MX Kullanıcı Yöneticisi > Grup Üyeliği sekmesini açın. Kullanıcı adınızı seçin ve Gruplar listesinde 'vboxusers' seçeneğinin işaretli olduğundan emin olun. Onaylayın ve çıkışın.
- **Uzanti Paketi.** VB'yi MX Paket Yükleyicisinden yüklerseniz, Uzanti Paketi otomatik olarak dahil edilecektir. Aksi takdirde, eşleşen sürümü indirmeli ve Oracle web sitesinden yüklemelisiniz (bkz. Bağlantılar). Dosya indirildikten sonra Thunar ile dosyaya gidin ve dosyanın simgesine tıklayın. Uzanti Paketi VB'yi açacak ve otomatik olarak yüklenecektir.
- **Konum.** Sanal makine dosyaları varsayılan olarak /home/VirtualBox VMs klasörünüzde saklanır. Oldukça büyük olabilirler ve ayrı bir veri bölümünüz varsa varsayılan klasörü orada oluşturmayı düşünebilirsiniz. Dosya > Tercihler > Genel sekmesine gidin ve klasör konumunu düzenleyin.

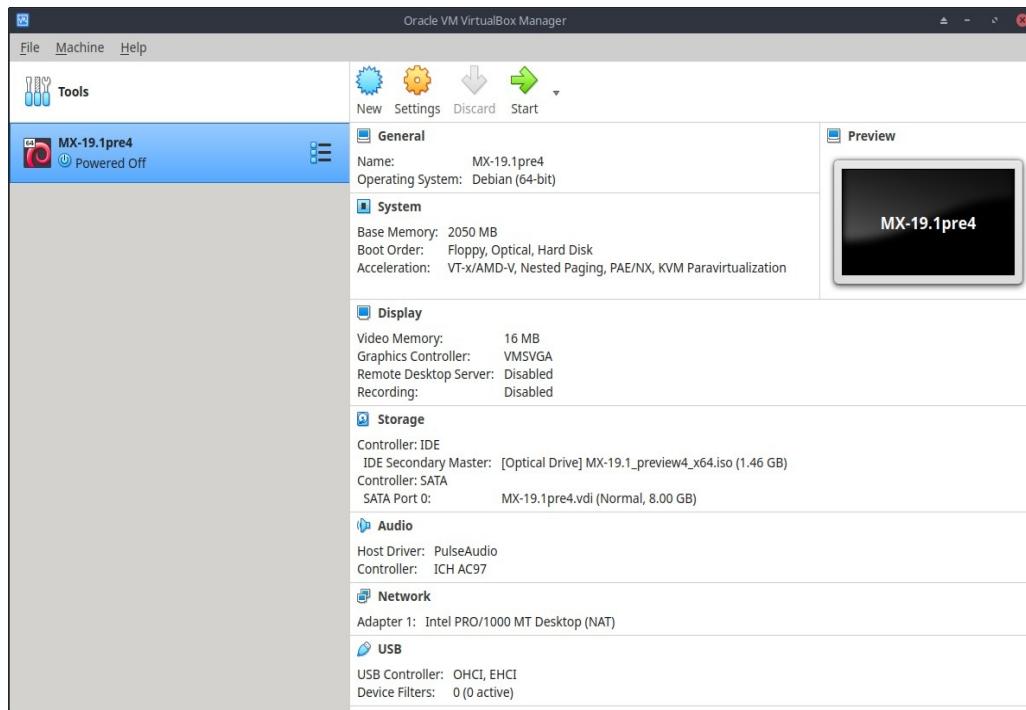
Şekil 6-2: VirtualBox'ta çalışan Windows 2000.

6.2.2 VirtualBox Kullanımı

- **Bir Sanal Makine Oluşturun.** Bir sanal makine oluşturmak için VB'yi başlatın, araç çubuğundaki Yeni simgesine tıklayın. Bir Windows ISO'suna veya Linux ISO'suna ihtiyacınız olacak. Sihirbazı takip edin, daha iyi bilmiyorsanız önerilen tüm ayarları kabul edin - bunları daha sonra her zaman değiştirebilirsınız. Ana İşletim Sisteminiz için yeterli bellek bırakarak Misafir için ayrılan belleği minimum varsayılan rakamın üzerine çıkarmanız gerekebilir. Windows Konukları için, varsayılan 10 GB'den daha büyük bir sanal HD oluşturmayı düşünün - boyutu daha sonra artırma mümkün olsa da, bu kolay bir işlem değildir. Windows 11 için 60 Gb'lık bir sabit disk gereklidir (Windows 10 için 50 Gb). Bir Ana Sürücü veya Sanal CD/DVD Disk Dosyası seçin.
- **Bir bağlantı noktası seçin.** Makine kurulduktan sonra, bağlantı noktasını Ana Bilgisayar Sürücüsü veya Sanal CD/DVD Disk Dosyası (ISO) olarak seçebilirsiniz. **Ayarlar > Depolama seçenekine tıklayınızda**, ortada bir IDE Denetleyicisi ve altında bir SATA Denetleyicisi bulunan bir Depolama Ağacı göreceğiniz bir iletişim kutusu açılacaktır. Depolama Ağacındaki CD/DVD Sürücü simgesine tıklayınızda, pencerenin sağ tarafındaki Öznitelikler bölümünde CD/DVD Sürücü simgesinin göründüğünü göreceksiniz. CD/DVD Sürücüsüne takılacak Ana Bilgisayar Sürücüsünü veya Sanal CD/DVD disk dosyasını (ISO) atayabileceğiniz bir açılır menü açmak için Öznitelikler bölümündeki CD/DVD Sürücüsü simgesine tıklayın. (Bir Sanal CD/DVD disk dosyası seçin seçenekine tıklayıp dosyaya giderek farklı bir ISO dosyası seçebilirsiniz). Makineyi çalıştırın. Sanal makineyi başlattığınızda seçtiğiniz aygıtı (ISO veya CD/DVD) takılacak ve işletim sisteminiz yüklenebilecektir.
- **GuestAdditions.** Konuk İşletim Sisteminiz kurulduktan sonra, Konuk İşletim Sistemine önyükleme yaparak VB GuestAdditions'ı kurduğunuzdan emin olun, ardından Devices > Insert GuestAdditions'a tıklayın ve otomatik olarak bulacağı ISO'yu işaret edin. Bu, Konuk ve Ana Bilgisayar arasında dosya paylaşımını etkinleştirmenize ve ekranınızı ortamınıza ve alışkanlıklarınıza uyacak şekilde çeşitli şekillerde ayarlamana olanak tanır. Uygulama bunu bulamazsa, **virtualbox-guest-additions** paketini yüklemeniz

gerekebilir (MX Paket Yükleyicisini kullandığınız otomatik olarak yapılır).

- **Taşıma.** Mevcut bir Sanal Makineyi taşımmanın veya ayarlarını değiştirmenin en güvenli yolu onu klonlamaktır: mevcut bir makinenin adına sağ tıklayın > Klonla'yı seçin ve bilgileri doldurun. Yeni klonu kullanmak için yeni bir Sanal Makine oluşturun ve sihirbazda Sabit Diski seçtiğinizde "Mevcut sabit disk kullan" seçeneğini seçin ve yeni klonun *.vdi dosyası.
- **Dokümantasyon.** VB için ayrıntılı belgelere menü çubuğundaki Yardım'dan veya [Oracle VirtualBox](#) web sitesinden Kullanıcı Kılavuzu olarak ulaşabilirsiniz.

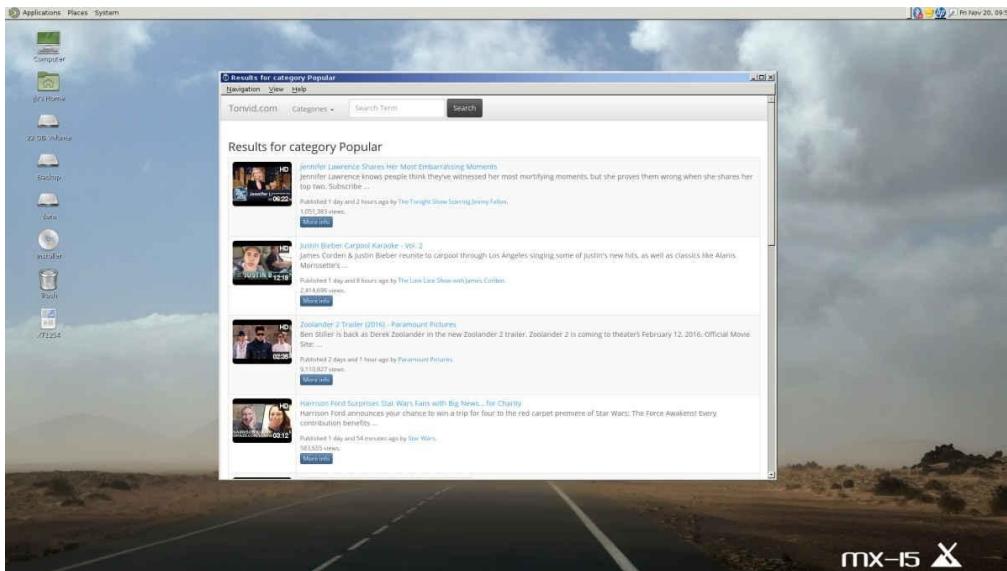

Şekil 6-3: VirtualBox'ta ayarlar ekranı.

Bağlantılar

- [Vikipedi: Sanal Makine](#)
- [Wikipedia: Sanal makine yazılımlarının karşılaştırılması](#)
- [VirtualBox ana sayfası](#)
- [VirtualBox Uzantı Paketi](#)

6.3 Alternatif Pencere Yöneticileri

Sekil 6-4: YouTube Tarayıcı açıkken MX Linux üzerinde çalışan MATE.

Linux'ta bir Pencere Yöneticisi (orijinal adıyla WIMP: Window, Icon, Menu, and Pointing device) esasen Grafik kullanıcı arayüzlerinin (GUI) görünümünü kontrol eden ve kullanıcının bunlarla etkileşime girebileceği araçları sağlayan bileşendir.

Üç MX Linux sürümü tanım gereği Xfce, KDE veya Fluxbox kullanmaktadır. Ancak kullanıcılar için başka olasılıklar da mevcuttur. MX Linux, aşağıda açıklandığı gibi MX Paket Yükleyicisi aracılığıyla birçok popüler alternatif yüklemeyi kolaylaştırır.

- Budgie Desktop, GTK+ kullanan basit ve zarif bir masaüstü
  - [Muhabbet Kuşu Masaüstü](#)
- Gnome Base, ultra hafif bir masaüstü ortamı sağlayan GTK + tabanlı bir ekran yönetici ve masaüstü.
- [Gnome Ultra \(GOULD\), ultra hafif bir masaüstü ortamı](#)
- LXDE, bileşenleri ayrı ayrı kurulabilen hızlı ve hafif bir masaüstü ortamıdır.
  - [LXDE ana sayfası](#)
- MATE, sezgisel ve çekici bir masaüstü ortamı sağlayan GNOME 2'nin devamıdır.
  - [MATE ana sayfası](#)
- IceWM çok hafif, hepsi bir arada bir masaüstü ortamı ve yiğin pencere yöneticisidir.

- [IceWM ana sayfası](#)

Kurulduktan sonra, varsayılan oturum açma ekranında üst çubuğun ortasındaki Oturum Düğmesinden istediğiniz Pencere Yöneticisini seçebilirsiniz; normalde yaptığınız gibi oturum açın. Oturum yöneticisini depolardan bir başkasıyla değiştirirseniz, yeniden başlatma sırasında her zaman en az bir tanesinin kullanılabilir olduğundan emin olun.

DAHA FAZLASI: [Wikipedia: X Pencere Yöneticileri](#)

6.4 Komut Satırı

MX Linux sisteminizi kurmak, yapılandırmak ve kullanmak için eksiksiz bir grafik araçlar seti sunsa da, komut satırı (konsol, terminal, BASH veya kabuk olarak da adlandırılır) hala yararlı ve bazen vazgeçilmez bir araçtır. İşte bazı yaygın kullanımılar:

- Hata çıktısını görmek için bir GUI uygulaması başlatın.
- Sistem Yönetimi görevlerini hızlandırın.
- Gelişmiş yazılım uygulamalarını yapılandırın veya kurun.
- Birden fazla görevi hızlı ve kolay bir şekilde gerçekleştirin.
- Donanım cihazlarında sorun giderme.

MX masaüstü penceresinde bir terminal çalıştmak için varsayılan program **Xfce Terminal'dır**; KDE'nin varsayılanı ise **Konsole'dur**. Bazı komutlar yalnızca Süper Kullanıcı (root) için tanınırken, diğerleri kullanıcıya bağlı olarak çıktıyi değiştirebilir.

Geçici kök izinlerini elde etmek için Bölüm 4.7.1'de açıklanan yöntemlerden birini kullanın. Terminal'in root ayrıcalıklarıyla çalıştığını, yazdığınız boşluktan hemen önceki komut satırına bakarak anlayabilirsiniz. \$ yerine # göreksiniz; buna ek olarak, kullanıcı adı **root olarak** değişir ve kırmızı renkte yazılabilir.

NOT: iwconfig gibi root ayrıcalıkları gerektiren bir komutu normal bir kullanıcı olarak çalıştırılmaya çalışırsanız, komutun bulunamadığını dair bir hata mesajı alabilir, programın root olarak çalıştırılması gerekiğine dair bir mesaj görebilir veya kendinizi hiçbir [hata] mesajı olmadan tekrar komut isteminde bulabilirsiniz.

Sekil 6-5: Kullanıcı artık yönetici (root) ayrıcalıklarına sahiptir.

6.4.1 İlk adımlar

- Sistem sorunlarını çözmek için bir terminal çalışma hakkında daha fazla bilgi için lütfen bu bölümün sonundaki **Sorun Giderme** başlığına bakın. Ayrıca, root kullanıcısı olarak üzerinde çalıştığınız dosyaların yedeklerini **cp** ve **mv** komutları ile almanız tavsiye edilir (aşağıya bakınız).
- Terminal komutları oldukça karmaşık olsa da, komut satırını anlamak sadece basit şeyleri bir araya getirmekten ibarettir. Ne kadar kolay olabileceğini görmek için bir terminal açın ve birkaç temel komutu deneyin. Bunları sadece okumak yerine bir eğitim alıştırması olarak yaparsanız daha anlamlı olacaktır. Basit bir komutla başlayalım: **ls**, bir dizinin içeriğini listeler. Temel komut, o anda bulunduğuuz dizinin içeriğini listeler:

```
ls
```

- Bu kullanışlı bir komut, ancak ekrana yazdırılan sadece birkaç kısa isim sütunu. Bu dizindeki dosyalar hakkında daha fazla bilgi istedigimizi varsayıyalım. Daha fazla bilgi yazdirmak için komuta bir **anahtar** ekleyebiliriz. **Anahtar**, davranışını değiştirmek için bir komuta eklediğimiz bir değiştiricidir. Bu durumda, istedigimiz anahtar şudur:

```
ls -l
```

- Takip ediyorsanız kendi ekranınızda da görebileceğiniz gibi, bu anahtar herhangi bir dizindeki dosyalar hakkında daha ayrıntılı bilgi (özellikle izinler hakkında) sağlar.
- Elbette, başka bir dizinin içeriğini görmek isteyebiliriz (önce oraya gitmeden). Bunu yapmak için, komuta hangi dosyaya bkmak istedigimizi belirten bir **argüman** ekleriz. **Argüman**, bir komutun çalışmasını hedeflemek için komuta eklediğimiz bir değer veya referanstır. Örneğin **/usr/bin/** şeklinde bir argüman vererek, şu anda bulduğumuz dizin yerine o dizinin içeriğini listeleyebiliriz.

```
ls -l /usr/bin
```

- **usr/bin/ içinde** çok fazla dosya var! Bu çıktıyu, örneğin sadece "fire" kelimesini içeren girdileri listeleyecek şekilde filtreleyebilseydik iyi olurdu. Bunu **ls** komutunun çıktısını başka bir komut olan **grep'e aktararak** yapabiliriz. **Boru** ya da | karakteri, bir komutun çıktısını başka bir komutun girdisine göndermek için kullanılır. **grep** komutu verdığınız kalıbı arar ve tüm eşleşmeleri döndürür, bu nedenle önceki komutun çıktısını ona borulamak çıktıyu filtreler.

```
ls -l /usr/bin | grep fire
```

- Son olarak, bu sonuçların daha sonra kullanmak üzere bir metin dosyasına kaydedilmesini istedigimizi varsayıyalım. Komutları verdiğimizde, çıktı genellikle konsol ekranına yönlendirilir; ancak bu çıktıyu başka bir yere, örneğin bir dosyaya yönlendirebiliriz, > (yönlendirme) simbolünü kullanarak bilgisayarınıza belirli bir dizinde (varsayılan olarak Ev diziniz) "yangın" kelimesini içeren tüm dosyaların ayrıntılı bir listesini yapmasını ve bu listeyi içeren bir metin dosyası oluşturmasını söyleyebiliriz, bu durumda adı '**FilesOffFire**'

```
ls -l /usr/bin | grep fire > FilesOffFire.txt
```

- Gördüğünüz gibi komut satırı, basit komutları farklı şekillerde birleştirerek karmaşık

görevleri çok kolay bir şekilde gerçekleştirmek için kullanılabilir.

6.4.2 Ortak komutlar

Dosya sistemi navigasyonu

Tablo 6: Dosya sistemi gezinme komutları.

Komuta	Yorum
cd /usr/share	Geçerli dizini verilen yola değiştirir: "/usr/share". Bağımsız değişken olmadan, cd sizi ev dizinimize götürür.
pwd	Geçerli çalışma dizini yolunu yazdırır
ls	Geçerli dizinin içeriğini listeler. Gizli dosyaları da göstermek için -a anahtarını ve tüm dosyaların ayrıntılarını göstermek için -l anahtarını kullanın. Genellikle diğer terimlerle birleştirilir. lsusb tüm usb aygıtlarını, lsmod tüm modülleri vb. listeler.

Dosya yönetimi

Tablo 7: Dosya yönetimi komutları.

Komuta	Yorum
cp <kaynakdosya> <destinationfile>	Bir dosyayı başka bir dosya adına veya konuma kopyalayın. Tüm dizinleri kopyalamak için -R anahtarını ("recursive") kullanın.
mv <kaynakdosya> <destinationfile>	Bir dosya ya da dizini bir konumdan başka bir konuma taşımak. Dosya veya dizinleri yeniden adlandırmak ve yedekleme yapmak için de kullanılır: örneğin xorg.conf gibi kritik bir dosyayı değiştirmeden önce bu komutu xorg.conf_bak gibi bir yere taşımak için kullanabilirsiniz.
rm <somefile>	Bir dosyayı silin. Bir dizini silmek için -R anahtarını ve her silme işlemini onaylamamız istenmiyorsa -f anahtarını ("zorla") kullanın.
cat somefile.txt	Bir dosyanın içeriğini ekrana yazdırır. Yalnızca metin dosyalarında kullanın.
grep	Belirli bir metin parçasında belirli bir karakter dizisini bulur ve bulunduğu satırın tamamını yazdırır. Genellikle bir boru ile kullanılır, örneğin cat somefile.txt grep /somestring/ somefile.txt dosyasından somestring içeren satırı gösterecektir. Örneğin bir ağ usb kartını bulmak için şunu yazabilirsiniz: lsusb grep -i Network . grep komutu varsayılan olarak büyük/küçük harfe duyarlıdır, bu nedenle -i anahtarını kullanmak onu büyük/küçük harfe duyarsız hale getirir.
dd	Herhangi bir şeyi bit bit kopyalar, bu nedenle dizinler, bölgeler ve tüm sürücüler için kullanılabilir. Temel sözdizimi dd if=<somefile> of=<some other file> şeklindedir

Semboller

Tablo 8: Semboller.

Komuta	Yorum
	Boru simbolü, bir komutun çıktısını başka bir komutun girdisine göndermek için kullanılır.

	Bazı klavyeler bunun yerine iki kısa dikey çubuk gösterir
>	Redirect simbolü, bir komutun çıktısını bir aygit dosyasına göndermek için kullanılır. Yönlendirme simbolünün iki katına çıkarılması, bir komutun çıktısının mevcut bir dosyanın yerine geçmek yerine ona eklenmesine neden olur.
&	Bir komutun sonuna (önünde boşluk bırakarak) ve işareti eklemek, komutun arka planda çalışmasına neden olur, böylece komutu vermek için tamamlanmasını beklemeniz gerekmek.

	sonraki komut. Çift ve işaretti, ikinci komutun yalnızca ilk komutun başarılı olması halinde çalıştırılması gerektiğini belirtir.
--	---

Sorun Giderme

Çoğu yeni Linux kullanıcısı için komut satırı esas olarak bir sorun giderme aracı olarak kullanılır. Terminal komutları, bir forum gönderisine, arama kutusuna veya web'de yardım ararken e-postaya kolayca yapıştırılabilen hızlı ve ayrıntılı bilgiler verir. Yardım isterken bu bilgileri elinizin altında bulundurmanız şiddetle tavsiye edilir. Özel donanım yapılandırmanızın atıfta bulunabilmek yalnızca yardım alma sürecinizi hızlandırmakla kalmayacak, aynı zamanda başkalarının size daha doğru çözümler sunmasını sağlayacaktır. Aşağıda bazı yaygın sorun giderme komutları verilmiştir (ayrıca bkz. Bölüm 3.4.4). Bazıları root olarak oturum açmadığınız sürece bilgi vermeyebilir ya da çok fazla bilgi vermeyebilir.

Tablo 9: Sorun giderme komutları.

Komuta	Yorum
lspci	Algılanan dahili donanım aygıtlarının hızlı bir özetini gösterir. Bir aygit şu şekilde gösterilirse /unknown/, genellikle bir sürücü sorununuz vardır. v anahtarı daha ayrıntılı bilgilerin görüntülenmesine neden olur.
lsusb	Bağlı usb aygıtlarını listeler.
dmesg	Geçerli oturum için sistem günlüğünü gösterir (yani son önyüklemeden bu yana). Çıktı oldukça uzundur ve genellikle grep , less (most 'a benzer) ya da tail (en son ne olduğunu görmek için) üzerinden geçirilir. Örneğin, ağ donanımınızla ilgili olası hataları bulmak için dmesg grep -i net komutunu deneyin.
üst	Çalışan işlemlerin gerçek zamanlı bir listesini ve bunlar hakkında çeşitli istatistikler sağlar. Ayrıca güzel bir grafik sürümü Görev Yöneticisi ile birlikte Htop olarak da mevcuttur.

Komutlar için belgelere erişme

- komutunu kullandığınızda birçok komut basit bir "kullanım bilgisi" mesajı yazdıracaktır. **--help** veya **-h** anahtarı. Bu, bir komutun sözdizimini hızlı bir şekilde hatırlamak için yararlı olabilir.
Örneğin:

```
cp --help
```

- Bir komutun nasıl kullanılacağı hakkında daha ayrıntılı bilgi için komutun man sayfasına bakın. Varsayılan olarak, man sayfaları terminalin **less** pager'ında görüntülenir, yani bir seferde dosyanın yalnızca bir ekran dolusu görüntülenir. Ortaya çıkan ekranda gezinmek için bu püf noktalarını aklinizda bulundurun:
  - Boşluk çubuğu (veya PageDown tuşu) ekranı ilerletir.
  - b** harfi (veya PageUp tuşu) ekranı geriye doğru hareket ettirir.
  - q** harfi yardım belgesinden çıkar.

Takma ad

Kısa veya uzun, istediğiniz herhangi bir komut için bir takma **ad** (kişisel komut adı) oluşturabilirsiniz; en kolay **MX Bash Config** aracı ile yapılır. Ayrıntılar [MX Linux/antiX Wiki](#)'de.

6.4.3 Bağlantılar

- [BASH Yeni Başlayanlar Kılavuzu](#)
- [Komut Satırı Temelleri](#)

6.5 Senaryolar

Komut dosyası, doğrudan klavyeden yazılabilen basit bir metin dosyasıdır ve mantıksal olarak sıralanmış bir dizi işletim sistemi komutundan oluşur. Komutlar bir komut yorumlayıcısı tarafından teker teker işlenir ve bu yorumlayıcı da işletim sisteminden hizmet talep eder. MX Linux'ta varsayılan komut yorumlayıcısı **Bash'tır**. Komutlar Bash tarafından anlaşılabilir olmalıdır ve programlama kullanımı için komut listeleri oluşturulmuştur. Bir kabuk betiği, Windows dünyasındaki Batch programlarının Linux'taki karşılığıdır.

Komut dosyaları, MX Linux işletim sistemi ve üzerinde çalışan uygulamalar boyunca, birden fazla komutu kolayca oluşturulup değiştirilebilecek şekilde yürütmenin ekonomik bir yöntemi olarak kullanılır. Örneğin açılış sırasında, yazdırma, ağ oluşturma vb. gibi belirli işlemleri başlatmak için birçok komut dosyası çağrılr. Komut dosyaları ayrıca otomatik işlemler, sistem yönetimi, uygulama uzantıları, kullanıcı kontrolleri vb. için de kullanılır. Son olarak, her türden kullanıcı kendi amaçları için komut dosyaları kullanabilir.

6.5.1 Basit bir senaryo

Temel fikri edinmek için çok basit (ve ünlü) bir senaryo yapalım.

1. Metin düzenleyicinizi açın (**Başlat Menüsü > Donatılar**) ve şunu yazın:

```
#!/bin/bash
temizle
Günaydın, dünya!
```

2. Bu dosyayı **SimpleScript.sh** adıyla ev dizininize kaydedin
3. Dosya adına sağ tıklayın, Özellikler'i seçin ve İzinler sekmesinde "Bu dosyanın bir program olarak çalışmasına izin ver" seçeneğini işaretleyin.
4. Bir terminal açın ve şunu yazın:

```
sh /home/<kullanıcıadı>/SimpleScript.sh
```
5. "Günaydın, dünya!" satırı ekranınızda görünecektir. Bu basit komut dosyası çok fazla şey yapmaz, ancak sisteminizin davranışını kontrol etmek için komutlar göndermek üzere basit bir metin dosyasının kullanılabileceği ilkesini ortaya koyar.

NOT: Tüm komut dosyaları ilk satırın başında olduğu gibi bir **shebang** ile açılır: bir hash işaretçi (#), bir ünlem işaretri ve komut yorumlayıcısının yolunun bir kombinasyonudur. Burada, Bash yorumlayıcıdır ve kullanıcı uygulamaları için standart konumda bulunur.

Bağlantılar

- [Bash Yeni Başlayanlar İçin Rehber](#)
- [Linux Kabuk Komut Dosyası Eğitimi](#)
- [Linux Komutları](#)

6.5.2 Özel komut dosyası türleri

Bazı betikleri çalıştırmak için Bash'te başlatmak yerine özel bir yazılım ([betik dili](#)) gereklidir. Normal kullanıcılar için en yaygın olanı *.py biçimini alan Python betikleridir.

Bunları çalıştırmak için, doğru yolu sağlayarak yürütmemi gerçekleştirmek üzere python'u çağırmanız gereklidir. Örneğin Masaüstünüzde "<somefile>.py" dosyasını indirdiyseniz, üç şeyden birini yapabilirsiniz:

- Sadece üzerine tıklayın. MX Linux, Py-Loader adında küçük bir programa sahiptir ve bu program python kullanarak onu başlatacaktır.
- Bir terminal açın ve şunu yazın:

```
python ~/Masaüstü/<somefile.py
```

- Alternatif olarak, klasörün içinde bir terminal açabilirsiniz, bu durumda şunu yazarsınız:

```
python ./<somefile>.py
```

Komut dosyası dilleri çok ileri düzeydedir ve bu Kullanım Kılavuzunun kapsamı dışındadır.

6.5.3 Önceden yüklenmiş kullanıcı komut dosyaları

inxı

Inxi, "[h2](#)" olarak bilinen bir programcı tarafından yazılmış kullanıcı bir komut satırı sistem bilgi betigidir. Sensör çıkışlarından hava durumuna kadar tüm seçenekleri görmek için bir terminale *inxı -h komutunu* girin. Bu, **MX Hızlı Sistem Bilgisi**'nin arkasında çalışan komuttur.

6.5.4 İpuçları ve püf noktaları

- Bir kabuk betiğine çift tıklamak, betiği çalıştırılmak yerine varsayılan olarak Featherpad düzenleyicisinde açar. Bu, istemediğiniz halde yanlışlıkla komut dosyalarını çalıştırmayı önlemek için bir güvenlik önlemi olarak tasarlanmıştır. Bu davranışı değiştirmek için Ayarlar > Mime Türü Düzenleyicisi'ne tıklayın. *x-application/x-shellscript* öğesini bulun ve varsayılan uygulamayı bash olarak değiştirin.
- Programlama komut dosyaları için daha gelişmiş bir düzenleyici, varsayılan olarak yüklü olan [Geany](#)'dır. Hafif ve platformlar arası esnek ve güçlü bir [IDE/editördür](#).

6.6 Gelişmiş MX Araçları

MX Linux, Bölüm 3.2'de bahsedilen yapılandırma MX Uygulamalarına ek olarak, MX Tools'tan ulaşılabilen ileri düzey kullanıcılar için yardımcı programlar içerir.

6.6.1 Chroot kurtarma taraması (CLI)

initrd.img bozuk olsa bile bir sisteme girmenizi sağlayan bir dizi komut. Ayrıca yeniden başlatmaya gerek kalmadan birden fazla kurulu İşletim Sistemine girmenizi sağlar. Ayrıntılar ve resimler YARDIM dosyasında.

[Buraya](#).

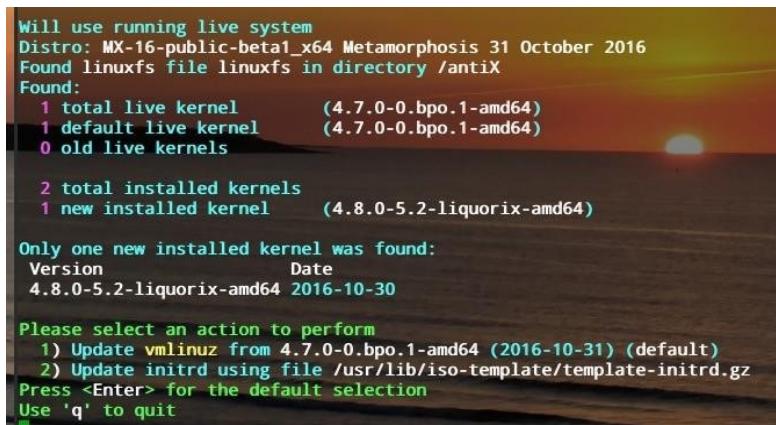
6.6.2 Canlı-USB Çekirdek Güncelleyici (CLI)

VİDEO: [Çekirdeğinizi bir antiX veya MX live-USB üzerinde değiştirin](#)

UYARI: sadece Canlı oturumda kullanım içindir!

Bu komut satırı uygulaması, bir MX LiveUSB üzerindeki çekirdeği, yüklenmiş olan herhangi bir çekirdekle güncelleyebilir. Bu uygulama yalnızca bir Canlı oturum çalıştırırken MX Araçlarında gösterilecektir.


```
Will use running live system
Distro: MX-16-public-beta1_x64 Metamorphosis 31 October 2016
Found linuxfs file linuxfs in directory /antix
Found:
  1 total live kernel      (4.7.0-0.bpo.1-amd64)
  1 default live kernel    (4.7.0-0.bpo.1-amd64)
  0 old live kernels

  2 total installed kernels
  1 new installed kernel   (4.8.0-5.2-liquorix-amd64)

Only one new installed kernel was found:
Version           Date
4.8.0-5.2-liquorix-amd64 2016-10-30

Please select an action to perform
 1) Update vmlinuz from 4.7.0-0.bpo.1-amd64 (2016-10-31) (default)
 2) Update initrd using file /usr/lib/iso-template/template-initrd.gz
Press <Enter> for the default selection
Use 'q' to quit
```

Sekil 6-6: Yeni bir çekirdeğe geçmeye hazır live-usb çekirdek güncelleşici aracı.

[Buraya.](#)

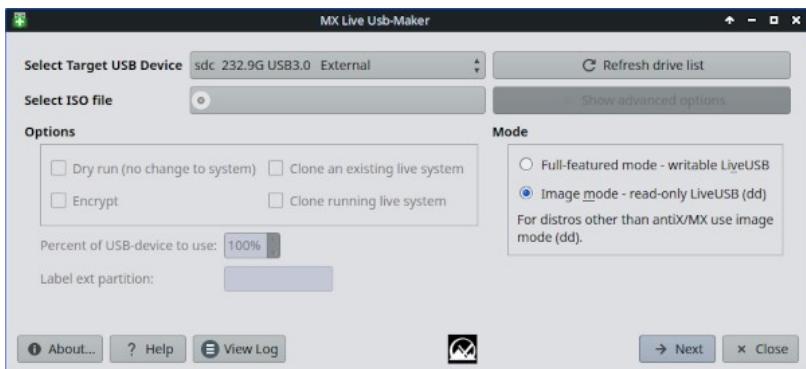
6.6.3 MX Live USB Maker

Bir ISO dosyasından, canlı bir CD/DVD'den veya mevcut bir canlı USB'den veya hatta çalışan bir canlı sistemden başlayarak bir Canlı USB oluşturmak için kullanın.

UNetbootin de varsayılan olarak mevcut olsa da (bkz. Bölüm 2.2.3), Live-USB Maker'ın bir dizi avantajı vardır:

- Daha hızlı.
- Durum dosyalarını yeniden başlatmalar boyunca kaydeder.
- LiveUSB-Kullanıcı tarafından oluşturulan dosyaları doğrudan live-usb'ye kaydetmek için depolama alanı.
- Kalıcılık.
- Remastering.
- Şimdi dd seçeneği sunuyor.
- Canlı çekirdek güncellemesi.

NOT: CLI formu (**live-usb-maker**, root olarak çalıştırın) birçok gelişmiş seçenek sunar.

Şekil 6-7: Kullanılacak ISO'yu seçmeye hazır Live-USB Maker aracı.HELP: [burada](#).

6.6.4 Live Remaster (MX Snapshot ve RemasterCC)

VİDEO: [Kurulu bir sistemin anlık görüntüsünü alın](#)

VİDEO: [Kalıcılık ile canlı USB oluşturma](#)

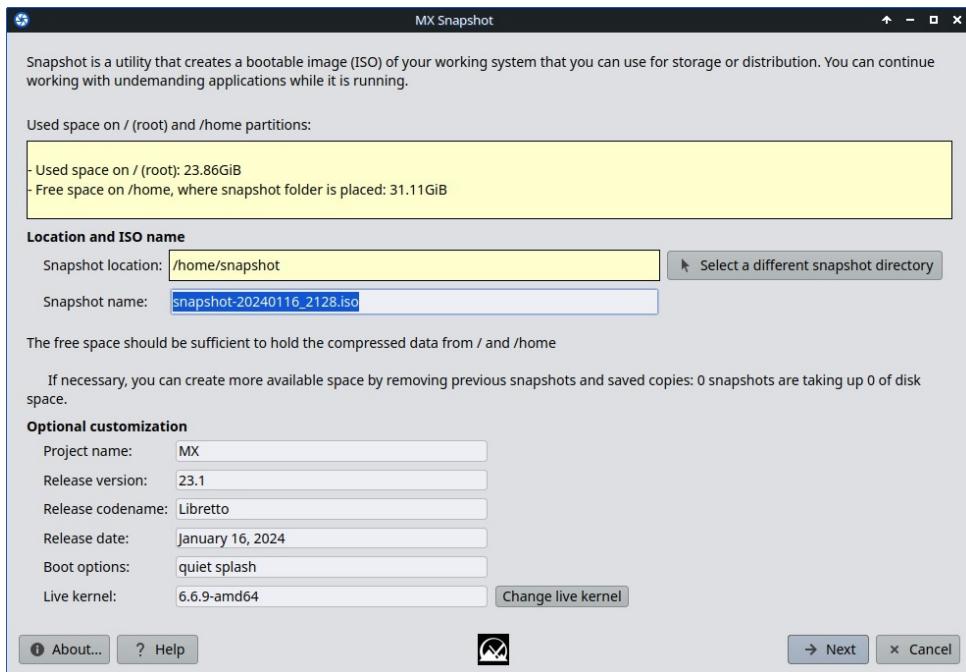

VİDEO: [Kalıcılık ile canlı USB'ye uygulama yükleme](#)

NOT: Live Remaster yalnızca MX Tools'ta gösterilecek ve bir Live oturumu çalıştırılırken çalıştırılabilir olacaktır.

Live Remastering'in birincil amacı, kullanıcıların MX Linux'un diğer bilgisayarlaraya dağıtılabilecek kendi özelleştirilmiş sürümlerini yapmalarını mümkün olduğunda güvenli, kolay ve kullanışlı hale getirmektir. Buradaki fikir, geliştirme ve test ortamı olarak bir sabit disk bölümüne bir LiveUSB (veya bir LiveHD, bir "tutumlu kurulum"; [MX Linux/antiX Wiki](#)'ye bakın) kullanmanızdır. Paketleri ekleyin ya da çıkarın ve yeniden düzenlemeye hazır olduğunuzda GUI ya da komut dosyasını kullanın ve yeniden başlatın. Eğer bir şeyler korkunç bir şekilde ters giderse, geri alma seçeneği ile tekrar başlatın ve önceki ortama önyükleme yapacaksınız.

Birçok kullanıcı yeniden düzenleme için **MX Snapshot** aracını zaten biliyor olacaktır (ayrıca daha eski ama hala kullanışlı bir uygulama olan **RemasterCC**'ye bakın) Yeniden düzenlenmiş ISO ("respin") normal şekilde bir LiveMedium'a yerleştirilebilir (bkz. Bölüm 2.2) ve ardından istenirse bir kök terminal açıp şu komutu girerek kurulabilir: *minstall-launcher*.

Şekil 6-9: Anlık Görüntünün açılış ekranı.

MX Topluluğu üyeleri, [MX Destek Forumu](#)'nda izlenebilen MX Linux'un resmi olmayan dönüşlerini üretmek için Snapshot ile Canlı Yeniden Düzenleme özelliğini kullanır.

VİDEO: [Live-USB'nizi yeniden](#)

düzenleyin

VİDEO: [MX](#)

Döndürme: [Workbench!](#)

VİDEO:

MX SPINS [MX](#) Döndürme: [Stevo'nun](#)

[KDE'si!](#)

Canlı ISO "kalıcılık" adı verilen bir yöntemle çalıştırılabilir. Kalıcılık, LiveMedium ile tam kurulum arasında bir melezdir. Kalıcılık, kullanıcı tarafından oluşturulan tüm dosyaları korumaniza ve canlı oturum sırasında yüklediğiniz programları kaydetmenize olanak tanır. Canlı kalıcılık sırasında "demo" kullanıcı dosyalarına yüklenen veya kaldırılan programlar ve yapılan özelleştirmeler kurulu sisteme taşınacaktır.

VİDEO: [Kalıcılık ile Canlı USB \(Eski mod\)](#)

VİDEO: [Kalıcılık ile Canlı USB \(UEFI modu\)](#)

6.7 SSH (Güvenli Kabuk)

SSH (Secure Shell), uzak sistemlerde güvenli bir şekilde oturum açmak için kullanılan bir protokoldür. Uzak Linux ve Unix benzeri bilgisayarlara erişmenin en yaygın yoludur. MX Linux, SSH'yi aktif modda çalıştırma için gerekli olan ana paketlerle birlikte gelir; bunlardan en önemlisi, bir dizi uygulamadan oluşan Güvenli Kabuk'un ücretsiz bir uygulaması olan OpenSSH'dır.

- Komutu ile ssh arka plan programını root olarak başlatın veya yeniden başlatın:

```
/etc/init.d/ssh start
```

- Bilgisayar başlatıldığında ssh arka plan programını otomatik olarak başlatmak için **Ayarlar > Oturum ve Başlangıç > Uygulama Otomatik Başlat**'ı tıklatın. Ekle düğmesine tıklayın, ardından iletişim kutusuna StartSSH gibi bir ad, isterseniz kısa bir açıklama ve şu komutu girin

```
/etc/init.d/ssh start
```

Tamam'a basın ve işiniz bitti. Bir dahaki sefere yeniden başlattığınızda SSH daemon aktif olacaktır.

- MX Linux üzerindeki KDE kullanıcıları da **Ayarlar > Sistem Ayarları > Başlangıç ve Kapatma > Otomatik Başlat seçeneğini** kullanarak aynı işlemi yapabilirler.

6.7.1 SSH Sorun Giderme

Bazen SSH pasif modda çalışmaz ve bağlantı reddedildi mesajı gönderir. O zaman aşağıdakileri deneyebilirsiniz:

- '/etc/ssh/sshd-config' dosyasını root olarak düzenleyin. Yaklaşık 16. satırda 'UsePrivilegeSeparation yes' parametresini bulacaksınız. Bunu şu şekilde değiştirin:

```
UsePrivilegeSeparation hayır
```

- MX Kullanıcı Yöneticisini kullanarak veya /etc/group dosyasını root olarak düzenleyerek kendinizi (veya hedeflenen kullanıcıları) 'ssh' grubuna ekleyin.
- Bazen sertifikalar eksik veya eski olabilir; bunları yeniden oluşturmanın kolay bir yolu (root olarak) şu komutu çalıştırmaktır:

```
ssh-keygen -A
```

- Yazarak sshd'nin çalışıp çalışmadığını kontrol edin:

```
/etc/init.d/ssh durumu
```

Sistem '[ok] sshd çalışıyor' yanıtını vermelidir.

- Bilgisayarlardan biri MX 23 ve sonrası için varsayılan olan [Uyumsuz] Güvenlik Duvarı kullanıyorsa, 22 UDP bağlantı noktasının engellenmediğini kontrol edin. GİRİŞ ve

ÇIKIŞ trafigine izin vermelidir.

6.8 Dosya Senkronizasyonu

[Dosya](#) senkronizasyonu (veya eşitleme) farklı konumlardaki dosyaların aynı kalmasını sağlar. İki biçimden birini alır:

- **tek yönlü** ("yansıtma"), bir kaynak bilgisayarın diğerlerine kopyalandığı ancak tersinin yapılmadığı durum.
- **iki yönlü**, birden fazla bilgisayarın aynı tutulduğu.

Örneğin, MX Linux kullanıcıları kendileri, aile üyeleri veya diğer gruplar için birden fazla kurulumu yönetirken bunu kullanışlı bulurlar, böylece birden fazla kez güncelleme yapma ihtiyacı ortadan kalkar. Çok sayıda [senkronizasyon yazılımı](#) mevcuttur, ancak aşağıdaki ikisi MX Linux kullanıcıları için test edilmiş ve yararlı olduğu kanıtlanmıştır:

- [Unison-GTK](#) (repolarda)
- [FreeFileSync](#)

7Kaputun altında

7.1 Giriş

MX Linux, temel tasarımını 1970'den beri çeşitli şekillerde var olan bir işletim sistemi olan [Unix](#)'ten almaktadır. Linux, Debian'in dağıtımını ürettiği bu sistemden geliştirilmiştir. Temel işletim sistemi bu bölümün konusudur. MS Windows gibi eski sistemlerden gelen kullanıcılar genellikle pek çok yabancı kavramla karşılaşırlar ve işleri alışıkları şekilde yapmaya çalışırken hayal kırıklığına uğrarlar.

Bu bölüm size MX Linux işletim sisteminin bazı temel yönleri ve geçişinizi kolaylaştırılmaya yardımcı olmak için diğer sistemlerden nasıl farklı oldukları hakkında genel bir bilgi verecektir.

Bağlantılar

- [Vikipedi: Unix](#)
- [Linux Ana Sayfası](#)
- [Wikipedia Debian](#)

7.2 Dosya sistemi yapısı

"Dosya sistemi" teriminin iki temel kullanımı vardır.

- Bunlardan ilki İşletim Sisteminin Dosya Sistemidir. Bu, işletim sisteminin çalışırken sahip olduğu tüm donanım ve yazılım kaynaklarını takip etmek için kullandığı dosyaları ve bunların organizasyonunu ifade eder.
- Dosya sistemi teriminin diğer kullanımı, genellikle bir disk sürücüsü olan bir veri depolama aygıtında dosyaların depolanması ve alınması için tasarlanmış olan Disk Dosya Sistemi ifade eder. Disk Dosya Sistemi, disk bölümü ilk biçimlendirildiğinde, bölüme herhangi bir veri yazılımadan önce ayarlanır.

İşletim Sisteminin Dosya Sistemi

Eğer Thunar Dosya Yöneticisini açarsanız ve sol bölmedeki Dosya Sistemine tıklarsanız, [Unix Dosya Sistemi Hiyerarşi Standardını](#) temel alan isimlere sahip bir dizi dizin göreceksiniz.

Name	Size	Type	Date Modified
bin	4.1 kB	folder	12/23/2014
boot	4.1 kB	folder	01/27/2015
dev	3.3 kB	folder	Today
etc	12.3 kB	folder	Today
home	4.1 kB	folder	01/05/2015
lib	4.1 kB	folder	Yesterday
lost+found	16.4 kB	folder	12/11/2014
media	4.1 kB	folder	Today
mnt	4.1 kB	folder	12/11/2014
opt	4.1 kB	folder	Yesterday
proc	0 bytes	folder	01/28/2015
root	4.1 kB	folder	01/08/2015
run	880 bytes	folder	Yesterday
sbin	12.3 kB	folder	01/28/2015
sda2	4.1 kB	folder	12/11/2014
selinux	4.1 kB	folder	06/10/2012
sys	0 bytes	folder	01/28/2015
tmp	4.1 kB	link to var/tmp	Today
usr	4.1 kB	folder	01/06/2014
var	4.1 kB	folder	12/11/2014

Şekil 7-1: Thunar'da görüntülenen MX dosya sistemi.

Burada MX Linux'taki başlıca dizinlerin basit bir açıklaması ve kullanıcıların bu dizinlerdeki dosyalarla genellikle ne zaman çalıştığını dair bir örnek yer almaktadır:

- /bin
  - Bu dizin, başlangıç sırasında sistem tarafından kullanılan, ancak sistem tamamen kurulup çalışmaya başladığında kullanıcı eylemleri tarafından da gerekli olabilecek ikili program dosyalarını içerir.
  - Örnek: Bash kabuğu gibi birçok temel komut satırı programı ve /dd/, /grep/, /ls/ ve /mount/ gibi yardımcı programlar, yalnızca işletim sistemi tarafından kullanılan programlara ek olarak burada bulunur.
- /boot
  - Tahmin edebileceğiniz gibi, Linux'un önyükleme için ihtiyaç duyduğu dosyalar burada bulunur. Linux işletim sisteminin çekirdeği olan Linux çekirdeği, GRUB gibi önyükleyiciler gibi burada tutulur.
  - Örnek: burada kullanıcılar tarafından yaygın olarak erişilen bir dosya yok.
- /dev

- Bu dizinde, sistemdeki çeşitli giriş/çıkış aygıtlarına bağlanan özel dosyalar bulunur.
- Örnek: CLI montaj komutları dışında, buradaki hiçbir dosyaya kullanıcılar tarafından doğrudan erişilmez.
- /etc
  - Bu dizin, sistem için yapılandırma dosyalarının yanı sıra uygulama yapılandırma dosyalarını da içerir.
  - Örnek: etc/fstab dosyası, optimum kullanımınız için yapılandırılabilen aygıtlar, bölümler vb. üzerindeki ek dosya sistemleri için bağlantı noktalarını belirtir.
  - Örnek: görüntü sorunları bazen /etc/X11/xorg.conf dosyasının düzenlenmesini içerir.
- /home
  - Burada kullanıcının kişisel dizinleri (veriler ve ayarlar) bulunur. Birden fazla kullanıcı varsa, her biri için ayrı bir alt dizin oluşturulur. Hiçbir kullanıcı (root hariç) başka bir kullanıcının ev dizinini okuyamaz. Kullanıcının dizini hem gizli (dosya adının önünde nokta bulunan) hem de görünür dosyalar içerir. Gizli dosyalar Thunar Dosya Yöneticisinde Görünüm > Gizli Dosyaları Göster (veya Ctrl-H) tıklanarak ortaya çıkarılabilir.
  - Örnek: kullanıcılar genellikle ilk başta Belgeler, Müzik vb. gibi varsayılan dizinleri kullanarak kendi dosyalarını düzenlerler.
  - Örnek: bir Firefox profili .mozilla/firefox/ gizli dizininde bulunur
- /lib
  - Bu dizin, önyükleme sırasında gerekli olan paylaşılan nesne kitaplıklarını (Windows DLL'lerine benzer) içerir. Özellikle, çekirdek modülleri burada /lib/modules.
  - Örnek: burada kullanıcılar tarafından yaygın olarak erişilen bir dosya yok.
- /medya
  - CD'ler, disket sürücüler ve USB Bellek Çubukları gibi çıkarılabilir ortamlar için dosyalar, ortamlar otomatik olarak bağlandığında buraya yüklenir.
  - Örnek: Flash Sürücü gibi bir çevresel aygıtı dinamik olarak bağladıktan sonra buradan erişebilirsiniz.
- /mnt
  - Fiziksel depolama aygıtlarına erişilebilmesi için önce buraya bağlanması gereklidir. Sürücüler veya bölümler /etc/fstab dosyasında tanımlandıktan sonra, dosya sistemleri buraya bağlanır.
  - Örnek: Kullanıcılar buraya bağlanan sabit sürüclere ve bölümlerine erişebilir.
- /opt
  - Bu, kullanıcı tarafından yüklenen başlıca üçüncü taraf uygulama alt sistemlerinin

amaçlanan konumudur. Bazı dağıtımlar kullanıcı tarafından yüklenen programları da buraya yerleştirir.

- Örnek: Google Earth'ü yüklerseniz, yükleneceği yer burasıdır. Ayrıca Firefox, Libre Office ve Wine da burada yer alacaktır,
- /proc
  - Süreç ve sistem bilgileri için konum.
  - Örnek: burada kullanıcılar tarafından yaygın olarak erişilen bir dosya yok.
- /root
  - Bu, kök kullanıcı (yönetici) için ev dizinidir. Bunun dosya sistemi kökü olan "/" ile aynı olmadığını unutmayın.
  - Örnek: Buradaki hiçbir dosya kullanıcılar tarafından yaygın olarak erişilmez, ancak kök kullanıcı olarak oturum açıldığında kaydedilen dosyalar buraya kaydedilebilir.
- /sbin
  - Programlar, sistem başlangıç komut dosyaları tarafından gerekli görülmüyorsa ancak normalde root dışındaki kullanıcılar tarafından çalıştırılmayacaksı, diğer bir deyişle sistem yönetim yardımcı programları buraya yüklenir.
  - Örnek: Buradaki hiçbir dosya kullanıcılar tarafından yaygın olarak erişilmez, ancak burası *modprobe* ve *ifconfig* bulunur.
- /tmp
  - Bu, derleyiciler gibi programlar tarafından üretilen geçici dosyaların konumudur -çalışırken. Genel olarak, bunlar kısa süreli geçici dosyalardır ve bir program yalnızca çalışırken kullanılır.
  - Örnek: burada kullanıcılar tarafından yaygın olarak erişilen bir dosya yok.
- /usr
  - Bu dizin kullanıcı uygulamaları için birçok dosya içerir ve bazı yönlerden Windows dizini 'Program Files'a benzer.
  - Örnek: birçok çalıştırılabilir program (ikili dosyalar) */usr/bin* içinde bulunur.
  - Örnek: belgeler (*/usr/docs*) ve yapılandırma dosyaları, grafikler ve simgeler */usr/share* içindedir.
- /var
  - Bu dizin Linux çalışırken sürekli değişen dosyaları içerir, örn. günlükler, sistem postası ve kuyruğa alınmış işlemler.
  - Örnek: Paket yükleme gibi bir işlem sırasında ne olduğunu belirlemeye çalışırken MX Quick System Info kullanarak */var/log/* dosyasına bakabilirsiniz.

Disk Dosya Sistemi

Disk dosya sistemi, ortalama bir kullanıcının fazla endişe duymasına gerek olmayan bir konudur. MX Linux tarafından kullanılan varsayılan disk dosya sistemi ext4 olarak adlandırılır,

ext2'nin bir sürümüdür.

günlüklü dosya sistemi -yani, değişiklikleri yürürlüğe koymadan önce bir günlüğe yazar, bu da onu daha sağlam hale getirir. ext4 dosya sistemi kurulum sırasında Sabit Diskiniz biçimlendirilirken ayarlanır.

Genel olarak ext4, rakiplerinin hepsinden daha uzun yıllara dayanan bir geçmişe sahiptir ve kararlılık ile hızı bir araya getirir. Bu nedenlerden dolayı, farklılıklar konusunda iyi eğitim almadığınız sürece MX Linux'u farklı bir disk dosya sistemine kurmanızı önermiyoruz. Bununla birlikte, MX Linux diğer birçok biçimlendirilmiş disk dosya sistemini okuyabilir ve yazabilir ve hatta herhangi bir nedenle bunlardan biri ext4'e tercih edilirse, bazlarına kurulabilir.

Bağlantılar

- [Vikipedi. Dosya sistemlerinin karşılaştırılması](#)
- [Wikipedia Ext4](#)

7.3 İzinler

MX Linux hesap tabanlı bir işletim sistemidir. Bu, hiçbir programın altında çalışacağı bir kullanıcı hesabı olmadan çalışamayacağı ve çalışan herhangi bir programın onu başlatan kullanıcıya verilen izinlerle sınırlı olduğu anlamına gelir.

NOT: Linux'un bilinen güvenlik ve kararlılığının çoğu, sınırlı kullanıcı hesaplarının doğru kullanımına ve varsayılan dosya ve dizin izinleri tarafından sağlanan korumaya bağlıdır.
Bu nedenle, yalnızca bunu gerektiren bir prosedür için root olarak çalışmalısınız.
Bilgisayarın normal faaliyetler için çalıştırılmak amacıyla MX Linux'a asla root olarak giriş yapmayın - örneğin bir web tarayıcısını root kullanıcısı olarak çalıştırın, bir Linux sistemine virüs bulaştırmanın birkaç yolundan biridir!

Temel bilgiler

Linux'taki varsayılan dosya izinleri yapısı oldukça basittir, ancak çoğu durum için fazlasıyla yeterlidir. Her dosya veya klasör için verilebilecek üç izin ve bu izinlerin verildiği üç varlık (sahip/yaratıcı, grup, diğerleri/dünya) vardır. İzinler şunlardır:

- Okuma izni, dosyadan veri okunabileceğin anlamına gelir; ayrıca dosyanın kopyalanabileceği anlamına da gelir. Bir dizin için okuma izniniz yoksa, içinde listelenen dosyaların adlarını bile göremezsiniz.
- Yazma izni, dosya veya klasörün değiştirilebileceği, eklenebileceği veya silinebileceği anlamına gelir. Dizinler için, bir kullanıcının dizindeki dosyalara yazıp yazamayacağını belirtir.
- Çalıştırma izni, kullanıcının dosyayı bir komut dosyası veya program olarak çalıştırıp çalıştırılamayacağı anlamına gelir. Dizinler için, kullanıcının geçerli çalışma dizinine girip giremeyeceğini ve onu geçerli çalışma dizini yapıp yapamayacağını belirler.

- Her dosya ve klasör, sistemde oluşturulduğunda sahibi olarak belirlenmiş tek bir kullanıcı edinir. (Bir dosyayı farklı bir sahibinin olduğu başka bir bölümden taşırsanız, orijinal sahibini koruyacağınızı unutmayın; ancak kopyalayıp yapıştırırsanız, size atanacaktır). Ayrıca, varsayılan olarak sahibinin ait olduğu grup olarak belirlenmiş tek bir gruba sahiptir. Başkalarına verdığınız izinler, sahibi olmayan veya sahibi olan grupta yer almayan herkesi etkiler.

NOT: İleri düzey kullanıcılar için, okuma/yazma/çalıştırma dışında ayarlanabilecek ek özel nitelikler vardır: yapışkan bit, SUID ve SGID. Daha fazla bilgi için aşağıdaki Bağlantılar bölümüne bakın.

Izinleri görüntüleme, ayarlama ve değiştirme

MX Linux'ta izinleri görüntülemek ve yönetmek için birçok araç mevcuttur.

• GUI

- **Dosya Yöneticisi.** Bir dosyanın izinlerini görüntülemek veya değiştirmek için dosyaya sağ tıklayın ve Özellikler'i seçin. İzinler sekmesine tıklayın. Burada açılır menüleri kullanarak sahibine, gruba ve diğerlerine verilen izinleri ayarlayabilirsiniz. Bazı dosyalar için (örneğin komut dosyaları gibi), onları çalıştırılabilir yapmak için kutuyu işaretlemeniz gereklidir ve klasörler için, içindeki dosyaların silinmesini sahipleriyle sınırlamak için bir kutuyu işaretleyebilirsiniz.

NOT: sahibi root olan bir dosya veya dizinin iznini değiştirmek için root olarak çalışıyor olmanız gereklidir. Daha büyük klasörlerde Dosya Yöneticisi pencerenizi yenilemeniz GEREKİRLİKTİR, aksi takdirde izinler gerçekten değişmiş olsa bile yanlış gösterilir. Pencereyi yenilemek için F5 tuşuna basmanız yeterlidir, aksi takdirde orijinal izinleri görürsünüz. Dolphin Dosya Yöneticisi, aksi takdirde değiştirmek veya görüntülemek için terminal komutları gerektiren 'Gelişmiş İzinler' sunar.

- **MX User Manager**, bir kullanıcıyı belirli gruplarla ilişkilendirerek izinleri değiştirmenin kolay bir yoludur.

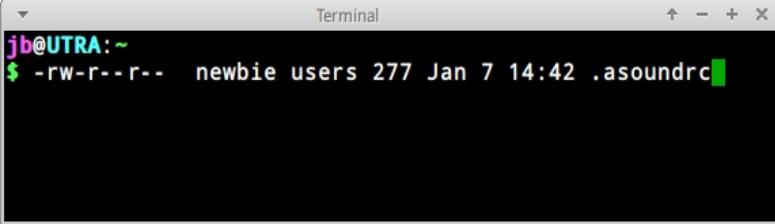
• CLI

- Dahili bölümler. Varsayılan olarak, dahili bölümleri bağlamak için root/superuser parolası gereklidir. Bu davranışını değiştirmek için **MX Tweak**, Diğer sekmesine tıklayın.
- Yeni harici bölümler. Yeni bir bölüm ext4 ile biçimlendirmek kök izinleri gerektirir, bu da normal kullanıcının bölüme herhangi bir dosya yazamaması gibi beklenmedik veya istenmeyen sonuçlara yol açabilir. Bu davranışını değiştirmek için [MX Linux/antiX Wiki](#)'ye başvurun.
- Manuel işlemler. MX Kullanıcı Yöneticisi çoğu günlük durumu kapsasa da, bazen komut satırıyla uğraşmak tercih edilebilir. Temel izinler r (okuma), w (yazma) ve x (yürütmeye) ile temsil edilir; tire işaretinin izin olmadığını gösterir.

Komut satırında bir dosyanın izinlerini görüntülemek için şunu yazın: *ls -l NameOfFile*. Dosyanın tam konumunu kullanmanız gerekebilir (örneğin,

/usr/bin/gimp). 1 anahtarı

dosyanın uzun formatta listelenmesine ve diğer bilgilerin yanı sıra izinlerinin görüntülenmesine neden olur.

A screenshot of a terminal window titled "Terminal". The command entered is "\$ ls -l .asoundrc". The output shows a file named ".asoundrc" with permissions "-rw-r--r--" and ownership "newbie users 277 Jan 7 14:42 .asoundrc".

Şekil 7-2: Dosya izinlerini görüntüleme.

Açılış çizgisinden hemen sonraki karakterler (normal bir dosya olduğunu gösterir) sahip, grup ve diğerleri için üç izni (okuma/yazma/çalıştırma) içerir: Toplam 9 karakter. Burada, sahibin okuma ve yazma yetkisine sahip olduğu ancak çalışma yetkisine sahip olmadığı (rw-), ancak grup ve diğerlerinin yalnızca okuyabildiği görülmektedir. Bu durumda sahip, 'users' grubuna ait olan 'newbie' olarak belirtilmiştir.

Herhangi bir nedenle bu dosyanın sahipliğini komut satırını kullanarak root olarak değiştirmek gerekirse, "newbie" kullanıcısı bu örnekte olduğu gibi chown komutunu kullanacaktır:

```
chown root /home/newbie/.asoundrc
```

Daha ayrıntılı chmod'un yanı sıra chown kullanımı hakkında ayrıntılar için Bağlantılar bölümüne bakın.

Bağlantılar

- [MX Linux/antiX Wiki: İzinler](#)
- [Dosya İzinleri](#)

7.4 Yapılandırma dosyaları

7.4.1 Kullanıcı yapılandırma dosyaları

Bireysel kullanıcı ayarlarını tutan dosyalar (oyunlarınız için yüksek puanlar veya masaüstüünüzü düzeni gibi) bir Kullanıcı ev dizini içinde, genellikle gizli bir dosya veya dizin olarak saklanır ve yalnızca o kullanıcı veya root tarafından düzenlenebilir. Bu kişisel yapılandırma dosyaları aslında sistem dosyalarından daha az sıklıkla doğrudan düzenlenir çünkü kullanıcı yapılandırmاسının çoğu uygulamaların kendileri aracılığıyla grafiksel olarak yapılır.

Örneğin, bir uygulamayı açıp Düzenle > Tercihler'e tıkladığınızda, seçimleriniz kullanıcı dizinizdeki (genellikle gizli) bir yapılandırma dosyasına yazılır. Aynı şekilde Firefox'ta adres çubuğu *about:config* yazdığınızda gizli yapılandırma dosyalarını düzenlersiniz. Xfce yapılandırma dosyaları *~/.config/* içinde saklanır.

7.4.2 Sistem yapılandırma dosyaları

Sistem genelindeki yapılandırmaları veya varsayılanları tutan dosyalar (açılış sırasında hangi hizmetlerin otomatik olarak başlatılacağını belirleyen dosya gibi) büyük ölçüde /etc/ dizininde saklanır ve yalnızca root tarafından düzenlenebilir. Bu dosyaların çoğu normal kullanıcılar tarafından asla doğrudan dokunulmaz, örneğin bunlar gibi:

- */etc/rc.d/rc5.d* - MX Linux'un oturum açtıktan sonra önyükleme yaptığı çalışma düzeyi 5'i kontrol eden dosyaları içerir.
- */etc/sysconfig/keyboard* - Klavyeyi yapılandırmak için kullanılır.
- */etc/network/interfaces* - Sistem üzerindeki internet arayüzlerini tanımlar.

Bazı yapılandırma dosyaları sadece birkaç satır içerebilir, hatta boş olabilirken, diğerleri oldukça uzun olabilir. Önemli olan nokta, bir uygulama veya işlem için yapılandırma dosyası arıyorsanız, /etc dizinine gidin ve etrafına bakın.

Dikkat: çünkü bu dosyalar tüm sistemi etkiler,

1) Düzenlemek istediğiniz herhangi bir dosyayı yedekleyin (Thunar'da en kolay: kopyalayın ve yapıştırın, isteğe bağlı olarak dosya adının sonuna BAK ekleyin),

ve

2) Cok dikkatli olun!

7.4.3 Örnek

Ses sorunları bir dizi grafik ve komut satırı aracıyla çözülebilir, ancak arada bir kullanıcının doğrudan sistem genelindeki yapılandırma dosyasını düzenlemesi gereklidir. Birçok sistem için bu */etc/modprobe.d/snd-hda-intel.conf* olacaktır. En üst paragrafi aşağıdaki gibi görünen basit bir dosyadır:

```
# bazı çipler modelin manuel olarak ayarlanması gerektiğini # örneğin asus g71 serisi model=g71v'ye ihtiyaç duyabilir
seçenekler snd-hda-intel model=auto
```

Ses almayı denemek için, "auto" kelimesi yerine ses modeli hakkında tam bilgi vermeye karar verebilirsınız. Ses modelinizi öğrenmek için bir terminal açabilir ve şunu yazabilirsınız:

```
lspci | grep Ses
```

Çıktı sisteme bağlı olmakla birlikte aşağıdaki şekilde olacaktır:

```
00:05.0 Ses aygıtı: nVidia Corporation MCP61 Yüksek Çözünürlüklü Ses (rev a2)
```

Şimdi bu bilgileri yapılandırma dosyasına geri ekleyebilirsiniz:

```
# bazı çipler modelin manuel olarak ayarlanması gerektiğini # örneğin asus g71 serisi model=g71v
seçeneklerine ihtiyaç duyabilir snd-hda-intel
model=nvidia
```

Dosyayı kaydeder, makineyi yeniden başlatırsınız ve umarım sesiniz çalışıyor olur. Ayrıca, ilki işe yaramadıysa, bunun yerine `model=nvidia mcp61` kullanarak daha hassas bir şekilde deneyebilirsiniz.

Bağlantılar

- [Linux Yapılandırma Dosyalarını Anlama](#)
- [Dosya İzinleri](#)

7.5 Koşu Seviyeleri

MX Linux varsayılan olarak **sysVinit** adı verilen bir tür başlatma işlemi ([init](#)) kullanarak açılır. Önyükleme işlemini tamamladıktan sonra init, varsayılan çalışma düzeyi tarafından belirtilen bir dizindeki tüm başlangıç komut dosyalarını çalıştırır (bu çalışma düzeyi /etc/inittab içindeki ID girdisi tarafından verilir). MX Linux 7 çalışma seviyesine sahiptir (systemd gibi diğer işlemler çalışma seviyelerini aynı şekilde kullanmaz):

Tablo 10: MX Linux'ta çalışma seviyeleri.

Koşu seviyesi	Yorum
0	Sistemi durdurun
1	Tek kullanıcı modu: oturum açmadan bir kök konsolu sağlar. Kök şifrenizi kaybederseniz kullanışlıdır
2	Ağ olmadan çok kullanıcılı
3	Konsol oturum açma, X yok (yani GUI yok)
4	Kullanılmadı/özel
5	Varsayılan GUI oturum açma
6	Sistemi yeniden başlatın

MX Linux varsayılan olarak çalışma seviyesi 5'tir, bu nedenle seviye 5 yapılandırma dosyasında ayarlanan tüm init komut dosyaları açılışta çalışacaktır.

Kullanım

Çalışma seviyelerini anlamak kullanıcı olabilir. Örneğin, kullanıcılar X Pencere Yöneticisi ile ilgili bir sorun yaşadıklarında, varsayılan çalışma düzeyi 5'te sorunu düzeltmezler, çünkü X bu düzeyde çalışmaktadır. Ancak sorun üzerinde çalışmak için iki yoldan biriyle çalışma düzeyi 3'e ulaşabilirler.

- **Masaüstünden:** X'ten çıkmak için Ctrl-Alt-F1 tuşlarına basın. 3. çalışma düzeyine gerçekten düşmek için root olun ve `telinit 3` yazın; bu hala 5. çalışma düzeyinde çalışan diğer tüm hizmetleri durduracaktır.
- **GRUB menüsünden:** GRUB ekranını gördüğünüzde e (düzenlemek için) tuşuna basın. Sonraki ekranda, en alt satırın (gerçek önyükleme komutu) bir üstünde bulunan 'linux'

ile başlayan satırın sonuna ('quiet' kelimesinin olduğu varsayılan yer) bir boşluk ve 3 rakamı ekleyin. Önyükleme için F-10 tuşuna basın.

İmleç bir komut istemine geldiğinde, normal kullanıcı adınız ve parolanızla giriş yapın. Gerekirse, 'root' olarak da oturum açabilir ve yönetici parolasını girebilirsiniz. Çalışma seviyesi 3'teki komut istemine baktığınızda yararlı komutlar şunlardır:

Tablo 11: Yaygın çalışma seviyesi 3 komutları.

Komuta	Yorum
çalışma seviyesi	Bulundığınız çalışma seviyesinin numarasını döndürür.
durdu	Kök olarak çalıştır. Makineyi kapatır. Bu sisteminizde çalışmazsa, poweroff'u deneyin.
yeniden başlatma	Kök olarak çalıştır. Makineyi yeniden başlatır.
<uygulama>	Grafiksel olmadığı sürece uygulamayı çalıştırır. Örneğin, metin dosyalarını düzenlemek için nano komutunu kullanabilirsiniz, ancak leafpad'i kullanamazsınız.
Ctrl-Alt-F7	Çalışan bir masaüstünden çıkmak için Ctrl-Alt-F1 kullandığınız ancak çalışma düzeyi 3'e kadar devam etmediyseniz, bu komut sizi masaüstüne geri getirir.
telinit 5	Kök olarak çalıştırın. Eğer çalışma seviyesi 3'te iseniz, oturum açma yönetici lightdm'ye ulaşmak için bu komutu girin.

Bağlantılar

- [Vikipedi: Koşu seviyesi](#)
- [Linux Bilgi Projesi: Çalışma Düzeyi Tanımı](#)

7.6 Çekirdek

7.6.1 Giriş

Bu Bölüm, çekirdek ile yaygın kullanıcı merkezli etkileşimleri kapsar. Diğer daha teknik konular için Bağlantılara bakınız.

7.6.2 Yükseltme/Düşürme

Temel adımlar

Sisteminizdeki diğer yazılımların aksine, çekirdek, küçük revizyon seviyesinin (çekirdek adındaki üçüncü sayı ile gösterilir) altı dışında otomatik olarak yükseltilmez. Mevcut çekirdeğinizi değiştirmeden önce kendinize bazı sorular sormanız iyi olacaktır:

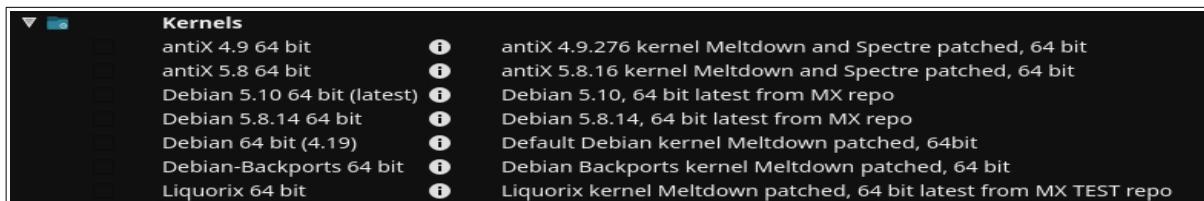
- Çekirdeği neden yükseltmek istiyorum? Örneğin yeni donanım için ihtiyacım olan bir sürücü var mı?
- Çekirdeği düşürmeli miyim? Örneğin, Core2 Duo işlemciler varsayılan MX-Linux

çekirdeği ile garip sorunlara sahip olma eğilimindedir ve bu sorunlar daha zayıf bir Debian çekirdeğine geçilerek (MX Paket Yükleyicisi kullanılarak) çözülür.

- Gereksiz değişikliklerin şu ya da bu türden sorunlar getirebileceğinin farkında mıyım?

MX Linux varsayılan çekirdeği yükseltmek/indirmek için kolay bir yöntem sunar: MX Paket Yükleyiciyi açın ve "Çekirdek" kategorisine tıklayın. Orada kullanıcı için mevcut olan bir dizi çekirdek göreceksiniz. Kullanmak istediğiniz seçin (emin değilseniz Forum'a sorun) ve yükleyin.

Yeni çekirdeği kontrol edip yükledikten sonra, yeniden başlatın ve yeni çekirdeğin vurgulandığından emin olun; değilse, seçenekler satırına tıklayın ve istediğiniz seçin.

Category	Package	Info	Description
Kernels			
	antiX 4.19 64 bit	i	antiX 4.19.276 kernel Meltdown and Spectre patched, 64 bit
	antiX 4.9 64 bit	i	antiX 4.9.326 kernel Meltdown and Spectre patched, 64 bit
	antiX 5.10 64 bit	i	antiX 5.10.197 kernel Meltdown and Spectre patched, 64 bit
	Debian 64 bit	i	Debian default kernel
	Liquorix 64 bit (ahs updates package)	i	Liquorix ahs updates package, requires ahs be enabled for automatic updates
	Liquorix 6.3.9-1 64 bit	i	Liquorix 6.3.9-1
	Liquorix 6.4.15-2 64 bit	i	Liquorix 6.4.15-2
	Liquorix 6.5.11-3 64 bit	i	Liquorix 6.5.11-3
	Liquorix 6.6.11-1 64 bit	i	Liquorix 6.6.11-1
	Debian 6.3 64 bit (AHS)	i	Debian 6.3, 64 bit latest from MX repo
	Debian 6.4 64 bit (AHS)	i	Debian 6.4, 64 bit latest from MX repo
	☒ Debian 6.5.13 64 bit (AHS)	i	Debian 6.5, 64 bit latest from MX repo
	☒ Debian 6.6.9 64 bit (AHS)	i	Debian 6.6, 64 bit latest from MX repo

Şekil 7-3: 64bit mimarisi için MX Paket Yükleyicisindeki çekirdek seçenekleri.

Gelişmiş

Birçok kullanıcı normalde çekirdeklerini yükseltmek için **MX Paket Yükleyicisine** başvurur, ancak bu işlem manuel olarak da yapılabilir. İşte sisteminizdeki Linux çekirdeğini manuel olarak yükseltmek için temel bir yaklaşım.

- **İlk olarak**, şu anda ne yüklü olduğunu öğrenin. Bir terminal açın ve *inxi -S* girin. Örneğin, MX-23 64 bit sürümünü kullanan bir kullanıcı aşağıdaki gibi bir şey görebilir:

```
Cekirdek: 6.1.0-2-amd64 x86_64 bit
```

Bu komutun çıktısından çekirdeğin adını yazdığınızdan emin olun.

- **İkinci olarak**, yeni bir çekirdek seçin ve yükleyin. Synaptic Paket Yöneticisini açın, linux-image üzerinde arama yapın ve değiştirmek için iyi bir nedeniniz yoksa, sahip olduğunuz mimari (ör. 686) ve işlemciyle (ör. PAE) eşleşen daha yüksek bir çekirdek numarası arayın. İstediğiniz ya da ihtiyacınız olanı her zamanki gibi yükleyin.

- **Üçüncü olarak**, seçtiğiniz yeni çekirdekle eşleşen linux-headers paketini yükleyin. Bunu yapmanın iki yöntemi vardır.
  - linux-headers'in başındaki Synaptic girdilerine dikkatlice bakın ve çekirdeği eşleştirin.
  - Alternatif olarak, yeni çekirdeğe yeniden başladıkta sonra kök terminalde aşağıdaki kodu yazarak başlıklarları daha kolay yükleyebilirsiniz:

```
apt-get install linux-headers-$(uname -r)
```

Eğer *m-a prepare* gibi bir komut kullanırsanız başlıklar da yüklenecektir.

- Yeniden başlattığınızda, otomatik olarak mevcut en yüksek çekirdeğe önyükleme yapmanız gereklidir. Çalışmazsa, kullandığınıza geri dönme seçeneğiniz vardır: yeniden başlatın ve GRUB ekranını gördüğünüzde, önyükleme yapmak istediğiniz bölüm için Gelişmiş Seçenekler'i vurgulayın, ardından çekirdeği seçin ve Enter tuşuna basın.

7.6.3 Çekirdek yükseltilmesi ve sürücüler

Dinamik Çekirdek Modülü Desteği (DKMS), yeni bir çekirdek sürümü yüklenliğinde tüm DKMS sürücü modüllerini otomatik olarak yeniden derler. Bu, ana hat çekirdeği dışındaki sürücülerin ve aygıtların Linux çekirdeği yükseltildikten sonra çalışmaya devam etmesini sağlar. Bunun istisnası özel grafik sürücülerile ilgilidir (Bölüm 3.3.2).

- **NVidia sürücülerı**
  - Eğer sgfxi ile kurulurlarsa, sgfxi ile yeniden oluşturulmalıdır, Bölüm 6.5.3'e bakınız
  - MX Nvidia sürücü yükleyicisi veya synaptic/apt-get ile yükleniyse, çekirdek modüllerinin yeniden oluşturulması gerekebilir. MX Nvidia sürücü yükleyicisini menüden yeniden çalıştırın, modülleri yeniden yüklemeyi ve yeniden oluşturmayı teklif etmelidir. Yeniden başlatma işleminiz bir konsol isteminde takılırsa, root olun ve sürücü modüllerini yeniden yüklemek ve yeniden oluşturmak için "*ddm-mx -i nvidia*" girin.
- **Intel sürücülerı**
  - Yükseltme hedefi olarak seçtiğiniz çekirdeğe bağlı olarak sürücüyü yükseltmeniz gerekebilir.

7.6.4 Daha fazla seçenek

Çekirdeklerle ilgili başka hususlar ve seçenekler de mevcuttur:

- Zen çekirdeğinin bir versiyonu olan ve oyun oynama gibi ağır yükler altında bile yanıt verme ve düşük gecikme süresi (ses çalışmaları için önemli) açısından daha iyi bir masaüstü kullanım deneyimi sağlamayı amaçlayan Liquorix çekirdeği gibi önceden yuvarlanmış başka çekirdekler de mevcuttur.

MX Linux, Liquorix çekirdeklerini sık sık günceller, bu nedenle en kolay **MX Paket Yükleyicisi** > **MX Test Repo** aracılığıyla yüklenir.

- Dağıtımlar (örneğin MX Linux'un kardeş dağıtımı antiX) genellikle kendi dağıtımlarını oluştururlar.
- Bilgili kişiler belirli bir donanım için belirli bir çekirdeği derleyebilir.

7.6.5 Bağlantılar

- [Vikipedi: Linux çekirdeği](#)
- [Linux çekirdeğinin anatomisi](#)
- [Linux çekirdek arşivleri](#)
- [Linux çekirdeğinin interaktif haritası](#)

7.6.6 Çekirdek paniği ve kurtarma

Çekirdek paniği, MX Linux sisteminin güvenli bir şekilde kurtaramayacağı dahili bir ölümcül hata tespit ettiğinde gerçekleştirildiği nispeten nadir bir eylemdir. Donanım sorunlarından sistemin kendisindeki bir hataya kadar değişen bir dizi farklı faktörden kaynaklanabilir. Bir çekirdek paniği yaşadığınızda, MX Linux LiveMedium ile yeniden başlatmayı deneyin; bu, yazılım sorunlarının geçici olarak üstesinden gelecek ve umarım verilerinizi görmene ve boşaltmanıza izin verecektir. Bu işe yaramazsa, tüm gereksiz donanımları çıkarın ve tekrar deneyin.

İlk endişeniz verilerinize erişmek ve güvenliğini sağlamak. Umarım verilerinizi bir yere yedeklemişsinizdir. Eğer yoksa, MX Linux ile birlikte verilen **ddrescue** gibi veri kurtarma programlarından birini kullanabilirsiniz. Son çareniz sabit diskinizi profesyonel bir kurtarma şirketine götürmektir.

Verilerinizi güvence altına aldıktan sonra işlevsel bir MX Linux sistemini kurtarmak için atmanız gereken bir dizi adım vardır, ancak sonuçta LiveMedium kullanarak yeniden yüklemeniz gerekebilir. Arıza türüne bağlı olarak aşağıdaki adımlar kullanılabilir:

1. Sistemi bozan paketleri kaldırın.
2. Grafik sürücüsünü yeniden yükleyin.
3. **MX Boot Repair** kullanarak GRUB'u yeniden yükleyin.
4. Kök parolayı sıfırlayın.
5. Kişisel yapılandırmalarınızın kaybolmaması için /home'u sakla (bkz. Bölüm 2.5) onay kutusunu seçerek MX Linux'u yeniden yükleyin.

Bu prosedürler hakkında herhangi bir sorunuz varsa Forum'da sorduğunuzdan emin olun.

Bağlantılar

- [GNU C Kütüphanesi Ana Sayfası](#)

- [Ddrescue](#)

7.7 Pozisyonlarımız

7.7.1 Systemd

MX Linux iki başlangıç sistemi ile birlikte gelir: SysVinit (varsayılan) ve [systemd](#). "systemd"nin bir sistem ve hizmet yöneticisi olarak kullanımı tartışmalı olduğundan, MX Linux'taki işlevi hakkında net olmak istiyoruz: systemd **dahil edilmişdir ancak etkin değildir. MX** sisteminizi tarayabilir ve *systemd** adları taşıyan dosyaları keşfedebilirsiniz, ancak bunlar sadece gerektiğinde bir uyumluluk kancası/giriş noktası sağlar. MX Linux, yardımcıları çalıştmak için gerekli olan systemd işlevlerini, hizmeti gerçekten kullanmadan taklit eden *systemd-shim* kullanır. Bu, SysVinit'in varsayılan init olarak kaldığı, ancak MX Linux'un CUPS ve Network Manager gibi systemd bağımlılıkları olan Debian paketlerini kullanabileceği anlamına gelir. Bu yaklaşım aynı zamanda kullanıcının istediği girişin seçerek açılısta tercih ettiği init'i seçme yeteneğini korumasını sağlar.

7.7.2 Özgür olmayan yazılım

MX Linux temelde kullanıcı odaklıdır, bu nedenle sistemin mümkün olduğunda kutudan çıktığı gibi çalışmasını sağlamak için belirli miktarda [özgür olmayan yazılım](#) içerir. Kullanıcı bir [konsol veya terminal açıp](#) yazarak bir liste görebilir:

vrms

Örnekler:

- "wl" sürücüsü (broadcom-sta) ve tescilli bileşenlere sahip ücretsiz olmayan ürün yazılımı.
- Nvidia grafik sürücülerini yüklemek için özel bir araç.

Gerekçemiz: ileri düzey kullanıcılar için bu sürücülerleri kaldırma, normal kullanıcılar için yüklemekten çok daha kolaydır. Ve internet erişimi olmadan bir ağ kartı için sürücü yüklemek özellikle zordur!

8 Sözlük

Linux terimleri ilk başta kafa karıştırıcı ve rahatsız edici olabilir, bu nedenle bu Sözlük, başlamanız için bu Kılavuzda kullanılanların bir listesini sağlar.

- **applet:** Başka bir uygulamanın içinden çalıştırılmak üzere tasarlanmış bir program. Bir uygulamanın aksine, appletler doğrudan işletim sisteminden çalıştırılamaz.
- **arka uç:** Ayrıca /back-end./ Arka uç, ön uç aracılığıyla girilen kullanıcı girdisini işleyen bir programın çeşitli bileşenlerini içerir. Ayrıca bkz. ön uç.
- **backport:** Backportlar, yayılanmış bir dağıtımını güncel tutmak amacıyla bu dağıtım üzerinde çalışacak şekilde yeniden derlenen yeni paketlerdir.
- **BASH:** Mac OS X'in yanı sıra çoğu Linux sisteminde varsayılan kabuk (komut satırı yorumlayıcısı) olan BASH, Bourne-again shell'in kısaltmasıdır.
- **BitTorrent:** Ayrıca/bit torrent/ veya /torrent./ Bram Cohen tarafından büyük dosyaları tek bir kişinin gereklisi donanım, barındırma ve bant genişliği kaynaklarını sağlamasına gerek kalmadan dağıtmak için icat edilen bir yöntem.
- **önyükleme bloğu:** MBR dışındaki bir diskin, bilgisayarı başlatmak için gereklili olan işletim sistemini yüklemek için bilgi içeren bir alanı.
- **önyükleyici:** BIOS donanımı başlatmayı tamamlandıktan sonra yüklenecek işletim sistemini seçen program. Boyutları son derece küçük olan bootloader'ın tek görevi bilgisayarın kontrolünü İşletim Sistemi çekirdeğine devretmektir. Gelişmiş önyükleyiciler, yüklü birkaç işletim sistemi arasında seçim yapmak için bir menü sunar.
- **chainloading:** Ayrıca /zincir yükleme./ GRUB gibi bir önyükleme yöneticisi, bir işletim sistemini doğrudan yüklemek yerine, kontrolü kendisinden sabit disk bölümündeki bir önyükleme sektörüne aktarmak için zincir yüklemeyi kullanabilir. Hedef önyükleme sektörü diskten yüklenir (önyükleme yöneticisinin kendisinin yüklediği önyükleme sektörünün yerini alır) ve yeni önyükleme programı çalıştırılır. GRUB'dan Windows'un önyüklenmesinde olduğu gibi gereklili olduğu zamanlara ek olarak, zincirleme yüklemenin avantajı, sabit disk sürücüsündeki her işletim sisteminin -ve düzinelere olabilir- kendi önyükleme sektöründe doğru verilere sahip olmaktan sorumlu olabilmesidir. Böylece MBR'de bulunan GRUB'un herhangi bir değişiklik olduğunda yeniden yazılması gerekmek. GRUB, son önyükleme zamanından bu yana değişmiş veya aynı kalmış olsun, belirli bir bölümün önyükleme sektöründen ilgili bilgileri zincirleme olarak yükleyebilir.
- **hile kodu:** Kodlar, önyükleme davranışını değiştirmek için bir LiveMedium önyüklenirken girilebilir. Belirli ortamlar için parametreleri ayarlamak üzere MX Linux işletim sistemine seçenekler iletmek için kullanılırlar.
- **komut satırı arayüzü (CLI):** Konsol, terminal, komut istemi, kabuk veya bash olarak da bilinir. Bu, MS-DOS'un da benzemek üzere tasarlandığı UNIX tarzı bir metin arayüzüdür. Kök konsol, kök parolası girildikten sonra yönetici ayrıcalıklarının elde edildiği bir konsoldur.
- **masaüstü ortamı:** Bir işletim sistemi kullanıcısı için grafiksel bir masaüstü (pencereler, simgeler, masaüstü, görev çubuğu, vb.) sağlayan yazılım.
- **disk görüntüsü:** Sabit sürücü veya DVD gibi bir veri depolama ortamının veya aygıtının tüm içeriğini ve yapısını içeren bir dosya. Ayrıca bkz. ISO.
- **Dağıtım:** Linux Dağıtımı veya **distro**, Linux çekirdeğinin çeşitli GNU yazılım paketleri ve farklı masaüstleri veya pencere yöneticileri ile özel bir paketidir. Microsoft ve Apple işletim sistemlerinde kullanılan tescilli kodun aksine GNU/Linux

Özgür, Açık Kaynaklı Yazılımdır, kelimenin tam anlamıyla dünyada yeteneği olan herkes, yapılanları özgürce geliştirebilir ve bir GNU/Linux işletim sisteminin yeni bir vizyonunu yenileyebilir. MX Linux, Debian Linux ailesini temel alan bir dağıtımdır.

- **dosya sistemi:** Ayrıca dosya sistemi. Bu, dosya ve klasörlerin işletim sistemi tarafından bulunabilmeleri için bir bilgisayarın depolama aygıtlarında mantıksal olarak düzenlenme şeklini ifade eder. Ayrıca, yaygın Windows formatları NTFS ve FAT32 veya Linux formatları ext3, ext4 veya ReiserFS gibi bir depolama aygıtlındaki biçimlendirme türünü de ifade edebilir ve bu anlamda Sabit Disk Sürücüsü, disket, flash sürücü vb. üzerindeki ikili verileri kodlamak için gerçekte kullanılan yöntemi ifade eder.
- **Ürün yazılımı.** Elektronik bileşenleri dahili olarak kontrol eden küçük programlar ve veri yapıları
- **Konuşma olarak özgür:** İngilizce "free" kelimesinin iki olası anlamı vardır: 1) bedelsiz ve 2) kısıtlama olmaksızın. Açık kaynak yazılım topluluğunun bir bölümünde, farkı açıklamak için kullanılan bir benzetme 1) biradaki "özgür" ile 2) konuşmadaki "özgür" "dür. Kelime /ücretsiz yazılım/ evrensel olarak sadece ücretsiz olan yazılımlara atıfta bulunmak için kullanılırken, /özgür yazılım/ ifadesi gevşek bir şekilde, bir tür açık kaynak lisansı altında lisanslanan, daha doğru bir şekilde açık kaynaklı yazılım olarak adlandırılan yazılımlara atıfta bulunur.
- **ön uç:** Ayrıca ön uç. Ön uç, bir yazılım sisteminin kullanıcı ile doğrudan etkileşime giren kısmıdır. Ayrıca bkz. arka uç.
- **GPL:** GNU Genel Kamu Lisansı. Bu, birçok açık kaynak uygulamasının altında yayınlandığı bir lisanstır. Belirli sınırlar dahilinde, bu lisans altında yayımlanan uygulamaların kaynak kodunu görüntüleyebileceğinizi, değiştirebileceğinizi ve yeniden dağıtabileceğinizi; ancak kaynak kodunu isteyen herkese dağıtmadığınız sürece çalıştırılabilir kodu dağıtamayacağınızı belirtir.
- **GPT:** Yerel UEFI tarafından kullanılan bir bölümleme şeması
- **Grafiksel Kullanıcı Arayüzü (GUI):** Bu, metin (komut satırı) arayüzlerinin aksine resimler (simgeler, pencereler, vb.) kullanan bir program veya işletim sistemi arayüzüne ifade eder.
- **ev dizini:** MX Linux'ta kök dizinden dallanan 17 üst düzey dizinden biri olan /home, sistemdeki her kayıtlı kullanıcı için bir alt dizin içerir. Her Kullanıcı ev dizini içinde tam okuma-yazma ayrıcalıklarına sahiptir. Ayrıca, çeşitli yüklü programlar için kullanıcıya özel yapılandırma dosyalarının çoğu, indirilen e-postalarda olduğu gibi /home/kullanıcıadi/ dizini içindeki gizli alt dizinlerde saklanır. İndirilen diğer dosyalar genellikle varsayılan olarak home/kullanıcı adı/Belgeler veya /home/kullanıcı adı/Masaüstü alt dizinleri.
- **IMAP:** Internet İleti Erişim Protokolü, bir e-posta istemcisinin uzak bir posta sunucusuna erişmesini sağlayan bir protokoldür. Hem çevrimiçi hem de çevrimdışı çalışma modlarını destekler.
- **arayüz:** Bilgisayar bileşenleri arasındaki etkileşim noktası, genellikle bilgisayar ve ağ arasındaki bağlantıyı ifade eder. MX Linux'taki arayüz adlarına örnek olarak **WLAN** (kablosuz) ve **eth0** (temel kablolu) verilebilir.
- **IRC:** Internet Relay Chat, kısa mesaj alışverişini kolaylaştırmak için kullanılan eski bir protokol.
- **ISO:** Önyükleme kodu, yapılar ve öznitelikler dahil olmak üzere veri dosyaları ve

dosya sistemi meta verilerini içeren uluslararası bir standartı izleyen bir disk görüntüsü. Bu, MX Linux gibi Linux sürümlerini İnternet üzerinden dağıtmak için kullanılan normal yöntemdir. Ayrıca bkz. **disk görüntüsü**.

- **Çekirdek:** Bir işletim sisteminde donanımla doğrudan etkileşime giren yazılım katmanı.
- **LiveCD/DVD:** Genellikle eksiksiz bir masaüstü ortamı, uygulamalar ve temel donanım işlevleriyle birlikte bir işletim sisteminin çalıştırılabilen önyüklenen bir kompakt disk.
- **LiveMedium:** hem LiveCD/DVD hem de LiveUSB'yi içeren genel bir terimdir.
- **LiveUSB:** Bir işletim sisteminin önyüklemeye yapılabilecek ve çalıştırılabilen şekilde yüklenen bir USB flash sürücü. LiveDVD'ye bakın.
- **mac adresi:** bir ağın her bir düğümünü (bağlantı noktasını) benzersiz bir şekilde tanımlayan bir donanım adresi. İki nokta üst üste ile ayrılmış, genellikle altı adet iki basamaklı veya karakter dizisinden oluşur.
- **man sayfası:** **El kitabının** kısaltması olan man sayfaları genellikle anahtarlar, argümanlar ve bazen de bir komutun iç işleyişi hakkında ayrıntılı bilgiler içerir. GUI programları bile genellikle mevcut komut satırı seçeneklerini detaylandıran man sayfalarına sahiptir. Başlat menüsünde Arama kutusuna istediğiniz man sayfasının adından önce bir # yazarak ulaşabilirsiniz, örneğin: `#pulseaudio`.
- **MBR:** Ana Önyüklemeye Kaydı: önyüklenen bir sabit disk sürücüsünün ilk 512 baytlık sektörü. MBR'ye yazılan özel veriler, bilgisayarın BIOS'unun önyüklemeye işlemini yüklü bir işletim sistemine sahip bir bölüme aktarmasını sağlar.
- **md5sum:** Bir dosyanın veri bütünlüğünü hesaplayan ve doğrulayan bir program. MD5 hash (veya sağlamaya toplamı) bir dosyanın kompakt dijital parmak izi olarak işlev görür. Özdeş olmayan iki dosyanın aynı MD5 karmasına sahip olması son derece düşük bir ihtimaldir. Bir dosyada yapılan neredeyse her değişiklik MD5 karmasının da değişmesine neden olacağından, MD5 karması genellikle dosyaların bütünlüğünü doğrulamak için kullanılır.
- **ayna:** Ayrıca ayna site. Büyük indirmelere güvenilir erişim sağlamak amacıyla aynı bilginin birden fazla kaynağını sağlamak için yaygın olarak kullanılan, başka bir Internet sitesinin tam bir kopyası.
- **modül:** Modüller, talep üzerine çekirdeğe yüklenip kaldırılabilen kod parçalarıdır. Sistemi yeniden başlatmaya gerek kalmadan çekirdeğin işlevsellliğini genişletirler.
- **bağlama noktası:** Kök dosya sisteminde sabit veya çıkarılabilir bir aygıtin bağlı olduğu (monte edildiği) ve bir alt dizin olarak erişilebildiği yer. Tüm bilgisayar donanımlarının kullanılabilir olması için dosya sisteminde bir bağlama noktası olması gereklidir. Klavye, monitör ve birincil sabit disk sürücünüz gibi çoğu standart aygit önyüklemeye sırasında otomatik olarak bağlanır.
- **mtp:** MTP, Medya Aktarım Protokolü anlamına gelir ve cihazınızın tüm depolama aygitini açığa çıkarmaması için dosya düzeyinde çalışır. Eski Android cihazlar, dosyaları bir bilgisayarla ileri geri aktarmak için USB yığın depolama alanı kullanıyordu.
- **NTFS®:** Microsoft'un Yeni Teknoloji Dosya Sistemi 1993 yılında iş ağlarına yönelik olarak Windows NT İşletim Sisteminde ortaya çıkmış ve Windows 2000'in sonraki sürümlerinde yapılan revizyonlarla ana akım Windows kullanıcılarının masaüstü bilgisayarlarına girmiştir. Windows XP'nin 2001'in sonrasında tanıtılmasından bu yana standart dosya sistemi olmuştur. Unix/Linux odaklı kişiler bunun "Nice Try File System" anlamına geldiğini söylerler!
- **çevrimiçi kaynak:** Kaynak kodu, bireylerin kaynak kodunu değiştirmesine ve yeniden dağıtmmasına izin veren bir lisans altında kamuya açık hale getirilmiş yazılım. Bazı

durumlarda, açık kaynak lisansları ikili yürütülebilir kodun dağıtımını kısıtlar.

- **paket**: Paket, paket yöneticiniz için kurulumla ilgili talimatları içeren, ayrı, çalıştırılamayan bir veri paketidir. Bir paket her zaman tek bir uygulama içermez; büyük bir uygulamanın yalnızca bir bölümünü, birkaç küçük yardımcı programı, yazı tipi verilerini, grafikleri veya yardım dosyalarını içerebilir.
- **paket yöneticisi**: (Synaptic veya Gdebi) gibi bir paket yöneticisi, yazılım paketlerini yükleme, yükseltme, yapılandırma ve kaldırma işlemlerini otomatikleştiren bir araç koleksiyonudur.
- **Panel**: Xfce4'teki son derece yapılandırılabilir panel varsayılan olarak ekranın sol tarafında görünür ve gezinme simgelerini, açık programları ve sistem bildirimlerini içerir.
- **Bölümleme Tablosu**: Bölümleme tablosu, orijinal dört bölümden daha fazlasının var olmasını sağlamak için küresel olarak benzersiz tanımlayıcılar (GUID) kullanarak eski Ana Önyüklemeyi Kaydeder (MBR) bölümleme şemasını genişleten bir sabit disk mimarisidir.
- **kalıcılık**: bir LiveUSB çalıştırırken canlı bir oturum sırasında yapılan değişiklikleri saklama yeteneği.
- **bağlantı noktası**: Programlar tarafından bir dosya veya başka bir geçici depolama konumu üzerinden gitmek yerine doğrudan veri alışverişi yapmak için kullanılabilen sanal bir veri bağlantısı. Portların HTTP için 80, AIM için 5190 gibi belirli protokoller ve uygulamalar için atanmış numaraları vardır.
- **purge**: Yalnızca adı geçen paketi değil, aynı zamanda onunla ilişkili tüm yapılandırma ve veri dosyalarını da (kullanıcının ev dizinindekileri değil) kaldırır bir komuttur.
- **repo**: Repository kelimesinin kısaltılmış hali.
- **depo**: Yazılım deposu, yazılım paketlerinin bir paket yöneticisi aracılığıyla alınabildiği ve yüklenebildiği bir internet depolama konumudur.
- **kök**: Kök, UNIX/Linux işletim sisteminde iki ortak anlama sahiptir; bunlar yakından bağlantılıdır, ancak ayrimın anlaşılması önemlidir.
  - **Kök dosya sistemi**, programlar, işlemler, borular veya veriler olsun, işletim sisteminin erişebileceği tüm dosyaların temel mantıksal yapısıdır. Her tür dosyanın hiyerarşide nereye yerleştirileceğini belirten Unix Dosya Sistemi Hiyerarşî Standardını takip etmelidir.
  - Kök dosya sisteminin sahibi olan ve bu nedenle herhangi bir dosyaya herhangi bir şey yapmak için gerekli tüm izinlere sahip olan kök **kullanıcı**. Bazen programları yüklemek veya yapılandırmak için geçici olarak **/root user**/ yetkilerini üstlenmek gerekli olsa da, kesinlikle gerekli olmadıkça /root/ olarak oturum açmak ve çalışmak tehlikeli ve Unix/Linux'un temel güvenlik yapısını ihlal eder. Bir komut satırı arayüzünde, normal bir kullanıcı **su** komutunu vererek ve ardından root parolasını girerek geçici olarak root olabilir.
- **çalışma seviyesi**: Çalışma düzeyi, Unix benzeri bir işletim sisteminde önceden ayarlanmış bir çalışma durumudur. Bir sistem, her biri tek basamaklı bir tamsayı ile temsil edilen çeşitli çalışma düzeylerinden herhangi birine önyüklenebilir. Her çalışma düzeyi farklı bir sistem yapılandırmasını belirtir ve farklı bir süreç kombinasyonuna (yani, çalışan programların örneklerine) erişime izin verir. Bölüm 7.5'e bakınız.
  - **betik**: Yorumlanmış bir dilde komutlar içeren çalıştırılabilir bir metin dosyası. Genellikle Linux işletim sisteminin "kaputunun altında" yaygın olarak kullanılan BASH betiklerini ifade eder, ancak diğer diller de kullanılabilir.
  - **oturum**: Oturum açma oturumu, bir kullanıcının sisteme giriş yapması ile sistemden

çıkış yapması arasındaki etkinlik süresidir. MX Linux'ta bu genellikle belirli bir kullanıcının yaşam süresini gösterir

Xfce'nin çağrırdığı "sureç" (program kodu ve mevcut etkinliği).

- **SSD**: Katı hal sürücüsü (SSD), kalıcı verileri katı hal flash bellek üzerinde depolayan, uçucu olmayan bir depolama cihazıdır.
- **Kaynak kodu**: Yazılımın bir araya getirilmeden veya makine dili koduna derlenmeden önce yazıldığı insan tarafından okunabilir kod.
- **takas**: sürücünün artık RAM'e sığmayan verileri depolamak için ayrılmış bir bölüm. Sabit bir bölüm ya da esnek bir dosya olabilir; ikincisi genellikle daha iyidir.
- **switch**: Anahtar (ayrıca /flag/, /option/ veya /parameter/), davranışını değiştirmek için bir komuta eklenen bir değiştiricidir. Yaygın bir örnek, bilgisayara komutu tüm alt dizinler üzerinden yürütmesini söyleyen **-R** (recursive) komutudur.
- **sembolik bağlantı**: Ayrıca sembolik bağlantı ve yumuşak bağlantı. Verilere değil, başka bir dosya veya dizine işaret eden özel bir dosya türü. Aynı dosyanın farklı adlara ve/veya konumlara sahip olmasını sağlar.
- **tarball**: Linux platformunda popüler olan zip gibi bir arşivleme biçimi. Ancak zip dosyalarından farklı olarak tarball'lar gzip ya da bzip2 gibi farklı sıkıştırma biçimlerinden birini kullanabilir. Genellikle .tgz, .tar.gz veya .tar.bz2 gibi dosya uzantılarıyla sonlanırlar.
MX'te Arşiv Yöneticisi adı verilen grafiksel bir uygulama ile birçok arşiv formatı desteklenmektedir. Genellikle bir arşiv Thunar'da üzerine sağ tıklanarak çıkarılabilir.
- **(U)EFI**: Unified Extensible Firmware Interface, yeni makinelerde kullanılan bir tür sistem yazılımıdır. Bir işletim sistemi ile platform ürün yazılımı arasında bir yazılım arayüzü tanımlar ve eski BIOS'un halefini temsil eder.
- **Unix**: Ayrıca UNIX. Linux'un modellendiği, 1960'ların sonunda Bell Labs'de geliştirilen ve öncelikle sunucular ve ana bilgisayarlar için kullanılan işletim sistemi. Linux gibi Unix'in de birçok varyasyonu vardır.
- **UUID (Evrensel Olarak Benzersiz Kimlik Tanımlayıcı)**: Evrensel olarak benzersiz bir tanımlayıcı (UUID), benzersiz İnternet nesnelerini veya verilerini tanımlayan 128 bitlik bir sayıdır.
- **pencere yöneticisi**: GUI ortamındaki pencereler için temel büyütme/küçültme/kapatma/taşma işlevlerini sağlayan bir masaüstü ortamı bileşenidir. Bazen tam bir masaüstü ortamına alternatif olarak kullanılabilir. MX Linux'ta varsayılan pencere yöneticisi Xfce4'tür.
- **X**: Ayrıca X11, xorg. X Pencere Sistemi, bitmap ekranlarda pencereleme sağlayan bir ağ ve görüntüleme protokolüdür. Unix benzeri işletim sistemleri ve OpenVMS üzerinde grafik kullanıcı arayüzleri (GUI) oluşturmak için standart araç seti ve protokol sağlar ve neredeyse tüm diğer modern işletim sistemleri tarafından desteklenir.